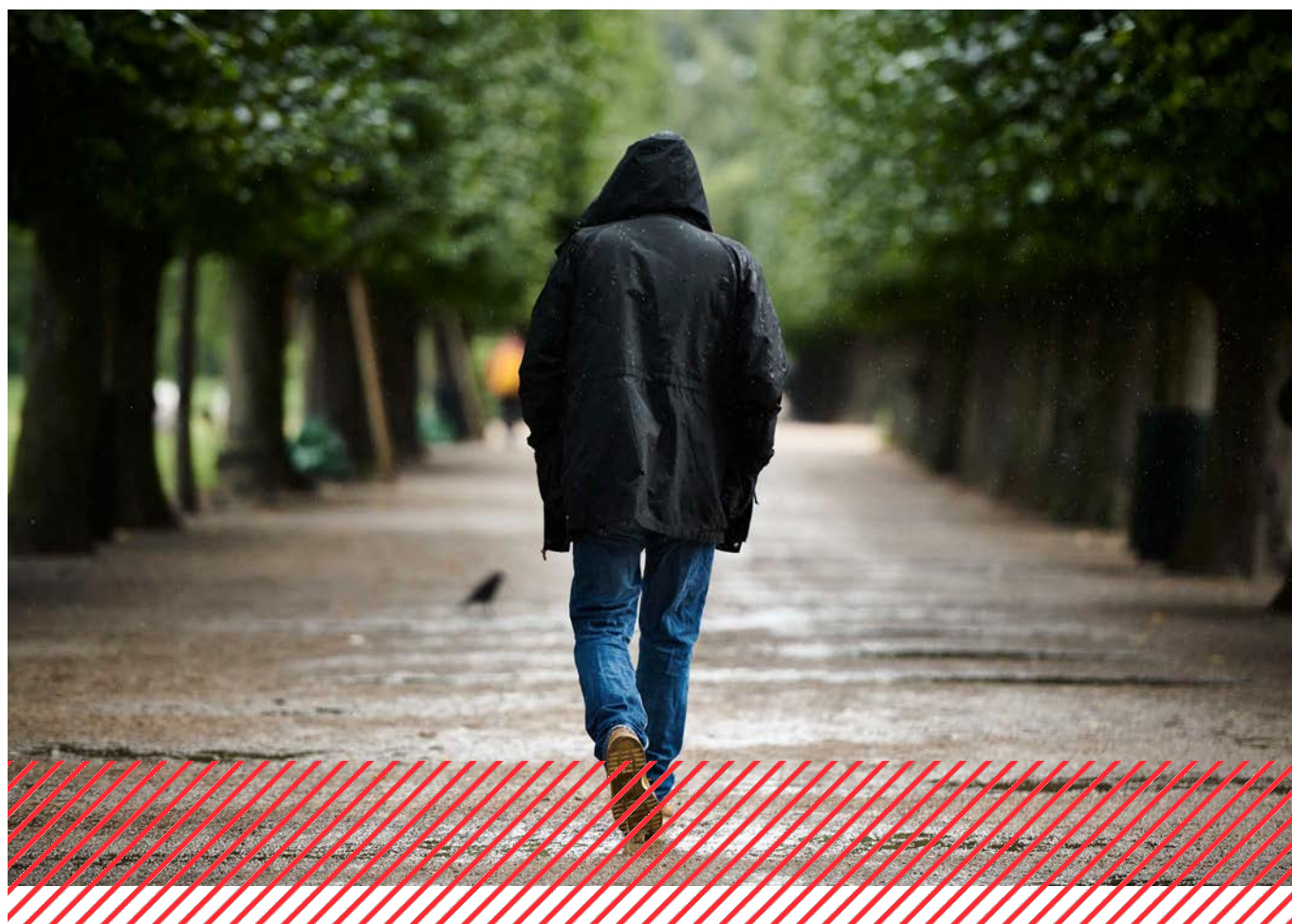

Hjemløshed i ungdommen

En registerbaseret undersøgelse af unges forløb før og efter en hjemløshedssituation

Lars Benjaminsen, Morten Holm Enemark og Tine Jeppesen

Hjemløshed i ungdommen – En registerbaseret undersøgelse af unges forløb før og efter en hjemløshedssituation

© VIVE og forfatterne, 2020

e-ISBN: 978-87-7119-796-9

Modelfoto: Ricky John Molloy/VIVE

Projekt: 301634

Følgegruppe:

Signe Hald Andersen, Rockwoolfonden

Mette Pless, Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet

Laura Kofod, Rådet for Socialt Udsatte

Ask Svejstrup, SAND De Hjemløses Landsorganisation

Søren Romar, SBH Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse i Danmark

Kittie Carlsson, Socialstyrelsen

Christina Diekhöner, Bikubenfonden

Hanne Jervild, Helsefonden

Ilja Sabaj-Kjær, Hjem til Alle Alliancen

Signe Bohm, Hjem til Alle Alliancen

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

I denne rapport præsenteres resultaterne af en undersøgelse af, hvad der kendetegner unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene, og af de unges livsforløb før og efter hjemløsheden. Undersøgelsen er registerbaseret og følger unge, der er registreret i hjemløshed på § 110-boformer eller i de nationale kortlægninger af hjemløshed fra 2009 og frem til i dag.

Undersøgelsen ser på, hvilke udsathed- og risikofaktorer der kendetegner de unge, og dermed hvilke unge der er i særlig risiko for hjemløshed, fx i forhold til forældrebaggrund og tidligere anbringelse. Undersøgelsen tegner også et billede af de unges uddannelses- og beskæftigelsessituation i årene efter, at de har befundet sig i en hjemløshedssituation, og i hvilken grad det efterfølgende er lykkedes de unge at komme 'tilbage i samfundet', fx gennem uddannelse eller beskæftigelse, eller om de unges situation fortsat viser tegn på udsathed og social marginalisering. Ligeledes belyser undersøgelsen, hvad der kendetegner de unges brug af indsatser og ydelser på tværs af velfærdssystemets sektorer og udgifterne til disse indsatser og ydelser. Undersøgelsen kan derved også ses i en optik om sociale investeringer ved at synliggøre omkostningerne forbundet med hjemløshed og udsathed blandt de unge.

Rapporten er udarbejdet af VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Seniorforsker Lars Benjaminsen har været projektleder for undersøgelsen og har udarbejdet rapporten sammen med analytiker Morten Holm Enemark og senioranalytiker Tine Jeppesen.

Vi retter en særlig tak til Ilja Sabaj-Kjær og Signe Bohm, Hjem til Alle alliancen, og Christina Diekhöner, Bikubenfonden, for samarbejde og sparring om rapportens analyser. Undersøgelsen har også været fulgt af en følgegruppe, som vi takker for gode og konstruktive kommentarer undervejs.

Undersøgelsen er finansieret af Bikubenfonden og Helsefonden, som vi takker for et stort engagement omkring undersøgelsen.

Kræn Blume Jensen

Forsknings- og analysechef for VIVE Social

2020

Indhold

Sammenfatning.....	6
1 Indledning	13
1.1 Rapportens opbygning.....	13
2 Teoretisk og analytisk fokus	15
2.1 Hjemløshed blandt unge i Danmark	16
2.2 Formål og forskningsspørgsmål	17
3 Metode og data.....	19
3.1 Datagrundlag for måling af hjemløshed.....	19
3.2 Det samlede datagrundlag og analysepopulation	21
3.3 Omkostningsanalyser	25
4 Hjemløshedsforløb og demografisk profil	26
4.1 Varighed af hjemløsheden.....	26
4.2 Unge mænd og kvinder i hjemløshed	29
4.3 Unge med indvandrerbaggrund	31
4.4 Sammenfatning.....	32
5 Udsathed og hjemløshed.....	34
5.1 Psykisk lidelse og misbrug.....	34
5.2 Udsathedprofil og etnisk baggrund	41
5.3 Udsathed og hjemløshedssituationer	43
5.4 Uddannelse og beskæftigelse	44
5.5 Sammenfatning.....	47
6 Familiebaggrund og hjemløshed	48
6.1 Familietype i barndommen	48
6.2 Forældrenes uddannelse, beskæftigelse og udsathed	50
6.3 Andel i hjemløshed for unge med forskellig forældrebaggrund	54
6.4 Udvikling i forældrebaggrund over tid	55
6.5 Forældrenes uddannelse og udsathed	59
6.6 Forældrebaggrund og de unges egen udsathed	61
6.7 Sammenfatning.....	62
7 Anbringelser og hjemløshed	63
7.1 Anbringelse i barndommen blandt unge i hjemløshed	63
7.2 Risikoen for hjemløshed for tidligere anbragte unge.....	66
7.3 Køn, anbringelse og risiko for hjemløshed	68
7.4 Anbringelse, indvandrerbaggrund og hjemløshed.....	70
7.5 Anbringelse, forældrebaggrund og hjemløshed	71
7.6 Anbringelse, egen udsathed og hjemløshed	72
7.7 Anbringelsestype og øvrige karakteristika ved anbringelsen	73

7.8	Overgangen fra anbringelse og andel med efterværn.....	75
7.9	Sammenfatning.....	80
8	Geografisk mobilitet blandt unge i hjemløshed.....	81
8.1	Opholdskommune og opvækstkommune	81
8.2	Bevægelser på tværs af kommuner.....	85
8.3	Sammenfatning.....	89
9	Typer af unge i hjemløshed	90
9.1	Risikoen for hjemløshed	90
9.2	Tre typer af unge i hjemløshed	94
9.3	Sammenfatning.....	99
10	Livsforløb efter hjemløsheden	100
10.1	Dødelighed blandt unge i hjemløshed	100
10.2	Beskæftigelse og uddannelse i 2018.....	106
10.3	Psykisk lidelse og misbrug.....	112
10.4	Familietype og børn	113
10.5	Typer af unge i hjemløshed og det videre livsforløb.....	114
10.6	Hjemløshedens betydning for livssituationen i 2018	116
10.7	Sammenfatning.....	119
11	Brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser	121
11.1	Udgifter til indsatser og ydelser blandt unge i hjemløshed	121
11.2	Typer af unge i hjemløshed og udgifter til indsatser og ydelser	127
11.3	Øvrige udsathedsfaktorer og udgifter til indsatser og ydelser	129
11.4	Udgifter til indsatser og ydelser i forhold til hjemløshedssituation.....	134
11.5	Udgifter til indsatser og ydelser og de unges beskæftigelsessituation.....	138
11.6	De gennemsnitlige udgifter fordelt efter indsatstyper	140
11.7	Brug af specifikke indsatser og ydelser	145
11.8	Udgifternes fordeling på stat og kommuner.....	148
11.9	Hjemløshedens betydning for forbruget af indsatser og ydelser	150
11.10	Sammenfatning.....	154
	Litteratur.....	155
Bilag 1	Bilagstabeller.....	157

Sammenfatning

I denne rapport præsenteres resultaterne af en undersøgelse af unge i hjemløshed. Undersøgelsen tager udgangspunkt i, at der gennem de seneste 10 år er sket en kraftig stigning i hjemløsheden blandt unge i Danmark. Fra 2009 til 2017 fordobledes omfanget af hjemløshed blandt unge. Ved den seneste kortlægning af hjemløshed i 2019 skete der dog for første gang, i den periode kortlægningerne har været gennemført, et fald i hjemløsheden blandt unge. Unge mellem 18 og 29 år udgør imidlertid stadig næsten en tredjedel af den samlede hjemløshed i Danmark. Mens der i de senere år er sket en betydelig udvikling af viden om sociale indsatser for unge i hjemløshed, er der fortsat en begrænset viden om, hvad der kendetegner de unge i årene efter hjemløsheden. Eftersom der over en længere årrække har været indsamlet data om hjemløshed, både gennem de landsdækkende kortlægninger af hjemløshed og på § 110-boformer (herberger og forsorgshjem) henvendt til borgere i hjemløshed, er det nu muligt at tegne et billede af de unge, der rammes af hjemløshed i ungdomsårene og samtidig se på, hvad der kendetegner de unge både i årene før og efter hjemløsheden.

Undersøgelsens fokus

Undersøgelsen afdækker, hvordan hjemløshed blandt unge hænger sammen med deres øvrige problematikker og forløb både før og efter hjemløsheden. Det undersøges, hvilke udsathed- og risikofaktorer der ligger bag hjemløsheden, og hvad der kendetegner det videre forløb i det tidlige voksenliv for unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene. Et centralt fokus er, i hvilken grad det lykkes for de unge at komme ud af en marginaliseret position, fx ved at komme i uddannelse eller beskæftigelse, eller om de unges videre livsforløb også i årene efter hjemløsheden bærer præg af social marginalisering, der fx kan vise sig ved, at de står uden for arbejdsmarkedet og ikke får en uddannelse, og at deres liv fortsat bærer præg af psykiske lidelser, misbrugsproblemer og lignende. Undersøgelsen tegner også et billede af de unges brug af velfærdssystemet i årene efter hjemløsheden og belyser de samfundsøkonomiske aspekter ved hjemløsheden og udsatheden i form af de udgifter, der er forbundet med brugen af indsatser og ydelser på tværs af velfærdssystemets forskellige sektorer.

Datagrundlag

Undersøgelsen er en registerbaseret undersøgelse, der følger unge, der er registreret i hjemløshed enten i de nationale kortlægninger af hjemløshed, der gennemføres hvert andet år, eller på § 110-boformer for borgere i hjemløshed. Oplysninger om hjemløshed blandt unge mellem 18 og 29 år fra kortlægningerne og boformerne anvendes sammen med registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen til at tegne et billede af de unges livsforløb på en række områder, herunder i forhold til psykisk helbred og misbrug, uddannelse, beskæftigelse, familieforhold mv. Derved opnås et detaljeret indblik i, hvad der kendetegner de unges livssituation i årene før og efter hjemløsheden.

Samspil mellem forskellige udsathedsfaktorer

Hovedparten af de unge i hjemløshed er registreret med enten en psykisk lidelse, misbrugsproblemer eller begge dele. Andelen med psykiske lidelser er generelt højest blandt de unge

kvinder i hjemløshed, mens andelen med misbrugsproblemer derimod er højest blandt de unge mænd i hjemløshed. Blandt de unge mænd i hjemløshed er der også en del, der er registreret med en ubetinget fængselsstraf, hvilket gælder cirka en fjerdedel af de 18-24-årige og en tredjedel af de 25-29-årige mænd i hjemløshed i 2017. Kun en lille del af de unge i hjemløshed har en erhvervskompetencegivende uddannelse; hovedparten har dog fuldført grundskolen. De fleste af de unge i hjemløshed er på kontanthjælp, men der er også en mindre del af de unge i hjemløshed, der enten er under uddannelse eller i beskæftigelse.

Hjemløshed rammer unge fra forskellige samfundslag, men unge med udsatte forældre har størst risiko

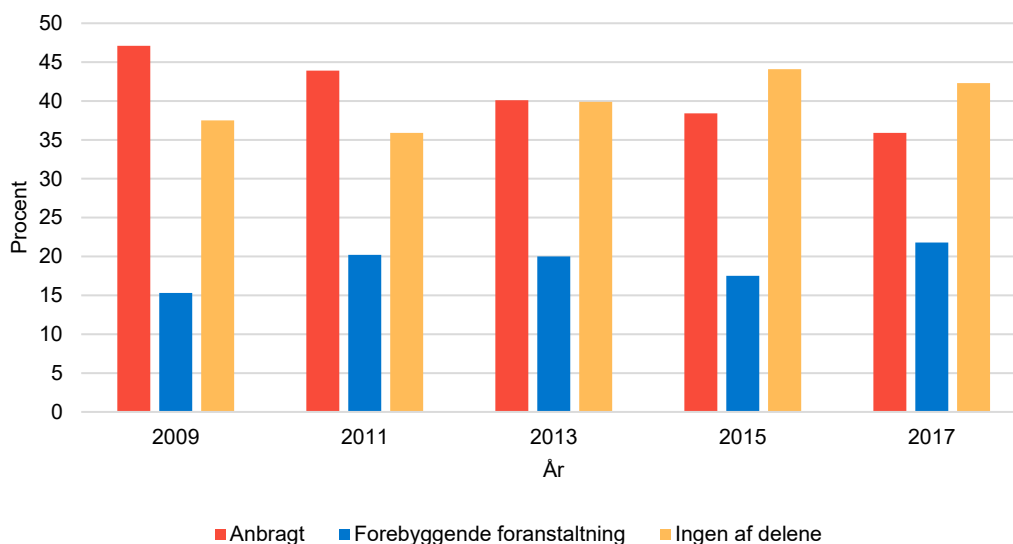
Unge med udsatte forældre uden for arbejdsmarkedet samt unge med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse er overrepræsenteret blandt de unge i hjemløshed og udgør en væsentligt større andel blandt unge i hjemløshed end blandt unge i almenbefolkningen. Modsat er unge med forældre med videregående uddannelser underrepræsenteret blandt unge i hjemløshed. Det skal dog ikke overses, at cirka hver sjette ung i hjemløshed har forældre med en videregående uddannelse. Den mest udbredte forældrebaggrund blandt unge i hjemløshed er imidlertid den forældregruppe, hvor forældrene har en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket kendetegner cirka fire ud af ti unge i hjemløshed, og denne gruppes andel blandt unge i hjemløshed er dermed af nogenlunde samme størrelsesorden som blandt unge i almenbefolkningen. Når vi skal forklare, hvorfor også en del unge med veluddannede forældre kommer ud i hjemløshed, kan vi se, at også i disse familier er der en del af forældrene, der har en psykisk lidelse eller har været i behandling for et misbrugsproblem, men det gælder dog for hovedparten af disse familier, at ingen af forældrene er registreret med udsathed, ligesom de fleste af forældrene i disse familier er i beskæftigelse. En væsentlig forklaring ligger imidlertid i de unges egne problematikker, da et fællestræk blandt de unge i hjemløshed uanset forældrebaggrund er, at langt hovedparten af de unge selv har enten en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem. Særligt kan vi se, at blandt de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor forældrene har en videregående uddannelse, er der en højere andel blandt de unge selv, der har komplekse problematikker – i form af en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem – sammenlignet med de unge i hjemløshed med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvor relativt flere af de unge i hjemløshed har en lavere kompleksitet i udsatheden. Det kan være tegn på, at de beskyttende faktorer generelt er stærkere i familier med et højere uddannelsesniveau, og at der skal 'mere til', før unge i disse familier kommer ud i hjemløshed. Resultaterne viser således, at sårbarheder som psykiske lidelser og misbrug er forbundet med en risiko for hjemløshed for unge fra alle sociale lag, men at denne risiko således ikke er lige stor i forhold til de forskellige familiebaggrunde og forældregrupper.

Hver tiende anbragt ung kommer ud i hjemløshed i ungdomsårene

Der er en markant forøget risiko for hjemløshed blandt tidligere anbragte unge, sammenlignet med ikke-anbragte unge. Analyserne viser, at hver tiende ung, der har været anbragt i barndommen, bliver registreret i hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år. Det gælder derimod kun en halv procent blandt ikke-anbragte unge. Samlet set er det cirka hver tredje af de unge i hjemløshed, der har haft en anbringelse i barndommen, og desuden er der også en del, der har fået forebyggende foranstaltninger (figur 1). Halvdelen af de unge i hjemløshed har dog

hverken haft en anbringelse eller modtaget forebyggende foranstaltninger. Andelen med tidligere anbringelse blandt de unge i hjemløshed er generelt faldet fra 2009 til 2017. Det skyldes dog ikke, at antallet af anbragte unge i hjemløshed er faldet, men at antallet i hjemløshed blandt unge, der ikke har haft en anbringelse, er steget kraftigt hen over perioden.

Figur 1 Andel med tidligere anbringelse, forebyggende foranstaltning (uden anbringelse) og ingen af delene blandt 18-24-årige i hjemløshed 2009-2017. Procent.

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige i hjemløshed i hvert enkelt opgørelsesår.

Andelen med forebyggende foranstaltninger omfatter dem, der har modtaget forebyggende foranstaltninger, men som ikke har haft en anbringelse.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Undersøgelsen har også afdækket, hvem blandt de tidligere anbragte unge der kommer ud i hjemløshed. Analyserne viser, at det i høj grad er kompleksiteten i udsatheden, der er med til at forklare, hvem af de tidligere anbragte der senere kommer ud i hjemløshed. Blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, er der en markant højere andel med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem, end blandt de tidligere anbragte, der ikke er registreret i hjemløshed. Vi har også set på, om der er forhold omkring anbringelsens karakter og den efterfølgende støtte, der kan være med til at forklare, hvem der kommer ud i hjemløshed. Andelen, der har modtaget efterværn, er nogenlunde lige stor blandt både de tidligere anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed, og dem, der ikke gør, men varigheden af efterværnet er markant kortere i gruppen, der er blevet registreret i hjemløshed. Det rejser særligt et spørgsmål om, hvorvidt det eksisterende efterværn er tilstrækkeligt specialiseret til at imødekomme støttebehovene hos tidligere anbragte unge med en høj kompleksitet i udsatheden.

Tre forskellige typer af unge i hjemløshed

Rapportens analyser tegner generelt et billede af, at mange forskellige udsathedsfaktorer og risikofaktorer spiller sammen og er med til at forklare, at unge kommer ud i en hjemløshedssituation. For at få et samlet overblik over samspillet mellem de forskellige faktorer har vi anvendt en statistisk model til at identificere, om der er forskellige typer af unge i hjemløshed, når vi ser på tværs af de forskellige udsathedsfaktorer og risikofaktorer. Denne analyse viser, at der overordnet set kan skelnes mellem tre forskellige grupper af unge i hjemløshed.

Den *første gruppe* består af meget udsatte unge, der ofte tidligere har været anbragt, og som ofte kommer fra udsatte familier. De fleste i denne gruppe er unge mænd, og hovedparten har dansk baggrund. Den *anden gruppe* består af unge med psykiske lidelser, mens relativt få i denne gruppe har misbrugsproblemer. Der er også relativt flere unge kvinder i denne gruppe. Disse unge kommer fra forskellige sociale lag, og der er både unge med forældre uden erhvervskompetencegivende uddannelse og forældre med videregående uddannelse i denne gruppe. Den *tredje gruppe* af unge i hjemløshed består af unge, der kun i mindre grad er registreret med psykiske lidelser og misbrugsproblemer, mens en tredjedel i denne gruppe tidligere har haft en ubetinget fængselsdom. Op mod halvdelen af de unge i denne gruppe er indvandrere og efterkommere, mens de øvrige har dansk baggrund. Forældrene til de unge i denne gruppe er ofte uden erhvervskompetencegivende uddannelse og med en svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Den tredje gruppe har således ikke en ligeså markant udsathedprofil som de to første grupper, men udgør en gruppe af unge, der på andre områder befinder sig i en udsat position i samfundet. Profilen af de tre forskellige typer af unge i hjemløshed er præsenteret i boks 1.

Boks 1 Tre typer af unge i hjemløshed		
Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
Høj kompleksitet i udsatheden	Høj andel med psykisk lidelse	Lav andel med psykisk lidelse eller misbrug
Høj andel med psykisk lidelse, misbrugsproblemer og tidligere fængselsdom	Lavere andel med misbrug og få med fængselsdom	En tredjedel med fængselsdom
Lav uddannelse og svag tilknytning til arbejdsmarkedet	Flere med tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet	Lav uddannelse og svag tilknytning til arbejdsmarkedet
Mange tidligere anbragte	Få tidligere anbragte	Få tidligere anbragte
Kortuddannede og udsatte forældre	Både veluddannede og kortuddannede forældre	Forældre uden for arbejdsmarkedet
Høj andel af mænd	Højere andel af kvinder end i de øvrige grupper	Flest mænd
Langt flest med dansk baggrund	Flest med dansk baggrund	Betydelig andel af indvandrere og efterkommere

Høj overdødelighed blandt unge i hjemløshed

Der er en høj overdødelighed i gruppen af unge i hjemløshed. Dødeligheden blandt unge i hjemløshed er således langt højere end blandt unge i almenbefolkningen. Afhængigt af, hvordan analysepopulationen af unge i hjemløshed afgrænses, viser analysen en dødelighed, der er mellem 8 og 14 gange højere blandt unge i hjemløshed end blandt unge i almenbefolkningen. Af en gruppe af unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, var 4,4 % afgang ved døden frem til 2018, hvor disse unge ville have været mellem 27 og 34 år. Til sammenligning var der 0,3 % døde i samme aldersgruppe i den øvrige befolkning. Der er en særligt høj overdødelighed med baggrund i stof- og alkoholrelaterede årsager, ligesom der også er en høj overdødelighed på grund af selvmord. Den højere dødelighed kan således ikke udelukkende tilskrives hjemløsheden, men hænger også sammen med den øvrige udsathed hos disse unge.

Mange unge forbliver i en udsat position efter hjemløsheden

Undersøgelsen afdækker, hvad der kendetegner de unges livsforløb og udviklingen i deres livssituation i årene efter hjemløsheden. Vi har fulgt de unge, der blev registreret i hjemløshed i starten af analyseperioden, i 2009, og afdækket, hvad der kendetegner livssituationen for disse unge i 2018, der er det seneste år med registeroplysninger på en række forskellige indikatorer. Analyserne viser, at hovedparten af de unge, der blev registreret i hjemløshed i 2009, står uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i 2018. Det gælder cirka to ud af tre af de unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, og næsten tre ud af fire blandt de 25-29-årige, mens kun en mindre andel er kommet i beskæftigelse eller uddannelse. Det er særligt dem, der var mindst udsatte i starten af perioden, og som sidenhen er kommet i uddannelse eller beskæftigelse, mens den laveste andel i uddannelse og beskæftigelse findes blandt dem med den højeste kompleksitet i udsathed. Det er også en betydelig del af de unge, der fortsat har tegn på psykiske vanskeligheder eller misbrugsproblemer, og her finder vi den højeste andel blandt de unge i hjemløshed med en tidligere anbringelse. En betydelig del af de unge, der har været i hjemløshed i ungdomsårene befinder sig således fortsat i en marginaliseret og udsat livssituation, når de er sidst i 20'erne og i først i 30'erne.

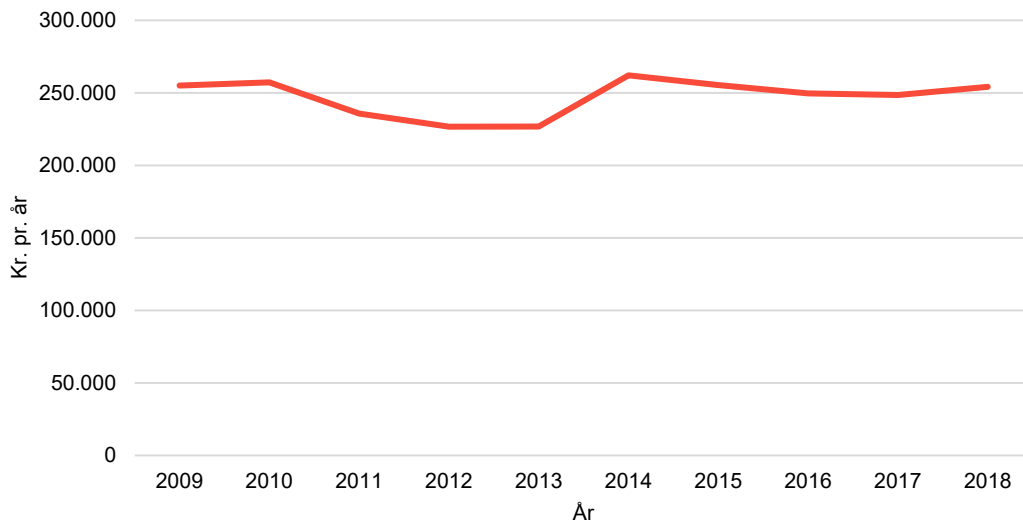
Høj geografisk mobilitet blandt unge i hjemløshed

Der er en forholdsvis høj andel af de unge i hjemløshed, der er registreret i hjemløshed (på en boform eller i kortlægningerne) i en anden kommune end den kommune, hvor de havde bopæl som 16-årige. Det gælder for godt halvdelen af de unge i hjemløshed. Denne andel er lidt højere end blandt unge i den øvrige befolkning, men også i den øvrige befolkning har en betydelig del af de unge flyttet kommune. Blandt de unge, der er registreret i hjemløshed, er der generelt en tilvandring til storbyerne og de større og mellemstore provinsbyer fra resten af landet. I København kommer 'tilflytterne' både fra hovedstadens omegnskommuner og resten af landet, mens tilflytterne i de øvrige storbyer og provinsbyer primært kommer fra oplandskommuner og landkommuner. Den geografiske mobilitet blandt de unge i hjemløshed er dog ikke væsentligt højere end blandt andre unge, der fx flytter til de større byer i forbindelse med uddannelse. For udsatte unge kan det imidlertid generelt være forbundet med udfordringer at få en sammenhængende social indsats, når der sker flytninger på tværs af kommunegrænserne.

Stort forbrug af indsatser og ydelser på tværs af velfærdssystemet

Undersøgelsen afdækker også brug af velfærdssystemets indsatser og ydelser blandt unge i hjemløshed med særligt fokus på årene efter hjemløsheden. Analyserne viser, at gruppen af unge i hjemløshed gennemsnitligt set har et stort forbrug af indsatser og ydelser på tværs af forskellige dele af velfærdssystemet, og at det høje niveau af indsatser og ydelser for en stor dels vedkommende fortsætter i årene efter hjemløsheden (figur 2).

Figur 2 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for 18-24-årige i hjemløshed i 2009

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige i hjemløshed i 2009, som var i live og bosiddende i Danmark i 2018. Udgifterne til visse typer af servicelovsindsatser indgår først i opgørelsen fra 2014.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Analyserne viser imidlertid også, at der er en betydelig variation inden for gruppen, idet der både er unge med et meget højt samlet forbrug af indsatser og ydelser og unge med et mere moderat forbrug af indsatser og ydelser. Omfanget af brugen af de forskellige indsatser hænger i høj grad sammen med de unges øvrige udsathedsfaktorer, og særligt de unge med en høj kompleksitet i udsatheden har et højt forbrug af indsatser og ydelser. Det afspejler, at et højt forbrug af indsatser og ydelser ikke alene kan tilskrives hjemløsheden, men også er udtryk for de øvrige udsathed- og risikofaktorer, der kendetegner de unge. Resultaterne viser også, at der ikke er en væsentlig forskel i udgifterne for unge i forskellige hjemløshedssituationer. Der er således et forholdsvist højt udgiftsniveau for både boformsbrugere og sofasovere. I årene efter hjemløsheden vedbliver udgifterne at være forholdsvist høje for de unge med en høj kompleksitet i udsatheden, og som samtidig ofte vedbliver at være i en udsat position uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, mens der er et aftagende udgiftsniveau for de unge, der har en lavere kompleksitet i udsatheden, og navnlig dem, som efterfølgende opnår en tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet.

Perspektiver og opmærksomhedspunkter

Undersøgelsen tegner generelt et billede af en gruppe af unge i hjemløshed med en høj kompleksitet i udsatheden. Selvom der også er unge i hjemløshed med en lavere kompleksitet i udsatheden gælder det for hovedparten af de unge, at hjemløsheden hænger sammen med en kompleks marginalisering på forskellige livsområder. Den høje overdødelighed blandt de unge i hjemløshed påkalder i høj grad et behov for en forstærket indsats for denne gruppe. Det er også et alvorligt resultat, at hver tiende anbragt ung bliver ramt af hjemløshed i ungdomsårene. En opmærksomhed kan derfor særligt rettes mod overgangen fra børne- og ungeområdet til voksenområdet, og på, om de eksisterende støttetilbud er tilstrækkeligt specialiserede og intensive i forhold til gruppen af tidligere anbragte med de mest komplekse støttebehov med psykiske lidelser og misbrugsproblemer. For de tidligere anbragte unge med høj kompleksitet

i udsathedens peger resultaterne på, at en central udfordring ikke nødvendigvis handler om, hvorvidt de unge modtager efterværn eller ej, men om det eksisterende efterværn overhovedet har en karakter, der giver mulighed for at imødekomme kompleksiteten i udsathedens hos disse unge.

Det høje niveau af udgifter til indsatser og ydelser i forskellige sektorer af velfærdssystemet rejser generelt spørgsmålet om behovet for tidligere og mere effektive indsatser set i et socialt investeringsperspektiv, hvor det meget vel kan vise sig at være meget omkostningstungt for samfundet på den lange bane, såfremt det ikke lykkes at hjælpe de udsatte unge til at bryde den sociale marginalisering og styrke deres inklusion i samfundet. Både for de tidligere anbragte og for øvrige unge i hjemløshed med en høj kompleksitet i udsathedens peger resultaterne generelt på et potentiale for at benytte de specialiserede, intensive støttemetoder ICM og CTI, der i tidligere afprøvninger generelt har vist sig at være meget virksomme til målgruppen af udsatte unge i hjemløshed (Rambøll og VIVE, 2017; Benjaminsen m.fl., 2018). Der kan også peges på en af de mest specialiserede indsatser til borgere med samtidig psykisk lidelse og misbrugsproblemer, nemlig integrerede tværfaglige indsatsteams (Assertive Community Treatment), der kombinerer psykiatrisk behandling, misbrugsbehandling og social støtte. Det er en indsats, der kun i meget begrænset omfang anvendes til målgruppen af udsatte unge med komplekse støttebehov i Danmark. Brug af specialiserede indsatser som CTI, ICM og ACT til unge i hjemløshed og risiko for hjemløshed er imidlertid generelt mere undtagelsen end reglen i de danske kommuner, og mange kommuner benytter i dag kun disse indsatser i meget begrænset omfang eller slet ikke, ligesom de også kun meget sjældent benyttes i efterværnsindsatsen.

Analyserne tegner generelt et billede af en gruppe af unge, der ofte er præget af mange individuelle udsathedens- og risikofaktorer. Det er imidlertid også vigtigt at påpege, at registerbaserede analyser baseret på individdata udelukkende har fokus på de individuelle risikofaktorer og indikatorer, mens denne type af analyser ikke indfanger betydningen af samfundsmæssige og strukturelle faktorer. Registeranalyserne identificerer først og fremmest en gruppe af udsatte og sårbare unge og tegner et billede af deres livsforløb før og efter hjemløsheden, men det er vigtigt at være opmærksom på, at udsatte unge også rammes af ugunstige strukturelle forhold, som fx manglen på boliger, de unge kan betale, begrænsede jobmuligheder for unge uden en erhvervskompetencegivende uddannelse eller en begrænset tilgængelighed af specialiserede støtteindsatser.

1 Indledning

I denne rapport præsenteres resultaterne af en registerbaseret forløbsundersøgelse af unge, der rammes af hjemløshed i ungdomsårene. Undersøgelsen er kvantitativ og følger en population af unge, der har været registreret som hjemløse i enten de nationale kortlægninger af hjemløshed eller gennem et ophold på § 110-boformer for borgere i hjemløshed. Ved at benytte data fra en række øvrige dataregistre følges de unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene, hen over en længere periode frem til de senest tilgængelige oplysninger i registre, hvor vi belyser de unges videre forløb på en række områder som fx uddannelse og beskæftigelse og brug af velfærdssystemets indsatser og ydelser.

Vi får med undersøgelsen en viden om, hvilke konsekvenser en tidlig marginalisering i ungdomsårene har for de unge i de efterfølgende år. Det afdækkes, i hvilken grad de unge kommer på fode igen ved fx at få en uddannelse eller komme i beskæftigelse, eller om deres liv fortsætter med at bære præg af social udsathed og marginalisering.

Ved at inddrage de unges tidligere historik undersøges det også, om de videre livschancer for de unge i hjemløshed hænger sammen med øvrige sociale forhold i barndommen som fx tidligere anbringelser og en opvækst i en udsat familie. Vi ser således på, om der er subgrupper blandt de unge i hjemløshed, der har særligt vanskeligt ved at komme videre i livet, og som dermed har brug for et særligt fokus i den sociale indsats.

Et yderligere fokus i rapporten handler om de unges brug af velfærdssystemets indsatser og ydelser. Det gælder fx brug af sundhedsydelser, sociale indsatser og indkomstoverførsler, hvor vi ser på brugen af de indsatser, der kan trækkes data på i de centrale registre, og på udgifterne til disse indsatser. Dermed kan rapportens resultater også ses i et socialt investeringsperspektiv, idet der sættes fokus på de økonomiske omkostninger, der er forbundet med hjemløsheden og den tidlige marginalisering blandt unge.

1.1 Rapportens opbygning

I rapportens kapitel 2 gennemgås det teoretiske afsæt for undersøgelsen i form af en dynamisk forståelse af hjemløshed, der både opstår i et samspil mellem individuelle, strukturelle og systemiske faktorer. Desuden inddrages viden om unge i hjemløshed fra kortlægningerne af hjemløshed og fra øvrig tidligere forskning. I slutningen af kapitlet gennemgås undersøgelsens fokus og forskningsspørgsmål.

I kapitel 3 gennemgås undersøgelsens metodiske og datamæssige grundlag i form af kombinationen mellem data fra kortlægningerne af hjemløshed og data om brugere af § 110-boformer, samt de øvrige registerdata, der anvendes i rapportens analyser.

I kapitel 4 tegnes en demografisk profil af de unge i hjemløshed, ligesom det belyses, hvor stor en andel af de unge i hjemløshed der er registreret i hjemløshed gentagne gange på tværs af analyseperiodens opgørelsesår.

I kapitel 5 afdækker vi karakteren af udsathed blandt unge i hjemløshed i form af andelen med psykiske lidelser og misbrugsproblemer, ligesom vi også ser på de unges uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.

I kapitel 6 belyser vi familiebaggrunden blandt de unge i form af, hvad der kendetegner de unges forældre som uddannelsesniveau, tilknytning til arbejdsmarkedet og forældrenes udsathed.

I kapitel 7 ser vi nærmere på sammenhængen mellem tidligere anbringelser og hjemløshed. Vi afdækker, hvor stor en del af de unge i hjemløshed, der har haft en anbringelse eller modtaget forebyggende foranstaltninger i barndommen. Vi beregner ligeledes, hvor stor en andel blandt tidligere anbragte unge, der oplever hjemløshed i ungdomsårene. Vi belyser endvidere, hvem blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, fx i forhold til graden af udsathed og forældrebaggrunden, samt på betydningen af anbringelsens karakter, og om de unge har modtaget efterværn.

I kapitel 8 belyser vi den geografiske mobilitet blandt unge i hjemløshed. Her ser vi særligt på, i hvor høj grad de unge i hjemløshed opholder sig i andre kommuner, end der hvor de er opvokset, hvilket kan have væsentlige implikationer i forhold til både indsatser og tidlig forebyggelse.

I kapitel 9 foretager vi en analyse af risikoen for hjemløshed på tværs af de udsathed- og risikofaktorer, der er belyst i kapitel 4-7. Vi ser på, hvordan risikoen for hjemløshed samlet set hænger sammen med de unges udsathed, forældrebaggrund, anbringelseshistorik samt deres demografiske karakteristika. I kapitlet foretager vi også en analyse af, om der på tværs af de forskellige udsathed- og risikofaktorer kan identificeres forskellige typer af unge i hjemløshed.

I kapitel 10 afdækker vi de unges livssituation i årene efter hjemløshed. Vi ser på de unges situation på en række forskellige parametre i 2018, for de unge, der blev registreret i hjemløshed tidligere i analyseperioden, og navnlig for de unge, der blev registreret i hjemløshed ved kortlægningen i 2009, der er de unge, vi kan følge længst i registrene.

I kapitel 11 sætter vi fokus på brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser blandt unge i hjemløshed. Vi opgør de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser i årene efter hjemløsheden, og ser også på, hvordan udgifterne hænger sammen med de unges øvrige karakteristika, som fx udsathed og tidligere anbringelser. Vi opgør også brugen af en række specifikke indsatser og ydelser og tegner derved et billede af de unges brug af indsatser og ydelser på tværs af velfærdssystemets forskellige sektorer.

2 Teoretisk og analytisk fokus

Der er gennem de senere årtier generelt sket et skifte i forståelsen af hjemløsheden i den internationale forskningslitteratur, idet nyere forskning har vist, at der er en væsentligt større dynamik og variation i hjemløsheden, end man tidligere havde antaget. Forståelsen af hjemløshed bar tidligere i høj grad præg af den såkaldte 'downward-spiral'-teori, der anså hjemløshed for at være et resultat af en tiltagende, nedadgående social spiral, hvor stadigt flere bånd til samfundet blev brudt, og hvor hjemløsheden således ansås som endepunktet i et socialt marginaliseringsforløb (jf. Clapham, 2003, 2005; Fitzpatrick, 2012). Denne tilgang er imidlertid blevet afløst af en mere dynamisk forståelse af hjemløshed, der i litteraturen som oftest benævnes som 'pathways-tilgangen'. Denne tilgang tager udgangspunkt i nyere empirisk forskning, der har vist, at socialt udsatte grupper ofte har flere bevægelser ind og ud af hjemløshed over et livsforløb. Mange borgere, der oplever en hjemløshedssituation, formår således også at komme ud af hjemløsheden igen (Anderson & Tulloch 2000; Chamberlain & MacKenzie 2006; Clapham, 2005; Culhane m.fl. 2007; Kuhn & Culhane, 1998; Shinn m.fl. 1998).

Den dynamiske forståelse af hjemløsheden afspejles også i en mere nuanceret forståelse af samspillet mellem individuelle og strukturelle faktorer, hvor det i litteraturen fremhæves, at hjemløsheden typisk opstår i et samspil mellem strukturelle, systemiske, relationelle og individuelle faktorer (Edgar & Meert, 2005; Fitzpatrick, 2005). De strukturelle faktorer omfatter forhold som arbejdsløshed og boligmangel, mens de systemiske faktorer vedrører velfærdssystemets indretning, herunder de sociale ydelser og indsatser for socialt udsatte grupper. De relationelle faktorer handler om karakteren af de sociale netværk, fx familierelationer og øvrige sociale netværk, mens de individuelle faktorer fx kan være psykisk lidelse, misbrugsproblemer eller kognitive funktionsnedsættelser. Forskningslitteraturen betoner, hvorledes de strukturelle og individuelle forhold spiller sammen, da individer med individuelle psykosociale sårbarheder typisk er dem, der rammes hårdest af ugunstige samfundsmæssige og strukturelle forhold som boligmangel eller stigende arbejdsløshed (Neale, 1997; Fitzpatrick, 2005).

Det dynamiske perspektiv er centralt uanset, hvilke aldersgrupper man studerer, men særligt hvad angår hjemløshed blandt unge, bidrager det dynamiske perspektiv med et fokus på, at unge der har været ramt af hjemløshed, kan have forskellige forløb, hvor nogle kan forventes at komme ud af hjemløsheden igen, mens andre i højere grad vil have et livsforløb præget af fortsat udsathed og hjemløshed. Chancen for at komme ud af hjemløsheden vil i den forbindelse også hænge sammen med udformningen og kvaliteten af de sociale indsatser, herunder adgangen til bolig og social støtte.

De udenlandske forløbsstudier har dog kun i begrænset omfang haft et særskilt ungefokus, ligesom de studier, der eksisterer af forløb blandt unge i hjemløshed, typisk har begrænset sig til at se på de umiddelbare veje og forløb ud af hjemløshed over en kortere periode, fx genoprettelse af familierelationer eller overgang til egen bolig (Mayock, Corr & O'Sullivan, 2008; Mayock & Parker, 2017). Fraværet af studier med et langvarigt forløbsperspektiv skyldes i høj grad udfordringerne ved at følge de unge over lang tid gennem traditionelle undersøgelsesmetoder som spørgeskema eller kvalitative interview, hvilket generelt er de tilgængelige metoder i lande, der ikke har adgang til registerdata. Der er således en sparsom viden om, hvad der kendetegner de videre livschancer for unge, der har været ramt af hjemløshed.

2.1 Hjemløshed blandt unge i Danmark

Siden 2007 har hjemløsheden i Danmark været dokumenteret gennem de landsdækkende kortlægninger af hjemløshed. En af de mest markante udviklinger hen over den årrække, hvor kortlægningerne har været gennemført, er, at der i perioden fra 2009 til 2017 skete en kraftig stigning i hjemløsheden blandt unge mellem 18 og 29 år. Først ved den seneste kortlægning i 2019 blev der for første gang siden kortlægningernes start registreret et fald i antallet af unge i hjemløshed.

I løbet af perioden fra 2009 og frem til 2017 fordobledes antallet af unge i hjemløshed mellem 18 og 24 år fra 633 personer registreret ved kortlægningen i uge 6, 2009, til 1.278 personer i uge 6, 2017, svarende til en stigning til 102 %. I aldersgruppen af 25-29-årige steg antallet fra 490 personer i 2009 til 1.014 personer i 2017, svarende til en stigning på 107 %. Ved kortlægningen i 2017 udgjorde unge mellem 18 og 29 år cirka hver tredje af de i alt 6.635 personer, der i alt befandt sig i en hjemløshedssituation i optællingsugen.

Ved den seneste kortlægning i 2019 blev der registreret 1.023 hjemløse unge mellem 18 og 24 år, hvilket således var et fald sammenlignet med de 1.278 hjemløse unge i denne aldersgruppe i 2017. Der skete også et fald i antallet af unge i hjemløshed mellem 25 og 29 år fra 1.014 personer i 2017 til 905 personer i denne aldersgruppe i 2019. På trods af dette fald udgjorde de unge mellem 18 og 29 år fortsat en betydelig del af borgere i hjemløshed, med i alt 30 % ud af alle personer i hjemløshed, der blev registreret i kortlægningen (Benjaminsen, 2019).

Kortlægningen har sammen med anden tidligere forskning givet viden om profilen af unge i hjemløshed og af de unges sociale baggrund. Det er cirka tre ud af fire af unge i hjemløshed, der har en psykisk lidelse og/eller misbrugsproblemer (Benjaminsen, 2019). Forskning har også vist, at cirka 40 % af de unge i hjemløshed har haft en anbringelse i barndommen, mens yderligere 20 % har modtaget øvrige foranstaltninger (Benjaminsen & Enemark, 2017). Det er således en betydelig del af de unge i hjemløshed, der tidligere har været kendt i det sociale system i løbet af barndommen. Der er dog også en del af de unge i hjemløshed, der ikke har modtaget anbringelser/foranstaltninger i barndommen. Det gælder blandt andet en gruppe af unge, der bliver ramt af psykiske lidelser og/eller misbrugsproblemer i ungdomsårene, hvoraf nogle kommer ud i en social marginalisering. Forskningen viser i den forbindelse, at mens den førstnævnte gruppe af tidligere anbragte unge i hjemløshed i særlig grad kommer fra udsatte familier, kommer en del af de unge i den sidstnævnte gruppe fra bredere sociale lag, herunder også familier, hvor forældrene er i beskæftigelse og har enten erhvervsfaglige eller videregående uddannelser (Benjaminsen, 2016).

Mens kortlægningerne og øvrig forskning generelt har tegnet en profil af de unge, der rammes af hjemløshed, er der imidlertid en sparsom viden om, hvad der kendetegner det videre livsforløb blandt unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene, og dermed hvilke spor hjemløsheden sætter sig hos de unge videre i deres liv. Unge i hjemløshed er imidlertid en population, som det kan være vanskeligt at følge over tid gennem spørgeskemaundersøgelser eller kvalitative undersøgelser, da det kan være en stor udfordring at holde kontakten til de unge over tid. Efterhånden som der har været gennemført kortlægninger af hjemløshed over en længere periode, findes der imidlertid nu et datagrundlag som kan følge, hvad der kendetegner det videre livsforløb for unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene. For en stor del af de borgere, der er registreret ved de tidligere kortlægninger, er det muligt at tilkoble øvrige registerdata om fx uddannelse, beskæftigelse, forsørgelsesgrundlag, helbred (herunder

psykiske lidelser og misbrugsproblemer) og fængselsophold samt brug af en række af velfærdssystemets ydelser (fx indlæggelser, fængselsophold, herbergsophold osv.). Derudover findes der også et datagrundlag om unge, der har haft ophold på boformer for hjemløse (§ 110-boformer efter serviceloven), da disse borgere løbende registreres ud fra deres ophold. Det er således muligt at sammenkoble data fra kortlægningerne og boformerne med en række øvrige registerdata og derved følge de unges livsforløb over tid i årene efter, at de har været registreret i en hjemløshedssituation.

En sådan sammenkobling af de forskellige datakilder blev anvendt i undersøgelsen *Veje ind og ud af hjemløshed* (Benjaminsen & Enemark, 2017). Denne undersøgelse havde et generelt fokus på alle aldersgrupper og belyste særligt risikofaktorer for hjemløshed og chancerne for at komme ud af hjemløshed igen og havde således ikke et specifikt fokus på langtidsvirkningerne af hjemløshed blandt unge.

2.2 Formål og forskningsspørgsmål

I denne undersøgelse afdækker vi, hvordan hjemløshed blandt unge hænger sammen med de unges øvrige livsforløb både før og efter hjemløsheden. Vi undersøger særligt, hvad der kendetegner de videre livschancer for unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene. Et centralt undersøgelsesspørgsmål er i den forbindelse, i hvilken grad det er lykkedes de unge, at komme ud af hjemløshed igen og at komme videre i livet, fx ved at få en uddannelse eller at komme i arbejde, eller om den tidlige marginalisering i ungdomsårene fortsætter ind i voksenlivet. En fortsat marginalisering vil fx vise sig ved, at de unge står uden for arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, og at de er registreret med fortsat hjemløshed eller andre tegn på udsathed som fx psykiatriske indlæggelser eller misbrugsproblemer.

Det er også centralt at undersøge, om de videre livschancer for unge, der har været ramt af hjemløshed, afhænger af yderligere forhold i de unges sociale baggrund. Undersøgelsen afdækker således, om der kan identificeres forskellige forløb for de unge efter en hjemløshedssituation afhængigt af deres øvrige karakteristika. Det gælder fx, om der er forskel på det videre livsforløb, afhængigt af, om den unge kommer fra en udsat familie og har en anbringelseshistorik, eller om den unge kommer fra en familie uden umiddelbare tegn på udsathed, men selv er blevet ramt af fx en psykisk lidelse eller misbrugsproblematikker.

Undersøgelsen afdækker også, hvad der kendetegner de unges brug af velfærdssystemets indsatser i årene efter hjemløsheden. Dermed inddrager undersøgelsen et samfundsøkonomisk aspekt i form af, hvilken betydning den marginalisering tidligt i voksenlivet, som hjemløsheden er udtryk for, har for brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser i årene fremover. Set i et socialt investeringsperspektiv har undersøgelsen således et fokus på potentialerne ved at forebygge hjemløshed og udsathed blandt unge.

Der kan på denne baggrund formuleres en række centrale forskningsspørgsmål i undersøgelsen:

- Hvilke udsathedsfaktorer og øvrige risikofaktorer har betydning for, at unge kommer ud i hjemløshed?
- Hvad kendetegner familiebaggrunden blandt unge, der rammes af hjemløshed?
- Hvad karakteriserer de videre livschancer for unge, der rammes af hjemløshed i ungdomsårene i form af fx uddannelses- og beskæftigelseschancerne i årene fremover?

- Er der forskel på de videre livschancer blandt unge i hjemløshed afhængigt af deres øvrige historik og sociale baggrund, fx i forhold til tidligere anbringelser og forældrebaggrund?
- Hvad kendetegner de unges brug af velfærdssystemets indsatser og ydelser i årene omkring og efter hjemløsheden?
- Hvad kendetegner de samfundsøkonomiske aspekter af hjemløshed blandt unge i form af omkostninger til indsatser og ydelser i velfærdssystemet i årene omkring og efter hjemløsheden?

Undersøgelsen bidrager dermed både med en viden om de faktorer, der leder frem til en hjemløshedssituation, og med en afdækning af betydningen af hjemløshed for de videre livschancer og for risikoen for en fortsat social marginalisering i voksenlivet. Derved sætter undersøgelsen også fokus på behovet for indsatser og forebyggelse af hjemløshed blandt unge, og på særlige risikoforhold og opmærksomhedspunkter omkring de unges videre livsforløb efter hjemløsheden.

3 Metode og data

I dette kapitel gennemgår vi de datakilder og metoder, der er anvendt i undersøgelsen. Vi beskriver de to hoveddatakilder, der består af data fra kortlægningerne af hjemløshed og data fra registreringen af brugere på § 110-boformerne. Desuden beskrives de øvrige registerdata, der benyttes i undersøgelsen, samt afgrænsningen af undersøgelsens analysepopulationer.

3.1 Datagrundlag for måling af hjemløshed

Som datagrundlag for at identificere analysepopulationen af unge i hjemløshed kombineres data fra kortlægningerne af hjemløshed og data om brugerne af § 110-boformerne for borgere i hjemløshed. Den første kortlægning af hjemløshed blev foretaget i 2007, men da der ved den anden kortlægning i 2009 blev foretaget en justering af den operative definition af hjemløshed, er datasættet fra 2009 det første, der kan benyttes fra kortlægningerne, mens det senest tilgængelige datasæt fra kortlægningen er fra 2019. Registreringen af brugere af § 110-boformer blev påbegyndt allerede i 1999 og det senest tilgængelige datasæt, der har været tilgængelig for denne undersøgelse, er datasættet om brug af § 110-boformerne i 2018. Denne rapportens analyser er baseret på data fra kortlægningerne og boformerne fra 2009 og frem, hvorfra der er tilgængelige data fra begge datakilder.

Når vi i rapportens analyser kombinerer datasættene fra de to datakilder, skyldes det et hensyn til at få et samlet datagrundlag, der dækker den størst mulige andel unge, der hen over analyseperioden oplever en hjemløshedssituation. Det hænger også sammen med, at kortlægningerne og boformsdata dækker forskellige former for hjemløshed og ligeledes har forskellige opgørelsesperioder. Kortlægningerne dækker forskellige hjemløshedssituationer (fx både gadesovere, herbergsbrugere og 'sofasovere'), men er baseret på en enkelt optællingsuge hvert andet år. Boformsdata dækker kun borgere, der benytter § 110-boformerne, og indbefatter således ikke øvrige hjemløshedssituationer. Da registreringen af brugen af boformerne foretages løbende hen over året, dækker den således alle brugere af boformerne i hele analyseperioden. Det er netop ved at kombinere de to datasæt, at vi opnår et samlet datagrundlag, der dækker flest mulige af de unge, der hen over den samlede analyseperiode, kommer ud i hjemløshed, og samtidig i videst muligt omfang indbefatter de forskellige typer af hjemløshedssituationer.

3.1.1 Data fra kortlægningerne af hjemløshed

Kortlægningerne af hjemløshed ('hjemløsetællingerne') er baseret på en punktmåling, der giver et øjebliksbillede af omfanget af hjemløsheden i optællingsugen, som ved alle kortlægningerne har været uge 6 i februar. I kortlægningen måles forskellige hjemløshedssituationer i form af både gadehjemløshed, brug af natvarmestuer, brug af § 110-boformer, borgere, der overnatter midlertidigt hos familie og venner, samt dem, der står umiddelbart foran en udskrivning fra hospital eller løsladelse fra fængsel, uden at der er en boligløsning. Det foregår ved, at de sociale tilbud og myndigheder, der har kontakt med eller kendskab til hjemløse borgere, bliver bedt om at udfylde et to-siders spørgeskema for hver person, de er i kontakt med eller har kendskab til, som befandt sig i en hjemløshedssituation i uge 6 det pågældende år. Spørgeskemaet udfyldes enten af personalet alene eller i samarbejde med den hjemløse borger. Spørgeskemaerne indeholder blandt andet oplysninger om borgerens hjemløshedssituation, baggrundsoplysninger som køn, alder, etnisk baggrund samt eventuelt psykisk lidelse og misbrug.

Endelig indeholder spørgeskemaerne oplysninger om årsagerne bag hjemløsheden, samt hvilke sociale og behandlingsmæssige indsatser personen modtager.

Tallene fra kortlægningen af hjemløshed i 2007 er ikke helt sammenlignelige med de senere kortlægninger, da der blev foretaget nogle mindre tilpasninger af den operationelle definition og grænsedragningen mellem hjemløshed og ikke-hjemløshed i kortlægningen i 2009, hvor det blandt andet blev præciseret, at visiterede, midlertidige botilbud under servicelovens § 107 ikke længere indgik i definitionen af hjemløshed. I denne undersøgelse, hvor vi blandt andet ser på udviklingen over tid, anvender vi derfor som nævnt data fra perioden fra 2009 og frem, hvor definitioner og afgrænsninger er sammenlignelige på tværs af kortlægningerne.

I forbindelse med udfyldelse af spørgeskemaet, der benyttes i kortlægningerne af hjemløshed, registreres også borgerens cpr-nummer samt borgerens initialer eller fødselsdato, i det omfang det fulde cpr-nummer ikke er tilgængeligt. I kortlægningerne benyttes disse oplysninger til kontrol for dobbelttællinger, det vil sige til at sikre, at den samme borger ikke indgår i kortlægningens opgørelser flere gange. Det er således ikke for alle borgere i kortlægningen, at der findes et fuldt cpr-nummer i datasættet, mens der derimod er fulde cpr-oplysninger for stort set alle borgere registreret i boformsdata.¹ Det er generelt cpr-numrene, der muliggør en sammenkobling af oplysninger på tværs af datasættene fra de enkelte kortlægninger samt med data fra boformerne og med de øvrige registerdata, som benyttes i analyserne. Derfor er det udelukkende muligt at benytte de registreringer fra kortlægningerne, hvor der er et validt cpr-nummer. Der er generelt valide cpr-numre på en høj andel (80-85 %) af de unge, der i kortlægningerne er registreret i hjemløshed (bilagstabel 1.1). Den resterende del (15-20 %) uden fulde cpr-oplysninger, indgår derimod ikke i analyserne i denne rapport.² At der ikke er fulde cpr-oplysninger på alle de unge, der er registreret i kortlægningen, har blandt andet betydning, når vi ser på andelen af unge, der er registreret i de på hinanden følgende kortlægninger (kapitel 4). Her er det udelukkende muligt at genfinde de unge, der har fulde og valide cpr-oplysninger. Det betyder, at opgørelser af hjemløshedens varighed, baseret på om de unge genfindes i datasættet i de efterfølgende år, generelt er behæftet med usikkerhed. Det betyder også, at vi i rapportens analyser kun i begrænset omfang ser på hjemløshedens varighed. Idet data fra kortlægningerne er baseret på en punktmåling, der gennemføres hvert andet år, kan man således kun i begrænset omfang benytte disse oplysninger fra kortlægningerne til at identificere karakteren af 'hjemløshedsforløb' over tid for den enkelte unge, og oplysningerne benyttes således først og fremmest til at identificere analysepopulationer af unge, der har været registreret i hjemløshed på et bestemt tidspunkt.

3.1.2 Data om brugere af § 110-boformerne

Den anden hoveddatakilde i undersøgelsen består af data om brugere af § 110-boformer under serviceloven, der er midlertidige opholdstilbud til borgere i hjemløshed. Det er de tilbud, vi typisk kender som herberger og forsorgshjem. På landsplan er der cirka 80 § 110-boformer, der for de flestes vedkommende er beliggende i de større og mellemstore byer.

¹ Når cpr-numrene benyttes til at sammenkoble oplysningerne om hjemløshed med de øvrige registeroplysninger, har Danmarks Statistik foretaget en såkaldt pseudonymisering af cpr-numrene, hvor cpr-numrene erstattes af ligeledes unikke, men tilfældigt genererede 14-cifrede numre, således at de personidentificerbare oplysninger ikke er tilgængelige for de forskere, der har haft adgang til datasættet.

² Der er foretaget en analyse af profilen af unge med og uden fulde cpr-numre i kortlægningen baseret på oplysninger fra kortlægningerne (ikke vist). Blandt de unge uden fulde cpr-numre er der i en del tilfælde også manglende besvarelser på nogle af de øvrige baggrundsoplysninger, der indgår i kortlægningen. For de unge, hvor der er oplysninger om øvrige karakteristika, er der imidlertid ikke væsentlige forskelle i profilen mellem de unge med og uden fulde cpr-numre.

Siden 1999 har Ankestyrelsen indsamlet data om brugere af botilbud under servicelovens § 110 (boformer for hjemløse), hvor der foretages en løbende registrering af alle ophold året rundt (Ankestyrelsen, 2016). Fra 2016 er indsamlingen af disse data overgået til Danmarks Statistik. Boformerne har pligt til at registrere, hver gang en bruger ind- eller udskrives, uanset om borgeren tidligere har benyttet tilbuddet. Således indeholder boformsregistret oplysninger om alle borgere, der på et tidspunkt i løbet af et år har været indskrevet på en § 110-boform, samt varigheden af alle perioder borgeren har været indskrevet. Boformsregistret indeholder således information om brugen af boformerne, men indeholder derimod ikke oplysninger om de øvrige hjemløshedssituationer, der indgår i kortlægningerne, som fx dem, der overnatter på gaden ("gadesovere") eller dem, der overnatter midlertidigt hos familie, venner og bekendte ("sofasovere"). Boformsregistret omfatter endvidere ikke anonyme natvarmestuer, væresteder eller andre sociale tilbud. Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107, længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 samt krisecentre efter servicelovens § 109 er således ikke omfattet af boformsregistret. Der findes dog også et lille antal tilbud, der både fungerer som herberg for kvinder i hjemløshed og krisecentre for kvinder ramt af partnervold. Krisecentre med en delt § 109- og § 110-funktion indgår ikke i denne undersøgelse, da det ikke er muligt at skelne, om borgeren befinder sig på disse tilbud på grund af hjemløshed eller på grund af partnervold. Det betyder, at der vil være en lille gruppe af unge kvinder i hjemløshed på disse tilbud, der ikke medregnes i rapportens opgørelser.

Selvom data om brugere af § 110-boformerne således eksisterer helt tilbage fra 1999 og frem, inddrager vi data fra boformsregistret for perioden fra 2009 og frem, således at data fra boformerne dækker samme periode som data fra kortlægningerne af hjemløshed. Det seneste år, hvorfra data fra boformerne har været tilgængelige ved datatrækket til undersøgelsen, er 2018.

3.1.3 Øvrige registerdata

Ud over data om hjemløshed benytter vi også data fra en række øvrige registre fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.³ Disse registerdata indeholder oplysninger om baggrundsfaktorer som køn, alder, etnisk baggrund, uddannelse, beskæftigelsessituation, anbringelser i barndommen, fængselsdomme samt oplysninger om psykiske lidelser, forskellige typer af stofmisbrug og alkoholmisbrug. Disse oplysninger bruger vi gennem hele undersøgelsen til at beskrive de hjemløse borgeres karakteristika og til at følge deres udvikling over tid.

3.2 Det samlede datagrundlag og analysepopulation

Når vi i indeværende undersøgelse kombinerer datasættene fra kortlægningerne og boformerne, skyldes det hensynet til at få den mest dækkende registrering af hjemløsheden blandt unge som muligt. De samlede data dækker således en cirka 10-årig periode fra 2009 og frem. Hovedparten af rapportens analyser er baseret på det samlede datasæt, men i enkelte opgørelser ser vi også særskilt på data fra kortlægningerne og fra boformerne.

Tabel 3.1 viser en samlet oversigt over antallet af personer mellem 18 og 29 år, der indgår i datasættene fra henholdsvis kortlægningerne og boformerne hen over analyseperioden. Aldersafgrænsningen vedrører det år, hvor registreringen af personen er foretaget i datasættene. Der er i alt 7.838 unikke personer, der er registreret i dataene fra kortlægningerne i perioden fra 2009 til 2019, og som var mellem 18 og 29 år på registreringstidspunktet, mens der var

³ Data fra Register over Stofmisbrugere i Behandling (SIB) og Det Nationale Alkoholbehandlingsregister (NAB) er indhentet fra Sundhedsdatastyrelsen.

7.959 unikke personer i samme aldersgruppe, der blev registreret på boformerne, i perioden fra 2009 til 2018. I alt var der 12.853 unge mellem 18 og 29 år, der blev registreret i mindst ét af de to datasæt i den samlede periode. Der er således også en del unge, der er registreret i begge datasæt. I rapportens opgørelser, der er baseret på det samlede datasæt, benyttes i de fleste tilfælde kun data for de år, hvor der både indgår data fra kortlægningerne og boformerne, det vil sige 2009, 2011, 2013, 2015 og 2017. Der er dog også nogle opgørelser, hvor data fra boformerne for de mellemliggende år 'tælles med'. I enkelte opgørelser har vi også inddraget de unge, der blev registreret i kortlægningen i 2019, der således udgør de seneste tal, men hvor der således ikke er tilsvarende data fra boformerne for dette år.

Tabel 3.1 Samlet antal 18-29-årige registreret i henholdsvis tællingsdata, boformsdata og det samlede datasæt. Antal personer pr. år og samlet for 2009-2019.

År	Tællingsdata	Boformsdata	Samlet data
2009	912	1.014	1.656
2010	0	1.078	1.078
2011	1.327	1.178	2.165
2012	0	1.257	1.257
2013	1.384	1.312	2.301
2014	0	1.403	1.403
2015	1.670	1.491	2.621
2016	0	1.628	1.628
2017	1.873	1.661	2.897
2018	0	1.789	1.789
2019	1.629	-	1.629
Samlet	7.838	7.959	12.853

Kilde: Opgørelsen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistisk og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

En væsentlig forskel på de to datakilder er som nævnt, at oplysninger om brugere af boformerne registreres året rundt, mens kortlægningerne af hjemløshed er en punktmåling, der gennemføres i en bestemt uge hvert andet år. Det betyder, at når vi benytter begge datakilder til at danne en samlet analysepopulation vil vi alt andet lige få en overrepræsentation af boformsbrugere, mens der vil være personer, der befinder sig i øvrige hjemløshedssituationer i perioderne mellem kortlægningerne, som ikke vil indgå i analysepopulationen. Det gælder navnlig gruppen af sofasovere, der ifølge kortlægningerne er lidt større end gruppen af boformsbrugere. Hvis der er forskel i profilen mellem unge, der opholder sig på boformerne og unge, der er sofasovere, vil det generelt betyde, at datasættet i højere grad afspejler profilen af boformsbrugere end populationen af unge i hjemløshed som helhed. Vi har derfor sammenlignet profilerne for de personer i den samlede analysepopulation, der er registreret på boformerne med dem, der er registreret i kortlægningerne, for de væsentligste udsathedsidekatorer: Om den unge har en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem. Denne opgørelse findes i bilagstabel 1.2 og viser, at der generelt er en lidt lavere andel med psykiske lidelse og misbrugsproblemer blandt de unge, der er registreret i kortlægningerne, og som ikke indgår i boformsdatasættet, men forskellen er dog ikke markant. I begge datasæt finder vi således en forholdsvis høj andel af unge, der er registreret med psykiske lidelser og/eller misbrugsproblemer. Vi vurderer derfor, at rapportens opgørelser baseret på det samlede datasæt generelt giver et dækkende billede af profilen for den samlede gruppe af unge i hjemløshed.

Kombinationen af datakilder, samt at data fra kortlægningerne er baseret på en punktmåling i optællingsugen hvert andet år, betyder også, at data ikke kan benyttes til at afdække karakteren af det konkrete hjemløshedsforløb for den enkelte unge, som fx det præcise tidspunkt den unge kom ud i hjemløshed eller den præcise varighed af forløbet. Det samlede datagrundlag er først og fremmest velegnet til at afgrænse analysepopulationer af unge, der har været i hjemløshed på et bestemt tidspunkt, hvor vi særligt ser på de unge, der er registreret i hjemløshed de år, hvor vi har data fra både boformerne og kortlægningerne, og følger disse unge i de efterfølgende år. Ligeledes kan datasættet benyttes til at identificere unge, der registreres i hjemløshed hen over ungdomsårene, hvor vi i en række af rapportens opgørelser ser på unge, der er registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. Denne opgørelsesmetode benytter vi blandt andet til at se på, hvor stor en andel af unge med forskellige familiebaggrunde, der kommer ud i hjemløshed og ligeledes til at opgøre, hvor stor en andel af unge med en tidligere anbringelse, der kommer ud i hjemløshed i løbet af ungdomsårene.

Vi benytter i rapportens opgørelser forskellige afgrænsninger af analysepopulationerne. I nogle opgørelser følger vi de unge, der blev registreret i hjemløshed i et bestemt opgørelsesår, som fx 18-24-årige eller 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, 2011, 2013 osv. I andre opgørelser følger vi som nævnt unge fra en bestemt årgang, der er blevet registreret i hjemløshed i ungdomsårene. I sidstnævnte tilfælde udvælger vi specifikke årgange af unge, som fx unge der var 18 år i 2009, 2011 eller 2013, og afgrænser hjemløsheden ved, at disse unge blev registreret i hjemløshed i ungdomsårene – da de var mellem 18 og 24 år. Hvilke analysepopulationer – aldersgrupper eller årgange – der benyttes, afhænger af, hvilke specifikke analyser der foretages, ligesom der også er et hensyn til antallet af personer i de enkelte analysegrupper. Når vi følger de unge over tid, er der også et hensyn til, at nogle af de unge dør eller udvandrere fra landet hen over analyseperioden. I de analyser, hvor vi tegner en profil af de unge, der rammes af hjemløshed, benytter vi generelt populationen af unge i udgangsåret, uden at fraregne de unge, der dør eller udvandrere senere i perioden. Når vi følger de unge over tid, fx ved at sammenligne deres situation i året, hvor de blev registreret i hjemløshed, med deres situation ved slutningen af analyseperioden i 2018, afgrænses populationen til dem, der fortsat var i live og bosiddende i landet i 2018. I tabel 3.2 ses analysepopulationerne blandt unge i hjemløshed anvendt i rapportens opgørelser, ligesom det også er opgjort, hvor mange af disse unge, der fortsat er i live og bosiddende i landet i 2018. Eksempelvis var der i 2009 987 unge, der blev registreret i hjemløshed som 18-24-årige, og heraf var 921 fortsat i live og bosiddende i landet i 2018. Af de unge, der var 18 år i 2009, var der 759, der blev registreret i hjemløshed på et tidspunkt, da de var mellem 18 og 24 år, det vil sige mellem 2009 og 2015, og heraf var 719 personer fortsat i live og bosiddende i landet i 2018.

Der er flere forskelle på de to måder at afgrænse analysepopulationerne på. Ved at se på de personer i aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i et bestemt år, kan vi følge, om der sker ændringer i sammensætningen af gruppen af unge i hjemløshed over tid, fx i forhold til deres udsathedprofil eller forældrebaggrund. Ved denne afgrænsning af unge i hjemløshed ud fra aldersgrupper i det enkelte opgørelsesår afspejler analysepopulationen imidlertid ikke, at unge kan komme ud i hjemløshed på forskellige tidspunkter og i en forskellig alder hen over ungdomsårene. Samtidig har de unge i aldersgrupperne en forskellig alder, når vi følger dem over tid. For eksempel vil de 18-24-årige i 2009 være mellem 27 og 33 år i 2018. Når vi derimod følger en bestemt årgang af 18-årige – fx dem, der var 18 år i 2009, og afgrænser gruppen i hjemløshed som de unge i denne årgang, der bliver registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen – har vi i stedet en analysepopulation, der er defineret ved at være unge i en bestemt årgang, der kom ud i hjemløshed hen over ungdomsårene. Det er væsentligt, når vi skal se på risikoen for at blive ramt af hjemløshed for bestemte

grupper, fx for unge med tidligere anbringelse eller med forskellig forældrebaggrund. Her er det vigtigt, at opgørelsesmåden tager højde for, at de unge i en årgang kan blive registreret i hjemløshed på forskellige tidspunkter og i en forskellig alder – nogle kommer ud i hjemløshed allerede som 18- eller 19-årige, mens andre kommer ud i hjemløshed, når de fx er 22 eller 24 år. Ud fra en afgrænsning af analysepopulationen som de unge i en bestemt årgang, der blev ramt af hjemløshed på et tidspunkt, da de var mellem 18 og 24 år, får vi således en analysepopulation, der afspejler risikoen for at blive ramt af hjemløshed i ungdomsårene. Imidlertid er der også begrænsninger ved denne opgørelsesmåde. Afgrænsningen af analysepopulationen, ud fra hvilke unge i en årgang der bliver ramt af hjemløshed hen over ungdomsårene, betyder nemlig, at den seneste årgang, hvor vi kan måle, om de unge er blevet registreret i hjemløshed hen over ungdomsårene, er de 18-årige i 2013, hvor vi kan opgøre, om de er blevet registreret i hjemløshed mellem 2013 og 2019, hvor de var mellem 18 og 24 år. For 2019 har vi endda som nævnt kun data fra kortlægningen og ikke fra boformerne. Går vi 2 år længere frem til dem, der var 18 år i 2015, vil vi kun kunne opgøre, om de blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 22 år. Benytter vi derimod aldersgrupper i det enkelte opgørelsesår, kan vi gå frem til 2017, der er det seneste år, hvor vi har data fra både boformerne og kortlægningerne, og hvor vi kan opgøre, hvad der kendetegner de 18-24-årige og 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i dette år. Ud fra disse muligheder og begrænsninger ved de forskellige opgørelsesmåder veksler vi i rapportens opgørelser generelt mellem forskellige afgrænsninger i analysepopulationerne.

Tabel 3.2 Analysepopulationer for aldersgrupper af 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i udgangsåret og 18-årige i udgangsåret i hjemløshed som 18-24-årige

	18-24-årige i hjemløshed i udgangsåret		25-29-årige i hjemløshed i udgangsåret		18-årige i udgangsåret i hjemløshed som 18-24-årige ¹	
	I hjemløshed i udgangsåret	Heraf fortsat i live og bosiddende i landet i 2018	I hjemløshed i udgangsåret	Heraf fortsat i live og bosiddende i landet i 2018	18-årige i udgangsåret, der er registreret i hjemløshed som 18-24-årige	Heraf fortsat i live og bosiddende i landet i 2018
2009	987	921	669	581	759	719
2011	1.383	1.291	782	718	832	806
2013	1.459	1.370	842	792	692	676
2015	1.569	1.499	1.052	1.002	474	469
2017	1.717	1.682	1.180	1.158	-	-

Note: 1) Analysepopulationerne af årgangene af 18-årige i 2009 og 2011 er afgrænset som dem i disse årgange, der blev registreret i hjemløshed på et tidspunkt, da de var mellem 18 og 24 år. For de 18-årige i 2013 er hjemløsheden ligeledes afgrænset ved, at de unge var i hjemløshed mellem 18 og 24 år, men for 2019 er målingen af hjemløshed kun baseret på data fra kortlægningen af hjemløshed i 2019 og ikke på data fra boformerne. For de 18-årige i 2015 er hjemløsheden målt i 18-22 årsalderen fra 2015-2019.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægningerne af hjemløshed.

Analysepopulationerne i tabel 3.2 dækker de fleste af rapportens opgørelser. Derudover er der også opgørelser, hvor vi knytter yderligere betingelser til afgrænsningen af analysepopulationen, som fx at man skal have været bosiddende i landet hvert enkelt år mellem 2009 og 2018, da nogle unge har været i udlandet i en kortere periode. Sidstnævnte er kun tilfældet for ganske få af de unge i hjemløshed, men gælder for en del unge i den øvrige befolkning, der i en række opgørelser indgår som sammenligningsgruppe. Endelig er der også nogle opgørelser, hvor vi ydermere afgrænser analysepopulationen ved, at der også skal være oplysninger om de unges forældre.

3.3 Omkostningsanalyser

I rapportens kapitel 11 fremlægges opgørelser af brugen af indsatser og ydelser på forskellige områder af velfærdssystemet og af de tilhørende udgifter forbundet hermed. Disse opgørelser inkluderer generelt de typer af indsatser og ydelser, hvor der er tilgængelige registeroplysninger om brugen af disse indsatser (fx en række social- og sundhedsydelser), mens opgørelserne ikke inkluderer indsatser, der ikke findes registeroplysninger om, som fx brug af en række tilbud og aktiviteter i civilsamfundet.

For nogle af indsatserne og ydelserne er der registeroplysninger om de præcise udgifter til den pågældende indsats for den enkelte person. Det gælder brugen af en række sundhedsydelser, hvor der i de centrale registre er udgiftsoplysninger knyttet til hver enkelt behandlingsydelse, ligesom der også indgår oplysninger om de eksakte beløb modtaget som overførselsindkomst. For en række øvrige indsatser og ydelser indeholder registrene oplysninger om brugen af disse indsatser og ydelser, mens der ikke er registeroplysninger om de eksakte udgifter for den enkelte person. Det gælder fx for en række indsatser og ydelser på det sociale område. I disse tilfælde er udgiftsberegningerne baseret på oplysninger om brugen af disse indsatser og ydelser og de gennemsnitlige enhedsomkostninger, der på landsplan er forbundet med de pågældende indsatser og ydelser. På den måde skal det understreges, at opgørelsen af udgifterne til indsatser og ydelser til de unge er en modelberegning, hvor en del af udgifterne er beregnet ud fra oplysninger om enhedsomkostninger.

For de fleste indsatser og ydelser dækker registeroplysningerne hele analyseperioden fra 2009 til 2018. Det gælder fx for oplysninger om brug af sundhedsydelser, herberger, misbrugsbehandling, fængselsophold og retssager, og udgifter til overførselsindkomst. Ud over herbergsophold og misbrugsbehandling, der er dækket af registrene i hele perioden, er der dog en række øvrige ydelser under serviceloven, hvor indberetningen fra kommunerne til de centrale registre først blev påbegyndt fra 2014. Det gælder blandt andet den individuelle sociale støtte efter § 85 samt midlertidige og længerevarende botilbud efter § 107 og § 108. Ydermere har indberetningen af disse ydelser i perioden fra 2014 og frem ikke indbefattet alle kommuner. For disse servicelovsydelser er der således først medregnet udgifter i opgørelserne fra 2014 og frem, hvor disse oplysninger indgår i registrene. For kommuner, der ikke har indberettet disse oplysninger, er der benyttet en ekstrapolation, hvor de gennemsnitlige udgifter for personer i kommuner med indberettede oplysninger er ekstrapoleret til personer i de tilsvarende analysegrupper i kommuner uden indberettede oplysninger.

4 Hjemløshedsforløb og demografisk profil

I dette kapitel tegnes et billede af varigheden af hjemløsheden blandt unge samt af den demografiske profil blandt de unge i hjemløshed. Først i kapitlet ser vi på, hvordan vi kan opgøre varigheden af hjemløsheden på tværs af de to datakilder, der i udgangspunktet er baseret på forskellige opgørelsesmetoder og informationer om varigheden af hjemløsheden. Vi ser i kapitlet også på fordelingen i forhold til køn og etnisk baggrund blandt de unge i hjemløshed.

4.1 Varighed af hjemløsheden

Når vi ser på hjemløshedens karakter, er det et centralt spørgsmål, hvor lang tid de unge befinder sig i en hjemløshedssituation. Dette spørgsmål lader sig kun delvist besvare ud fra de tilgængelige data. I kortlægningerne af hjemløshed indgår generelt et spørgsmål om varigheden af hjemløsheden. Eksempelvis viste den seneste kortlægning fra 2019, at for de 18-24-årige havde 11 % været i hjemløshed i mere end 2 år, 20 % mellem 1 og 2 år, mens 43 % havde været i hjemløshed i mellem 3 måneder og et år, og 26 % havde været i hjemløshed i mindre end 3 måneder. For de 25-29-årige var det en lidt højere andel, der havde været i hjemløshed i mere end 2 år, med 18 %, mens 25 % havde været i hjemløshed mellem 1 og 2 år (Benjaminsen, 2019, s. 36). Disse opgørelser giver dog kun et billede af den hidtidige varighed af hjemløsheden på registreringstidspunktet i optællingsugen og siger ikke noget om, hvor længe hjemløsheden varer derefter. Samtidig er målingen af tidsdimensionen i hjemløsheden ud fra kortlægningerne begrænset af, at kortlægningerne er en punktmåling baseret på en enkelt optællingsuge, som kun gentages hvert andet år. Data fra boformerne indeholder derimod ikke nogen oplysning om den hidtidige varighed af hjemløsheden, men giver udelukkende information om længden af opholdet på boformerne. Dermed giver data fra boformerne ikke nogen information om, hvorvidt den unge har befundet sig i andre hjemløshedssituationer, fx som sofasovere i perioden før og efter opholdet på boformen. Ingen af de to datasæt giver således en måling af, præcis hvornår den enkelte unge kommer ud i en hjemløshedssituation første gang, og hvornår hjemløsheden afsluttes. For at kunne belyse tidsdimensionen, må vi derfor se på tværs af de to datasæt.

Når vi benytter dataene fra både kortlægningerne og boformerne over en længere årrække, bliver det muligt at se på, om den enkelte unge registreres flere gange i de på hinanden følgende kortlægninger eller registreres på boformerne over flere år. Tabel 4.1 og 4.2 viser, hvorvidt henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige unge, der er blevet registreret i et af datasættene i et bestemt år ('udgangsåret'), er registreret i hjemløshed i de efterfølgende år, ved at være registreret i enten data fra kortlægningerne eller fra ophold på en boform. Opgørelserne er foretaget for de år, hvor der er data fra både kortlægningerne og boformerne, mens de mellemliggende år, hvor der ikke gennemføres en kortlægning, er udeladt. Aldersgrupperne er afgrænset ud fra alderen i det pågældende udgangsår – fx dem der var mellem 18 og 24 år i 2009, 2011 osv. Disse opgørelser forudsætter dog, at personen har kunnet optræde i datasættene i alle årene, og vi udelader derfor de unge, der er døde eller udvandrede i løbet af analyseperioden.

Tabel 4.1 Andel af 18-24-årige registreret i henholdsvis tællingsdata, boformsdata og det samlede datasæt, der optræder i disse datasæt igen, henholdsvis 2, 4, 6, 8 og 10 år efter udgangsåret. Procent.

Udgangsåret		2 år efter		4 år efter		6 år efter		8 år efter		10 år efter	
År	N	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>Tællingsdata</i>											
2009	490	39	8,0	8	1,6	6	1,2	0	0,0	-	-
2011	746	57	7,6	19	2,5	6	0,8	-			
2013	769	82	10,7	37	4,8	-					
2015	887	85	9,6	22	2,5						
2017	999	77	7,7								
2019	751										
<i>Boformsdata</i>											
2009	534	98	18,4	32	6,0	7	1,3	0	0,0		
2011	658	97	14,7	35	5,3	8	1,2				
2013	722	120	16,6	38	5,3						
2015	750	114	15,2								
2017	815										
<i>Samlet data</i>											
2009	892	131	14,7	44	4,9	15	1,7	-			
2011	1.236	159	12,9	59	4,8	17	1,4				
2013	1.291	209	16,2	84	6,5						
2015	1.379	210	15,2								
2017	1.498										

Anm.: Resultater i celler med mindre end tre personer er udeladt og markeret med "-".

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

Opgørelsen i tabel 4.1 viser, at ud af de 490 unge mellem 18 og 24 år, der blev registreret ved kortlægningen i 2009 ('tællingsdata') med fulde cpr-numre, og som ikke er døde eller udvandrede i løbet af den samlede periode, er det 8,0 %, der også er registreret ved den efterfølgende kortlægning 2 år efter i 2011, mens kun 1,6 % er blevet registreret ved kortlægningen 4 år efter i 2013. Blandt de 534 unge mellem 18 og 24 år, der i 2009 blev registreret på boformerne ('boformsdata') er det 18,4 %, der også er registreret med et ophold på en boform på et tidspunkt i løbet af 2011, mens det er 6,0 %, der er registreret med et ophold på en boform i 2013. I den nederste del af tabellen ('samlet data') er oplysningerne fra de to datasæt lagt sammen, og det er på tilsvarende vis opgjort, hvor stor en del af de 18-24-årige, der blev registreret i de forskellige år, der atter er registreret i mindst ét af datasættene i de efterfølgende år. Her ses det eksempelvis, at af de 892 unge mellem 18 og 24 år, der samlet set blev registreret i et af de to datasæt i 2009, er det 14,7 %, der atter optræder i det samlede datasæt i 2011, mens 4,9 % genfindes i datasættet i 2013. På den måde er det generelt en ret lille andel af de unge, hvor hjemløsheden kan påvises at være af meget langvarig karakter ud fra de tilgængelige oplysninger. Tilsvarende for de 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009 i enten kortlægningen eller på boformerne, er det 24,4 %, der er registreret igen 2 år senere i 2011, mens det er 16,2 %, der er registreret 4 år senere i 2013 (tabel 4.2).

Tabel 4.2 Andel af 25-29-årige registreret i henholdsvis tællingsdata, boformsdata og det samlede datasæt, der optræder i disse datasæt igen, henholdsvis 2, 4, 6, 8 og 10 år efter udgangsåret. Procent.

Udgangsåret		2 år efter		4 år efter		6 år efter		8 år efter		10 år efter	
År	N	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>Tællingsdata</i>											
2009	321	40	12,5	24	7,5	19	5,9	12	3,7	-	-
2011	443	65	14,7	46	10,4	34	7,7	-	-		
2013	469	69	14,7	46	9,8	-	-				
2015	591	86	14,6	56	9,5						
2017	643	113	17,6								
2019	642										
<i>Boformsdata</i>											
2009	342	97	28,4	65	19,0	56	16,4	39	11,4		
2011	373	112	30,0	82	22,0	58	15,5				
2013	420	126	30,0	90	21,4						
2015	499	157	31,5								
2017	568										
<i>Samlet data</i>											
2009	561	137	24,4	91	16,2	87	15,5	62	11,1		
2011	687	168	24,5	138	20,1	108	15,7				
2013	739	196	26,5	138	18,7						
2015	883	245	27,7								
2017	990										

Anm.: Resultater i celler med mindre end tre personer er udeladt og markeret med "-".

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

I disse opgørelser af varigheden af hjemløsheden, hvor vi benytter oplysningerne på tværs af de to datakilder og på tværs af årene, skal det generelt tages i betragtning, at da kortlægningerne er en punktmåling, der gennemføres i uge 6 hvert andet år, vil kortlægningerne ikke opfange alle de unge, der fortsat er berørt af hjemløshed i de efterfølgende år, men kun dem, der var i hjemløshed i optællingsugen, og som blev registreret ved kortlægningen. Der kan være unge, der enten ikke var hjemløse i den pågældende uge, men som var i hjemløshed på et andet tidspunkt i løbet af året, eller unge, som ikke har været i kontakt med et af de sociale tilbud og øvrige tilbud i velfærdssystemet, som indgår i kortlægningen. Samtidig medtager opgørelserne baseret på data fra kortlægningen kun de unge, der er registreret med et fuldt cpr-nummer i kortlægningen, da det kun er disse unge, der kan genfindes mellem datasættene på tværs af de forskellige år. Selvom andelen med fulde cpr-numre er forholdsvis høj (ca. 80 %), betyder det, at der kan være unge, som fortsat er i hjemløshed, men som, når vi sammenkobler dataene, ikke bliver opfanget af opgørelserne, hvis de ikke er registreret med et fuldt cpr-nummer ved en eller flere af kortlægningerne. Hvad angår data fra boformerne, er der derimod tale om oplysninger, der løbende indsamles året rundt, og således dækker alle de unge, der har haft ophold på boformerne på et tidspunkt i løbet af året. I data fra boformerne er der således i princippet en fuld registrering af 'gængere', da det vil være meget få brugere af boformerne, der ikke er registreret med et cpr-nummer. Som nævnt indeholder data fra boformerne derimod ikke oplysninger om andre hjemløshedssituationer, og fx sofasovere eller gadesovere indgår således ikke i data fra boformerne, medmindre de også har haft ophold på en boform.

Andelene i tabel 4.1 og 4.2 giver således ikke det fulde billede af varigheden af hjemløsheden blandt de unge og vil derfor være et minimumsskøn for, hvor stor en del af de unge, som fortsat er i hjemløshed i de efterfølgende år. Reelt vil disse andele således være højere, end det fremgår af tabellernes opgørelser. Disse forbehold til trods giver opgørelserne et fingerpeg om, at hovedparten af de unge ikke forbliver i hjemløshed over en længere årrække, da vi ellers ville genfinde en væsentligt højere andel af de unge i de efterfølgende år. Det ses endvidere, at andelene, der er registreret i de efterfølgende år, er ret konstante, når vi sammenholder de grupper, der er registreret i hvert af de forskellige udgangsåre. For eksempel er det omtrent 15 % af de 18-24-årige, der er registreret i mindst ét af datasættene (samlet data) ved hvert af de enkelte udgangsåre, der efterfølgende også er registreret 2 år senere, uanset om vi ser på dem, der blev registreret i 2009, 2011, 2013 eller 2015. Det indikerer, at der er tale om en forholdsvis konstant tendens i forhold til, hvor stor en del af de unge, der vedbliver at være i hjemløshed over flere år.

Endelig viser opgørelserne, at andelen af gengangere generelt er højere blandt de 25-29-årige end blandt de 18-24-årige. Det er således cirka 25 % af dem, der var mellem 25 og 29 år i udgangsåret, der er registreret igen 2 år senere, og cirka 16-20 %, der er registreret 4 år senere, og hvor der således er tale om en meget langvarig hjemløshed. Det kan være tegn på, at for dem, der kommer ud i en hjemløshedssituation, når de er i anden halvdel af 20'erne, bider hjemløsheden sig i højere grad fast, mens tallene indikerer, at en højere andel af de helt unge kommer ud af hjemløsheden igen.

4.2 Unge mænd og kvinder i hjemløshed

Der er generelt væsentligt flere unge mænd end kvinder i hjemløshed. Tabel 4.3 viser andelen af mænd og kvinder blandt henholdsvis de 18-24-årige og 25-29-årige, der er registreret i det samlede datasæt, for de år, hvor vi har både data fra kortlægningerne og boformerne.

Tabel 4.3 Andel af mænd og kvinder blandt de 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed for perioden 2009-2017. Antal og procent.

	2009		2011		2013		2015		2017	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>18-24 år</i>										
Mand	720	73	984	71	1.075	74	1.160	74	1.260	73
Kvinde	267	27	399	29	384	26	409	26	457	27
I alt	987	100	1.383	100	1.459	100	1.569	100	1.717	100
<i>25-29 år</i>										
Mand	516	77	614	78	681	81	844	80	936	79
Kvinde	153	23	168	22	161	19	208	20	244	21
I alt	669	100	782	100	842	100	1.052	100	1.180	100

Anm.: Analysepopulationen er personer, der er registreret i det samlede datasæt i det enkelte opgørelsesår. Personer, der er døde eller udvandrede senere i perioden, indgår i opgørelsen for det enkelte år.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

Tabel 4.3 viser, at andelen af kvinder er højere blandt de 18-24-årige med mellem 26 % og 29 % for de forskellige år, mens denne andel er på mellem 19 % og 23 % for de 25-29-årige. Andelen af mænd og kvinder blandt de unge i hjemløshed er således ret stabil hen over årene,

og der er ikke tendens til hverken en stigende eller faldende andel af kvinder for perioden som helhed.

I de følgende tabeller er opgørelserne for hjemløshedens varighed vist for henholdsvis mænd (tabel 4.4) og kvinder (tabel 4.5). I disse opgørelser er de to aldersgrupper slået sammen og dækker således samlet gruppen af 18-29-årige for henholdsvis mænd og kvinder. Disse opgørelser viser en forskel mellem de unge mænd og kvinder, idet der er en væsentligt højere andel blandt mænd end blandt kvinder, der er registreret i hjemløshed i de efterfølgende år. I det samlede datasæt er andelen med en gentagen registrering 2 år senere således cirka 20 % blandt mændene, mens den er cirka 15 % blandt kvinderne på tværs af de forskellige udgangsåre. Det tyder generelt på, at det kan være vanskeligere for unge mænd end kvinder at komme ud af hjemløsheden igen. Det kan dog også spille ind, at andelen af sofasovere generelt er højere blandt kvinder end mænd, hvilket giver en lavere chance for at blive registreret igen for kvinderne, da sofasoverne kun indgår i registreringerne fra kortlægningerne, der som nævnt er baseret på punktmålingerne hvert andet år.

Tabel 4.4 Andel af mænd (18-29-år) registreret i henholdsvis tællingsdata, boformsdata og det samlede datasæt, der optræder i disse datasæt igen, henholdsvis 2, 4, 6, 8 og 10 år efter udgangsåret. Antal og procent.

Udgangsåret		2 år efter		4 år efter		6 år efter		8 år efter		10 år efter	
År	N	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>Tællingsdata</i>											
2009	586	64	10,9	28	4,8	-	-	-	-	-	-
2011	894	107	12,0	57	6,4	32	3,6	-	-	-	-
2013	951	130	13,7	68	7,2	48	5,0	-	-	-	-
2015	1.141	143	12,5	67	5,9	-	-	-	-	-	-
2017	1.241	157	12,7	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	1.067	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Boformsdata</i>											
2009	688	160	23,3	83	12,1	52	7,6	-	-	-	-
2011	758	173	22,8	94	12,4	49	6,5	-	-	-	-
2013	882	204	23,1	107	12,1	-	-	-	-	-	-
2015	956	219	22,9	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	1.059	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Samlet data</i>											
2009	1.078	218	20,2	116	10,8	88	8,2	55	5,1	-	-
2011	1.418	274	19,3	165	11,6	99	7,0	-	-	-	-
2013	1.549	333	21,5	186	12,0	-	-	-	-	-	-
2015	1.732	368	21,2	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	1.880	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Anm.: Resultater i celler med mindre end tre personer er udeladt og markeret med "-".

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

Tabel 4.5 Andel af kvinder (18-29-år) registreret i henholdsvis tællingsdata, boformsdata og det samlede datasæt, der optræder i disse datasæt igen, henholdsvis 2, 4, 6, 8 og 10 år efter udgangsåret. Antal og procent.

Udgangsåret		2 år efter		4 år efter		6 år efter		8 år efter		10 år efter	
År	N	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>Tællingsdata</i>											
2009	225	15	6,7	4	1,8	-	-	-	-	-	-
2011	295	15	5,1	8	2,7	8	2,7	-	-	-	-
2013	287	21	7,3	15	5,2	5	1,7	-	-	-	-
2015	337	28	8,3	11	3,3	-	-	-	-	-	-
2017	401	33	8,2	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	326	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Boformsdata</i>											
2009	188	35	18,6	14	7,4	11	5,9	-	-	-	-
2011	273	36	13,2	23	8,4	17	6,2	-	-	-	-
2013	260	42	16,2	21	8,1	-	-	-	-	-	-
2015	293	52	17,7	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	324	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Samlet data</i>											
2009	375	50	13,3	19	5,1	14	3,7	8	2,1	-	-
2011	505	53	10,5	32	6,3	26	5,1	-	-	-	-
2013	481	72	15,0	36	7,5	-	-	-	-	-	-
2015	530	87	16,4	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	608	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Anm.: Resultater i celler med mindre end tre personer er udeladt og markeret med "-".

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

4.3 Unge med indvandrerbaggrund

I tabel 4.6 er opgjort, hvor stor en del af de unge i hjemløshed, der har dansk baggrund, eller er henholdsvis indvandrere og efterkommere.⁴ Opgørelsen er baseret på de samlede data for de år, hvor der både er data fra kortlægningerne og boformerne. For både de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed ses en tendens til, at andelen af indvandrere og efterkommere samlet set stiger. Hovedparten i begge aldersgrupper har dog fortsat dansk baggrund. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed var andelen med dansk baggrund 78 % i 2009 og 74 % i 2017, mens der blandt de 25-29-årige i hjemløshed var et lidt større fald i andelen med dansk baggrund fra 79 til 71 %. Blandt de 18-24-årige er andelen af efterkommere steget fra 4 % i 2009 til 14 % i 2017, mens andelen med indvandrere derimod er faldet fra 18 % i 2009 til 12 % i 2017. Blandt de 25-29-årige steg andelen af indvandrere fra 18 % i 2009 til 21 % i 2017, mens andelen af efterkommere steg fra 3 % i 2009 til 7 % i 2017. Når andelen af indvandrere blandt de 18-24-årige i hjemløshed er faldet over tid, kan det hænge sammen med, at indvandringen

⁴ En person har dansk oprindelse, hvis han eller hun har mindst én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Hverken indvandrere eller efterkommere har én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Forskellen mellem indvandrere og efterkommere er, at indvandrere er født i udlandet, mens efterkommere er født i Danmark.

til Danmark, særligt fra tredjeverdenslande, er aftaget over tid (med undtagelse af flygtningekrisen i 2015-2016). Når derimod antallet af efterkommere i hjemløshed stiger, skal det ses på baggrund af, at antallet af efterkommere af indvandrere i befolkningen som helhed generelt er stigende.

Tabel 4.6 Andel af danskere, indvandrere og efterkommere blandt de 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed for perioden 2009-2017. Antal og procent.

	2009		2011		2013		2015		2017	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>18-24 år</i>										
Dansk	771	78	1.095	79	1.129	77	1.198	76	1.266	74
Indvandrer	176	18	191	14	189	13	192	12	211	12
Efterkommer	40	4	97	7	141	10	179	11	240	14
I alt	987	100,0	1.383	100,0	1.459	100,0	1.569	100,0	1.717	100,0
<i>25-29 år</i>										
Dansk	529	79	568	73	573	68	719	68	841	71
Indvandrer	121	18	187	24	224	27	268	26	252	21
Efterkommer	19	3	27	4	45	5	65	6	87	7
I alt	669	100,0	782	100,0	842	100,0	1.052	100,0	1.180	100,0

Anm.: Analysepopulationen er personer, der er registreret i det samlede datasæt i det enkelte opgørelsesår. Personer, der er døde eller udvandrede senere i perioden, indgår i opgørelsen for det enkelte år. Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

For de unge danskere, indvandrere og efterkommere i hjemløshed har vi generelt ikke foretaget opgørelser af, om de unge i disse grupper er registreret i hjemløshed i de efterfølgende år, da det ikke har været muligt at foretage disse opgørelser på grund af det relative lille antal personer i disse grupper.

4.4 Sammenfatning

Et væsentligt aspekt ved hjemløshed er varigheden af en hjemløshedssituation. Hverken data fra kortlægningen eller boformerne indeholder dog et mål for den samlede periode, en ung befinder sig i hjemløshed. Det hænger sammen med, at kortlægningerne udelukkende indeholder oplysninger om varigheden af hjemløsheden frem til registreringen i kortlægningen men ikke efterfølgende, mens varigheden af opholdet på boformerne ikke indeholder information om, hvorvidt den unge har befundet sig i andre hjemløshedssituationer – fx som gadesover eller sofasover – før eller efter opholdet på boformen. Det samlede datasæt fra kortlægningerne og boformerne giver dog mulighed for at opgøre, om en ung, der har været registreret i hjemløshed i enten kortlægningerne eller på boformerne, fortsat er registreret i hjemløshed i de efterfølgende år. Det er tilfældet for cirka en fjerdedel af de unge, lidt færre blandt de 18-24-årige og lidt flere blandt de 25-29-årige. Her skal der dog tages et generelt forbehold for, at kortlægningerne er en punktmåling baseret på én optællingsuge, hvert andet år, samt at det kun er muligt at registrere gengangere mellem kortlægningerne for unge med fulde cpr-oplysninger, mens data fra boformerne som nævnt ikke indeholder oplysninger om øvrige hjemløshedssituationer. Derfor vil opgørelserne generelt underestimere andelen af unge i langvarig

hjemløshed. Da datasættet ikke giver mulighed for at opgøre den samlede længde af hjemløsheden for den enkelte unge, vil vi kun i begrænset omfang inddrage varigheden af hjemløsheden som en parameter i rapportens øvrige opgørelser.

Opgørelserne af den demografiske profil blandt de unge i hjemløshed viser, at cirka tre fjerdedele af de unge i hjemløshed er mænd, mens en fjerdedel er kvinder. Der er en lidt højere andel af kvinder blandt de 18-24-årige end blandt de 25-29-årige i hjemløshed. Det er omtrent tre fjerdedele af de unge i hjemløshed, der har dansk baggrund, mens den resterende del er indvandrere eller efterkommere. Andelen med dansk baggrund er dog faldet lidt hen over perioden, mens særligt andelen af efterkommere er steget.

5 Udsathed og hjemløshed

Kortlægningerne af hjemløshed har vist, at en betydelig del af de unge, der rammes af hjemløshed, har psykiske lidelser, misbrugsproblemer eller begge dele. Den seneste kortlægning fra 2019 viste, at 53 % af de 18-24-årige mænd i hjemløshed har en psykisk lidelse, mens denne andel var 70 % blandt unge kvinder i hjemløshed. Omvendt var andelen med misbrugsproblemer højere blandt de unge mænd i hjemløshed, med 65 %, sammenlignet med 50 % blandt kvinderne (Benjaminsen, 2019, s. 94). I dette kapitel tegner vi en profil af udsathed blandt de unge i hjemløshed baseret på registeroplysninger i årene op til, at de unge er registreret med hjemløshed i enten kortlægningerne eller på en boform. Vi opgør andelen med psykiske lidelser og misbrugsproblemer, som er de to mest fremtrædende individuelle risikofaktorer bag hjemløsheden, ligesom vi opgør, om de unge har haft en fængselsdom. Vi afdækker også, hvad der kendetegner de unges uddannelses- og beskæftigelsessituation på det tidspunkt, hvor hjemløsheden optræder. Først i de efterfølgende kapitler ser vi særskilt på de unges familiebaggrund (kapitel 6), og om de har en historik i anbringelsessystemet (kapitel 7). I kapitel 9 opstiller vi en samlet statistisk model for risikoen for hjemløshed på tværs af de forskellige faktorer, ligesom vi opstiller en typologi for forskellige profiler af unge i hjemløshed med udgangspunkt i de udsathed- og risikofaktorer, der er blevet afdækket i de enkelte kapitler.

5.1 Psykisk lidelse og misbrug

Mens kortlægningerne af hjemløshed indeholder oplysninger om, hvorvidt borgeren vurderes at have en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, indeholder registret over brugere af § 110-boformerne ikke sådanne oplysninger. Når vi anvender det samlede datasæt på tværs af kortlægningerne og § 110-boformerne, benytter vi derfor oplysninger fra sundhedsregistre til at opgøre andelen med psykiske lidelser og misbrugsproblemer. Disse opgørelser baseres på oplysninger fra både det somatiske og det psykiatriske hospitalssystem samt fra misbrugsbehandlingssystemet.

En registrering med enten en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem forudsætter imidlertid en kontakt med behandlingssystemet, der har resulteret i en diagnosticering. Det indebærer, at der vil være et mørketal af unge, der har psykiske problemer eller misbrugsproblemer, uden at der (endnu) foreligger oplysninger herom i registrene. Det er netop ofte i ungdomsårene, at en psykisk lidelse bryder ud, eller at en misbrugsproblematik opstår og eskalerer. En opgørelse af andelen med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, der alene baseres på andelen, der er registreret med disse problematikker på tidspunktet, hvor hjemløsheden opstår, giver derfor ikke nødvendigvis et retvisende billede af det fulde omfang af disse problematikker blandt de unge. Der kan således være unge, hvor en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem først diagnosticeres og registreres, efter at den unge er kommet ud i hjemløshed, fx i forbindelse med påbegyndelsen af et behandlingsforløb, men hvor den psykiske lidelse eller misbruget allerede kan have præget den unges liv i flere år forud. Samtidig kan hjemløshed i sig selv forårsage, at en psykisk lidelse forværres, eller at et misbrugsproblem udvikles på grund af den belastning og usikkerhed, som hjemløsheden bærer med sig. Registeroplysningerne egner sig derfor generelt ikke til at afdække tidsfølgen mellem hjemløsheden og de øvrige udsathedsproblematikker. I de følgende opgørelser vil vi derfor se på, hvor stor en andel af unge i hjemløshed, der på forskellige alderstrin er opgjort med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem – både på tidspunktet, hvor den unge er registreret i hjemløshed, og i årene før og efter. Disse opgørelser

bidrager til en forståelse af, i hvilken grad hjemløsheden optræder sammen med andre væsentlige former for udsathed.

I de følgende tabeller ser vi på aldersgrupperne af 18-24-årige (tabel 5.1) og 25-29-årige (tabel 5.2), der er registreret i hjemløshed på tværs af data fra kortlægningerne og boformerne i henholdsvis 2009, 2013 og 2017. Inden for hver aldersgruppe og for hvert opgørelsesår vises andelen af unge, der er registreret med henholdsvis en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Kombinationerne er også opgjort, det vil sige, andelen af unge, der hverken er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, unge med en psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem (mindst én af delene) samt unge med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Forekomsten af psykiske lidelser og misbrug er opgjort frem til og med opgørelsesåret. Opgørelserne er dermed baseret på et akkumuleret mål for, om den unge er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem hen over det hidtidige livsforløb, herunder også i barndomsårene. Endvidere inkluderer vi i denne opgørelse også en oplysning om, hvorvidt den unge har en ubetinget dom, der ligeledes er opgjort i løbet af det hidtidige livsforløb. Derudover opgør vi, hvor stor en andel af de unge, der i alt er registreret med enten en psykisk lidelse, et misbrugsproblem eller en ubetinget fængselsdom. Derved opnås et samlet udsathedsmål for at være registreret på mindst én af disse tre indikatorer. Ud over mål for forekomsten af psykiske lidelser, misbrugsproblemer og en ubetinget dom blandt de unge i hjemløshed, er de tilsvarende andele også opgjort for øvrige unge i befolkningen, der i det pågældende år ikke er blevet registreret i hjemløshed. I tabellerne vises også disse andele for henholdsvis mænd og kvinder.

Tabel 5.1 viser, at blandt de 18-24-årige i hjemløshed er der en høj andel med enten psykiske lidelser eller misbrugsproblemer. Sammenlagt er det cirka to ud af tre af de 18-24-årige, der er registreret i hjemløshed, der har en psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem. Andelen med psykiske lidelser er lidt højere blandt de unge kvinder end blandt de unge mænd i hjemløshed, mens andelen med misbrugsproblemer omvendt er højere blandt de unge mænd i hjemløshed end blandt kvinderne. Både blandt de 18-24-årige mænd og kvinder i hjemløshed er det omtrent en tredjedel, der allerede er blevet registreret med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem ('dobbelt diagnose'). Blandt de unge mænd i hjemløshed er der også en betydelig andel, der har en ubetinget fængselsdom, mens denne andel er væsentligt lavere blandt de unge kvinder i hjemløshed. Blandt de 18-24-årige mænd i hjemløshed er det mere end hver tredje i 2009 og 2013 og cirka hver fjerde i 2017, der har en ubetinget fængselsdom. For alle tre udsathedsmålinger er der en langt højere andel blandt de unge i hjemløshed, der er registreret på indikatorerne, end blandt unge i den øvrige befolkning. I 2017 var det således 75 % af de 18-24-årige i hjemløshed, der var registreret på mindst én af de tre udsathedsfaktorer sammenlignet med 14 % blandt øvrige unge i aldersgruppen. Det understreger, at hjemløsheden i høj grad rammer unge med forskellige former for udsathed.

Blandt de 25-29-årige i hjemløshed (tabel 5.2) er der generelt en endnu højere andel, der er registreret på de tre udsathedsfaktorer end blandt de 18-24-årige. Det kan være tegn på, at når de lidt ældre unge rammes af hjemløshed, har udsathedens bidt sig mere fast, men det kan også være udtryk for, at flere blandt de 25-29-årige efterhånden har fået diagnosticeret en psykisk lidelse eller er kommet i behandling for et misbrug og derfor optræder med disse problematikker i registrene. Der er cirka 40 % blandt de 25-29-årige, der både har en psykisk lidelse og et misbrugsproblem og således har tegn på en høj kompleksitet i udsathed.

Tabel 5.1 Andel med psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget dom blandt 18-24-årige unge i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge i hjemløshed i pågældende år og øvrige unge (ikke i hjemløshed). Procent og antal.

	I hjemløshed i året			Øvrige unge (ikke i hjemløshed)		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Alle</i>						
Psykisk lidelse	45	51	54	8	10	12
Misbrug	48	48	46	2	3	3
Psykisk lidelse og/eller misbrug	63	66	68	9	11	13
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	37	34	32	91	89	87
Både psykisk lidelse og misbrug	30	32	31	1	1	2
Ubetinget dom	29	28	20	2	2	1
Mindst én af tre	73	76	75	10	12	14
Antal (n)	987	1.459	1.717	455.447	511.977	541.817
<i>Mænd</i>						
Psykisk lidelse	42	48	50	7	9	11
Misbrug	52	50	49	3	4	4
Psykisk lidelse og/eller misbrug	63	65	67	8	11	13
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	37	35	33	92	89	87
Både psykisk lidelse og misbrug	31	32	32	1	2	2
Ubetinget dom	37	35	26	3	3	2
Mindst én af tre	77	78	76	11	13	14
Antal (n)	720	1.075	1.260	231.857	260.510	276.615
<i>Kvinder</i>						
Psykisk lidelse	54	60	64	10	11	14
Misbrug	37	41	36	1	2	2
Psykisk lidelse og/eller misbrug	63	69	71	10	12	14
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	37	31	29	90	88	86
Både psykisk lidelse og misbrug	28	32	29	1	1	1
Ubetinget dom	7	7	4	<1	<1	<1
Mindst én af tre	63	70	71	10	12	14
Antal (n)	267	384	457	223.590	251.467	265.202

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de unge, der er mellem 18 og 24 år i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 5.2 Andel med psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget dom blandt 25-29-årige unge i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge i hjemløshed i pågældende år og øvrige unge (ikke i hjemløshed). Procent og antal.

	I hjemløshed i året			Øvrige unge (ikke i hjemløshed)		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Alle</i>						
Psykisk lidelse	47	55	59	8	11	13
Misbrug	62	57	57	2	3	4
Psykisk lidelse og/eller misbrug	73	72	75	10	12	15
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	27	28	25	90	88	85
Både psykisk lidelse og misbrug	36	39	42	1	2	2
Ubetinget dom	35	41	35	2	3	2
Mindst én af tre	80	82	83	11	14	16
Antal (n)	669	842	1.180	315.771	324.123	375.536
<i>Mænd</i>						
Psykisk lidelse	44	52	58	6	9	11
Misbrug	66	59	58	4	5	6
Psykisk lidelse og/eller misbrug	74	72	74	8	11	14
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	26	28	26	92	89	86
Både psykisk lidelse og misbrug	36	39	42	2	2	3
Ubetinget dom	43	48	42	4	5	4
Mindst én af tre	82	84	84	11	14	16
Antal (n)	516	681	936	157.890	163.673	191.393
<i>Kvinder</i>						
Psykisk lidelse	57	66	66	10	13	15
Misbrug	52	46	54	1	2	2
Psykisk lidelse og/eller misbrug	71	73	79	11	13	15
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	29	27	21	89	87	85
Både psykisk lidelse og misbrug	37	39	41	1	1	2
Ubetinget dom	8	10	8	0	0	0
Mindst én af tre	73	74	80	11	14	15
Antal (n)	153	161	244	157.881	160.450	184.143

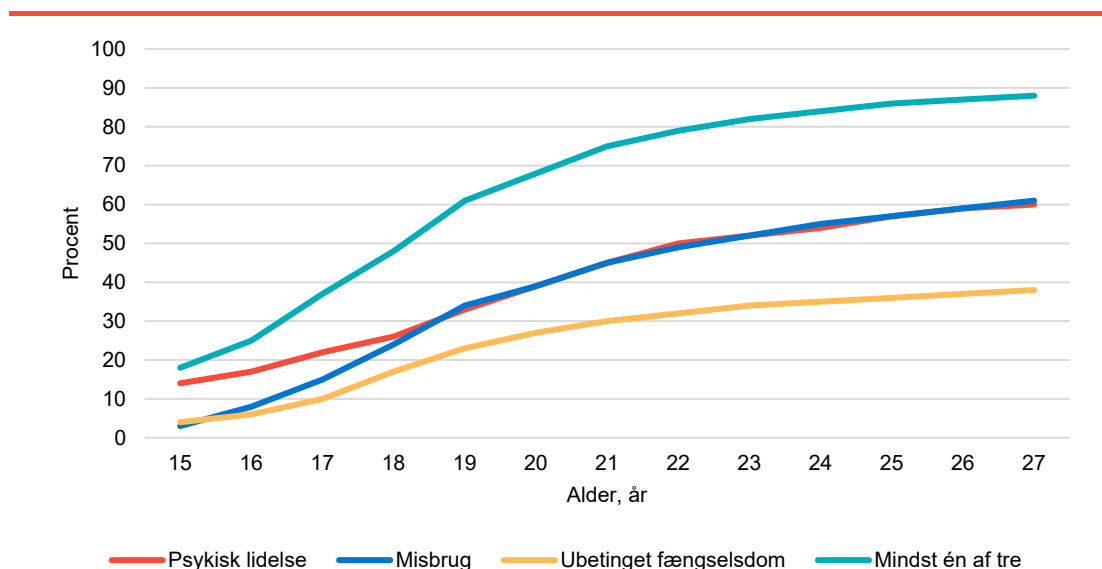
Anm.: Analysepopulationen udgøres af de unge, der er mellem 25 og 29 år i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Som tidligere nævnt er det en generel udfordring ved at bruge registeroplysningerne som mål for udsathed, at registreringerne for psykiske lidelser og misbrugsproblemer afhænger af, at den unge kommer i kontakt med behandlingssystemet og bliver diagnosticeret. Selvom både psykiske lidelser og misbrugsproblemer også kan støde til i de efterfølgende år, betyder denne udfordring med hensyn til registreringstidspunktet, at andelen med psykiske lidelser eller misbrugsproblemer opgjort forholdsvis tidligt i ungdommen (fx på det tidspunkt, hvor den første registrering i hjemløshed sker), ikke nødvendigvis giver et billede af det fulde omfang af disse problematikker blandt de unge. Endvidere inkluderer opgørelserne i tabel 5.1 og 5.2 unge på forskellige alderstrin, og der er således en forskel på chancen for, at en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem er blevet diagnosticeret og registreret, afhængigt af, om den unge er 18 år eller 24 år. For at illustrere dette har vi i figur 5.1 taget udgangspunkt i en bestemt årgang af

unge, nemlig de unge, der var 18 år i 2009, og har opgjort, hvor stor en andel af disse unge, der er registreret med psykiske lidelser og misbrugsproblemer samt med en ubetinget fængselsdom hen over ungdomsårene for denne årgang, fra de er 15 år i 2006, og til de er 27 år i 2018. Disse andele er akkumulerede andele, det vil sige, andele, der er registreret med en psykisk lidelse, et misbrugsproblem eller en ubetinget fængselsdom (samt mindst én af tre) i løbet af det hidtidige livsforløb frem til det pågældende alderstrin. Dermed er andelen *ikke* udtryk for, hvor mange der aktuelt har et misbrugsproblem eller er i behandling for en psykisk lidelse på et givent alderstrin. Vi har i figur 5.1 afgrænset hjemløsheden i denne årgang af 18-årige i 2009, til dem, der blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år, det vil sige i perioden fra 2009 til 2015. Modsat opgørelserne i tabel 5.1 og 5.2 afgrænser vi i figur 5.1 således ikke hjemløsheden ud fra, at den unge var i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår, men ud fra, at den unge er blevet registreret i hjemløshed på et tidspunkt hen over ungdomsårene. Opgørelsen i figur 5.1 er således baseret på den samlede gruppe af 18-årige i 2009, der har været registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år.

Figur 5.1 Akkumuleret andel ved hvert alderstrin med psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget fængselsdom blandt 18-årige i 2009 i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Anm.: Analysepopulationen er unge, der var 18 år i 2009, og som blev registreret i hjemløshed på et tidspunkt, da de var mellem 18 og 24 år.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 5.1 viser, hvordan der for de unge i hjemløshed i årgangen, der var 18 år i 2009, sker en gradvis stigning i andelen, der er registreret på de forskellige udsathedensindikatorer. Det er en følge af, at der er tale om akkumulerede mål over det hidtidige livsforløb. Samtidig illustrerer figuren, at omfanget af registreringer tidligt i ungdommen langt fra giver et dækkende billede af omfanget af udsathed blandt de unge. Når de unge når frem til midten af 20'erne, er der således en væsentligt højere andel, der er registreret på mindst én af disse udsathedensindikatorer, end da de var helt unge. Selvom en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem også kan være stødt til op i 20'erne – og kan være blevet forværret af en periode i hjemløshed – vil der formentlig være en stor del af disse unge, der allerede fra tidligt i ungdommen og for en dels vedkommende allerede fra barndomsårene har haft psykosociale vanskeligheder.

Vi har også opgjort, hvilke specifikke diagnoser de unge i hjemløshed er registreret med. I tabel 5.3 vises andelen med specifikke diagnoser som procentdel ud af den samlede gruppe af unge i hjemløshed. Opgørelsen er foretaget for henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i årene 2009, 2013 og 2017.

Tabel 5.3 Andel med specifikke diagnoser blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2009, 2013 og 2017 og de 25-29-årige i hjemløshed i 2013 og 2017. Procent.

Diagnose	18-24-årige			25-29-årige		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
Skizofreni	8	9	8	11	12	13
Skizotypisk sindslidelse	1	2	2	3	3	3
Anden psykose	10	9	10	10	12	14
Bipolar lidelse	1	2	1	2	2	3
Borderline	3	4	5	6	4	5
Let/moderat depression	6	8	8	10	13	12
Svær depression	2	2	2	3	4	3
Anden affektiv sindslidelse	<1	<1	<1	<1	1	1
Angst	4	6	7	7	7	10
OCD	1	1	2	-	1	2
Belastningsreaktion	20	22	25	22	29	31
PTSD	1	2	3	3	3	5
Spiseforstyrrelser	2	1	2	2	2	2
Personlighedsforstyrrelser ¹	14	12	10	21	16	17
ADHD	11	18	23	7	11	19
Adfærdsforstyrrelse	9	9	10	4	7	7
Autisme	2	2	4	-	1	3
Hjerneskode	<1	1	<1	2	2	2
Psykiatrisk diagnose i alt, procent.	45	51	54	47	55	59
Psykiatrisk diagnose, antal (n)	448	744	927	314	461	701
Antal unge i alt (n)	987	1.459	1.717	669	842	1.180

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i hvert enkelt opgørelsesår.

Procentandelen registreret med hver diagnosestype er beregnet set i forhold til antallet af unge i hjemløshed i alt for aldersgruppen i det enkelte opgørelsesår. Procentdelen med de specifikke diagnoser summerer ikke til den samlede andel med diagnoser i hvert opgørelsesår, da den unge kan være registreret med mere end én diagnose.

Note: 1) Kategorien med personlighedsforstyrrelser er eksklusive personlighedsforstyrrelse af typen borderline, der er opgjort som separat kategori.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 5.3 viser, at der er en del af de unge i hjemløshed, der har svære psykiatriske lidelser som fx skizofreni og borderline. Det er 8-9 % af de 18-24-årige og 12-13 % af de 25-29-årige i hjemløshed, der er registreret med skizofreni, og denne andel har været konstant hen over opgørelsesårene. Der er også en betydelig gruppe af de unge i hjemløshed (ca. 10-15 %), der er registreret med personlighedsforstyrrelser (ud over borderline), ligesom en del af de unge er registreret med ADHD. Andelen med ADHD blandt de 18-24-årige i hjemløshed er steget fra 11 % i 2009 til 23 % i 2017, mens der blandt de 25-29-årige i hjemløshed er sket en stigning i andelen med ADHD fra 7 % i 2009 til 19 % i 2017. En del af den samlede stigning i hjemløsheden blandt unge hen over perioden afspejler således, at flere unge med ADHD kommer ud i hjemløshed. Stigningen i andelen med ADHD kan dog også hænge sammen med en stigende opmærksomhed på ADHD, og at flere unge med denne lidelse bliver udredt og diagnosticeret.

Vi har også opgjort andelen med autisme og hjerneskader. Ud af den samlede gruppe af 18-24-årige i hjemløshed i 2017 havde 4 % en autismediagnose, mens det var få, der var registreret med en hjerneskade. Vi medregner begge disse kategorier i andelen med psykiske lidelser, ud fra et hensyn til, at vi i en række af rapportens øvrige opgørelser benytter fraværet af både psykiske lidelser og misbrugsproblemer som mål for unge med en lav kompleksitet i udsattheden. Det vil i den sammenhæng være misvisende, hvis alvorlige tilstande som autisme og hjerneskader indgår i gruppen uden en psykisk lidelse.

Tabel 5.4 Andel med forskellige typer af misbrug blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2009, 2013 og 2017 og de 25-29-årige i hjemløshed i 2013 og 2017. Procent.

År	18-24-årige			25-29-årige		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
Stofmisbrug	43	43	43	56	52	53
– opiatmisbrug	13	8	6	28	15	13
– øvrige hårde stoffer	29	25	25	38	34	34
– hashmisbrug	37	37	39	48	46	45
Alkoholmisbrug	13	11	8	23	21	18
Medicinmisbrug	15	11	7	28	16	15
Substitutionsbehandling	7	4	2	22	12	7
Uoplyst misbrug	6	7	6	7	7	9
Procent med misbrug i alt	48	48	46	62	57	57
Antal med misbrug i alt (n)	472	694	783	418	476	676
Antal unge i alt (n)	987	1.459	1.717	669	842	1.180

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i hvert enkelt opgørelsesår.

Procentandelen med hver misbrugstype er beregnet i forhold til antallet af unge i hjemløshed i alt for aldersgruppen i det enkelte opgørelsesår. Procentdelen med de specifikke typer af misbrug summerer ikke til den samlede andel med misbrug i hvert opgørelsesår, da den unge kan være registreret med mere end et slags misbrug.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Vi har også set på, hvilke typer af misbrug de unge er registreret med (tabel 5.4). Der er særligt en betydelig andel af de unge i hjemløshed, der er registreret med hashmisbrug med 39 % blandt de 18-24-årige i hjemløshed og 45 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2017. Denne andel er nogenlunde uændret over tid. Derimod har der været en faldende andel med opiatmisbrug. Denne andel var særligt høj blandt de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 med 28 %, men er faldet til 13 % i 2017. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 havde 13 % et opiatmisbrug, mens denne andel er faldet til 6 % i 2017. Derimod er der en forholdsvis høj andel med misbrug af øvrige hårde stoffer, som fx kokain og amfetamin. Tallene afspejler et skifte i misbrugsmønstret generelt, hvor færre udsatte unge i dag har opiatmisbrug end tidligere, mens kokain og amfetamin er de mest udbredte stoffer. Det skal endvidere tages i betragtning, at da antallet af unge i hjemløshed generelt er steget kraftigt henover perioden, er den nogenlunde uændrede andel med misbrug af hash og øvrige hårde stoffer også udtryk for, at flere unge med misbrug af hash eller kokain kommer ud i hjemløshed. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed er andelen med alkoholmisbrug forholdsvis lav og denne andel er faldet fra 13 % i 2009 til 8 % i 2017. Blandt de 25-29-årige i hjemløshed er andelen med alkoholmisbrug faldet fra 23 % i 2009 til 18 % i 2017, men denne andel er dermed noget højere end blandt de 18-24-årige. Der er desuden 7 % af de 18-24-årige og 15 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2017, der er registreret med medicinmisbrug. Endelig er der også nogle af de unge, der på trods af deres unge alder, allerede er i substitutionsbehandling. Denne andel er dog også faldet over tid parallelt med faldet i andelen af opiatmisbrugere. Samlet set er der en tendens til et mere komplekst misbrugsmønster blandt de 25-29-årige end blandt de 18-24-årige, både med en højere samlet

andel med misbrug, og med højere andele med de enkelte misbrugstyper (både hårde stoffer, alkohol og medicin), men undtaget hash, hvor andelen er lidt højere blandt de 18-24-årige.

5.2 Udsathedprofil og etnisk baggrund

Som beskrevet i kapitel 4 er der hen over analyseperioden sket et lille fald i andelen blandt de unge i hjemløshed, som har dansk baggrund, mens der omvendt er sket en stigning i andelen af unge efterkommere. I tabel 5.5 og 5.6 har vi opgjort andelen med psykisk lidelse, misbrug og en ubetinget fængselsdom i forhold til, om den unge har dansk oprindelse, er indvandrer eller efterkommer.

Tabel 5.5 og 5.6 viser, at der blandt de 18-24-årige er en ret stor forskel i udsathedprofilen, når vi sammenholder de unge i hjemløshed med dansk baggrund med unge indvandrere og efterkommere i hjemløshed. Der er således en væsentligt lavere andel blandt de unge indvandrere og efterkommere i hjemløshed, der er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem. Omvendt er der en lidt højere andel blandt de unge indvandrere og efterkommere i hjemløshed, som har en ubetinget fængselsdom sammenholdt med de unge med dansk baggrund. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2017 med dansk baggrund var der 78 % med en psykisk lidelse og/eller misbrug, mens denne andel var 47 % blandt indvandrere og 36 % blandt efterkommere i hjemløshed. Noget af forskellen kan dog eventuelt forklares ud fra en lavere grad af udredning og diagnosticering af psykiske lidelser og misbrugsproblemer blandt de unge indvandrere og efterkommere. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2017 med dansk baggrund var der 17 % med en ubetinget fængselsdom, mens denne andel var 25 % og 33 % blandt henholdsvis indvandrere og efterkommere i hjemløshed. Samlet set var langt den højeste andel, der var registreret på mindst én af disse tre indikatorer, blandt de unge i hjemløshed med dansk baggrund med 81 %, sammenholdt med 58 % blandt indvandrere og 57 % blandt efterkommere i hjemløshed, ligeledes blandt de 18-24-årige i 2017. Det indikerer, at hjemløsheden blandt unge indvandrere og efterkommere i højere grad hænger sammen med andre forhold end udsathed knyttet til psykiske lidelser og misbrugsproblemer. Ud over kriminalitetsproblematikker kan det også afspejle øvrige udfordringer som fx en udsat position på boligmarkedet og arbejdsmarkedet for en del unge indvandrere og efterkommere.

Blandt de 25-29-årige i hjemløshed er der også en betydelig forskel i udsathedprofilen i forhold til etnisk baggrund, men forskellen er dog ikke helt så markant som blandt de 18-24-årige. Blandt indvandrere og efterkommere i hjemløshed er andelen med psykiske lidelser og misbrugsproblemer noget højere blandt de 25-29-årige end blandt de 18-24-årige, hvilket kan være tegn på en senere diagnosticering, men disse andele er fortsat væsentligt lavere end blandt de 25-29-årige i hjemløshed med dansk baggrund. Også blandt de 25-29-årige i hjemløshed er andelen med en ubetinget fængselsdom højere blandt indvandrere og efterkommere, men det skal ikke overses, at denne andel også er forholdsvis høj blandt de 25-29-årige i hjemløshed med dansk baggrund.

Tabel 5.5 Andel med psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget dom blandt 18-24-årige i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge med dansk baggrund, indvandrere og efterkommere og særskilt for unge i hjemløshed i de pågældende år og øvrige unge (ikke i hjemløshed). Procent og antal.

	I hjemløshed i året			Øvrige unge (ikke i hjemløshed)		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Dansk baggrund</i>						
Psykisk lidelse	50	56	62	9	11	14
Misbrug	55	55	54	2	3	3
Psykisk lidelse og/eller misbrug	70	73	78	10	13	15
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	30	27	22	90	87	85
Både psykisk lidelse og misbrug	34	37	37	1	2	2
Ubetinget dom	27	23	17	1	1	<1
Mindst én af tre	77	79	81	11	13	16
Antal (n)	771	1.129	1.266	381.861	425.532	439.073
<i>Indvandrere</i>						
Psykisk lidelse	28	35	38	3	3	3
Misbrug	23	28	28	<1	<1	<1
Psykisk lidelse og/eller misbrug	36	45	47	3	4	4
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	64	55	53	97	96	96
Både psykisk lidelse og misbrug	15	18	19	<1	<1	<1
Ubetinget dom	34	44	25	2	2	<1
Mindst én af tre	56	70	58	5	5	4
Antal (n)	176	189	211	58.676	62.339	70.705
<i>Efterkommer</i>						
Psykisk lidelse	33	33	29	6	6	7
Misbrug	28	18	19	1	1	1
Psykisk lidelse og/eller misbrug	48	38	36	7	7	9
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	53	62	64	93	93	91
Både psykisk lidelse og misbrug	13	13	11	1	1	1
Ubetinget dom	48	42	33	5	5	4
Mindst én af tre	75	64	57	11	11	12
Antal (n)	40	141	240	14.910	24.106	32.039

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de unge, der er mellem 18 og 24 år i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 5.6 Andel med psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget dom blandt 25-29-årige i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge med dansk baggrund, indvandrere og efterkommere og særskilt for unge i hjemløshed i de pågældende år og øvrige unge (ikke i hjemløshed). Procent og antal.

	I hjemløshed i året			Øvrige unge (ikke i hjemløshed)		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Dansk baggrund</i>						
Psykisk lidelse	51	65	66	9	12	16
Misbrug	68	66	66	3	4	5
Psykisk lidelse og/eller misbrug	79	82	82	11	14	17
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	21	18	18	89	86	83
Både psykisk lidelse og misbrug	40	48	49	1	2	3
Ubetinget dom	34	40	32	2	2	2
Mindst én af tre	84	88	86	12	15	18
Antal (n)	529	573	841	258.697	253.238	283.856
<i>Indvandrere</i>						
Psykisk lidelse	35	32	42	4	4	4
Misbrug	42	37	40	1	1	1
Psykisk lidelse og/eller misbrug	54	50	56	5	5	5
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	46	50	44	95	95	95
Både psykisk lidelse og misbrug	23	18	26	<1	<1	<1
Ubetinget dom	37	43	40	2	2	2
Mindst én af tre	65	68	73	6	6	6
Antal (n)	121	224	252	50.906	62.984	78.086
<i>Efterkommer</i>						
Psykisk lidelse	16	42	45	8	9	9
Misbrug	42	36	25	1	1	1
Psykisk lidelse og/eller misbrug	53	53	54	11	12	12
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	47	47	46	89	88	88
Både psykisk lidelse og misbrug	-	24	16	1	1	1
Ubetinget dom	53	47	46	8	8	7
Mindst én af tre	79	73	79	17	18	17
Antal (n)	19	45	87	6.168	7.901	13.594

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de unge, der er mellem 25 og 29 år i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

5.3 Udsathed og hjemløshedssituationer

Vi har endvidere opgjort andelen med psykisk lidelse, misbrug og ubetinget dom i forhold til, om den unge er boformsbruger, sofasover eller har befundet sig i en af de øvrige hjemløshedssituationer, der er defineret i kortlægningerne af hjemløshed (tabel 5.7). Som beskrevet i metodeafsnittet indsamles data fra boformerne i løbet af hele året, mens kortlægningen er en punktmåling, der foretages én uge hvert andet år. Det betyder, at der er flest boformsbrugere i det samlede datasæt.

Tabel 5.7 Andelen med psykisk lidelse, misbrug og ubetinget dom blandt 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009, 2013 og 2017. Særskilt for boformsbrugere, sofasovere og andre hjemløshedssituationer. Procent.

	2009			2013			2017		
	Bo-forms-bruger	Sofa-sover	Anden hjemløshed	Bo-forms-bruger	Sofa-sover	Anden hjemløshed	Bo-forms-bruger	Sofa-sover	Anden hjemløshed
<i>18-24-årige</i>									
Psykisk lidelse	46	39	50	57	44	43	55	53	51
Misbrug	49	41	54	53	40	41	53	35	40
Psykisk lidelse eller misbrug	64	58	69	73	59	56	72	63	63
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	36	42	31	27	41	44	28	37	37
Både psykisk lidelse og misbrug	31	23	36	37	25	28	35	24	28
Ubetinget dom	25	38	33	22	34	39	15	23	30
Mindst én af tre	71	77	78	78	75	71	76	73	75
Antal (n)	635	218	134	828	416	215	971	503	243
<i>25-29-årige</i>									
Psykisk lidelse	47	45	50	55	53	55	61	55	59
Misbrug	65	47	70	62	47	53	63	45	54
Psykisk lidelse eller misbrug	75	63	81	75	67	70	79	68	72
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	25	37	19	25	33	30	21	32	28
Både psykisk lidelse og misbrug	37	29	39	41	33	38	46	32	41
Ubetinget dom	30	41	48	39	43	44	33	36	39
Mindst én af tre	78	79	89	82	81	83	85	78	83
Antal (n)	428	131	110	482	188	172	694	290	196

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 5.7 viser, at der i alle tre kategorier af hjemløshedssituationer er en næsten lige stor andel, der er registreret på mindst én af de tre indikatorer. Der er dog en vis indbyrdes variation mellem de tre kategorier. Der er således en tendens til en lidt højere andel med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem blandt boformsbrugere sammenlignet med sofasovere, men omvendt er der en lidt højere andel med en ubetinget dom blandt sofasovere end blandt boformsbrugere. Sammenlignet med både boformsbrugere og sofasovere er der desuden en lidt højere andel med en ubetinget dom i kategorien af unge i øvrige hjemløshedssituationer, der blandt andet indbefatter gadesovere og brugerne af natvarmestuer. Det er grupper, hvor der ifølge kortlægningerne af hjemløshed generelt er en høj andel med en kompleks udsathed (Benjaminsen, 2019).

5.4 Uddannelse og beskæftigelse

Samtidig med at de unge i hjemløshed i høj grad har forskellige former for udsathed, er deres situation også præget af en svagere tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

Tabel 5.8 og 5.9 viser opgørelser for henholdsvis de 18-24-årige (tabel 5.8) og 25-29-årige (tabel 5.9) i 2009, 2013 og 2017 for højeste fuldførte uddannelsesniveau, beskæftigelsessituation, og om de unge tilhører NEET-gruppen (hverken i uddannelse eller beskæftigelse). Opgørelserne er foretaget for de unge, der er registreret i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår, sammenlignet med øvrige unge, der ikke blev registreret i hjemløshed i det pågældende år.

Tabel 5.8 og 5.9 viser, at uddannelsesniveautet blandt de unge i hjemløshed er væsentligt lavere end blandt øvrige unge i de samme aldersgrupper. Eksempelvis er det kun 4 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2017, der har fuldført en erhvervskompetencegivende uddannelse, og 5 %, der har fuldført en gymnasial uddannelse, mod henholdsvis 21 % og 42 % blandt øvrige unge (ikke i hjemløshed) i samme aldersgruppe (tabel 5.8). Hovedparten af de unge i hjemløshed har dog fuldført grundskole, hvilket gælder for 78 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2017. Denne andel er endvidere steget lidt, da det i 2009 var 71 % af de unge i hjemløshed, der havde fuldført grundskolen. Tilsvarende er andelen blandt de 18-24-årige i hjemløshed, der ikke har fuldført grundskolen faldet fra 16 % i 2009 til 8 % i 2017. Blandt de lidt ældre unge mellem 25 og 29 år, er der lidt flere – også blandt dem i hjemløshed – der har fuldført en erhvervskompetencegivende uddannelse (tabel 5.9). Det er tilfældet for 14 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2017, mens der til sammenligning er 63 % med en fuldført erhvervskompetencegivende uddannelse blandt øvrige 25-29-årige i befolkningen.

Langt hovedparten af de unge i hjemløshed er uden for arbejdsmarkedet. Den største gruppe var dem på kontanthjælp, der udgjorde 48 % af de 18-24-årige og 62 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2017. Der var også en betydelig gruppe af de unge, der er registreret i kategorien af øvrige uden for arbejdsmarkedet, med 32 % af de 18-24-årige og 16 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2017. Denne gruppe inkluderer blandt andet en gruppe unge, der helt har trukket sig ud af ydelsessystemet og således ikke er registreret med en forsørgelsesydelse i hovedparten af året. Det skal dog ikke overses, at der også er en mindre gruppe af unge i hjemløshed, som har været i beskæftigelse hovedparten af året, hvilket gælder 9 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2017 og 12 % af de 25-29-årige i hjemløshed i samme år. I samme år var der også 10 % af de 18-24-årige og 5 % af de 25-29-årige i hjemløshed, der var studerende i hovedparten af året.

Samlet set var det 75 % af de 18-24-årige og 78 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2017, der tilhørte NEET-gruppen. Det vil sige, at de hverken var under uddannelse eller i beskæftigelse. Til sammenligning udgjorde denne gruppe 16 % af de 18-24-årige og 19 % af de 25-29-årige i den øvrige befolkning.

Tabel 5.8 Højeste fuldførte uddannelse og beskæftigelsesstatus for 18-24-årige i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge i hjemløshed og øvrige unge. Procent.

	I hjemløshed i året			Øvrige unge (ikke i hjemløshed)		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Højeste fuldførte uddannelsesniveau</i>						
Erhvervskompetencegivende uddannelse	3	4	4	22	22	21
Gymnasial uddannelse	2	3	5	35	38	42
Grundskole	71	73	78	35	31	28
< 9. klasse	16	14	8	2	1	1
Ukendt	8	6	5	8	7	8
I alt, procent	100	100	100	100	100	100
<i>Beskæftigelsesstatus</i>						
Beskæftigelse	9	6	9	45	35	37
Ledig	2	2	1	1	1	1
Studerende	8	12	10	39	47	46
Kontanthjælp	53	55	48	4	4	4
Førtidspension	3	2	<1	1	1	1
Øvrige uden for arbejdsstyrken	25	24	32	10	11	11
I alt, procent	100	100	100	100	100	100
<i>NEET-gruppen</i>						
Ikke i NEET-gruppen	23	26	25	84	83	84
I NEET-gruppen	77	74	75	16	17	16
I alt, procent	100	100	100	100	100	100
Antal (n)	987	1.459	1.717	455.447	511.977	541.817

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de unge, der er mellem 18 og 24 år i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 5.9 Højeste fuldførte uddannelse og beskæftigelsesstatus for 25-29-årige unge i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge i hjemløshed i pågældende år og øvrige unge (ikke i hjemløshed).

	I hjemløshed i året			Øvrige unge (ikke i hjemløshed)		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Højeste fuldførte uddannelsesniveau</i>						
Erhvervskompetencegivende uddannelse	10	10	14	63	62	63
Gymnasial uddannelse	3	4	8	11	10	11
Grundskole	62	61	58	16	16	14
< 9. klasse	13	13	12	1	1	1
Ukendt	12	12	9	8	10	11
I alt, procent	100	100	100	100	100	100
<i>Beskæftigelsesstatus</i>						
Beskæftigelse	8	8	12	70	63	64
Ledig	3	3	1	2	2	2
Studerende	1	3	5	13	16	15
Kontanthjælp	68	70	62	5	6	6
Førtidspension	12	8	4	2	2	2
Øvrige uden for arbejdsstyrken	8	8	16	9	10	11
I alt, procent	100	100	100	100	100	100
<i>NEET-gruppen</i>						
Ikke i NEET-gruppen	12	80	22	82	16	81
I NEET-gruppen	88	20	78	18	84	19
I alt, procent	100	100	100	100	100	100
Antal (n)	669	842	1.180	315.771	324.123	375.536

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de unge, der er mellem 25 og 29 år i hvert enkelt opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

5.5 Sammenfatning

I dette kapitel har vi tegnet et billede af udsathed blandt de unge i hjemløshed, og af de unges uddannelsesniveau og tilknytning til arbejdsmarkedet. Opgørelserne viser generelt, at de unge i hjemløshed adskiller sig markant fra øvrige unge i befolkningen. Hovedparten af de unge i hjemløshed er registreret med enten en psykisk lidelse, misbrugsproblemer eller begge dele. Det gælder sammenlagt cirka to ud af tre af de 18-24-årige og tre ud af fire af de 25-29-årige i hjemløshed. Andelen med psykiske lidelser er generelt højest blandt de unge kvinder i hjemløshed, mens andelen med misbrugsproblemer derimod er højest blandt de unge mænd. Blandt de unge i hjemløshed finder vi både unge med svære psykiske lidelser som skizofreni, men også mange unge med fx ADHD eller personlighedsforstyrrelser. Der er også en betydelig del af de unge i hjemløshed, der har misbrug af hash og en del med misbrug af hårde stoffer. Blandt de unge mænd i hjemløshed er der også en betydelig andel, der er registreret med en ubetinget fængselsstraf – cirka en fjerdedel af de 18-24-årige og en tredjedel af de 25-29-årige mænd i hjemløshed i 2017. Denne andel er dog faldet lidt blandt de 18-24-årige mænd hen over undersøgelsesperioden. Opgørelserne har også vist, at det er de færreste af de unge i hjemløshed, der har fuldført en erhvervskompetencegivende uddannelse, men hovedparten har dog fuldført grundskolen. De fleste af de unge i hjemløshed er på kontanthjælp, men der er også en mindre del, der er i beskæftigelse eller under uddannelse.

6 Familiebaggrund og hjemløshed

I dette kapitel belyses de unges familiebaggrund. Det afdækkes, hvilke typer af familier de unge i hjemløshed kommer fra, idet der ses på forældrenes uddannelsesniveau og tilknytning til arbejdsmarkedet og på, om forældrene har tegn på udsathed. Tidligere undersøgelser har i den sammenhæng vist, at unge fra udsatte familier og unge med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse er overrepræsenterede blandt unge i hjemløshed, men at en del af de unge også kommer fra familier, hvor forældrene har et højere uddannelsesniveau og er i beskæftigelse (Benjaminsen & Enemark, 2017). I kapitlets analyser ser vi derfor nærmere på sammensætningen af forældrebaggrunden blandt de unge i hjemløshed, ligesom vi også belyser, om der er sket forandringer i forældrebaggrunden blandt de unge i hjemløshed over tid. Ikke mindst set i lyset af, at hjemløsheden blandt unge generelt er steget over tid hen over analyseperioden, er det således særligt relevant at se på, om denne udvikling afspejler, at nye grupper af unge (fx fra andre familietyper) i stigende grad rammes af hjemløshed, eller om stigningen sker bredt hen over forskellige forældregrupper.

6.1 Familietype i barndommen

Indledningsvist belyser vi, om de unge kommer fra familier, hvor forældrene bor sammen eller hver for sig. I de følgende opgørelser ser vi på to årgange af unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og vi afgrænser analysepopulationen af unge i hjemløshed til dem, der i disse årgange, blev ramt af hjemløshed i 18-24-årsalderen. For de 18-årige i 2009 ser vi således på dem, der blev registreret i hjemløshed i perioden mellem 2009 og 2015, og for de 18-årige i 2013, ser vi på dem, der blev registreret i hjemløshed i perioden mellem 2013 og 2019. I den sammenhæng skal der gøres opmærksom på, at hjemløsheden i 2019 kun er målt ud fra, om de unge er registreret i kortlægningen af hjemløshed i 2019, mens der ikke indgår data fra § 110-boformerne for 2019. I opgørelserne inddrager vi også en sammenligningsgruppe, nemlig unge i den øvrige befolkning på samme alderstrin, men som ikke er registreret med hjemløshed i den samme periode, det vil sige unge i den øvrige befolkning, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, men som ikke er registreret i hjemløshed på noget tidspunkt mellem de var 18 og 24 år.

I tabel 6.1 ser vi på de to årgange af unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og i tabellen er de unges familiesituation som 16-årige opgjort i form af, om den unge boede i en husstand med et par af to juridiske forældre⁵, en husstand med et par, hvor kun en af forældrene er den juridiske forældre, eller en husstand med en enlig mor eller far. Desuden indgår også en kategori for, om den unge ikke var hjemmeboende som 16-årig. Tabel 6.1 viser, at der er en markant lavere andel blandt de unge i hjemløshed, der som 16-årige boede i en husstand med begge juridiske forældre, hvilket var tilfældet for henholdsvis 18 og 20 % af de unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som efterfølgende blev registreret i hjemløshed på et tidspunkt, mellem de var 18 og 24 år. Derimod var det for begge disse årgange af 18-årige 59 % af de unge i den øvrige befolkning, der som 16-årige boede i en husstand med begge deres juridiske forældre. Der var væsentligt flere af de unge i hjemløshed end blandt de øvrige unge, som boede i en husstand med en enlig mor, ligesom der også var lidt flere af de unge i hjemløshed, der boede med en enlig far. Endelig var der en langt højere andel blandt de unge

⁵ De juridiske forældre er i vid udstrækning sammenfaldende med de biologiske forældre. Når vi benytter de juridiske forældre, er det for at tage hensyn til eventuelle adopterede i analysepopulationerne, hvor det således er de juridiske forældre, og dermed adoptivforældrenes oplysninger, der indgår i tabellerne.

i hjemløshed, der som 16-årige ikke var hjemmeboende, hvilket for begge årgangene var tilfældet for 28 % af de unge, der blev ramt af hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. En yderligere opgørelse (ikke afbildet) viser, at i kategorien af unge, der ikke var hjemmeboende som 16-årige, var det 71 %, der var i anbringelse som 16-årige, af de unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige. Tilsvarende var det 44 %, der var i anbringelse, blandt dem, der ikke var hjemmeboende som 16-årige, men som ikke blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. Blandt de ikke-hjemmeboende unge, var der også nogle, der boede på et botilbud eller allerede var flyttet hjemmefra, enten alene (hvilket fx kunne være på et hybelværelse) eller som boede sammen med en anden ung (fx en kæreste). Det er ikke muligt ud fra registerdataene at opgøre, om der eventuelt var nogle af de unge, der ikke var hjemmeboende som 16-årige, og som senere blev registreret i hjemløshed som 18-24-årige, som allerede befandt sig i en hjemløshedssituation som 16-årige.

Tabel 6.1 Husstands- og familietype som 16-årige for 18-årige i 2009 og 2013, særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed som 18-24-årige. Procent.

	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige
<i>Husstands- og familietype som 16-årig</i>				
Par, hvor begge er juridiske forældre	59	18	59	20
Par med kun en juridisk forælder	14	19	14	17
Enlig mor	18	29	18	29
Enlig far	4	7	4	7
Ikke hjemmeboende	5	28	5	28
I alt, procent og antal (n)	100 (n=65.625)	100 (n=746)	100 (n=69.171)	100 (n=812)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, og som var en del af den danske befolkning som både 18-årig og 16-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Signifikans for forskel i husstands- og familietype mellem unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed: 18-årige i 2009: $p=0,000$; 18-årige i 2013: $p=0,000$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægninger af hjemløshed.

Ud over familietypen, da den unge var 16 år, har vi også opgjort andelen blandt de unge, hvor moderen var teenager, da den unge blev født (tabel 6.2). Tabel 6.2 viser, at for cirka hver tiende ung i hjemløshed var moderen teenager, da den unge blev født, mens det kun gælder 2-3 % af de unge, der ikke er registreret i hjemløshed. For langt hovedparten – også blandt de unge i hjemløshed – var moderen dog 20 år eller derover, da den unge blev født. Samtidig skal det understreges, at langt hovedparten af de unge, hvis mor var teenager, da den unge blev født, ikke er registreret i hjemløshed i ungdomsårene.

Tabel 6.2 Moderens alder ved den unges fødsel, opgjort for unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, særskilt for unge, der blev registreret i hjemløshed og ikke blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige
Antal personer (n)	65.526	746	71.340	676
<i>Moderens alder ved den unges fødsel</i>				
Ikke under 20 år	97	89	97	90
Under 20 år	3	10	2	9
Ukendt alder ¹	<1	1	<1	1
I alt, procent	100	100	100	100

Anm.: Tabellens analysepopulation er af hensyn til sammenligneligheden den samme som for tabel 6.1 og inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres i registrene.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Note: 1) Gruppen, hvor moderens alder ved fødslen er ukendt, er unge, hvor der kun er registeroplysninger om faderen.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

6.2 Forældrenes uddannelse, beskæftigelse og udsathed

Et væsentligt undersøgelsesspørgsmål er, hvorvidt unge fra socialt udsatte familier er overrepræsenteret blandt de unge i hjemløshed, eller om hjemløsheden også rammer unge fra bredere sociale lag, som fx unge fra familier, hvor forældrene har en videregående uddannelse, og hvor forældrene er i beskæftigelse. Det er et centralt spørgsmål i forhold til at forstå, om en udsat position som ung i vid udstrækning afspejler en opvækst i et udsat miljø i barndommen, eller om hjemløshed også rammer unge, der ikke umiddelbart kommer fra et udsat miljø, men som alligevel kommer i en udsat position i ungdomsårene fx på grund af en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem. Et centralt fokus i opgørelserne i dette og de følgende afsnit er derfor, hvad der kendetegner samspillet mellem forældrebaggrunden og de unges egen udsathed.

Tabel 6.3 viser forældrenes højeste fuldførte uddannelsesniveau og forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet (mindst én forælder i beskæftigelse) målt, da den unge var 16 år. Endvidere er opgjort, om forældrene til de unge havde tegn på udsathed i form af, om henholdsvis moderen eller mindst én forælder er registreret med en psykisk lidelse, om mindst én forælder er registreret med et misbrugsproblem, og om mindst én af forældrene har en ubetinget fængselsdom. Disse indikatorer er målt akkumuleret hen over forældrenes hidtidige livsforløb, frem til den unge er 16 år. Det er også opgjort, om mindst én af forældrene samlet set har mindst ét af disse tegn på udsathed, samt om mindst én af forældrene har mindst ét af de tre tegn på udsathed, og/eller at ingen af forældrene har en tilknytning til arbejdsmarkedet. Derved fås et samlet mål for, om den unge kommer fra en udsat familiebaggrund (udsathed og/eller manglende arbejdsmarkedstilknytning blandt forældrene), eller om den unge kommer fra en familie, hvor der ikke umiddelbart er sådanne tegn på en udsat familiebaggrund ud fra de oplysninger, der er tilgængelige i registrene.

Opgørelsen i tabel 6.3 er baseret på årgangene af 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013, der er opdelt på unge, der er registreret i hjemløshed på et tidspunkt mellem de var 18 og 24 år og en sammenligningsgruppe af unge i den øvrige befolkning, der ikke er registreret med hjemløshed i samme periode. Tabel 6.3 viser, at der er en lavere andel af unge i hjemløshed, der

kommer fra familier, hvor forældrene har en videregående uddannelse, end blandt unge i den øvrige befolkning. Omvendt er der en højere andel af unge i hjemløshed end i den øvrige befolkning, hvor forældrene kun har gennemført grundskolen eller har et uddannelsesniveau lavere end 9. klasse. Den største forældreuddannelsesgruppe blandt både de unge i hjemløshed og blandt øvrige unge er imidlertid dem, hvor det højeste uddannelsesniveau blandt mindst én af forældrene er en erhvervsfaglig uddannelse. Selvom der er en overrepræsentation af unge med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse blandt de unge i hjemløshed, er det således mere end halvdelen af de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor mindst én af forældrene har en erhvervskompetencegivende uddannelse i form af enten en erhvervsfaglig eller en videregående uddannelse.

Tabel 6.3 Forældres højeste uddannelse, beskæftigelse og udsathed opgjort for unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, særskilt for unge, der henholdsvis blev registreret i hjemløshed og ikke blev registreret i hjemløshed, i 18-24-årsalderen. Procent.

	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige
Antal personer (n)	65.526	746	71.340	676
<i>Forældres højeste fuldførte uddannelse, da den unge var 16 år</i>				
LJU eller højere	11	2	12	3
MJU	24	9	25	12
KJU	5	3	6	3
Erhvervsfaglig uddannelse	43	40	42	40
Gymnasial uddannelse	2	4	2	4
Grundskole	9	24	8	24
< 9. klasse	2	7	1	4
Ukendt/uoplyst	12	12	3	11
I alt	100	100	100	100
<i>Forældres beskæftigelse, da den unge var 16 år</i>				
Ingen forældre i beskæftigelse	7	31	9	37
Mindst én forælder i beskæftigelse	93	69	91	63
I alt	100	100	100	100
<i>Forældres udsathed, da den unge var 16 år</i>				
Mor registreret med psykisk lidelse	7	19	8	24
Mindst én forælder registreret med psykisk lidelse	11	27	13	33
Mindst én forælder registreret med misbrug	4	17	5	20
Mindst én forælder registreret med ubetinget straf	5	21	6	21
Mindst én forælder registreret med en udsathedsfaktor	16	42	18	50
Mindst én forælder registreret med en udsathedsfaktor eller ingen forældre i beskæftigelse	20	55	23	63
Ingen forældre registreret med udsathed og begge forældre i beskæftigelse	80	45	77	37

Anm.: Tabellen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres i registrene.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Opgørelsen i tabel 6.3 viser også, at der blandt unge i hjemløshed er en markant højere andel end blandt øvrige unge, der kommer fra familier, hvor ingen af forældrene var i beskæftigelse, da den unge var 16 år. Det gælder henholdsvis 31 og 37 % af de 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013, der efterfølgende blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år, mens det kun var tilfældet for henholdsvis 7 og 9 % blandt øvrige unge i de to årgange. Selvom der således er markant flere blandt unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor forældrene står uden for arbejdsmarkedet, er det hovedparten – også blandt de unge i hjemløshed – der kommer fra familier, hvor mindst én af forældrene havde en tilknytning til arbejdsmarkedet.

I tabel 6.3 er også opgjort, om de unges forældre er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem eller har fået en ubetinget dom. Disse opgørelser er dog begrænset af, at de forskellige registre med oplysninger om psykiske lidelser og misbrugsproblemer kun dækker en vis årrække frem til opgørelsestidspunktet. Eksempelvis blev registret over stofmisbrugere i behandling først etableret i 1996, mens der er valide oplysninger om psykiatriske diagnoser blandt forældrene fra 1995 og frem. Registreringerne af forældrenes problematikker dækker således hovedparten af de unges barndom, men der kan fx være forældre, der har haft en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem tidligere i deres liv, som ikke fremgår af opgørelsen. Blandt de 18-årige i 2009, der blev registreret i hjemløshed mellem 2009 og 2015, da de var mellem 18 og 24 år, var det 42 %, der kom fra familier, hvor mindst én af forældrene var registreret på mindst én af de tre indikatorer for udsathed, det vil sige med en psykisk lidelse, et misbrugsproblem eller en ubetinget fængselsstraf, frem til den unge var 16 år. Til sammenligning var det tilfældet for en langt lavere andel, 16 %, blandt øvrige unge. For de 18-årige i 2013 var de tilsvarende andele med mindst én forælder registreret på mindst én af de tre udsathed-indikatorer lidt højere med 50 % blandt de unge i hjemløshed og 18 % blandt øvrige unge. Stigningen, når vi sammenligner de to årgange, kan formentlig tilskrives den længere dækningsperiode for psykiatri- og misbrugsregistre for forældrene til de 18-årige i 2013 sammenlignet med de 18-årige i 2009. Det skal i den forbindelse understreges, at der også kan være psykosociale udfordringer i familierne og blandt forældrene, som vi ikke kan se ud fra registeroplysningerne. Det kan fx være forældre med psykiske problemer eller et misbrug, som ikke er diagnosticeret, og som forældrene ikke har modtaget behandling for, ligesom der kan være forældre med en nedsat forældreevne og deraf følgende omsorgssvigt, uden at dette kan ses ud fra registeroplysningerne.

For at opgøre et samlet mål for familier med tegn på udsathed eller begrænsede ressourcer har vi også beregnet den samlede andel, hvor mindst én forælder er registreret på en af de tre udsathedsfaktorer, og/eller ingen af forældrene har en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er tilfældet for 55 % af de 18-årige i 2009 i hjemløshed mellem de var 18 og 24 år, og 63 % i den tilsvarende gruppe af 18-årige i 2013. Det betyder samtidig, at der var henholdsvis 45 % og 37 % i de to grupper, der kom fra familier, hvor ingen af forældrene havde tegn på udsathed, og hvor begge forældrene samtidig var i beskæftigelse, da den unge var 16 år. Selvom andelen med forældre i beskæftigelse og uden tegn på udsathed er langt højere blandt øvrige unge, der ikke er registreret i hjemløshed, understreger disse resultater, at langt fra alle unge, der bliver ramt af hjemløshed kommer fra 'udsatte' familier, da der også er en del af de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor forældrene har en erhvervskompetencegivende uddannelse, er i beskæftigelse og ikke har tegn på udsathed (ud fra registeroplysningerne).

I tabel 6.3 har vi som nævnt opgjort forældrenes udsathed, målt frem til den unge var 16 år, ud fra en betragtning om, at forældrenes udsathed i den unges barndomsår, kan have haft en væsentlig betydning for den unges egne udfordringer. I tabel 6.4 har vi foretaget en tilsvarende opgørelse af udsatheden blandt forældrene, men målt frem til den unge var 24 år i 2015 for de

18-årige i 2009 og frem til, at de 18-årige i 2013 er 23 år i 2018, hvilket er den senest tilgængelige registeroplysninger om forældrenes udsathed. Dermed tager vi højde for, at den registrerede udsathed blandt forældrene i de efterfølgende år kan være udtryk for, at en psykisk lidelse er blevet diagnosticeret, eller at en forælder er kommet i behandling for et misbrugsproblem, men at disse udfordringer blandt forældrene også kan have været til stede tidligere under den unges opvækst. Som det ses af tabel 6.4, 'løfter' det senere opfølgelsestidspunkt andelen af forældrene, der har tegn på udsathed, med cirka 10 % sammenlignet med de tilsvarende andele for forældrenes udsathed frem til den unges 16. leveår (tabel 6.3). For de 18-årige i 2013, der blev registreret i hjemløshed mellem 2013 og 2019, er det således 60 %, hvor mindst én af forældrene er registreret på mindst én af de tre udsathedsmarkører. Det er således en langt højere andel af de unge i hjemløshed, hvor mindst én forælder er registreret på mindst én af de tre udsathedsmarkører, sammenlignet med øvrige unge, hvor denne andel er 23 %.

Tabel 6.4 Forældres beskæftigelse og udsathed for unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, særskilt for dem, der henholdsvis blev registreret i hjemløshed og ikke blev registreret i hjemløshed, i 18-24-årsalderen. Procent.

	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige	Ikke i hjemløshed som 18-24-årige	I hjemløshed som 18-24-årige
Antal personer (n)	64.215	735	70.208	670
<i>Forældres beskæftigelse, da den unge var hhv. 24 år (18-årige i 2009, forældre målt i 2015) og 23 år (18-årige i 2013, forældre målt i 2018)</i>				
Ingen forældre i beskæftigelse	12	40	11	40
Mindst én forælder i beskæftigelse	88	60	89	60
I alt	100	100	100	100
<i>Forældres udsathed, da den unge var hhv. 24 år (18-årige i 2009, forældre målt i 2015) og 23 år (18-årige i 2013, forældre målt i 2018)</i>				
Mor registreret med psykisk lidelse	10	28	11	33
Mindst én forælder registreret med psykisk lidelse	16	38	18	45
Mindst én forælder registreret med misbrug	7	25	7	24
Mindst én forælder registreret med ubetinget straf	6	22	6	23
Mindst én forælder registreret med en udsathedsfaktor	22	52	23	60
Mindst én forælder registreret med en udsathedsfaktor eller ingen forældre i beskæftigelse	28	66	28	70
Ingen forældre registreret med udsathed og begge forældre i beskæftigelse	72	34	72	30

Anm.: Tabellen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 18-årig og 24-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres i registrene.

Alle de opgjorte forskelle mellem unge i hjemløshed og unge ikke i hjemløshed er signifikante.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Ud over sammenligningen af forældrebaggrunden mellem unge i hjemløshed og øvrige unge, har vi også undersøgt, om der er forskel i forældrebaggrunden mellem unge i forskellige hjemløshedssituationer, det vil sige mellem boformsbrugere, sofasovere og unge i øvrige hjemløshedssituationer. Denne analyse viser, at der ikke er nogen væsentlig forskel i forældrebaggrunden mellem disse grupper (ikke vist).

6.3 Andel i hjemløshed for unge med forskellig forældrebaggrund

Vi har også undersøgt, hvor stor en del af de unge med forskellige forældrebaggrunde, der bliver ramt af hjemløshed. I tabel 6.5 ses andelen blandt de 18-årige i 2009, der er blevet registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen, afhængigt af forældrenes uddannelsesniveau, tilknytning til arbejdsmarkedet, og forældrenes eventuelle tegn på udsathed. Tabellen viser, at der meget stor forskel på risikoen for hjemløshed afhængigt af forældrebaggrund. Mens kun 0,2 % af de unge med forældre med videregående uddannelser er registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen, gælder det derimod 3,7 % af de unge, hvis forældre ikke har fuldført grundskolen. Der er 4,6 % med hjemløshed blandt unge, hvor ingen af forældrene var i beskæftigelse, da den unge var 16 år, mod 0,8 % blandt dem, hvor mindst én forælder var i beskæftigelse. Blandt unge, hvor mindst én forælder er registreret med enten psykisk lidelse, misbrug eller en ubetinget fængselsdom, er 3,0 % af de unge registreret i hjemløshed, mens det gælder 0,8 % af de unge, hvor ingen af forældrene er registreret på nogen af disse tre indikatorer.

Tabel 6.5 Andel i hjemløshed og ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år opgjort for 18-årige i 2009, særskilt for forældrenes uddannelsesniveau, beskæftigelse og udsathed. Procent.

Forældrebaggrund for 18-årige i 2009	Ikke i hjemløshed 18-24 år	I hjemløshed 18-24 år	I alt, procent	I alt, antal (n)
<i>Forældres højeste uddannelse</i>				
LVU eller højere	99,8	0,2	100	7.055
MVU	99,6	0,4	100	15.749
KVU	99,4	0,6	100	3.426
Erhvervsfaglig	99,0	1,0	100	27.971
Gymnasial	98,3	1,7	100	1.524
Grundskole	97,2	2,8	100	6.134
< 9. klasse	96,3	3,7	100	1.331
Ukendt/uoplyst	96,3	3,7	100	2.351
Alle	98,9	1,1	100	66.272
<i>Forældres beskæftigelse</i>				
Mindst én forælder i beskæftigelse	99,2	0,8	100	61.406
Ingen forælder i beskæftigelse	95,3	4,6	100	4.866
Alle	98,9	1,1	100	66.272
<i>Forældres udsathed</i>				
Ingen forældre med udsathed	99,2	0,8	100	55.698
Mindst én forældre med mindst én udsathed	97,0	3,0	100	10.574
Alle	98,9	1,1	100	66.272

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, og som var en del af den danske befolkning som både 18-årig og 16-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

6.4 Udvikling i forældrebaggrund over tid

I dette afsnit ser vi på, om der er sket ændringer i sammensætningen i forhold til forældrebaggrunden i gruppen af unge i hjemløshed over tid. Ikke mindst set i lyset af, at hjemløsheden blandt unge generelt er steget hen over analyseperioden, er et centralt spørgsmål, om denne stigning er sket proportionalt mellem de forskellige forældreuddannelsesgrupper, eller om der er kommet forholdsmæssigt flere unge i hjemløshed fra bestemte typer af familier. I tabel 6.6 og 6.7 er forældrenes uddannelsesniveau, tilknytning til arbejdsmarkedet, og om forældrene har tegn på udsathed, opgjort for unge i hjemløshed, samt for øvrige unge (ikke i hjemløshed) for aldersgrupperne af 18-24-årige (tabel 6.6) og 25-29-årige (tabel 6.7) i henholdsvis 2009, 2013 og 2017. Vi har afgrænset opgørelsen til det seneste år (2017), hvor vi har oplysninger om hjemløshed fra både kortlægningerne og boformerne.

Tabel 6.6 Forældres uddannelse, beskæftigelse og udsathed for 18-24-årige i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge i hjemløshed og øvrige unge. Procent.

År	18-24-årige i hjemløshed			18-24-årige ikke i hjemløshed		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Forældrenes højst fuldførte uddannelse, da den unge var 16 år</i>						
Videregående uddannelse	11,0	15,2	18,6	38,1	40,6	43,7
Erhvervsfaglig uddannelse	36,1	38,1	37,7	42,4	42,4	41,2
Ingen erhvervskompetencegivende uddannelse	36,4	33,6	32,0	15,4	13,4	11,6
Ukendt/uoplyst	16,5	13,1	11,7	4,0	3,6	3,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Forældrenes beskæftigelse, da den unge var 16 år</i>						
Ingen forælder i beskæftigelse	31,9	32,4	37,2	8,5	7,9	8,5
Mindst én forælder i beskæftigelse	68,1	67,6	62,8	91,5	92,1	91,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Forældre udsathed, da den unge var 16 år</i>						
Mindst én forælder med en udsathedsfaktor	38,5	45,2	52,5	13,7	16,6	19,1
Mindst én forælder med en udsathedsfaktor og/eller ingen forældre i beskæftigelse	54,6	58,3	64,5	19,2	20,9	23,2
Antal (n)	938	1.397	1.582	414.925	464.329	482.933

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18-24 år i henholdsvis 2009, 2013 og 2017, og som var en del af den danske befolkning som 16-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 6.7 Forældres uddannelse, beskæftigelse og udsathed for 25-29-årige i 2009, 2013 og 2017, særskilt for unge i hjemløshed og øvrige unge. Procent.

År	25-29-årige i hjemløshed			25-29-årige ikke i hjemløshed		
	2009	2013	2017	2009	2013	2017
<i>Forældrenes højest fuldførte uddannelse, da den unge var 16 år</i>						
Videregående uddannelse	13,5	13,8	19,4	34,3	36,7	39,1
Erhvervsfaglig uddannelse	30,9	32,9	38,0	43,2	42,7	42,7
Ingen erhvervskompetencegivende uddannelse	37,5	31,3	29,1	18,9	16,6	14,5
Ukendt/uoplyst	18,1	22,0	13,6	3,7	4,0	3,8
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Forældrenes beskæftigelse, da den unge var 16 år</i>						
Ingen forælder i beskæftigelse	35,0	36,4	32,5	8,7	8,8	7,9
Mindst én forælder i beskæftigelse	65,0	63,6	67,5	91,3	91,2	92,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Forældre udsathed, da den unge var 16 år</i>						
Mindst én forælder med en udsathedsfaktor	28,8	35,5	38,9	9,0	12,2	15,2
Mindst én forælder med en udsathedsfaktor og/eller ingen forældre i beskæftigelse	50,3	55,3	54,8	15,5	18,1	19,9
Antal (n)	586	747	1.032	272.795	272.280	308.130

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 25-29 år i henholdsvis 2009, 2013 og 2017, og som var en del af den danske befolkning som 16-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

For både de 18-24-årige og de 25-29-årige unge i hjemløshed har der været en tendens til, at andelen med forældre med videregående uddannelse er steget moderat hen over perioden, mens omvendt andelen med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse er faldet lidt. Sammenlignet med unge i den øvrige befolkning er unge med forældrene med videregående uddannelse dog fortsat underrepræsenteret blandt de unge i hjemløshed, mens unge med forældre uden erhvervskompetencegivende uddannelse er overrepræsenteret. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed steg andelen med forældre med videregående uddannelse fra 11 % i 2009 til 19 % i 2017, mens der for de 25-29-årige i hjemløshed var en stigning i denne andel fra 14 % til 19 %. Andelen blandt unge i hjemløshed med forældre uden erhvervskompetencegivende uddannelse er tilsvarende faldet lidt – for de 18-24-årige fra 36 % i 2009 til 32 % i 2017, og blandt de 25-29-årige fra 38 til 29 %. Det skal dog bemærkes, at også blandt unge i den øvrige befolkning er andelen med forældre med videregående uddannelse steget hen over den samme periode, mens andelen med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse tilsvarende falder, hvilket afspejler det generelle uddannelsesløft, der over en lang årrække er sket for befolkningen som helhed. Ligesom for årgangene af 18-årige i 2009 og 2013, som vi så på i forrige afsnit, er den største forældreuddannelsesgruppe både blandt de unge i hjemløshed og blandt øvrige unge imidlertid dem, hvor mindst én af forældrene har en erhvervsfaglig uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, hvilket var tilfældet for 38 % af både de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i 2017.

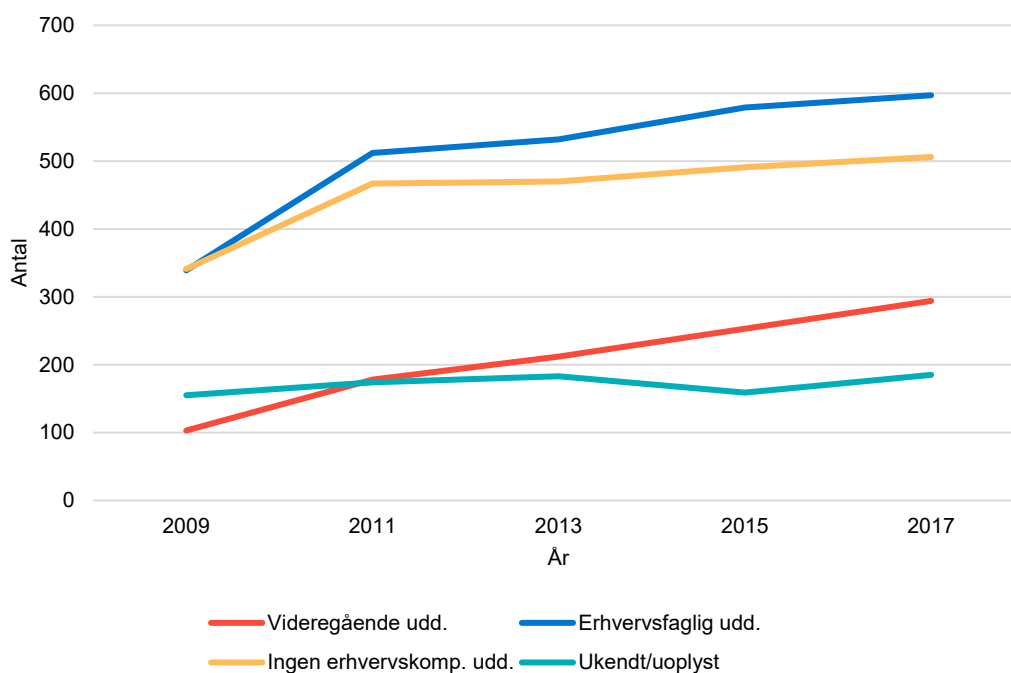
Mens der var sket en stigning i andelen af unge i hjemløshed, der har forældre med videregående uddannelse, er der omvendt blandt de 18-24-årige i hjemløshed sket et lille fald i andelen, hvor mindst én forældre var i beskæftigelse, da den unge var 16 år, fra 68 % i 2009 til 63 % i 2017, mens et tilsvarende fald ikke er sket blandt øvrige unge i aldersgruppen (tabel 6.6). Blandt de 25-29-årige i hjemløshed ser vi derimod ikke samme udvikling, idet andelen, hvor mindst én forældre var i beskæftigelse, steg fra 65 % i 2009 til 68 % i 2017 (tabel 6.7). De økonomiske konjunkturer kan dog spille ind på, hvor stor en del af forældrene, der var i beskæftigelse, da de unge var 16 år, i de to aldersgrupper. Særligt for de 18-24-årige kan faldet i andelen med mindst én forælder i beskæftigelse, da den unge var 16 år, hænge sammen med finanskrisens gennemslag i 2008, hvilket særligt for de 18-24-årige i 2017 vil have gjort sig gældende i forhold til andelen af forældrene i beskæftigelse, da den unge var 16.

Ligesom for de tidligere opgørelser i kapitlet er andelen af forældrene med tegn på udsathed i tabel 6.6 og 6.7 målt ved, om mindst én af forældrene hen over deres hidtidige livsforløb er registreret på mindst én af tre indikatorer: psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget fængselsdom. Her viser opgørelserne, at der for både de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed er sket en stigning i andelen med forældre, der er registreret på mindst én af disse faktorer. Denne stigning må dog formentlig tilskrives dækningsgraden af de pågældende registeroplysninger tilbage i tid, hvilket særligt påvirker andelen blandt forældrene. Den samme stigning som blandt de unge i hjemløshed ses således også for forældrene til unge i den øvrige befolkning. Samtidig spiller rækkevidden af registeroplysningerne tilbage i tid også ind på, at andelen med forældre, der er registreret med udsathed generelt er lavere for de 25-29-årige end for de 18-24-årige, hvor registeroplysningerne generelt vil dække en lidt større del af forældrenes levetid.

Opgørelserne for udviklingen i forældrebaggrunden viser således, at der er sket en moderat forskydning i retning af flere unge i hjemløshed med forældre med videregående uddannelse, og færre med forældre med kort uddannelse, det vil sige forældre, der har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse eller ikke har fuldført grundskolen, og som ikke har en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Samlet set kommer langt hovedparten af de unge i hjemløshed dog fortsat fra familier, hvor forældrene enten ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse eller har en erhvervsfaglig uddannelse, mens det er knap en femtedel af de unge i hjemløshed, der har forældre med videregående uddannelse. Ligeledes er det omkring halvdelen af de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor også forældrene har tegn på udsathed, og næsten to ud af tre af de unge i hjemløshed (blandt de 18-24-årige, hvor registerdækningen blandt forældrene er bedst) kommer fra familier, hvor mindst én af forældrene har tegn på udsathed, eller begge forældrene var uden beskæftigelse, da den unge var 16 år.

Den moderate forskydning i sammensætningen i forhold til forældrebaggrund blandt de unge i hjemløshed kan som tidligere nævnt også ses i lyset af, at hjemløsheden blandt unge generelt er steget i løbet af analyseperioden. En opgørelse af udviklingen i antallet af unge i hjemløshed, i hver af forældreuddannelsesgrupperne viser dog, at både blandt de 18-24-årige (figur 6.1) og de 25-29-årige (figur 6.2) er der sket stigninger i antallet af unge i hjemløshed i alle de tre forældreuddannelsesgrupper, dvs. blandt dem, hvis forældre har videregående uddannelse, erhvervsfaglig uddannelse og dem, hvis forældre er uden en erhvervskompetencegivende uddannelse. Forholdsmæssigt har stigningen således blot været størst blandt unge med forældre med videregående uddannelse, idet procentandelen i denne gruppe samlet set er steget.

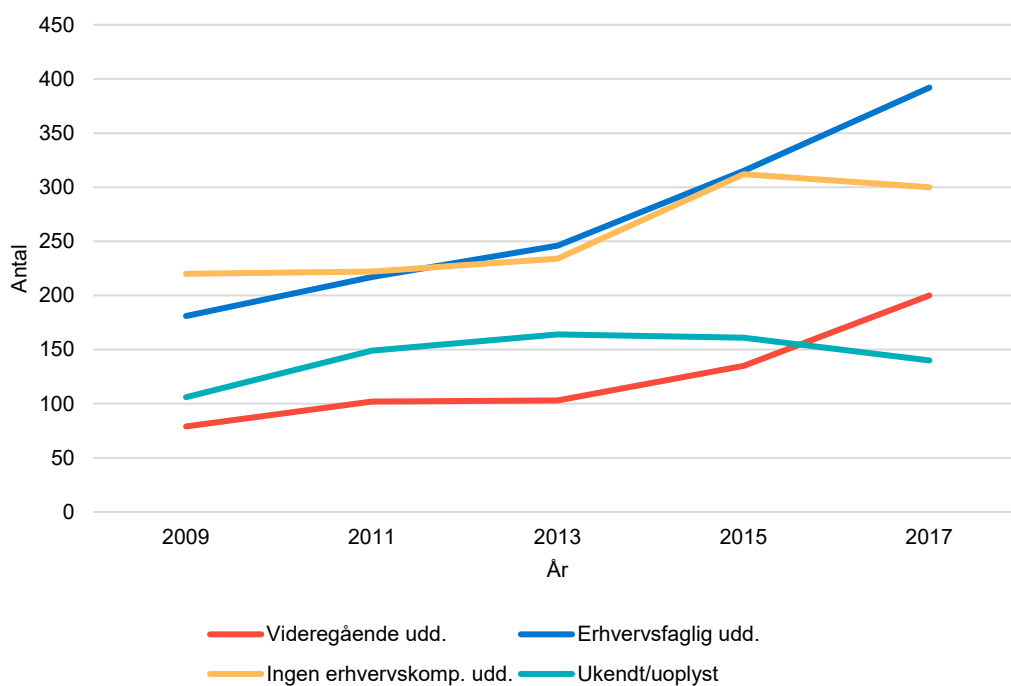
Figur 6.1 Udvikling i hjemløsheden blandt 18-24-årige 2009-2017, særskilt for det højeste fuldførte uddannelsesnivea blandt de unges forældre. Antal.

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18-24 år i hvert af de enkelte år, og som var en del af den danske befolkning som 16-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægningerne af hjemløshed.

Figur 6.2 Udvikling i hjemløsheden blandt 25-29-årige 2009-2017, særskilt for det højeste fuldførte uddannelsesnivea blandt de unges forældre. Antal.

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 25-29 år i hvert af de enkelte år, og som var en del af den danske befolkning som 16-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

6.5 Forældrenes uddannelse og udsathed

Selvom der er mange af de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor forældrene har tegn på udsathed, viser opgørelserne også, at der er en del af de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor forældrene ikke umiddelbart har tegn på udsathed ud fra registeroplysningerne. Et centralt spørgsmål er i den forbindelse, hvordan udsatheden blandt forældrene optræder inden for forældreuddannelsesgrupperne. Tabel 6.8 viser, hvilken andel af forældrene, der har tegn på udsathed inden for hver forældreuddannelsesgruppe. Af hensyn til antallet af personer i tabellens celler er der foretaget en gruppering af forældrenes uddannelsesniveau i fire grupper, ud fra om mindst én forælder har en videregående uddannelse, en erhvervsfaglig uddannelse, grundskolen eller gymnasial uddannelse, samt kategorien 'andet', der bl.a. inkluderer forældre, der ikke har fuldført grundskolen. Inden for hver af forældreuddannelsesgrupperne er opgjort, om mindst én forælder er registreret på de tre udsathedsfaktorer. Opgørelsen er opdelt på de unge i hjemløshed og de tilsvarende forældreuddannelsesgrupper blandt øvrige unge, der ikke har været registreret i hjemløshed. I opgørelsen er både forældrenes uddannelsesniveau og udsathed målt, da den unge var 16 år.

Opgørelsen i tabel 6.8 viser, at blandt unge i hjemløshed er der for alle forældreuddannelsesgrupperne en markant højere andel, hvor forældrene har tegn på udsathed end blandt unge, der ikke har været registreret med hjemløshed. Det tyder på, at forældrenes udsathed spiller ind på risikoen for hjemløshed, både blandt unge med kortuddannede og højtuddannede forældre. Opgørelsen viser dog samtidig en forskel mellem forældreuddannelsesgrupperne i andelen, der er registreret på de tre udsathedsmarkører. Blandt de unge i hjemløshed er der en tendens til, at andelen, hvor mindst én forælder har tegn på udsathed, er lavest blandt unge, hvor mindst én forælder har en videregående uddannelse, mens andelen hvor forældrene har tegn på udsathed er højest blandt unge i hjemløshed, hvis forældre har grundskolen eller en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelsesniveau. Samme mønster finder vi i gruppen af øvrige unge, der ikke har været registreret med hjemløshed i 18-24-årsalderen. Ser vi eksempelvis på de 18-årige i 2013, der blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen (mellem 2013 og 2019), var der blandt dem med forældre med grundskole/gymnasial uddannelse en andel på 61 %, hvor mindst én af forældrene var registreret på mindst én af udsathedsmarkørerne, mens denne andel – fortsat opgjort for unge i hjemløshed – var 39 % blandt forældre med en videregående uddannelse. Blandt øvrige unge, der ikke var registreret med hjemløshed, var de tilsvarende andele 13 og 34 %. Der er således i forældregruppen generelt en højere andel med tegn på udsathed blandt forældre med grundskolen/gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, mens andelen med tegn på udsathed generelt er markant lavere blandt forældre med videregående uddannelse. Det er et forventeligt mønster, men det er bemærkelsesværdigt, at vi genfinder dette mønster blandt forældrene til de unge i hjemløshed. Selvom der også blandt forældrene med videregående uddannelse er en del, der har tegn på udsathed, er det over halvdelen, 61 %, af de unge i hjemløshed (for de 18-årige i 2013) med forældre med videregående uddannelse, hvor forældrene ikke har tegn på udsathed, mens denne andel tilsvarende er 39 % blandt de unge i hjemløshed med forældre med grundskolen/gymnasiet som højeste fuldførte uddannelsesniveau. Selvom udsathed blandt forældrene således er markant overrepræsenteret blandt de unge i hjemløshed, er det således også karakteristisk, at der er en del af de unge i hjemløshed, hvor der ikke umiddelbart er tegn på udsathed blandt forældrene. Her skal der dog tages det generelle forbehold, at der kan være udsathed blandt forældrene, som vi ikke kan se ud fra registeroplysningerne. I forhold til forebyggelse af hjemløshed skal man således være opmærksom på, at selvom risikoen er forskellig afhængigt af forældrebaggrunden, kan hjemløshed både ramme unge fra udsatte familier

og unge fra familier, hvor forældrene har længere uddannelser og er i beskæftigelse og ikke umiddelbart har tegn på udsathed.

Tabel 6.8 Forældres udsathed inden for hver forældreuddannelsesgruppe opgjort for unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, særskilt for dem, der blev registreret i hjemløshed og ikke blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Forældres udsathed	Forældres uddannelsesniveau, da den unge var 16 år				
	Forældrenes udsathed målt, da den unge var 16 år	Videregående uddannelse	Erhvervsfaglig	Gymnasium/grundskole	Andet
18-årige i 2009					
<i>I hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2009 og 2015)</i>					
Mindst én forælder med psykisk lidelse	20	25	30	34	27
Mindst én forælder med misbrug	10	16	22	14	17
Mindst én forælder med ubetinget straf	6	18	30	23	41
Mindst én forælder med mindst én udsathedsfaktor	29	39	50	49	22
Antal (n)	107	296	255	88	746
<i>Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2009 og 2015)</i>					
Mindst én forælder med psykisk lidelse	8	10	18	17	11
Mindst én forælder med misbrug	3	4	9	4	4
Mindst én forælder med ubetinget straf	2	5	13	9	3
Mindst én forælder med mindst én udsathedsfaktor	10	16	29	24	16
Antal (n)	26.215	27.971	8.989	2.351	65.526
18-årige i 2013					
<i>I hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2013 og 2019)</i>					
Mindst én forælder med psykisk lidelse	23	32	42	29	33
Mindst én forælder med misbrug	21	21	24	8	20
Mindst én forælder med ubetinget straf	6	22	31	18	21
Mindst én forælder med mindst én udsathedsfaktor	39	48	61	40	50
Antal (n)	116	269	218	73	676
<i>Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2013 og 2019)</i>					
Mindst én forælder med psykisk lidelse	10	13	23	21	13
Mindst én forælder med misbrug	3	5	11	3	5
Mindst én forælder med ubetinget straf	2	6	15	9	6
Mindst én forælder med mindst én udsathedsfaktor	13	19	34	28	18
Antal (n)	30.706	29.766	8.470	2.398	71.340

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og som 18-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres. Forældrenes højeste uddannelse er målt, da den er unge var 16 år.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen og kortlægning af hjemløshed.

6.6 Forældrebaggrund og de unges egen udsathed

For at belyse sammenhængen mellem forældrebaggrunden og hjemløsheden blandt de unge nærmere, har vi i tabel 6.9 set på de unges egen udsathed for hver af forældreuddannelsesgrupperne. Ligesom for de øvrige tabeller i kapitlet er denne opgørelse foretaget både for unge i hjemløshed og for øvrige unge, der ikke har været registreret med hjemløshed, for at kunne sammenligne med det tilsvarende mønster blandt unge generelt.

Tabel 6.9 Unges egen udsathed inden for hver forældreuddannelsesgruppe opgjort for 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013, særskilt for dem, der blev registreret i hjemløshed og ikke blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Psykisk lidelse og misbrug blandt de unge	Forældres uddannelsesniveau, da den unge var 16 år				
	Videregående uddannelse	Erhvervsfaglig	Gymnasium/grundskole	Andet	Alle
18-årige i 2009					
<i>I hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2009 og 2015)</i>					
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	20	22	30	37	26
Psykisk lidelse og/eller misbrug	80	78	70	63	74
Både psykisk lidelse og misbrug	42	38	35	28	36
Beregningsgrundlag, antal (n)	107	287	249	85	728
<i>Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2009 og 2015)</i>					
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	88	85	80	85	85
Psykisk lidelse og/eller misbrug	12	15	20	15	15
Både psykisk lidelse og misbrug	1	2	3	2	2
Beregningsgrundlag, antal (n)	25.490	27.389	8.776	2.193	63.848
18-årige i 2013					
<i>I hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2013 og 2019)</i>					
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	13	20	27	52	24
Psykisk lidelse og/eller misbrug	87	80	73	48	76
Både psykisk lidelse og misbrug	50	42	35	15	38
Beregningsgrundlag, antal (n)	112	266	215	69	662
<i>Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (mellem 2013 og 2019)</i>					
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	86	83	78	89	84
Psykisk lidelse og/eller misbrug	14	17	22	11	16
Både psykisk lidelse og misbrug	1	2	4	2	2
Beregningsgrundlag, antal (n)	29.965	29.296	8.309	2.258	69.828

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig, 18-årig og 24-årig, og for hvem mindst én forælder kan identificeres. Forældrenes højeste uddannelse er målt, da den er unge var 16 år.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen og kortlægning af hjemløshed.

Som vi har set i kapitel 5 er der blandt de unge i hjemløshed generelt en høj andel med psykiske lidelser og/eller misbrugsproblemer. Tabel 6.9 viser, at det gælder både for unge i hjemløshed med højt- og kortuddannede forældre. Det afspejler, at hjemløshed blandt unge langt overvejende rammer udsatte unge, mens unge, der ikke selv har tegn på udsathed, sjældent rammes af hjemløshed.

Selvom andelen med psykiske lidelser og/eller misbrugsproblemer generelt er høj blandt de unge i hjemløshed, uanset forældrenes uddannelsesniveau, viser tabel 6.9, at andelen med psykiske lidelser og/eller misbrugsproblemer – og ikke mindst andelen med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem, er højest blandt de unge i hjemløshed, der har forældre med en videregående uddannelse, mens disse andele er lidt lavere blandt unge i hjemløshed, hvis forældre har grundskolen/gymnasiet som højeste fuldførte uddannelsesniveau. Ser vi på de 18-årige i 2013, er der blandt de unge i hjemløshed, hvis forældre har en videregående uddannelse, en andel på 87 % med psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem, og en andel på 50 %, der både har en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Blandt de unge i hjemløshed, hvis forældre har grundskolen/gymnasiet som højeste uddannelsesniveau, er de tilsvarende andele på 73 % og 35 %, fortsat blandt de 18-årige i 2013. Det understreger, at når unge, hvis forældre har videregående uddannelser kommer ud i hjemløshed, hænger det i høj grad sammen med, at de unge selv har komplekse problematikker. Samtidig indikerer resultaterne, at selvom andelen med psykiske lidelser og/eller misbrug også er høj blandt unge i hjemløshed med kortuddannede forældre, er der formentlig en lidt lavere risikotærskel for at komme ud i hjemløshed blandt unge med kortuddannede forældre, hvor lidt færre er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem.

6.7 Sammenfatning

Dette kapitel har belyst forældrebaggrunden blandt unge i hjemløshed. Kapitlets analyser viser, at der blandt unge i hjemløshed generelt er en overrepræsentation af unge fra kortuddannede familier, og familier, hvor forældrene har tegn på udsathed, hvilket vi har målt, ved at forældrene enten er registreret med en psykisk lidelse, et misbrugsproblem eller en ubetinget fængselsdom. Det er dog langt fra alle unge i hjemløshed, der kommer fra familier med en tydelig udsathedprofil. I forhold til forældrenes uddannelse er den største forældregruppe blandt unge i hjemløshed dem, hvor forældrene har en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket gælder cirka fire ud af ti unge i hjemløshed. Desuden har cirka hver sjette unge i hjemløshed mindst én forælder med en videregående uddannelse. Sidstnævnte gruppe er generelt steget gennem de senere år, og en del af stigningen i hjemløsheden blandt unge kan forklares ved, at flere unge fra bredere sociale lag også rammes af hjemløshed. Et fællestræk ved de unge, der rammes af hjemløshed, uanset hvilke familietyper de kommer fra, er, at en høj andel af de unge selv enten har en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem. Blandt de unge i hjemløshed, der kommer fra familier, hvor forældrene har en videregående uddannelse, finder vi en lidt højere andel blandt de unge selv med komplekse problematikker, herunder unge med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem, sammenlignet med de unge i hjemløshed med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det kan være tegn på, at i familierne med højtuddannede forældre, skal der 'mere til', før de unge kommer ud i hjemløshed, og de unge med højtuddannede forældre, der kommer ud i hjemløshed, er således overvejende unge med meget komplekse problematikker. En ressourcerstærk forældrebaggrund er dermed i høj grad en beskyttende faktor i forhold til risikoen for at komme ud i hjemløshed som ung.

7 Anbringelser og hjemløshed

I dette kapitel ser vi på sammenhængen mellem hjemløshed og anbringelser i barndommen. Tidligere undersøgelser har vist, at der er en markant overrepræsentation af tidligere anbragte blandt de unge, der rammes af hjemløshed (Benjaminsen, 2016; Benjaminsen & Enemark, 2017; Socialpolitisk Redegørelse, 2019). I kapitlet ses der på, hvor stor en andel af de unge i hjemløshed, der har en anbringelseshistorik og på, hvor stor en andel af tidligere anbragte unge generelt, der kommer ud i hjemløshed. Vi undersøger også, hvem blandt de tidligere anbragte unge, der har en særlig risiko for hjemløshed, og om hjemløsheden hænger sammen med, hvorvidt den unge har fået efterværn efter anbringelsen og andre forhold omkring anbringelsens karakter.

7.1 Anbringelse i barndommen blandt unge i hjemløshed

I dette afsnit ser vi på, hvor stor en del af unge i hjemløshed, der har haft en anbringelse eller i øvrigt har fået forebyggende foranstaltninger i barndommen. Tabel 7.1 tager udgangspunkt i de 18-24-årige og 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i hvert af de år, hvor vi har data fra både kortlægningerne og boformerne, dvs. i 2009, 2011, 2013, 2015 og 2017. For hvert opgørelsesår og hver aldersgruppe blandt henholdsvis unge i hjemløshed og øvrige unge er andelen med anbringelse i barndommen, forebyggende foranstaltninger samt dem, som hverken har haft en anbringelse eller forebyggende foranstaltninger, opgjort. Kategorierne er gensidigt udelukkende, og kategorien for forebyggende foranstaltninger indeholder kun dem, der ikke samtidig har haft en anbringelse. Der kan således også være givet forebyggende foranstaltninger i gruppen af tidligere anbragte.

Tabel 7.1 viser, at der er en høj andel af tidligere anbragte blandt de unge i hjemløshed, og at denne andel er langt højere end blandt øvrige unge i befolkningen. Der er også en væsentligt højere andel blandt de unge i hjemløshed, der har fået forebyggende foranstaltninger uden samtidig anbringelse. Ser vi på aldersgruppen af 18-24-årige hen over opgørelsesårene, er det cirka 60 % af de unge i hjemløshed, der enten har haft en anbringelse eller har modtaget forebyggende foranstaltninger, mens det er cirka 40 % af de unge i hjemløshed, der hverken har haft en anbringelse eller modtaget forebyggende foranstaltninger i barndommen. Blandt øvrige unge i befolkningen (ikke i hjemløshed) er der cirka 10 % med anbringelse eller forebyggende foranstaltninger, og 90 %, der hverken har haft en anbringelse eller har modtaget forebyggende foranstaltninger. Der er dog sket et lille fald i andelen med tidligere anbringelse blandt de unge i hjemløshed, mens der omvendt er sket en stigning i andelen med forebyggende foranstaltninger. Blandt de 18-24-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, var der 47 % med en anbringelse, mens denne andel var faldet til 36 % i 2017. Andelen blandt de 18-24-årige i hjemløshed, der havde modtaget forebyggende foranstaltninger uden en anbringelse, var derimod steget fra 15 % i 2009 til 22 % i 2017. Denne forskydning kan i nogen grad skyldes et generelt fald i anbringelser blandt børn og unge hen over perioden, hvor der i stigende grad er lagt vægt på forebyggende foranstaltninger. Imidlertid skal faldet i andelen af tidligere anbragte blandt de unge i hjemløshed også ses i sammenhæng med, at antallet af unge i hjemløshed generelt er steget hen over perioden, og at denne stigning særligt er sket blandt unge, der ikke har haft en anbringelse. Figur 7.1 viser antallet af unge i hjemløshed opgjort for de 18-24-årige, der er registreret i hjemløshed for hvert af de enkelte år, særskilt for grupperne med tidligere anbringelse, forebyggende foranstaltninger og ingen af delene. Stigningen i antallet af unge i hjemløshed er særligt sket i gruppen, der hverken har haft en anbringelse eller har modtaget

forebyggende foranstaltninger. Det afspejles også ved, at der hen over perioden er sket en stigning i denne andel blandt de unge i hjemløshed fra 38 % i 2009 til 42 % i 2017 blandt de 18-24-årige i hjemløshed (tabel 7.1). Ligeledes er der sket en stigning i antallet af unge i hjemløshed, der alene har modtaget forebyggende foranstaltninger, hvilket afspejler, at denne andel er steget fra 15 til 22 % af den samlede gruppe af 18-24-årige i hjemløshed. Samme tendens ses også blandt de 25-29-årige i hjemløshed (tabel 7.1), hvor andelen af tidligere anbragte er faldet fra 47 % i 2009 til 34 % i 2017. Ligesom for de 18-24-årige skyldes dette fald i andelen af tidligere anbragte ikke, at antallet af tidligere anbragte unge i hjemløshed er faldet, men at stigningen i hjemløsheden også blandt de 25-29-årige først og fremmest er sket i gruppen, der hverken har haft en anbringelse eller forebyggende foranstaltninger (figur 7.2).

Tabel 7.1 Andel med anbringelse eller forebyggende foranstaltninger blandt unge i hjemløshed og øvrige unge 2009-2017, særskilt for 18-24-årige og 25-29-årige i hvert år. Procent.

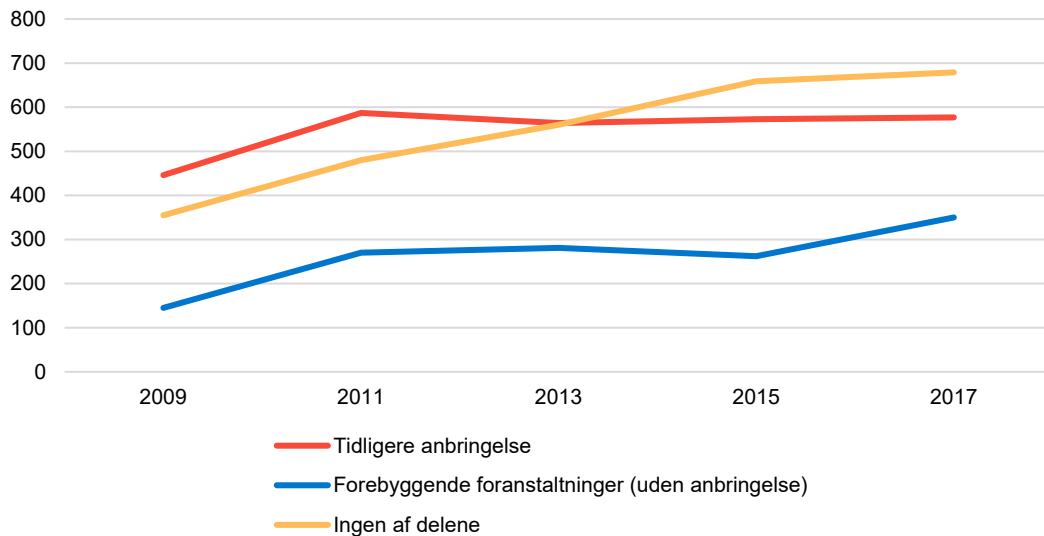
	2009	2011	2013	2015	2017
<i>18-24-årige i hjemløshed</i>					
Anbragt	47,1	43,9	40,1	38,4	35,9
Forebyggende foranstaltning	15,3	20,2	20,0	17,5	21,8
Ingen af delene	37,5	35,9	39,9	44,1	42,3
I alt, %	100,0	100	100	100	100
I alt, antal	946	1.337	1.405	1.494	1.606
<i>18-24-årige ikke i hjemløshed</i>					
Anbragt	5,5	5,1	4,7	4,3	4,0
Forebyggende foranstaltning	4,8	4,8	4,8	4,9	5,7
Ingen af delene	89,7	90,1	90,6	90,8	90,3
I alt, %	100	100	100	100	100
I alt, antal	416.000	441.191	465.536	480.497	484.490
<i>25-29-årige i hjemløshed</i>					
Anbragt	47,0	44,3	41,3	37,9	34,8
Forebyggende foranstaltning	7,7	9,7	13,4	15,6	14,8
Ingen af delene	45,3	46,0	45,3	46,4	50,5
I alt, %	100	100	100	100	100
I alt, antal	596	702	760	933	1.044
<i>25-29-årige ikke i hjemløshed</i>					
Anbragt	5,8	6,0	6,0	5,6	5,1
Forebyggende foranstaltning	2,2	3,1	4,1	5,0	5,0
Ingen af delene	92,0	90,9	89,9	89,5	89,9
I alt, %	100	100	100	100	100
I alt, antal	273.437	265.403	272.932	290.665	308.707

Anm.: For hvert af årene er der for både 18-24-årige og 25-29-årige signifikant forskel ($p=0,000$) mellem unge i hjemløshed og øvrige unge på fordelingen mellem tidligere anbragte, forebyggende foranstaltninger og ingen af delene.

For 2019 indgår kun data fra kortlægningen men ikke fra § 110-boformerne.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægning af hjemløshed.

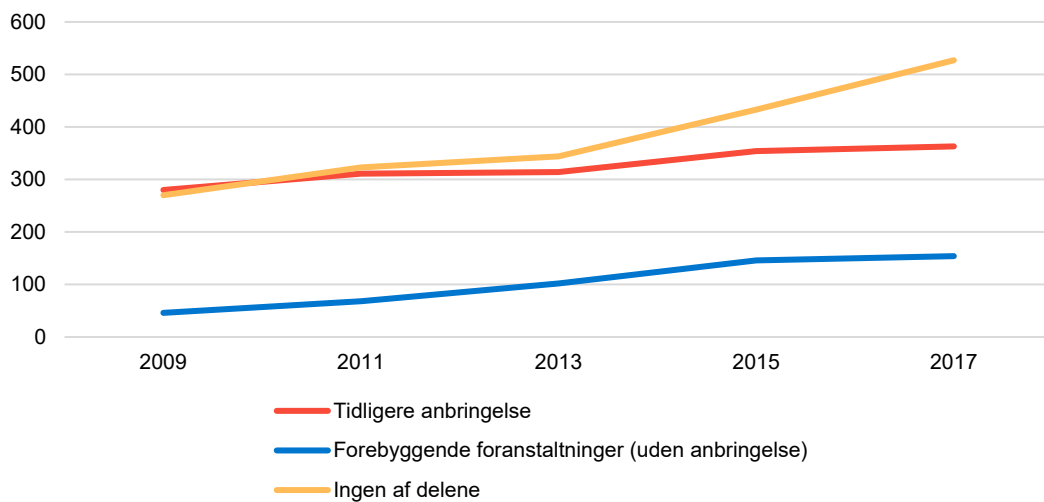
Figur 7.1 Antal 18-24-årige i hjemløshed 2009-2017, særskilt for, om den unge tidligere har været anbragt, har modtaget forebyggende foranstaltninger eller ingen af delene

Anm.: Opgørelsen er baseret på de unge, der er registreret i kortlægningerne af hjemløshed eller på en § 110-boform i hvert opgørelsesår. Opgørelsen medregner kun unge med fulde cpr-oplysninger.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

Figur 7.2 Antal 25-29-årige i hjemløshed 2009-2017, særskilt for, om den unge tidligere har været anbragt, har modtaget forebyggende foranstaltninger eller ingen af delene

Anm.: Opgørelsen er baseret på de unge, der er registreret i kortlægningerne af hjemløshed eller på en § 110-boform i hvert opgørelsesår. Opgørelsen medregner kun unge med fulde cpr-oplysninger.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

Vi har desuden også undersøgt, om der er forskel i andelen med en tidligere anbringelse blandt unge i forskellige hjemløshedssituationer. Denne analyse viser, at der ikke er væsentlige forskelle i andele, der har været anbragt eller modtaget forebyggende foranstaltninger mellem boformsbrugere, sofasoverne og unge i kategorien af øvrige hjemløshedssituationer (ikke vist).

7.2 Risikoen for hjemløshed for tidligere anbragte unge

Hvor opgørelserne i afsnit 7.1 viste, hvilken andel af de unge i hjemløshed, der tidligere har haft en anbringelse, opgør vi i dette afsnit risikoen for hjemløshed blandt tidligere anbragte unge. Det vil sige, at vi opgør, hvor stor en andel af de tidligere anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed i løbet af ungdomsårene.

For at belyse dette spørgsmål, må vi tage højde for, at hjemløsheden ikke nødvendigvis indtræffer lige efter en anbringelse er afsluttet, men også kan opstå i de efterfølgende år. Det er derfor relevant at se på, hvor stor en andel af de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed i løbet af det tidlige voksenliv. Derfor skifter vi fra i tabel 7.1 at have set på andelen af tidligere anbragte blandt de unge i de to aldersgrupper (18-24-årige og 25-29-årige), der blev registreret i hjemløshed i de enkelte opgørelsesår, til i de følgende opgørelser (tabel 7.2 og 7.3) at følge årgangene af 18-årige, og opgøre, hvor stor en del af de tidligere anbragte unge i disse årgange, der er blevet registreret i hjemløshed på et tidspunkt i perioden, da de var mellem 18 og 24 år. Derved inddrager vi ikke blot oplysninger om hjemløshed i et enkelt år, men på tværs af analyseperioden fra 2009 og frem. Opgørelsen er dog begrænset af, at det kun er for årgangene af 18-årige i 2009, 2011 og 2013, at vi kan opgøre, om de registreres med hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år. For de 18-årige i 2009 opgør vi, om de blev registreret i hjemløshed på et tidspunkt som 18-24-årige mellem 2009 og 2015, og for de 18-årige i 2011 foretager vi den tilsvarende opgørelse for, om de blev registreret i hjemløshed mellem 2011 og 2017. For de 18-årige i 2013 kan vi også opgøre, om de blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år i perioden mellem 2013 og 2019, men som tidligere nævnt har vi for 2019 kun data fra kortlægningen, men ikke fra boformerne, hvorved hjemløsheden som 18-24-årige for denne årgang samlet set vil fremstå lidt lavere end for de tidligere årgange.

Tabel 7.2 viser opgørelserne for risikoen for hjemløshed afhængigt af, om den unge har haft en anbringelse eller forebyggende foranstaltninger i barndommen, sammenholdt med unge, der hverken har haft en anbringelse eller forebyggende foranstaltninger i barndommen. I hver årgang er det langt hovedparten af de unge i årgangen som helhed, der hverken har været anbragt eller modtaget foranstaltninger. For disse unge var det for alle tre årgange af 18-årige kun cirka en halv procent, der blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. Blandt de unge, der havde haft en anbringelse i barndommen var det derimod cirka én ud af ti, der blev registreret i hjemløshed på et tidspunkt, da de var mellem 18 og 24 år. Både i årgangene af 18-årige i 2009 og i 2011 er det 9,2 % af de tidligere anbragte unge, der er blevet registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. For årgangen af 18-årige i 2013, er det 7,3 % af de tidligere anbragte, der er registreret i hjemløshed mellem 2013 og 2019. Når denne andel er lidt lavere for årgangen af 18-årige i 2013 sammenholdt med årgangene fra 2009 og 2011, kan det primært tilskrives, at oplysninger om brug af § 110-boformer ikke indgår for 2019.

Tabel 7.1 og 7.2 er som nævnt baseret på to forskellige opgørelser af hjemløsheden, idet tabel 7.1 er baseret på de unge i hver aldersgruppe, som blev registreret i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår, mens tabel 7.2 er baseret på de unge i hver enkelt årgang, som blev registreret i hjemløshed i løbet af perioden, hvor de var mellem 18 og 24. For at vurdere, hvorvidt de to forskellige opgørelsesmetoder ændrer billedet af, hvor stor en andel af de unge i hjemløshed, der har en tidligere anbringelseshistorik, har vi i tabel 7.3 opgjort den tilsvarende fordeling som i tabel 7.1, baseret på, om den unge har haft en tidligere anbringelse, modtaget forebyggende foranstaltninger eller ingen af delene, opgjort for årgangene af 18-årige i henholdsvis 2009, 2011 og 2013 og som i tabel 7.2, hvor hjemløsheden er målt, da de unge var mellem 18 og 24 år. Opgørelsen i tabel 7.3 viser en helt tilsvarende fordeling som i tabel 7.1. Det er således lidt

mere end halvdelen af de unge i hjemløshed, der har en tidligere anbringelse eller har modtaget forebyggende foranstaltninger, mens det er knap halvdelen af de unge i hjemløshed, der hverken har haft en anbringelse eller har modtaget forebyggende foranstaltninger i barndommen.

Tabel 7.2 Andel i hjemløshed og ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år opgjort for 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for, om den unge har været anbragt eller modtaget forebyggende foranstaltninger i barndommen. Procent.

Anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen	Ikke i hjemløshed 18-24 år	I hjemløshed 18-24 år	I alt, procent	I alt, antal (n)
<i>18-årige i 2009</i>				
Anbragt	90,8	9,2	100	3.266
Forebyggende	96,0	4,0	100	3.332
Ingen af delene	99,5	0,5	100	59.869
Alle	98,9	1,1	100	66.467
<i>18-årige i 2011</i>				
Anbragt	90,8	9,2	100	3.307
Forebyggende foranstaltning	95,2	4,8	100	3.053
Ingen af delene	99,4	0,6	100	63.841
Alle	98,8	1,2	100	70.201
<i>18-årige i 2013</i>				
Anbragt	92,7	7,3	100	3.067
Forebyggende foranstaltning	96,2	3,8	100	3.508
Ingen af delene	99,5	0,5	100	65.716
Alle	99,1	0,9	100	72.291

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

Tabel 7.3 Andel med anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen opgjort for 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for unge, der blev registreret i hjemløshed og ikke blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Hjemløshed mellem den unge er 18 og 24 år	18-årige i 2009		18-årige i 2011		18-årige i 2013	
	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed
<i>Anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen (under 18 år)</i>						
Anbragt	40	5	37	4	33	4
Forebyggende foranstaltning	18	5	18	4	20	5
Ingen af delene	42	91	45	92	47	91
I alt, %	100	100	100	100	100	100
I alt, antal	750	65.717	817	69.384	679	71.612

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægningerne af hjemløshed.

7.3 Køn, anbringelse og risiko for hjemløshed

I dette afsnit ser vi på sammenhængen mellem anbringelse og hjemløshed i forhold til køn. Tabel 7.4 viser andele med tidligere anbringelse, forebyggende foranstaltninger eller ingen af delene, blandt henholdsvis unge mænd og kvinder i hjemløshed. Denne opgørelse er baseret på hjemløshed målt i 18-24-årsalderen for årgangene af 18-årige i henholdsvis 2009, 2011 og 2013.

Tabel 7.4 Andel med anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen opgjort for 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for unge mænd og kvinder, der blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

	18-årige i 2009 i hjemløshed som 18-24-årige		18-årige i 2011 i hjemløshed som 18-24-årige		18-årige i 2013 i hjemløshed som 18-24-årige	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
<i>Anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen (under 18 år)</i>						
Anbragt	41	38	39	32	34	31
Forebyggende foranstaltning	17	18	17	21	19	21
Ingen af delene	42	44	44	46	47	48
I alt, %	100	100	100	100	100	100
I alt, antal	533	217	592	225	477	202

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100. Signifikanstest for forskelle i andele med anbringelse, forebyggende foranstaltninger og ingen af delene blandt henholdsvis mænd og kvinder: 2009: P=0,696; 2011: P=0,138; 2013: P=0,772.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægningerne af hjemløshed.

Tabel 7.4 viser, at der ikke er signifikant forskel på andelen med tidligere anbringelse eller forebyggende foranstaltninger, når vi sammenligner de unge mænd og kvinder i hjemløshed. Både blandt de unge mænd og kvinder i hjemløshed, er det lidt over halvdelen, der enten har haft en anbringelse eller modtaget forebyggende foranstaltninger, mens lidt under halvdelen hverken har haft en anbringelse eller har modtaget forebyggende foranstaltninger.

Tabel 7.5 Andel i hjemløshed og ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år opgjort for 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for, om den unge har været anbragt eller har modtaget forebyggende foranstaltninger i barndommen. Procent.

Anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen	Ikke i hjemløshed 18-24 år	I hjemløshed 18-24 år	I alt, procent	I alt, antal (n)
<i>18-årige mænd i 2009</i>				
Anbragt	87,8	12,2	100	1.795
Forebyggende foranstaltning	95,1	4,9	100	1.891
Ingen af delene	99,3	0,7	100	30.548
Alle	98,4	1,6	100	34.234
<i>18-årige kvinder i 2009</i>				
Anbragt	94,4	5,6	100	1.471
Forebyggende foranstaltning	97,3	2,7	100	1.441
Ingen af delene	99,7	0,3	100	29.321
Alle	99,3	0,7	100	32.233
<i>18-årige mænd i 2011</i>				
Anbragt	87,4	12,6	100	1.846
Forebyggende foranstaltning	94,4	5,6	100	1.778
Ingen af delene	99,2	0,8	100	32.546
Alle	98,4	1,6	100	36.170
<i>18-årige kvinder i 2011</i>				
Anbragt	95,0	5,0	100	1.461
Forebyggende foranstaltning	96,2	3,8	100	1.275
Ingen af delene	99,7	0,3	100	31.295
Alle	99,3	0,7	100	34.031
<i>18-årige mænd i 2013</i>				
Anbragt	90,5	9,5	100	1.687
Forebyggende foranstaltning	95,6	4,4	100	2.046
Ingen af delene	99,3	0,7	100	33.296
Alle	98,7	1,3	100	37.029
<i>18-årige kvinder i 2013</i>				
Anbragt	95,4	4,6	100	1.380
Forebyggende foranstaltning	97,1	2,9	100	1.462
Ingen af delene	99,7	0,3	100	32.420
Alle	99,4	0,6	100	35.262

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig.

For årgangen af 18-årige i 2013 er målingen af hjemløsheden som 24-årige i 2019 baseret på kortlægning af hjemløshed i 2019, mens der ikke indgår boformsdata for 2019.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

En markant forskel mellem unge mænd og kvinder med tidligere anbringelse træder derimod frem, når vi ser på den procentvise risiko for hjemløshed i ungdomsårene for henholdsvis mænd og kvinder med tidligere anbringelse. I tabel 7.5 er opgjort risikoen for hjemløshed i 18-24-årsalderen for årgangene af 18-årige i 2009, 2011 og 2013 opgjort særskilt for mænd og kvinder, og opdelt på dem med tidligere anbringelse, forebyggende foranstaltninger eller ingen

af delene. Tabel 7.5 viser, at risikoen for hjemløshed i 18-24-årsalderen for begge årgangene af 18-årige i 2009 og 2011 er cirka 12 % for unge mænd med tidligere anbringelse mod knap 6 % for unge kvinder med tidligere anbringelse. Som tidligere nævnt indgår der for 2013 kun data om hjemløshed fra kortlægningen af hjemløshed, mens der ikke indgår boformsdata for 2013. Derfor fremstår det samlede niveau af hjemløsheden i 18-24-årsalderen lidt lavere for både de 18-årige mænd og kvinder i 2013 end for 2009- og 2011-årgangen. Den højere risiko for hjemløshed blandt de unge mænd, gør sig endvidere også gældende blandt unge, der har modtaget forebyggende foranstaltninger og blandt øvrige unge, der hverken har haft en anbringelse eller modtaget forebyggende foranstaltninger. I sidstnævnte gruppe er risikoen for hjemløshed i 18-24-årsalderen cirka 0,8 % for unge mænd og 0,3 % for unge kvinder.

7.4 Anbringelse, indvandrerbaggrund og hjemløshed

Vi har også set på andelen med tidligere anbringelse eller forebyggende foranstaltninger blandt unge i hjemløshed i forhold til, om den unge har dansk baggrund, er indvandrer eller efterkommer. I tabel 7.6 er denne fordeling vist for de unge i årgangene af 18-årige i 2009, 2011 og 2013, der blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen.

Tabel 7.6 Andel med anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen opgjort for 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for unge med dansk baggrund, indvandrere og efterkommere, der blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

	18-årige i 2009 i hjemløshed som 18-24-årige			18-årige i 2011 i hjemløshed som 18-24-årige			18-årige i 2013 i hjemløshed som 18-24-årige		
	Dansk bag- grund	Ind- van- drer	Efter- kom- mer	Dansk bag- grund	Ind- van- drer	Efter- kom- mer	Dansk bag- grund	Ind- van- drer	Efter- kom- mer
<i>Anbringelse eller forebyggende foranstaltning i barndommen (under 18 år)</i>									
Anbragt	42	28	46	38	37	28	36	19	28
Forebyggende foranstaltning	18	19	14	17	17	26	17	33	23
Ingen af delene	41	53	40	44	46	46	47	48	49
I alt, %	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt, antal	592	101	57	661	82	74	517	75	87

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årig og 18-årig.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100. Signifikanstest for forskelle i andele med anbringelse, forebyggende foranstaltninger, og ingen af delene blandt henholdsvis danskere, indvandrere og efterkommere: 2009: P=0,071; 2011: P=0,343; 2013: P=0,003.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægningerne af hjemløshed.

Tabel 7.6 viser, at der kun for de 18-årige i 2013 er en signifikant forskel i andelen med tidligere anbringelse eller foranstaltninger, når vi sammenligner unge danskere, indvandrere og efterkommere i hjemløshed. Mens den samlede andel med anbringelse eller foranstaltninger er nogenlunde lige stor i de tre grupper, er der blandt de unge i hjemløshed med dansk baggrund en højere andel med tidligere anbringelse end blandt unge indvandrere og efterkommere i hjemløshed, hvor der omvendt er en højere andel, der har fået forebyggende foranstaltninger uden en samtidig anbringelse. Når andelen med tidligere anbringelse er lidt lavere blandt de

unge indvandrere og efterkommere i hjemløshed, afspejler det formentligt, at graden af udsathed er lidt lavere blandt de unge indvandrere og efterkommere i hjemløshed end blandt dem med dansk baggrund. Tallene kan dog også afspejle en generelt lavere anbringelsesgrad for børn med etnisk minoritetsbaggrund (Hammen & Jensen, 2010).

7.5 Anbringelse, forældrebaggrund og hjemløshed

Et væsentligt spørgsmål er, hvem blandt de tidligere anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed. I dette afsnit sammenligner vi, hvad der kendetegner forældrebaggrunden blandt de anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed, sammenlignet med de anbragte unge, der ikke kommer ud i hjemløshed. Tabel 7.7 viser forældrenes uddannelsesniveau, og om forældrene har tegn på udsathed eller er uden beskæftigelse. I denne opgørelse ser vi på årgangene af unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013 og sammenligner de anbragte unge, der er registreret i hjemløshed, med de anbragte unge, der ikke er registreret i hjemløshed.

Tabel 7.7 Forældrenes uddannelsesniveau og andel forældre med tegn på udsathed eller uden beskæftigelse blandt 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013 med anbringelse i barndommen. Særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Anbragte i hjemløshed 18-24 år	Anbragte ikke i hjemløshed 18-24 år	Anbragte i hjemløshed 18-24 år	Anbragte ikke i hjemløshed 18-24 år
<i>Forældrenes højest fuldførte uddannelsesniveau, da den unge var 16 år</i>				
Videregående uddannelse	10	15	11	15
Erhvervsfaglig uddannelse	34	39	41	40
Grundskole eller gymnasial uddannelse	41	37	40	36
Ukendt uddannelsesniveau	15	10	9	9
I alt, procent og antal (n)	100 (301)	100 (2.965)	100 (224)	100 (2.843)
<i>Forældre med tegn på udsathed eller uden beskæftigelse, da den unge var 16 år</i>				
Ingen af forældrene med tegn på udsathed og mindst én forælder i beskæftigelse	33	38	22	34
Mindst én forælder med tegn på udsathed og/eller ingen forældre i beskæftigelse	67	62	78	66
I alt, procent og antal (n)	100 (301)	100 (2.965)	100 (224)	100 (2.843)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i henholdsvis 2009 og 2013, og som har været i anbringelse i barndommen, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige. Udsathed blandt forældrene er opgjort ved enten en psykisk lidelse, et misbrug eller en ubetinget fængselsdom.

Signifikanstest: 2009: Forældres uddannelse: $p=0,002$; Forældres udsathed: $p=0,061$. 2013: Forældres uddannelse $p=0,370$, $p=0,000$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 7.7 viser, at der er en lidt højere andel med kortuddannede forældre i gruppen af tidligere anbragte, der bliver registreret i hjemløshed, sammenholdt med de tidligere anbragte, der ikke bliver registreret i hjemløshed. Denne forskel er dog ikke markant og er kun signifikant for de tidligere anbragte i årgangen af 18-årige i 2009, men ikke for årgangen af 18-årige i 2013. Andelen af forældre med tegn på udsathed, eller som er uden beskæftigelse, er generelt høj blandt de tidligere anbragte unge, og for de 18-årige i 2013 er denne andel signifikant højere blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, end blandt de anbragte, der ikke kommer ud i hjemløshed med 78 % mod 66 %. Der er således en højere andel af anbragte unge fra de mest ressourcetsvage familier blandt dem, der kommer ud i hjemløshed, og hvor det skal tages i betragtning, at andelen med kortuddannede og udsatte forældre i forvejen er markant overrepræsenteret blandt de anbragte unge.

7.6 Anbringelse, egen udsathed og hjemløshed

Vi har også set på, om graden af de unges egen udsathed kan være med til at forklare, hvem blandt de anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed. I tabel 7.8 er der for de tidligere anbragte i årgangene af 18-årige i 2009, 2011 og 2013 opgjort kombinationer for, om den unge har en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, hvor der er sondret mellem, om den unge hverken er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrug, har en psykisk lidelse uden samtidig misbrug, et misbrug uden en samtidig psykisk lidelse, eller om den unge både er registreret med en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Opgørelsen er opdelt på dem blandt de tidligere anbragte, der blev registreret i hjemløshed, og dem der ikke blev registreret i hjemløshed, da de unge var mellem 18 og 24 år. Denne opgørelse opfanger således en differentiering mellem tidligere anbragte unge med henholdsvis en høj og lav kompleksitet i støttebehovene.

Tabel 7.8 viser, at der er en markant overrepræsentation af unge med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem, når vi sammenligner de tidligere anbragte unge, der er registreret i hjemløshed mellem de er 18 og 24 år, med de tidligere anbragte unge, der ikke er registreret med hjemløshed. Ser vi eksempelvis på de tidligere anbragte, der var 18 år i 2013, var der 49 % af dem, der kom ud i hjemløshed, der havde en samtidig psykisk lidelse og et misbrug, mens den tilsvarende andel kun var 14 % blandt de tidligere anbragte unge i samme årgang, der ikke kom ud i hjemløshed. Der var tilsvarende en meget lavere andel på 14 % blandt de tidligere anbragte unge i hjemløshed, der hverken var registreret med en psykisk lidelse eller et misbrug, mens denne andel var 44 % blandt de tidligere anbragte unge i samme årgang, der ikke kom ud i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. Der er således en tydelig tendens til, at det er de mest udsatte unge med komplekse problematikker, der er i størst risiko for hjemløshed i årene efter en anbringelse.

Tabel 7.8 Andele med psykisk lidelse og misbrug opgjort blandt tidligere anbragte unge for 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Anbringelsestype	Tidligere anbragte unge i hjemløshed 18-24 år	Tidligere anbragte unge, ikke i hjemløshed 18-24 år
<i>18-årige i 2009</i>		
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	21	48
Psykisk lidelse (uden misbrug)	15	33
Misbrug (uden psykisk lidelse)	19	6
Psykisk lidelse og misbrug	46	13
I alt, %	100	100
I alt, antal	301	2.965
<i>18-årige i 2011</i>		
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	15	44
Psykisk lidelse (uden misbrug)	24	36
Misbrug (uden psykisk lidelse)	17	7
Psykisk lidelse og misbrug	45	14
I alt, %	100	100
I alt, antal	305	3.002
<i>18-årige i 2013</i>		
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	14	44
Psykisk lidelse (uden misbrug)	23	37
Misbrug (uden psykisk lidelse)	15	5
Psykisk lidelse og misbrug	49	14
I alt, %	100	100
I alt, antal	224	2.843

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, 2011 og 2013, og som har været i anbringelse i barndommen, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige. De unges egen udsathed er for de 18-årige i 2009 og 2011 opgjort frem til 24-årsalderen og for de 18-årige i 2013 frem til 23-årsalderen (i 2018). Signifikanstest: 2009: p=0,000; 2011: p=0,000; 2013: p=0,000.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

7.7 Anbringelsestype og øvrige karakteristika ved anbringelsen

I dette afsnit ser vi nærmere på, om der kan identificeres særlige forhold ved anbringelsens karakter blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed. Tabel 7.9 viser fordelingen på anbringelsestype blandt de tidligere anbragte unge, særskilt for, om den unge er registreret i hjemløshed eller ej. Den unge kan have haft mere end én anbringelsestype, og i tabellen er opgjort den anbringelsestype, der har udgjort størstedelen af den samlede periode, hvor en ung har været anbragt i barndommen.

Tabel 7.9 viser, at der er en lille overhyppighed af unge med en anbringelse på institution/opholdssted blandt de tidligere anbragte, der senere er blevet registreret i hjemløshed, mens der tilsvarende er lidt færre, der har haft anbringelse i en plejefamilie, når vi sammenligner med de tidligere anbragte unge, der ikke er blevet registreret i hjemløshed, mens de var mellem 18 og 24 år. Forskellene i anbringelsestype mellem anbragte unge i hjemløshed og anbragte unge, der ikke har været i hjemløshed, er signifikante for årgangene af 18-årige fra 2011 og 2013,

mens der ikke er en signifikant forskel for årgangen af 18-årige i 2009. For de 18-årige i 2013 var der 57 % af dem, der kom ud i hjemløshed, der havde haft en institutionsanbringelse, mens denne andel var 50 % blandt de tidligere anbragte i samme årgang, der ikke kom ud i hjemløshed. I samme årgang var der 19 % af de tidligere anbragte, der kom ud i hjemløshed, hvor anbringelsen var i en plejefamilie, mens denne andel var 29 % blandt de tidligere anbragte, der ikke kom ud i hjemløshed. Som tidligere nævnt er årgangen af 18-årige i 2013 den yngste årgang, som vi kan følge i forhold til risikoen for hjemløshed i 18-24-årsalderen. For at føre analyserne så langt op i nutiden som muligt, har vi endvidere foretaget en opgørelse af anbringelsestyperne, blandt tidligere anbragte unge, der var 18-årige i 2015, og som er registreret i hjemløshed mellem 2015 og 2019, det vil sige i 18-22-årsalderen (ikke afbildet). For denne årgang finder vi generelt den samme forskel i anbringelsestyperne. Blandt de anbragte unge i denne årgang, som blev registreret i hjemløshed i 18-22-årsalderen, var der således 58 %, der størstedelen af tiden havde haft en anbringelse på institution/opholdssted, mens denne andel var 49 % blandt de tidligere anbragte unge, der ikke blev registreret i hjemløshed ($p=0,048$). Denne lidt højere andel af tidligere institutionsanbragte, blandt de unge, der kommer ud i hjemløshed, går således igen for alle årgangene og har således ikke ændret sig væsentligt over tid.

Tabel 7.9 Fordeling efter anbringelsestype opgjort for tidligere anbragte unge 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen, samt for alle tidligere anbragte. Procent.

Anbringelsestype	Tidligere anbragte unge i hjemløshed 18-24 år	Tidligere anbragte unge, ikke i hjemløshed 18-24 år
<i>18-årige i 2009</i>		
Institution/opholdssted	57	51
Plejefamilie	24	26
Andet	19	22
I alt, %	100	100
I alt, antal	301	2.965
<i>18-årige i 2011</i>		
Institution/opholdssted	60	49
Plejefamilie	20	29
Andet	20	23
I alt, %	100	100
I alt, antal	305	3.002
<i>18-årige i 2013</i>		
Institution/opholdssted	57	50
Plejefamilie	19	29
Andet	24	21
I alt, %	100	100
I alt, antal	224	2.843

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige, og som har været anbragt i løbet af deres opvækst. Anbringelsestype angiver den anbringelsestype, hvor den unge sammenlagt har været anbragt længst tid. Kategorien 'andet' inkluderer både andre anbringelsestyper samt personer med uoplyst anbringelsestype.

Signifikansniveau for hver af de tre årgange for forskel i anbringelsestype mellem anbragte i hjemløshed og anbragte ikke i hjemløshed: 18-årige i 2009: $p=0,148$; 18-årige i 2011: $p=0,001$; 18-årige i 2013: $p=0,006$.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Vi har også undersøgt, om der er forskel i gennemsnitsalderen ved første anbringelse, varigheden af anbringelsen og antal skift i anbringelser mellem de tidligere anbragte, der er registreret i hjemløshed, med de tidligere anbragte, der ikke er registreret i hjemløshed (tabel 7.10). Tabel 7.10 viser, at der ikke er nogen væsentlig forskel på den gennemsnitlige alder ved første anbringelse eller på den gennemsnitlige varighed af anbringelserne set over barndommen som helhed, når vi sammenligner de tidligere anbragte i hjemløshed med de tidligere anbragte, der ikke er blevet registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. Dog er der for de tidligere anbragte i hjemløshed en lidt højere gennemsnitlig alder ved første anbringelse i årgangen af 18-årige i 2013, med en gennemsnitsalder på 11,8 år ved første anbringelse blandt de tidligere anbragte, der blev registreret i hjemløshed som 18-24-årige, mod 11,0 år ved første anbringelse blandt de tidligere anbragte i samme årgang, der ikke blev registreret i hjemløshed. For alle tre årgange er der endvidere en signifikant forskel på det gennemsnitlige antal skift i anbringelserne, der for alle de tre årgange er højere blandt de tidligere anbragte, der er blevet registreret i hjemløshed. Eksempelvis var der blandt de 18-årige i 2013 i gennemsnit 2,2 skift i anbringelser blandt de tidligere anbragte unge, der blev registreret i hjemløshed, mod 1,7 skift i anbringelser blandt de tidligere anbragte unge, der ikke blev registreret i hjemløshed.

Tabel 7.10 Gennemsnitlig alder ved første anbringelse, varighed af anbringelse og antal skift i anbringelse, opgjort for tidligere anbragte blandt 18-årige i 2009, 2011 og 2013, særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen

Anbringelsestype	Tidligere anbragte unge i hjemløshed 18-24 år	Tidligere anbragte unge, ikke i hjemløshed 18-24 år
<i>18-årige i 2009</i>		
Gennemsnitlig alder ved første anbringelse (år)	11,3	11,0
Gennemsnitlig varighed af anbringelser (år)	4,7	4,4
Gennemsnitligt antal skift i anbringelser	2,5*	1,8
I alt, antal	301	2.965
<i>18-årige i 2011</i>		
Gennemsnitlig alder ved første anbringelse (år)	11,3	11,1
Gennemsnitlig varighed af anbringelser (år)	4,3	4,6
Gennemsnitligt antal skift i anbringelser	2,2*	1,8
I alt, antal	305	3.002
<i>18-årige i 2013</i>		
Gennemsnitlig alder ved første anbringelse (år)	11,8*	11,0
Gennemsnitlig varighed af anbringelser (år)	4,3	4,8
Gennemsnitligt antal skift i anbringelser	2,2*	1,7
I alt, antal	224	2.843

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige, og som har været anbragt i løbet af deres opvækst.

Note: *) Signifikant forskel mellem de tidligere anbragte i hjemløshed og ikke i hjemløshed.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

7.8 Overgangen fra anbringelse og andel med efterværn

En særlig opmærksomhed kan rettes mod overgangen fra anbringelse og risikoen for efterfølgende hjemløshed i det unge voksenliv. I den sammenhæng skal det tages i betragtning, at det ikke var alle de tidligere anbragte, der var anbragte i 17-årsalderen. Blandt de tidligere

anbragte, der bliver registreret i hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år, er det omtrent to tredjedele, der har været anbragt som 17-årige, mens den seneste anbringelse for den sidste tredjedel ligger før 17-årsalderen. I det følgende vil vi særligt se på dem, der var i anbringelse som 17-årige, og på, hvornår den første registrering i hjemløshed sker for dem, der efterfølgende bliver registreret i hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år.

Tabel 7.11 viser, at for alle de tre årgange af unge i hjemløshed, der var anbragt som 17-årige, er den første registrering i hjemløshed sket forholdsvis jævnt fordelt på de forskellige alderstrin mellem det 18. og 24. år. Knap en femtedel bliver allerede registreret i hjemløshed første gang som 18-årige, mens flest bliver registreret i hjemløshed i det 20. og 22. leveår. I den forbindelse skal det bemærkes, at fordelingen tydeligvis følger den datamæssige struktur i registreringen i hjemløshed, idet flest er registreret i de år (hvert andet år), hvor der både er data fra kortlægningerne og boformerne, mens færrest er registreret i hjemløshed i de mellemliggende år, hvor der kun er data fra boformerne, men ikke fra kortlægningerne. Der kan således være unge, hvor den første debut i hjemløshed sker som sofasovere eller lignende i de mellemliggende år, hvor der ikke gennemføres en kortlægning. Tallene indikerer samtidig, at der for den samlede opgørelse uundgåeligt vil være et mørketal af unge, der ikke registreres i hjemløshed, idet kortlægningen kun gennemføres hvert andet år og ydermere er baseret på en punktmåling i en enkelt uge.

Tabel 7.11 Alder ved første registrering i hjemløshed, blandt unge i hjemløshed, der var i anbringelse som 17-årige, årgangene af 18-årige i 2009, 2011 og 2013

Alder ved første registrering i hjemløshed								
I anbringelse som 17-årig	18 år	19 år	20 år	21 år	22 år	23 år	24 år	I alt, % og antal
18-årige i 2009	18	11	22	9	21	8	11	100 (190)
18-årige i 2011	12	9	22	10	18	8	19	100 (212)
18-årige i 2013	19	14	22	11	21	8	5	100 (165)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, 2011 og 2013, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige, og som var i anbringelse som 17-årige.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægningerne af hjemløshed.

Et væsentligt spørgsmål er, om der er en sammenhæng mellem den støtte, de unge har fået efter anbringelsen, og risikoen for hjemløshed tidligt i voksenlivet. I tabel 7.12 ser vi fortsat på de unge, der var anbragt som 17-årige, og har opgjort, hvor stor en andel af disse unge, der modtog efterværn i årene efter anbringelsen. Opgørelsen er opdelt på de unge, der blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen og dem, der ikke blev registreret i hjemløshed. Tabel 7.12 viser, at der ikke er nogen forskel på andelen med efterværn, når vi sammenligner de unge, der var anbragt som 17-årige, og som blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen med de unge, der ligeledes var anbragt som 17-årige, men som ikke blev registreret i hjemløshed i samme tidsrum. Andelen med efterværn er moderat stigende i begge grupper, når vi sammenligner årgangene af 18-årige fra henholdsvis 2009, 2011 og 2013. For de 18-årige i 2013, der var i anbringelse som 17-årige, var der 55 %, der havde modtaget efterværn blandt de unge, der efterfølgende kom ud i hjemløshed, mens det var 53 %, der havde modtaget efterværn i den tilsvarende gruppe, der ikke blev registreret i hjemløshed, og der er ikke nogen signifikant forskel på disse andele ($p=0,666$). For at følge udviklingen så langt op i tid som muligt, har vi endvidere opgjort de samme andele med efterværn for dem, der var anbragte som 17-årige i årgangen af 18-årige i 2015 (ikke afbildet). For disse unge kan vi dog kun følge, om de blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 22 år, frem til og med kortlægningen i 2019, mens oplysninger om efterværn kun har været tilgængelige frem til og med 2018.

I denne årgang af anbragte, var andelen med efterværn 61 % blandt dem, der efterfølgende blev registreret i hjemløshed i 18-22-årsalderen, mens den var 66 % i den tilsvarende gruppe af anbragte som 17-årige, der ikke efterfølgende blev registreret i hjemløshed. Forskellen på andelen er dog ikke signifikant ($p=0,267$).

Tabel 7.12 Andelen med efterværn målt frem til 23-årsalderen opgjort blandt 18-årige i 2009, 2011 og 2013, der var i anbringelse som 17-årige. Særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Efterværn vs. ikke-efterværn frem til 23-årsalderen	Anbragte som 17-årig og i hjemløshed mellem 18 og 24 år	Anbragt som 17-årig og ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år
<i>18-årige i 2009</i>		
Har ikke modtaget efterværn	54	51
Har modtaget efterværn	46	49
I alt, procent og antal (n)	100 (190)	100 (1.890)
Gennemsnitlig samlet varighed af efterværn, antal dage	600	655
<i>18-årige i 2011</i>		
Har ikke modtaget efterværn	49	46
Har modtaget efterværn	51	54
I alt, procent og antal (n)	100 (211)	100 (2.040)
Gennemsnitlig samlet varighed af efterværn, antal dage	640	869
<i>18-årige i 2013</i>		
Har ikke modtaget efterværn	42	38
Har modtaget efterværn	58	62
I alt, procent og antal (n)	100 (165)	100 (2.052)
Gennemsnitlig samlet varighed af efterværn, antal dage	614	910

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, 2011 og 2013, og som var i anbringelse som 17-årige, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige.

Signifikans for forskel i andel med efterværn: 2009: $p=0,407$; 2011: $p=0,393$; 2013: $p=0,256$. Signifikans for forskel i varighed af efterværn: 2009: $p=0,508$; 2011: $p=0,016$; 2013: $p=0,003$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Mens der ikke er nogen væsentlig forskel på andelen, der har modtaget efterværn, er der derimod en betydelig forskel på varigheden af efterværnet, der ligeledes er opgjort i tabel 7.12. I tabellen er opgjort det gennemsnitlige antal dage, som den unge sammenlagt har været omfattet af efterværn for de unge, der har modtaget efterværn. De tidligere anbragte, der er blevet registreret i hjemløshed, har generelt været omfattet af efterværn i et væsentligt lavere antal dage end de tidligere anbragte, der ikke har været registreret i hjemløshed. For årgangen af 18-årige i 2013 var den gennemsnitlige varighed af efterværnet 614 dage blandt dem, der blev registreret i hjemløshed, mod 910 dage blandt dem, der ikke blev registreret i hjemløshed. Gennemsnitsberegningen inkluderer kun de unge, der har modtaget efterværn. På grund af antallet af personer i opgørelserne er det dog ikke muligt at komme det nærmere, om der er bestemte grupper blandt de anbragte unge i hjemløshed, der har en lavere varighed af efterværnet.

Vi har også set på, om der er forskel i typen af efterværnet blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, sammenlignet med dem, der ikke gør (tabel 7.13). Af hensyn til antallet af personer i de enkelte kategorier har vi måttet opdele typer af efterværn i to hovedkate-

gorier, nemlig efterværn bestående af et fortsat ophold på anbringelsesstedet eller i en plejefamilie, inklusive udslusningsophold på anbringelsesstedet og efterværn bestående af en kontaktperson eller lignende uden fortsat ophold på anbringelsesstedet. Den samme person kan have modtaget begge disse hovedtyper af efterværn, og kategorierne er således ikke gensidigt udelukkende. For hovedparten af de tidligere anbragte unge – både dem, der er kommet ud i hjemløshed, og dem, der ikke er – har efterværnet bestået af et fortsat ophold på anbringelsesstedet eller i plejefamilien, efter den unge er fyldt 18 år. Denne andel er dog generelt faldet over tid, mens andelen med en kontaktperson derimod er steget. Denne tendens gør sig gældende blandt alle de tidligere anbragte unge, uanset om de er kommet ud i hjemløshed eller ej. For årgangene af 18-årige i 2011 og 2013 er der imidlertid en signifikant tendens til, at blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, er det en lidt lavere andel, der har fået efterværn i form af et fortsat ophold på anbringelsesstedet, end blandt de tidligere anbragte, der ikke kommer ud i hjemløshed. Selvom der ikke er tale om en stor forskel i andelen, er der grund til at være opmærksom på, om det er vanskeligere at sikre en fortsat opholdsløsning – eller en anden samlet bolig- og støtteløsning – for de mest udsatte af de tidligere anbragte unge. Derimod er der ikke forskel på andelen med en kontaktperson eller lignende, når vi sammenligner de tidligere anbragte, der er kommet ud i hjemløshed, med dem, der ikke er.

Tabel 7.13 Typen af efterværn opgjort blandt 18-årige i 2009, 2011 og 2013, der var i anbringelse som 17-årige. Særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Typen af efterværn	Anbragte som 17-årig og i hjemløshed 18-24 år	Anbragt som 17-årig og ikke i hjemløshed 18-24 år
<i>18-årige i 2009</i>		
Fortsat anbringelse/udslusning	90	93
Kontaktperson/Andet	20	14
I alt, antal (n)	(87)	(925)
<i>18-årige i 2011</i>		
Fortsat anbringelse/udslusning	71*	80
Kontaktperson/Andet	45	44
I alt, antal (n)	(108)	(1.107)
<i>18-årige i 2013</i>		
Fortsat anbringelse/udslusning	65*	75
Kontaktperson/Andet	55	52
I alt, antal (n)	(103)	(1.188)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2009, 2011 og 2013, og som var i anbringelse som 17-årige, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige.

Note: *) Signifikant forskel.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Det er også muligt for de tidligere anbragte unge at modtage andre former for støtte end efterværn. En del af de unge vil således være i målgruppen for øvrige sociale indsatser under serviceloven, som fx den individuelle sociale støtte ('bostøtte') efter servicelovens § 85. Der blev dog først påbegyndt en central registrering af disse ydelser fra 2014, og kun for en del af landets kommuner. I tabel 7.14 er for de 18-årige i 2013 opgjort, hvor stor en andel af de unge, der er registreret med enten efterværn og/eller udvalgte ydelser efter serviceloven i form af

individuel social støtte efter servicelovens § 85 eller ophold på midlertidige eller længerevarende botilbud efter servicelovens § 107 eller § 108 i perioden fra 2014 til 2018. Desuden er opgjort andelen, der alene har modtaget efterværn, alene har modtaget en af de pågældende servicelovsydelser, samt andelen, der både har modtaget efterværn og mindst én af de pågældende servicelovsydelser.

Tabel 7.14 Andelen med efterværn og/eller støtte under servicelovens § 85, 107 eller 108, målt frem til 23-årsalderen opgjort blandt 18-årige i 2013, der var i anbringelse som 17-årige. Særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 18-24-årsalderen. Procent.

Efterværn vs. ikke-efterværn frem til 23 årsalderen	Anbragte som 17-årig og i hjemløshed 18-24 år	Anbragt som 17-årig og ikke i hjemløshed 18-24 år
<i>18-årige i 2013</i>		
Har hverken modtaget efterværn eller støtte under servicelovens § 85, 107 eller 108	24	25
Har modtaget efterværn og/eller støtte under servicelovens § 85, 107 eller 108	76	75
Heraf:		
Alene efterværn	46	45
Alene servicelovsydelse (§ 85, 107 eller 108)	12	18
Både efterværn og servicelovsydelse	19	13
I alt, procent og antal (n)	100 (96)	100 (1.091)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer unge, der var 18 år i 2013, og som var i anbringelse som 17-årige, og som var en del af den danske befolkning som både 16-årige og 18-årige. Opgørelsen opfatter kun kommuner, hvor der er registeroplysninger om servicelovsydelser. Når den samlede andel med efterværn adskiller sig fra opgørelsen i tabel 7.11, skyldes det, at flere kommuner er omfattet af opgørelsen i tabel 7.11, og at beregningsgrundlaget for de to tabeller dermed er forskelligt.

Signifikanstest for forskel i samlet andel med efterværn og servicelovsydelse: $P=0,817$

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægninger af hjemløshed.

Tabel 7.14 viser, at der ikke er nogen signifikant forskel i andelen med enten efterværn og/eller en af de pågældende servicelovsydelser, når vi sammenligner tidligere anbragte unge i hjemløshed med tidligere anbragte, der ikke blev registreret i hjemløshed. For de 18-årige i 2013, der var anbragte som 17-årige, er andelen, der har modtaget enten efterværn og/eller botilbud eller bostøtte efter serviceloven, henholdsvis 68 % og 71 % i de to grupper.⁶ Disse opgørelser viser således, at der ikke er nogen signifikant forskel i andelen med efterværn og andre støtteforanstaltninger, når vi sammenligner de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed i ungdomsårene med de tidligere anbragte, der ikke kommer ud i hjemløshed, men at en væsentlig forskel som tidligere nævnt kan påvises i forhold til varigheden af efterværnet. Det kan være med til forklare, at lidt flere af de tidligere anbragte unge i hjemløshed har modtaget både en efterværnsydelse og en servicelovsydelse, hvilket kan være tegn på, at en efterværnsindsats er afsluttet efter kortere tid for disse unge. Det skal dog påpeges, at det samlede beregningsgrundlag for opgørelsen er forholdsvis småt for kategorien af tidligere anbragte unge i hjemløshed, og at disse forskelle således er behæftet med større usikkerhed. Set i lyset af den høje kompleksitet i gruppen af tidligere anbragte, der er kommet ud i hjemløshed, kan det således også bemærkes, at det med i alt 31 % er en forholdsvis lav andel i denne gruppe, der har fået

⁶ Foretager vi en tilsvarende opgørelse blandt årgangen af 18-årige i 2015 (ikke afbildet), hvor vi har oplysninger om efterværn og servicelovsindsatser i 18-21-årsalderen mellem 2015 og 2018, var det henholdsvis 77% og 79% ($p=0,704$), der havde modtaget mindst én af disse ydelser, når vi sammenligner de tidligere anbragte i denne årgang, der kom ud i hjemløshed i denne periode, med de tidligere anbragte i årgangen, der ikke blev registreret i hjemløshed.

enten individuel social støtte (§ 85) eller ophold på et botilbud (§ 107 eller 108) efter serviceloven.

7.9 Sammenfatning

Det er cirka hver tredje af de unge i hjemløshed, der har haft en anbringelse i barndommen, og derudover har en del også fået forebyggende foranstaltninger. Halvdelen af de unge i hjemløshed har dog hverken haft en anbringelse eller modtaget forebyggende foranstaltninger. Andelen med tidligere anbringelse er generelt faldet hen over analyseperioden, men det skyldes ikke, at antallet anbragte unge i hjemløshed er faldet, men derimod at antallet af unge i hjemløshed, der ikke har haft en anbringelse, er steget kraftigt hen over analyseperioden. Der er dog stadig en markant forøget risiko for hjemløshed blandt tidligere anbragte unge, sammenlignet med ikke-anbragte unge. Analyserne viser således, at hver tiende ung, der har været anbragt i barndommen, bliver registreret i hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år. Det gælder derimod kun en halv procent blandt ikke-anbragte unge.

Det er i høj grad kompleksiteten af støttebehovene, der er med til at forklare, hvem blandt de tidligere anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed. Blandt de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, er der en markant højere andel med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem end blandt de tidligere anbragte, der ikke er registreret i hjemløshed. Andelen, der har modtaget efterværn, er nogenlunde lige stor blandt både de tidligere anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed, og dem, der ikke gør, men varigheden af efterværnet er markant lavere i gruppen, der er blevet registreret i hjemløshed. I lyset af, at det særligt er de anbragte unge med de mest komplekse problematikker, der kommer ud i hjemløshed, er en nærliggende fortolkning, at det eksisterende efterværn har vanskeligt ved at imødekomme støttebehovene i denne gruppe, hvilket samtidig kan være en medvirkende forklaring på, at efterværnet fravælges af den unge eller afsluttes fra kommunens side. Snarere end kun et fokus på i hvor høj grad de tidligere anbragte unge omfattes af det eksisterende efterværn, er det således også vigtigt at rette opmærksomheden på, om det eksisterende efterværn har en karakter, som gør det muligt at imødekomme den høje kompleksitet i støttebehovene hos mange af de anbragte unge, der i dag kommer ud i hjemløshed, og blandt de mest udsatte anbragte unge generelt.

En del af de tidligere anbragte unge, der er kommet ud i hjemløshed, har dog i stedet fået social støtte eller botilbud efter serviceloven, men i betragtning af den høje kompleksitet i udsathed blandt de tidligere anbragte i hjemløshed, er andelen, der har fået en af de pågældende servicelovsydelser, forholdsvis lav. En opmærksomhed kan derfor generelt rettes mod overgangen fra anbringelsessystemet og efterværnsindsatsen til voksenindsatsen på udsatteområdet og på, om de eksisterende støttetilbud samlet set er tilstrækkeligt specialiserede og intensive i forhold til gruppen af tidligere anbragte med de mest komplekse støttebehov, herunder særligt dem, der har en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Her kunne der særligt være et potentiale for at benytte de specialiserede, intensive støttemetoder ICM og CTI, der i tidligere afprøvninger i regi af Satapultjen generelt har vist sig at være meget virksomme til målgruppen af udsatte unge i hjemløshed (Rambøll og VIVE, 2018; Benjaminsen m.fl., 2019).

8 Geografisk mobilitet blandt unge i hjemløshed

I dette kapitel belyser vi den geografiske mobilitet blandt unge i hjemløshed. Kortlægningerne af hjemløshed har vist, at hjemløshed blandt unge findes i stort set alle landets kommuner. Samtidig har kortlægningerne også vist, at en betydelig del af den samlede hjemløshed blandt unge findes i landets større byer. Den seneste kortlægning fra 2019 viste således, at knap en tredjedel af alle 18-24-årige i hjemløshed var at finde i landets to største kommuner, København og Aarhus, mens yderligere en femtedel af de unge i hjemløshed blev registreret i de københavnske omegnskommuner.

Set i forhold til de unges livsforløb er et centralt spørgsmål, om de unge, der registreres i hjemløshed, overvejende befinder sig i de samme kommuner, hvor de er opvokset, eller om en del af dem har flyttet sig geografisk – fx ved at være vandret ind til de store byer, eller ved i øvrigt at opholde sig i andre kommuner end der, hvor de er vokset op. Det er et centralt spørgsmål i forhold til de sociale indsats, hvor det spiller en væsentlig rolle i forhold til en tidlig indsats, om der er tale om unge, der er opvokset i kommunen, eller om en del af de unge i hjemløshed i en kommune er flyttet dertil i løbet af ungdomsårene. Det skal dog samtidig tages i betragtning, at flytninger både inden for og på tværs af kommunerne er helt almindelige blandt unge generelt, fx i forhold til at påbegynde en uddannelse, eller blot når de unge flytter hjemmefra. For en udsat ung kan det at flytte væk fra hjemkommunen imidlertid være forbundet med større risici end for ressourcestærke unge, der fx skal påbegynde en uddannelse i en anden by. Det gælder både i forhold til at finde sig til rette og etablere et socialt netværk og i forhold til behovet for sociale indsatser og at kunne skaffe en bolig. For de unge i hjemløshed vil betalingsforpligtelsen i forhold til indsatsen som regel påhvile den kommune, hvor den unge senest havde bopæl, ligesom der i en del kommuner vil være regler om, at boligløsninger primært tilvejebringes for unge fra den pågældende kommune, men ikke for unge fra andre kommuner, der fx har taget ophold på et herberg eller er sofasovere i en ny kommune.

8.1 Opholdskommune og opvækstkommune

I de følgende opgørelser ser vi på de unge, der er registreret i hjemløshed i 2017 enten på en boform eller i kortlægningerne af hjemløshed. Vi tager udgangspunkt i kommunen, hvor den unge er registreret i hjemløshed, det vil sige, hvor boformen er beliggende, eller i den kommune, hvor registreringen i kortlægningen er foregået. Vi opgør i tabel 8.1, hvor stor en del af de unge, der som 16-årige havde bopælskommune i samme kommune som den, hvor de blev registreret i hjemløshed, eller om de unge som 16-årige havde bopæl i en anden kommune, end den, hvor de i 2017 blev registreret i hjemløshed. Bopælskommunen som 16-årig udgør dermed et mål for de unges opvækstkommune, selvom den unge kan have haft bopæl i flere kommuner i løbet af opvæksten. Vi anvender bopælskommunen som 16-årig som mål, da vi med opgørelsen primært ønsker at afdække, om den unge i hjemløshedssituationen opholder sig i en anden kommune, end den kommune den unge umiddelbart 'kommer fra'. Bopælskommunen tidligere i barndommen opfanger ikke i samme grad et sådant skifte, hvis der er sket flere flytninger siden da. Vi inddrager endvidere en skellen mellem forskellige kommunetyper, hvor vi for de unge, der som 16-årige havde bopæl i en anden kommune, yderligere sonderer

mellem, om denne kommune var inden for samme kommunetype, eller om den unge havde bopæl i en anden kommunetype. Vi sonderer i den forbindelse mellem seks kommunetyper⁷:

- Københavns Kommune
- Øvrige hovedstadskommuner
- Storbykommuner (Aarhus, Odense og Aalborg)
- Provinsbykommuner
- Oplandskommuner
- Landkommuner.

Opgørelsen i tabel 8.1 er afgrænset til de 18-24-årige i hjemløshed i 2017, mens de 25-29-årige først belyses sidst i afsnittet. I tabel 8.1 er opgjort, hvorvidt de 18-24-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2017, som 16-årige havde bopæl i samme kommune som den, hvor de blev registreret i hjemløshed, om de havde bopæl i en anden kommune inden for samme kommunetype (undtagen for København), eller om de havde bopæl i en anden kommune af en anden kommunetype. I tabel 8.1 har vi foretaget opgørelsen for alle kommuner på landsplan. Vi inkluderer i tabellen desuden også en tilsvarende opgørelse for øvrige unge i aldersgruppen (ikke i hjemløshed), hvor vi i stedet for registreringskommunen i hjemløshed har sammenlignet deres bopælskommune i 2017 med deres bopælskommune som 16-årig. Derved kan vi se, om flyttemønstret blandt de unge i hjemløshed adskiller sig fra niveauet af flytninger mellem kommuner, som er almindeligt blandt unge i befolkningen. Ud over opgørelserne for hele aldersgruppen, foretager vi også en opdeling mellem tidligere anbragte unge og unge, der ikke har været anbragt.

Tabel 8.1 Opholds-/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune som 16-årig, opgjort for 18-24-årige i 2017. Procent og antal.

	Alle 18-24-årige i 2017		Ikke tidligere anbragte 18-24-årige i 2017		Tidligere anbragte 18-24-årige i 2017		
	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	
<i>Registreringskommune/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune som 16-årig</i>							
Samme bopælskommune som 16-årig	46	58	51	58	32	51	
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	12	6	12	6	14	11	
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	42	36	37	36	55	37	
I alt, procent	100	100	100	100	100	100	
I alt, antal	1.606	484.490	1.187	471.055	419	13.435	

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hele befolkningen i 2017.

Signifikans for forskel i bopælskommune som 16-årig mellem unge i hjemløshed og unge ikke i hjemløshed: Alle 18-24-årige: P=0,000; ikke tidligere anbragte 18-24-årige: P=0,000; tidligere anbragte 18-24-årige: P=0,000.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

⁷ Opdelingen er baseret på Danmarks Statistiks kommuneklassifikation: <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/kommunegrupper>. Ud over at København er udskilt i en selvstændig kategori, følger opdelingen Danmarks Statistiks klassifikation.

Tabel 8.1 viser, at blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2017 er det mere end halvdelen, der blev registreret i hjemløshed i en anden kommune, end den kommune, hvor de havde bopæl som 16-årige. Mens 46 % af de unge i hjemløshed blev registreret i den samme kommune, hvor de havde bopæl som 16-årige, havde 12 % som 16-årige bopæl i en anden kommune inden for samme kommunetype, og 42 % havde bopæl i en anden kommune, der var en anden kommunetype, end den, hvor de blev registreret i hjemløshed. Blandt 18-24-årige i den øvrige befolkning er der flere, 58 %, der i 2017 boede i samme kommune, hvor de havde bopæl som 16-årige, men også blandt unge i den øvrige befolkning er der dog forholdsvis mange, der er flyttet til en anden kommune, med 6 % der var flyttet inden for samme kommunetype, og 36 %, der i 2017 bor i en anden type af kommune, end hvor de boede som 16-årige.

Selvom 'mobiliteten' på tværs af kommunegrænser og kommunetyper har været lidt højere blandt de unge i hjemløshed, er forskellen i forhold til unge i almenbefolkningen ikke markant. En forskel ses dog umiddelbart i forhold til, om de unge har været anbragte eller ej. For de unge i hjemløshed, der ikke har været anbragte, er andelen, der som 16-årige havde bopæl i en anden kommune, ikke anderledes end for de unge, der hverken har været i hjemløshed eller har været anbragt. Det er særligt blandt de tidligere anbragte, der også er blevet registreret i hjemløshed, at vi ser en høj andel, der som 16-årige havde bopæl i en anden kommune, end der hvor de er registreret i hjemløshed, hvilket er tilfældet for i alt 69 % af de tidligere anbragte unge i hjemløshed. For de tidligere anbragte, der ikke blev registreret i hjemløshed i 2017, har mobiliteten på tværs af kommuner derimod ikke været væsentligt anderledes end for andre unge. Denne forskel kan dog være tegn på, at anbringelsesstedets placering spiller ind på tallene, da der for nogle anbragtes vedkommende kan være tale om, at bopælskommunen som 16-årig er bestemt ved anbringelsesstedets placering. Derfor har vi særligt for de anbragte unge foretaget en tilsvarende opgørelse, hvor vi i stedet for bopælskommunen som 16-årig har benyttet bopælskommunen året før første anbringelse (tabel 8.2).

Tabel 8.2 Opholds-/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune før første anbringelse, opgjort for tidligere anbragte 18-24-årige i 2017. Særskilt for tidligere anbragte i hjemløshed og ikke i hjemløshed. Procent og antal.

	Tidligere anbragte 18-24-årige i 2017	
	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed
<i>Registreringskommune/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune året før første anbringelse</i>		
Samme bopælskommune året før første anbringelse	45	49
Anden bopælskommune året før første anbringelse, samme kommunetype	13	12
Anden bopælskommune året før første anbringelse, anden kommunetype	42	39
I alt, procent	100	100
I alt, antal	411	12.810

Anm.: Analysepopulationen inkluderer tidligere anbragte unge, der var 18-24 år i 2017, og som var en del af den danske befolkning både året før første anbringelse og i 2017.

Signifikans: P=0,315.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Som det ses af tabel 8.2, er der ikke samme forskel i andelen, der opholder sig i en anden kommune mellem de tidligere anbragte i hjemløshed og tidligere anbragte ikke i hjemløshed, når vi i stedet for bopælskommunen som 16-årig benytter bopælskommunen året før første anbringelse. For de tidligere anbragte i hjemløshed fremtræder andelen, der er registreret i

hjemløshed i en anden kommune end bopælskommunen før første anbringelse, nu lavere end i den tilsvarende opgørelse i tabel 8.1, hvor vi baserede opgørelsen på bopælen som 16-årig. Det kan være tegn på, at nogle af de tidligere anbragte unge i hjemløshed har været anbragt i en anden kommune, da de var 16 år end i opvækstkommunen, og nogle af dem kan i forbindelse med hjemløsheden være søgt tilbage og kan fx have taget ophold på en boform eller været sofasovere i den kommune, de oprindeligt kommer fra, hvilket kan være med til at forklare forskellen mellem de to opgørelser. Selvom vi foretager denne 'korrektion', er det fortsat en forholdsvis høj andel af de tidligere anbragte (både dem i hjemløshed og dem ikke i hjemløshed), der i 2017 opholder sig i en anden kommune end i den kommune, hvor de havde bopæl året før den første anbringelse. Det er generelt en vigtig viden i forhold til at tilrette indsatser for de tidligere anbragte i hjemløshed, hvor en betydelig andel af de tidligere anbragte i deres hjemløshedssituation befinder sig i en anden kommune end opvækstkommunen, og hvor det ud fra de eksisterende barrierer i bolig- og støttesystemerne i dag kan forventes at indebære særlige udfordringer i forhold til at skabe en sammenhængene og helhedsorienteret indsats for disse unge, ikke mindst i overgangen fra børne- og ungeområdet til voksenområdet.

I tabel 8.3 er der foretaget en opgørelse af forskelle mellem opholds-/bopælskommunen i 2017 og bopælskommunen som 16-årige for de 25-29-årige i 2017, svarende til opgørelsen for de 18-24-årige i tabel 8.1. Når vi ser på de 25-29-årige, skal det tages i betragtning, at disse unge har haft flere år, hvor de kan være flyttet rundt i landet. Det er en forholdsvis høj andel på 65 % blandt de 25-29-årige i hjemløshed, der har ophold i en anden kommune, end den, de havde bopæl i som 16-årige. Det er dog ikke væsentligt flere end blandt øvrige unge, hvor 58 % af de 25-29-årige, der ikke blev registreret i hjemløshed, boede i en anden kommune i 2017, end hvor de havde bopæl som 16-årige. Ligesom for de 18-24-årige er det også blandt de 25-29-årige, og særligt blandt de tidligere anbragte i hjemløshed, at en høj andel (cirka 80 %) har ophold i en anden kommune, end der hvor de havde bopæl som 16-årige. Her kan beliggenheden af anbringelsesstedet dog spille ind, og ses der i stedet på bopælskommunen året før den første anbringelse, var det lidt færre (70 %), der havde ophold i en anden kommune i 2017 (ikke vist).

Tabel 8.3 Opholds-/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune som 16-årig, opgjort for 25-29-årige i 2017. Procent og antal.

	Alle 25-29-årige i 2017		Ikke tidligere anbragte 25-29-årige i 2017		Tidligere anbragte 25-29-årige i 2017		
	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed	
<i>Registreringskommune/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune som 16-årig</i>							
Samme bopælskommune som 16-årig	35	42	39	42	20	37	
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	14	9	13	9	17	14	
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	52	49	48	49	64	48	
I alt, procent	100	100	100	100	100	100	
I alt, antal	1.044	308.707	798	298.756	246	9.951	

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hele befolkningen i 2017.

Signifikans for forskel i bopælskommune som 16-årig mellem unge i hjemløshed og unge ikke i hjemløshed: Alle 18-24-årige: P=0,000; ikke tidligere anbragte 18-24-årige: P=0,001; tidligere anbragte 18-24-årige: P=0,000.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

8.2 Bevægelser på tværs af kommuner

Vi har endvidere set på, hvordan disse bevægelser på tværs af kommuner ser ud inden for de enkelte kommunetyper beskrevet ovenfor (tabel 8.4). Vi ser i disse opgørelser udelukkende på gruppen af 18-24-årige i 2017. Når vi foretager denne opdeling, er det endvidere ikke muligt at bibeholde sondringen mellem de tidligere anbragte og ikke-anbragte unge af hensyn til antallet af personer bag fordelingerne. Vi foretager derfor disse opgørelser for alle unge i hjemløshed som helhed og sammenligner registreringskommunen i hjemløshed med bopælskommunen som 16-årig. Derved vil vi for den del af de unge i hjemløshed med tidligere anbringelse overvurdere andelen, der har flyttet kommune, hvis nogle af disse unge har haft et anbringelsessted og bopælsadresse i en anden kommune som 16-årig.

Tabel 8.4 viser, at for alle kommunetyper, er det en betydelig del – omtrent halvdelen – af de unge i hjemløshed, der som 16-årige havde bopæl i en anden kommune. Denne andel er højest blandt de unge i hjemløshed i landkommunerne, hvor det er 65 %, der boede i en anden kommune som 16-årig, hvoraf hovedparten ydermere var i andre kommunetyper end landkommuner. Den laveste andel af de unge i hjemløshed, der havde bopæl i en anden kommune som 16-årig, finder vi i kategorien 'storbykommuner', der omfatter Aarhus, Odense og Aalborg, hvor 39 % af de unge i hjemløshed boede i en anden kommune som 16-årig. I København er den tilsvarende andel 52 %. Sammenligner vi med unge i almenbefolkningen i de forskellige kommunetyper, er der dog en betydelig forskel, idet der både i København og i de øvrige storbykommuner, er en endnu højere andel af øvrige unge i befolkningen, der kommer fra andre kommuner, med 69 % af alle 18-24-årige i København og 59 % i de øvrige tre storbykommuner, hvilket således er væsentligt flere end blandt de unge i hjemløshed i disse kommuner. Den laveste andel af de unge i den øvrige befolkning, der har haft bopæl i en anden kommune som 16-årig, finder vi derimod i landkommuner med 22 % og oplandskommunerne med 24 %. I disse kommuner har langt størstedelen af de bosiddende unge således haft bopæl i samme kommune som 16-årig. Disse mønstre er generelt udtryk for, at blandt unge i befolkningen som helhed er der en betydelig indflytning fra landets øvrige kommuner ind til de store byer, hvorved andelen af tilflyttere generelt er langt større i de store byer, mens de tilbageværende unge i de mindre kommuner i høj grad er unge, der er vokset op i disse kommuner.

Tabel 8.4 Opholds-/bopælskommune for 18-24-årige i 2017 sammenholdt med bopælskommune som 16-årig opgjort inden for kommunetyper. Særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed. Procent og antal.

Registreringskommune/bopælskommune i 2017 sammenholdt med bopælskommune som 16-årig	18-24-årige i 2017	
	I hjemløshed	Ikke i hjemløshed
<i>København</i>		
Samme bopælskommune som 16-årig	48	31
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	52	69
I alt, procent og antal (n)	100 (210)	100 (74.289)
<i>Øvrige hovedstadskommuner</i>		
Samme bopælskommune som 16-årig	45	59
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	24	17
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	31	25
I alt, procent og antal (n)	100 (222)	100 (69.589)
<i>Storbykommuner</i>		
Samme bopælskommune som 16-årig	61	41
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	1	2
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	38	57
I alt, procent og antal (n)	100 (370)	100 (107.264)
<i>Provinsbykommuner</i>		
Samme bopælskommune som 16-årig	41	70
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	14	6
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	45	23
I alt, procent og antal (n)	100 (517)	100 (102.275)
<i>Oplandskommuner</i>		
Samme bopælskommune som 16-årig	42	77
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	21	6
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	37	18
I alt, procent og antal (n)	100 (86)	100 (54.704)
<i>Landkommuner</i>		
Samme bopælskommune som 16-årig	34	78
Anden bopælskommune som 16-årig, samme kommunetype	22	9
Anden bopælskommune som 16-årig, anden kommunetype	43	13
I alt, procent og antal (n)	100 (201)	100 (76.369)

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hele befolkningen i 2017.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

I forbindelse med disse opgørelser af, hvor stor en andel af de unge i hjemløshed, der oprindeligt kommer fra andre kommuner, end den kommune de opholder sig i, skal det tages i betragtning, at der både er unge, der vandrer til og fra de enkelte kommuner (og kommunetyper). Selvom det ikke er i de store byer, at vi finder den højeste andel fra andre kommuner blandt de unge i hjemløshed, har der stadig været en 'nettotilvandring' af unge fra andre kommuner

blandt de unge i hjemløshed til de store byer. Det ses af tabel 8.5, hvor vi har opgjort andelen og antallet af unge i hjemløshed, der er registreret med ophold i de forskellige typer af kommuner i 2017, samtidig med at vi i tabellen også har opgjort fordelingen af de samme unge ud fra, hvor de havde bopæl som 16-årige.

Tabel 8.5 viser, at der i København, de øvrige storbykommuner samt i provinsbykommunerne var en større andel af den samlede gruppe af unge i hjemløshed på landsplan i 2017, der blev registreret i hjemløshed i disse kommuner, end der havde bopæl i disse kommuner som 16-årige. I oplandskommunerne og landkommunerne var der omvendt en lavere andel af de unge i hjemløshed på landsplan, der blev registreret i hjemløshed i disse kommuner, end der havde bopæl i disse kommuner som 16-årige. Blandt de unge, der på landsplan blev registreret i hjemløshed i 2017, har der således været en 'nettotilvandring' til storbyer og provinsbyer af unge fra oplands- og landkommunerne. Af alle de 18-24-årige unge, der blev registreret i hjemløshed på landsplan i 2017, var det således 210, der blev registreret i hjemløshed i København, mens der som 16-årige kun var 161, der havde bopæl i København. Dermed er der en 'nettotilvandring' på 49 unge i hjemløshed.

Tabel 8.5 Antal 18-24-årige i hjemløshed i 2017 fordelt på type af opholds-/registreringskommune i 2017 og bopælskommune som 16-årige. Procent og antal.

	Opholds-/registreringskommunetype i 2017		Bopælskommunetype som 16-årig		Nettotilflytning
	Procent	Antal	Procent	Antal	
<i>Kommunetype</i>					
København	13	210	10	161	49
Øvrige hovedstads-kommuner	14	222	14	229	-7
Storbykommune	23	370	17	269	101
Provinsbykommune	32	517	24	390	127
Oplandskommune	5	86	17	266	-180
Landkommune	13	201	18	291	-90
I alt, antal	100	1.606	100	1.606	0

Anm.: Analysepopulationen inkluderer 18-24-årige i hjemløshed i 2017, og som var en del af den danske befolkning som 16-årige.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

En endnu større nettotilvandring finder vi for de øvrige storbykommuner tilsammen med en nettotilvandring på 101 unge, mens der i provinsbykommunerne tilsammen var en samlet nettotilvandring på 127 unge. Der skal her gøres opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er de samme unge, der er registreret med henholdsvis ophold i 2017 og bopæl som 16-årig inden for hver kommunetype, og at der således vil være flere unge, der i alt er vandret til og fra de enkelte kommunetyper, end hvad nettotilvandringen afspejler.

Ser vi særskilt på København, de øvrige storbykommuner og provinsbykommunerne, der har haft en nettotilvandring blandt gruppen af unge i hjemløshed, viser tabel 8.6, hvor de unge i hjemløshed i disse tre kommunetyper havde bopæl som 16-årige.

Tabel 8.6 Bopælskommunetype som 16-årig for 18-24-årige registreret i hjemløshed i 2017 i København, øvrige storbykommuner og provinsbykommuner.

	I hjemløshed i København som 18-24-årig i 2017	I hjemløshed i øvrige storbykommuner som 18-24-årig i 2017	I hjemløshed i provinsbykommuner som 18-24-årig i 2017
<i>Bopæl som 16-årig (kommunetype)</i>			
København	48	2*	3
Øvrige hovedstadskommuner	19		4
Storbykommune	7	62	2
Provinsbykommune	10	9	55
Oplandskommune	6	14	19
Landkommune	10	13	17
I alt, procent og antal (n)	100 (210)	100 (270)	100 (517)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer 18-24-årige i hjemløshed i 2017 i København, øvrige storbykommuner og provinsbykommuner, og som var en del af den danske befolkning som 16-årig.

Note: *) Af hensyn til antallet af personer i tabelcellerne er procentandelen for bopæl som 16-årig i København og de øvrige hovedstadskommuner opgjort sammenlagt for unge, der er registreret i hjemløshed i de øvrige storbykommuner.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

Tabel 8.6 viser, at en betydelig del af 'tilflytterne' blandt de unge i hjemløshed i København kommer fra de øvrige hovedstadskommuner, men der er også en del af de unge i hjemløshed i København, der har haft bopæl i de øvrige typer af kommuner som 16-årige. I de øvrige storbykommuner kommer 'tilflytterne' blandt de unge i hjemløshed generelt fra de øvrige provinsbyer, oplandskommunerne og landkommunerne, mens få kommer fra hovedstadsområdet. I provinsbykommunerne kommer tilflytterne langt overvejende fra oplandskommunerne og landkommunerne. Det viser, hvordan der blandt de unge i hjemløshed generelt har været en vandring fra de mindre byer mod de større og mellemstore byer.

Ligesom vi har set på, hvor de unge var bosiddende før hjemløsheden, er det også relevant at se på, hvor de unge har bopælskommune efter hjemløsheden. For at belyse dette spørgsmål, ser vi på de unge, der blev registreret i hjemløshed i 2013, og opgør, hvor de var bosiddende i det sidste år, som vi har oplysninger om, det vil sige i 2018. Tabel 8.7 viser bopælskommunen i 2018 for de 18-24-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2013. Vi har dog fra denne opgørelse udeladt dem, der fortsat blev registreret i hjemløshed i 2018.

Tabel 8.7 Bopælskommune i 2018 for 18-24-årige i hjemløshed i 2013. Procent og antal.

18-24-årige i hjemløshed i 2013	
<i>Bopælskommune i 2018</i>	
Samme bopælskommune i 2018 som ved hjemløshed i 2013	49
Anden bopælskommune i 2018 end ved hjemløshed i 2013 men samme bopælskommune som ved 16-årsalderen	12
Anden bopælskommune i 2018 end ved både hjemløshed i 2013 og bopælskommune ved 16-årsalderen	39
I alt, procent og antal (n)	100 (1.257)

Anm.: Analysepopulationen inkluderer 18-24-årige i hjemløshed i 2013, men ikke i hjemløshed i 2018, og som var en del af den danske befolkning i både 2013 og 2018.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og kortlægning af hjemløshed.

Tabel 8.7 viser, at cirka halvdelen (49 %) af de unge, der blev registreret i hjemløshed som 18-24-årige i 2013, har bopæl i samme kommune i 2018 som den kommune, hvor de blev registreret i hjemløshed i 2013. Der er 12 % af de unge, der i 2018 har bopæl i en anden kommune end den kommune, hvor de blev registreret i hjemløshed i 2013, men hvor bopælskommunen i 2018 i stedet er den kommune, hvor de havde bopæl som 16-årige. Endelig er der 39 % af de unge, som i 2018 har bopæl i en kommune, der hverken er den kommune, hvor de blev registreret i hjemløshed i 2013 eller den kommune, hvor de havde bopæl som 16-årige.

8.3 Sammenfatning

I dette kapitel har vi set på forskelle på, i hvilken kommune de unge er registreret i hjemløshed, og hvilken kommune de havde bopæl i som 16-årige, som udgør et mål for, hvilken kommune den unge 'kommer fra'. Der er en betydelig del af de 18-24-årige unge i hjemløshed, der som 16-årig havde bopæl i en anden kommune, end den kommune, hvor de senere er blevet registreret i hjemløshed ved ophold på en boform eller i kortlægningen af hjemløshed. Vi har i opgørelserne sondret mellem seks kommunetyper, og i de fleste af disse kommunetyper er det cirka halvdelen af de unge i hjemløshed, der havde bopæl i en anden kommune som 16-årig. I den forbindelse skiller storbykommunerne sig ikke ud, og rent faktisk er det i landkommunerne, at vi finder den største andel af de unge i hjemløshed, der har haft bopæl i en anden kommune som 16-årig. De store bykommuner og de mindre kommuner adskiller sig imidlertid ved, at i både København og de øvrige storbykommuner er der generelt blandt unge i almenbefolkningen en høj andel af unge, der kommer fra andre kommuner, og i både København og de øvrige storbykommuner er andelen af unge fra andre kommuner endnu højere blandt øvrige unge i befolkningen end blandt de unge i hjemløshed. I de mindre kommuner – landkommuner og oplandskommuner – har de fleste af de 18-24-årige i almenbefolkningen også været bosiddende i disse kommuner som 16-årige, og i disse kommuner er der – modsat i de store byer – en højere andel af de unge i hjemløshed, der kommer fra andre kommuner, end blandt øvrige unge i disse kommuner. Når vi ser på gruppen af unge i hjemløshed som helhed, har der dog været en 'nettovandring' af disse unge fra landkommuner og oplandskommuner til de store og mellemstore byer.

Kapitlets opgørelser understreger, at der er en betydelig geografisk mobilitet blandt de unge i hjemløshed, men sammenligninger viser, at også unge i den øvrige befolkning er kendetegnet ved en forholdsvis høj geografisk mobilitet. For de unge i hjemløshed er den geografiske mobilitet imidlertid et forhold, som må tages i betragtning i forbindelse med de sociale indsatser, hvor der kan være særlige barrierer forbundet med at etablere indsatser for unge, der opholder sig i andre kommuner end deres 'hjemkommune', eller som bevæger sig videre til en ny kommune i årene efter hjemløsheden.

9 Typer af unge i hjemløshed

I de foregående kapitler har vi set på, hvad der kendetegner de unge i hjemløshed i forhold til egen udsathed, tidligere anbringelser og de unges forældrebaggrund. I dette kapitel foretager vi en samlet risikoanalyse baseret på en statistisk model, der afdækker de forskellige risikofaktorerers relative betydning for risikoen for hjemløshed, når man tager højde for de forskellige faktorer på én gang i en samlet model. Derefter tegner vi en samlet profil af de unge i hjemløshed ud fra deres forskellige karakteristika, idet vi benytter den statistiske analysemetode 'latent klasseanalyse' til at identificere forskellige typer af unge i hjemløshed. Den latente klasseanalyse peger på, at der kan identificeres tre forskellige grupper – 'typer' – blandt de unge i hjemløshed. Vi benytter derefter denne viden om de forskellige typer af unge i hjemløshed i de videre analyser i de efterfølgende kapitler, hvor vi ser på de unges livsforløb i årene efter hjemløsheden (kapitel 10), og hvad der kendetegner de unges brug af velfærdssystemets indsatser og ydelser (kapitel 11).

9.1 Risikoen for hjemløshed

De tidligere analyser har vist, at der er en høj andel af de unge i hjemløshed, der har forskellige former for udsathed, idet andelen med psykiske lidelser og misbrugsproblemer er markant højere blandt de unge i hjemløshed end blandt øvrige unge i befolkningen. Vi har også set, at en markant højere andel af de unge i hjemløshed har haft en anbringelse i barndommen, og at unge med udsatte forældre er overrepræsenteret blandt unge i hjemløshed. I det følgende benytter vi en statistisk model til at undersøge, hvilke faktorer der er forbundet med en højere risiko for hjemløshed, når man statistisk set tager højde for betydningen af de forskellige faktorer indbyrdes i en multivariat analyse, hvor alle faktorer indgår i modellen på samme tid. Modellen er en binær logistisk regressionsmodel, hvor risikoen for hjemløshed er den afhængige variabel med det binære udfald, om den unge er registreret i hjemløshed eller ej, og hvor de uafhængige, forklarende variable i modellen er de forskellige risikofaktorer, som vi har set på i de foregående kapitler. Vi estimerer modellen for to forskellige analysepopulationer, nemlig de 18-årige i 2009 og de 18-årige i 2013, hvor hjemløsheden er målt på et tidspunkt, når den unge er i alderen mellem 18 og 24 år. I analysen inkluderes således alle unge i befolkningen i de to årgange – både dem, der bliver registreret i hjemløshed, og dem der ikke gør.

Modellen kunne også estimeres for de samlede aldersgrupper af 18-24-årige eller 25-29-årige ved at se på risikoen for at være registreret i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår. I den sammenhæng giver en opgørelse hen over ungdomsårene det mest retvisende billede af den samlede risiko for at blive ramt af hjemløshed frem for risikoen for hjemløsheden i et enkelt opgørelsesår, da hjemløsheden kan indtræffe på forskellige alderstrin og dermed forskellige tidspunkter for de unge. Ved at estimere modellen for de enkelte årgange af unge og måle hjemløsheden over tid får vi således en samlet analyse af, hvilke faktorer der har betydning for, om unge rammes af hjemløshed i ungdomsårene (her afgrænset til 18-24-årsalderen).

For hver af de to årgange estimeres endvidere to forskellige modeller. I model 1 inddrager vi udelukkende de forklarende faktorer, der kendetegner de unge selv, i form af om de har en psykisk lidelse, et misbrugsproblem eller en ubetinget dom. Model 1 inddrager også den unges uddannelsesniveaue og beskæftigelsessituation, om den unge har været anbragt eller modtaget forebyggende foranstaltninger samt køn, og om den unge er dansk, indvandrer eller efterkommer. I model 2 inddrager vi ud over disse faktorer også kendetegn ved de unges forældre i form

af forældrenes uddannelsesniveau og beskæftigelse, samt om mindst én af forældrene har tegn på udsathed. Når vi estimerer to modeller – en med og uden forældrefaktorerne – er det fordi en række af de unges egne karakteristika også har en sammenhæng med forældrebaggrunden, hvilket i modellen ses ved, at de statistiske koefficienter for de unges egne karakteristika er lavere, når også oplysningerne om forældrebaggrunden inddrages i modellen. For at sikre en tidsfølge mellem de forklarende faktorer og målingen af hjemløsheden, har vi målt de forskellige forklarende faktorer i 17-årsalderen og forældrenes beskæftigelse og udsathed allerede, da den unge var 16 år, mens hjemløsheden måles i 18-24-årsalderen. Det vil sige, at målingen af de forklarende faktorer (de uafhængige variabler) tidsmæssigt går forud for registreringen i hjemløshed (den afhængige variabel). Her skal man dog tage i betragtning, at oplysningerne om, hvorvidt den unge var registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem allerede i 17-årsalderen ikke giver et billede af det fulde omfang af disse problematikker blandt de unge, da mange først vil blive diagnosticeret senere i løbet af ungdommen og i det tidlige voksenliv. Det kan være med til at forklare, at vi finder en lidt lavere grad af sammenhæng mellem en psykisk lidelse og risikoen for hjemløshed end for flere af de øvrige faktorer. Modellens koefficienter er opgjort som odds-ratioer, der er et mål for chancer og risici. En odds-ratio på 1 svarer til, at der ikke er nogen forskel på risikoen for hjemløshed mellem den pågældende kategori i forhold til referencekategorien (fx mænd sammenlignet med kvinder). En signifikant odds-ratio større end 1 angiver, at der er en højere risiko for hjemløshed i denne kategori sammenlignet med referencekategorien, mens en odds-ratio mellem 0 og 1 angiver, at der er en lavere risiko for hjemløshed i den pågældende kategori sammenlignet med referencekategorien.

Tabel 9.1 Logistisk regressionsmodel for risikoen for hjemløshed afhængigt af den unges øvrige karakteristika og forældrebaggrund. Særskilt for 18-årige i 2009 og 2013.

Forklarende variabel	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Model 1	Model 2	Model 1	Model 2
	OR	OR	OR	OR
<i>Køn</i>				
Kvinde (ref.)	-	-	-	-
Mand	1,924 ***	2,020 ***	1,952 ***	2,040 ***
<i>Etnisk baggrund</i>				
Dansk (ref.)	-	-	-	-
Indvandrer	2,793 ***	2,391 ***	3,153 ***	2,465 ***
Efterkommer	1,793 ***	1,663 ***	2,449 ***	2,024 ***
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>				
Erhvervskompetencegiv./gymnasial (ref.)	-	-	-	-
Grundskole	0,814	0,803	5,010	5,307
< 9. klasse	1,255	1,244	7,390 *	7,776 *
Ukendt/uoplyst	0,704	0,606	2,340	3,290
<i>Forsørgelsesgrundlag</i>				
Beskæftigelse (ref.)	-	-	-	-
Studerende	0,748 **	0,811	1,025	1,096
Ledig/kontanthjælp	1,203	1,187	2,249 **	2,179 **
Førtidspension	0,355 *	0,392	0,137	0,154
Øvrige uden for arbejdsstyrken	2,436 ***	2,251 ***	3,936 ***	3,529 ***

Forklarende variabel	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Model 1	Model 2	Model 1	Model 2
	OR	OR	OR	OR
<i>Udsathed</i>				
Psykisk lidelse	1,127	1,168	1,753 ***	1,840 ***
Misbrug	5,041 ***	4,992 ***	3,279 ***	3,505 ***
Ubetinget fængselsstraf	2,131 ***	2,079 ***	1,648 **	1,745 **
<i>Anbringelse/foranstaltning</i>				
Ingen af delene	-	-	-	-
Anbringelse	8,559 ***	4,205 ***	5,904 ***	2,694 ***
Forebyggende foranstaltning	4,558 ***	2,876 ***	3,711 ***	2,513 ***
<i>Forældrebaggrund</i>				
Forældre udsat, ung 16 år		1,208 *		1,292 **
Forældre uden beskæftigelse, ung 16 år		1,377 **		1,711 ***
<i>Forældres højeste fuldførte uddannelse</i>				
Videregående uddannelse (ref.)		-		-
Erhvervsfaglig		1,642 ***		1,611 ***
Grundskole/gymnasial		2,107 ***		2,072 ***
Ukendt		1,954 ***		1,817 **
<i>Familietype for forældre, ung 16 år</i>				
Bor med begge juridiske forældre (ref.)		-		-
Parfamilie med en juridisk forældre		2,740 ***		2,694 ***
Enlig mor		2,716 ***		2,513 ***
Enlig far		2,695 ***		2,669 ***
Ikke-hjemmeboende		3,018 ***		2,219 ***
Konstant	0,004 ***	0,001 ***	0,0005 ***	0,0001 ***
Antal personer (n)	66.467	66.467	72.291	72.291

Anm.: Analysepopulationen er 18-årige i befolkningen i henholdsvis 2009 og 2013, og som var i befolkningen som 16-årige. Signifikante koefficienter. *) 0,01<p<0,05, **) 0,001<p<0,01, ***) p<0,001.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Den statistiske analyse i tabel 9.1 viser, at både for de 18-årige i 2009 og 2013 er der generelt en højere risiko for hjemløshed for mænd end for kvinder, ligesom der også er en højere risiko for både indvandrere og efterkommere, sammenlignet med unge med dansk baggrund. For både uddannelsesniveau og forsørgelsesgrundlag er der imidlertid en forskel på modellernes resultater, når vi sammenligner årgangene af 18-årige i 2009 og 2013. For de 18-årige i 2009 er der ifølge modellen ikke nogen væsentlig forskel på risikoen for hjemløshed afhængigt af den unges uddannelsesniveau, når der vel at mærke er kontrolleret for alle de øvrige faktorer, der indgår i modellen. For de 18-årige i 2013 er der derimod en signifikant større risiko for hjemløshed for unge, der ikke har fuldført grundskolen, også når der kontrolleres for fx de unges udsathed, og ligeledes når der i model 2 kontrolleres for betydningen af forældrebaggrunden.

Der er også en forskel på resultaterne mellem de to årgange i forhold til sammenhængen mellem forsørgelsesgrundlaget og risikoen for hjemløshed. For de 18-årige i 2013 er der en højere risiko for hjemløshed forbundet med at være på kontanthjælp, mens denne faktor ifølge modellen ikke har en signifikant sammenhæng med risikoen for hjemløshed for de 18-årige i

2009. For begge årgangene er der i model 1 derimod en signifikant lavere risiko for hjemløshed forbundet med at være på førtidspension, men denne koefficient er dog ikke signifikant, når forældrenes karakteristika inddrages i model 2. Det skal tages i betragtning, at der kun er forholdsvis få af de unge, der er på førtidspension, hvilket typisk er unge med svære psykiatriske diagnoser. Når der er en lavere risiko for hjemløshed forbundet med at være på førtidspension, er det vel at mærke, efter at denne risiko er korrigeret for, om den unge samtidig har fx et misbrugsproblem eller en psykisk lidelse. Den lavere risiko for hjemløshed for de unge på førtidspension kan i den sammenhæng være udtryk for, at unge på førtidspension generelt har et højere indkomstgrundlag end unge på kontanthjælp og dermed har bedre mulighed for at betale en husleje, hvilket øger chancen for at undgå hjemløshed. Uanset om man er på kontanthjælp eller førtidspension vil udsathed – navnlig hvis den unge har et misbrugsproblem eller har en tidligere fængselsdom – derimod ifølge modellen øge risikoen for hjemløshed. Ligeledes øger det for de 18-årige i 2013 risikoen for hjemløshed, hvis den unge har en psykisk lidelse, mens der ifølge modellen ikke er en signifikant sammenhæng mellem en psykisk lidelse og risikoen for hjemløshed for årgangen af 18-årige i 2009. For begge årgangene er der endvidere en højere risiko for hjemløshed for unge, der har haft en anbringelse eller har fået forebyggende foranstaltninger i barndommen. Når odds-ratioerne forbundet med tidligere anbringelse er lavere i model 2 end i model 1, skyldes det, at forældrenes karakteristika, der inddrages i model 2, også har en betydelig sammenhæng med risikoen for at have været anbragt. Selv når der kontrolleres for forældrebaggrunden, er der generelt en høj risiko for hjemløshed forbundet med tidligere anbringelse med odds-ratioer på 4,2 og 3,1 for de 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013. Det er generelt udtryk for en stærk sammenhæng mellem en tidligere anbringelse og risikoen for hjemløshed. Tilsvarende høje odds-ratioer ses for unge med misbrugsproblemer, samt for unge med et lavt uddannelsesniveau og unge, som er uden for arbejdsmarkedet. Det understreger, at hjemløshed primært rammer unge, der i forvejen befinder sig i en udsat position.

Ser vi på sammenhængen mellem forældrenes karakteristika og risikoen for hjemløsheden i model 2 for begge årgangene, er der en lidt højere risiko for hjemløshed blandt unge, hvis forældre er registreret på mindst én af udsathedsfaktorerne, men odds-ratioen er generelt lavere end for de øvrige karakteristika for forældrene. Der er også en højere risiko for hjemløshed for unge, hvis forældre begge var uden beskæftigelse, da den unge var 16 år, ligesom der er en højere risiko for hjemløshed for unge med forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse eller med en erhvervsfaglig uddannelse sammenlignet med referencekategorien af unge, der har mindst én forælder med videregående uddannelse. Endelig viser modellen også, at der er en højere risiko for hjemløshed for unge, der som 16-årige ikke boede sammen med begge de juridiske forældre.

Analysen viser således, at de fleste af risikofaktorerne har en sammenhæng med risikoen for hjemløshed, også når der kontrolleres for de forskellige risikofaktorer indbyrdes i den statistiske model. Der er dog nogle af risikofaktorerne, der har en kraftigere sammenhæng med risikoen for hjemløshed end andre, og den stærkeste sammenhæng finder vi generelt i forhold til, om den unge har haft en anbringelse i barndommen, og om den unge har et misbrugsproblem. Det betyder også, at i et forebyggelsesperspektiv er det vigtigt at have et særligt fokus på disse risikogrupper. Det gælder både i forhold til en tidlig indsats, fx en forebyggelse af at misbrugsproblemer opstår, men også i forhold til den umiddelbart høje risiko for hjemløshed for unge, der allerede har udviklet et misbrugsproblem, eller som forlader anbringelsessystemet i ungdomsårene. Som vi så i kapitlet om anbringelse (kapitel 7), er det blandt de tidligere anbragte unge cirka hver tiende, der efterfølgende bliver registreret i hjemløshed, når de er

mellem 18 og 24 år, ligesom vi også så, at særligt de mest udsatte blandt de anbragte unge udgør en stor del af de anbragte, der efterfølgende kommer ud i en hjemløshedssituation.

9.2 Tre typer af unge i hjemløshed

De tidligere analyser har vist, at risikoen for hjemløshed i særlig grad gør sig gældende for udsatte unge, herunder unge, der tidligere har haft en anbringelse, samt unge der i øvrigt har væsentlige psykosociale problemer. Hvor vi i det forrige afsnit tegnede et billede af den relative betydning af de forskellige risikofaktorer, belyser vi i dette afsnit samspillet mellem de forskellige risikofaktorer fra en anden vinkel, idet vi undersøger, om der blandt de unge i hjemløshed kan identificeres forskellige grupper med en forskellig profil i forhold til kombinationer af de forskellige risikofaktorer. Til dette formål benytter vi den statistiske analysemetode 'latent klasseanalyse', der er en form for 'klyngeanalyse', der er baseret på en underliggende statistisk model, som er velegnet til at identificere forskellige grupper blandt de unge i hjemløshed. Denne form for analyse er generelt velegnet til at identificere subgrupper ('klasser') inden for en analysepopulation (de unge i hjemløshed) på tværs af en række forskellige indikatorer (fx psykiske lidelser, misbrug, anbringelse, uddannelse og beskæftigelse). Modellen opdeler de unge i hjemløshed i forskellige grupper, hvor de unge inden for hver enkelt gruppe har en ensartet profil på indikatorerne, mens grupperne har en indbyrdes forskellig profil på de samme indikatorer.

Når man benytter den latente klasseanalyse skal man overveje, hvilke indikatorer man inddrager i modellen, og hvilke indikatorer man efterfølgende benytter modellens opdeling til at forklare. I vores tilfælde er modellen velegnet til at opdele de unge i hjemløshed i forskellige grupper ud fra deres 'udsathedsprøfil', det vil sige de indikatorer, der karakteriserer de unges øvrige livssituation på det tidspunkt, hvor hjemløsheden indtræffer. Derefter kan man benytte gruppeinddelingen til at se på, om de unge inden for hver gruppe har en forskellig udvikling i de efterfølgende år, fx i forhold til uddannelse eller beskæftigelse eller i forhold til brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser. Den statistiske model sætter ikke i sig selv grænser for, om man også inkluderer indikatorer for udviklingen i de efterfølgende år i gruppeinddelingen. På den måde kunne man principielt også benytte modelsøgningen til at afdække forskellige grupper af unge med en forskellig udsathedsprøfil og en forskellig udvikling i de efterfølgende år. Hvorvidt modellen er velegnet til at identificere sådanne 'livsbaner' på tværs af ungdomsårene, er dog samtidig et empirisk spørgsmål. Vores indledende modelsøgning viser i den forbindelse, at hvis man inkluderer både de unges profil i udgangssituationen (udsatheden i årene hvor hjemløsheden optræder) og indikatorer for deres efterfølgende livssituation (i det seneste opgørelsesår i 2018), identificerer modellen kun to grupper – nemlig en gruppe af unge, der i udgangssituationen har en høj grad af udsathed, og som i vid udstrækning har tegn på stadig at være udenfor i samfundet (fx ikke i uddannelse eller beskæftigelse) ved slutmålingen, og en anden gruppe med en lavere grad af udsathed i udgangssituationen, og som generelt klarer sig bedre med hensyn til uddannelse og beskæftigelse end den første gruppe. Hvis man derimod udelukkende inkluderer indikatorerne for udsatheden i udgangssituationen i modelsøgningen, identificerer modellen for de 18-24-årige i hjemløshed derimod tre grupper med en indbyrdes forskellig profil af udsatheden. Da formålet med at anvende modellen er at opnå en bedre analytisk forståelse af sammenhængen mellem de unges profil og det videre livsforløb, vil vi benytte modellen med de tre grupper til at karakterisere de forskellige typer af unge i hjemløshed, hvorefter vi benytter disse grupper i de videre analyser i kapitel 10 og 11.

En yderligere overvejelse drejer sig om, hvorvidt vi afgrænser analysepopulationen for den latente klasseanalyse ud fra de aldersgrupper af 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår, eller om vi benytter årgangene af 18-årige, og måler hjemløsheden hen over ungdomsårene. Også her giver den indledende modelsøgning et fingerpeg om, hvilken af de to afgrænsninger der analytisk set giver det stærkeste resultat. En indledende analyse viser således, at hvis man anvender årgangene af 18-årige frem for aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige, skelner modellen ligeledes kun mellem to grupper, nemlig en gruppe af meget udsatte og en gruppe af mindre udsatte unge. Analytisk set er det ikke et ligeså stærkt resultat, som når analysen foretages på aldersgrupperne, hvor modellen som nævnt identificerer tre forskellige grupper med en indbyrdes forskellig profil. Der er således en stærkere analytisk forklaringskraft i identifikationen i de tre grupper med en forskellig profil fremfor blot en opdeling i de mere og mindre udsatte unge. Derfor baserer vi i det følgende den latente klasseanalyse på de to aldersgrupper af 18-24-årige og 25-29-årige, der er registreret i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår.

Vi har gennemført den latente klasseanalyse for tre opgørelsesår nemlig de unge i hjemløshed i de to aldersgrupper i 2009, 2013 og 2017. Derved får vi også et billede af, om de typer af unge i hjemløshed, som modellen identificerer, er stabile eller forandres over tid. Det viser sig generelt, at det er samme mønster, som identificeres for hver af de tre opgørelsesår, således at modellen viser, at der er tale om et mønster i profilen af de unge, som er forholdsvis vedvarende. Det er samtidig karakteristisk, at den latente klasseanalyse identificerer de samme tre grupper for både de 18-24-årige og de 25-29-årige, på nær dog for de 25-29-årige i 2009, hvor modellen kun identificerer to forskellige grupper. Det er generelt i gruppen af 25-29-årige i 2009, at der antalsmæssigt er færrest personer, hvorved der vil være en større usikkerhed forbundet med bestemmelsen af grupperne i dette tilfælde. At modellen således med en enkelt undtagelse identificerer de samme grupper med en ensartet profil for både de 18-24-årige i både 2009, 2013 og 2017 og for de 25-29-årige i 2013 og 2017, tyder på, at der er tale om et robust mønster, der indfanger substantielt forskellige delmålgrupper blandt de unge i hjemløshed.

I tabel 9.2 (18-24-årige) og tabel 9.3 (25-29-årige) vises profilen for de grupper af unge i hjemløshed, der identificeres i modellerne. I forbindelse med brugen af den latente klasseanalyse skal man dog også være opmærksom på, at denne analysemetode primært udgør et redskab til at afdække grupper med en forskellig profil, og at den eksakte størrelse af de enkelte grupper, som modellen finder frem til, kan være sensitiv over for de konkrete empiriske fordelinger på de enkelte indikatorer og det indbyrdes samspil på tværs af indikatorerne. Eksempelvis er der i gruppe 1 blandt de 18-24-årige 82 % med en ubetinget dom og 94 % med en anbringelse i 2009 mod henholdsvis 61 % og 26 % i denne gruppe i 2017. Imidlertid er også den relative størrelse af denne gruppe forskellig, idet gruppe 1 blandt de 18-24-årige vokser betydeligt over tid fra at udgøre 18 % af alle de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 til at udgøre 48 % i 2017. Det kan være udtryk for, at den relative størrelse af gruppen med en høj kompleksitet i udsatheden er vokset, men det kan også skyldes en forskydning i forhold til, hvor tydelig en profil den enkelte gruppe har på tværs af opgørelsesårene, hvilket viser sig ved, at gruppens relative størrelse vokser samtidig med, at andelen inden for gruppen, der er registreret på hver enkelt udsathedsfaktor, falder. På trods af at den relative størrelse af grupperne således skal fortolkes med dette forbehold, viser resultaterne af den latente klasseanalyse først og fremmest, at der er en række fællestræk ved hver af de tre grupper på tværs af årene.

Tabel 9.2 Typer af unge i hjemløshed. Udsathedprofil og forældrebaggrund for tre grupper af 18-24-årige i hjemløshed i 2009, 2013 og 2017.

Gruppe	18-24-årige i hjemløshed i 2009				18-24-årige i hjemløshed i 2013				18-24-årige i hjemløshed i 2017			
	1	2	3	I alt	1	2	3	I alt	1	2	3	I alt
Antal personer	177	336	474	987	526	456	477	1.459	827	552	338	1.717
Procent i hver gruppe	18	34	48	100	36	31	33	100	48	32	20	100
<i>Demografi</i>												
Kvinder	16	37	24	27	23	33	24	26	25	35	16	27
Indvandrere	14	10	25	18	9	9	21	13	9	12	21	12
Efterkommere	3	3	5	4	7	4	18	10	8	16	27	14
<i>Udsathed</i>												
Psykisk lidelse	63	100	0	45	72	80	0	51	85	41	0	54
Misbrug	72	64	27	48	74	66	1	48	68	30	16	46
Ubetinget dom	82	8	24	29	49	3	29	28	26	-	35	20
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>												
Erhvervskompetence-givende uddannelse	0	3	4	3	0	9	4	4	-	10	1	4
Gymnasial	0	4	2	2	0	7	3	3	-	13	4	5
Grundskole	35	79	79	71	64	80	76	73	85	73	67	78
Ikke fuldført grundskole	40	13	9	16	32	-	8	14	12	-	10	8
Ukendt	25	2	7	8	4	-	9	6	2	-	17	5
<i>Beskæftigelse/forsørgelse</i>												
Job/studerende	7	12	23	17	3	25	26	18	5	47	8	19
Kontanthjælp/ledige	55	70	46	56	67	58	43	56	60	52	14	49
Førtidspension og øvrige uden for arbejdsstyrken	38	18	30	28	29	17	31	26	35	1	78	32
<i>Anbringelse/Foranstaltninger</i>												
Anbringelse	94	45	28	46	79	8	25	39	61	5	14	34
Forebyg. foranstaltninger (u. anbringelse)	3	17	17	15	11	26	23	20	15	25	26	21
<i>Forældres uddannelse</i>												
Videregående	5	15	9	10	10	24	10	15	16	24	10	17
Erhvervsfaglig	29	35	36	34	38	40	31	36	38	34	27	35
Gymnasial/grundskole	32	40	32	35	39	25	32	32	34	26	24	29
Andet/uoplyst	35	10	23	21	13	11	27	17	12	16	39	19
<i>Forældres udsathed</i>												
Forælder udsat (psykisk lidelse, misbrug el. ubetinget dom)	36	28	19	25	45	29	29	35	50	33	32	41
Forælder udsat og/eller uden beskæftigelse	57	49	49	50	60	43	61	55	66	51	73	63

Anm.: Analysepopulationen består af 18-24-årige i henholdsvis 2009, 2013 og 2017, og som er registreret i hjemløshed i hvert af de enkelte opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 9.3 Typer af unge i hjemløshed. Udsathedeprofil og forældrebaggrund for tre grupper af 25-24-årige i hjemløshed i 2009, 2013 og 2017.

Gruppe	25-29-årige i hjemløshed i 2009			25-29-årige i hjemløshed i 2013				25-29-årige i hjemløshed i 2017			
	1	2	I alt	1	2	3	I alt	1	2	3	I alt
Antal personer	320	349	669	303	222	317	842	613	311	256	1.180
Procent i hver gruppe	48	52	100	36	26	38	100	52	26	22	100
<i>Demografi</i>											
Kvinder	18	28	23	16	28	15	19	19	28	16	21
Indvandrere	14	22	18	16	18	43	27	16	18	38	21
Efterkommere	2	4	3	4	4	8	5	5	8	13	7
<i>Udsathed</i>											
Psykisk lidelse	67	28	47	79	100	0	55	79	70	0	59
Misbrug	98	28	62	85	56	29	57	90	38	2	57
Ubetinget dom	59	27	42	70	7	37	41	48	5	39	35
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>											
Erhvervskompetencegivende uddannelse	-	19	10	0	21	13	10	4	42	2	14
Gymnasial	-	6	3	0	11	3	4	2	26	-	8
Grundskole	71	54	62	58	60	65	61	70	25	67	58
Ikke fuldført grundskole	18	9	13	27	-	7	13	17	-	-	12
Ukendt	-	12	12	15	-	12	12	7	-	19	9
<i>Beskæftigelse/forsørgelse</i>											
Job/studerende	0	18	10	2	14	16	11	4	38	20	17
Kontanthjælp/lødløse	77	65	71	74	69	75	73	76	49	51	63
Førtidspension og øvrige uden for arbejdsstyrken	23	17	20	24	17	9	16	20	14	29	20
<i>Anbringelse/Foranstaltninger</i>											
Anbringelse	59	27	42	76	18	16	38	48	8	18	31
Forebyggende foranstaltninger uden anbringelse	6	8	7	7	16	15	12	14	9	16	13
<i>Forældres uddannelse</i>											
Videregående	11	12	12	8	21	11	12	15	25	12	17
Erhvervsfaglig	28	26	27	28	38	24	29	37	39	18	33
Gymnasial/grundskole	40	27	33	34	23	26	28	29	16	28	26
Andet/uoplyst	21	35	28	31	18	40	31	19	20	43	24
<i>Forældres udsathed</i>											
Forælder udsat (psykisk lidelse, misbrug el. ubetinget dom)	23	13	17	34	21	13	23	35	20	14	26
Forælder udsat og/eller uden beskæftigelse	50	56	53	58	44	63	56	57	45	70	57

Anm.: Analysepopulationen består af 18-24-årige i henholdsvis 2009, 2013 og 2017, og som er registreret i hjemløshed i hvert af de enkelte opgørelsesår.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 9.2 viser, at den første gruppe blandt de 18-24-årige generelt udgøres af unge med en forholdsvis høj kompleksitet i udsathed. I 2009 er det i denne gruppe 63 %, der har en psykisk lidelse, 72 % har et misbrug, 82 % har en ubetinget dom, og 94 % er som nævnt tidligere anbragte. I 2017 er de tilsvarende andele 85, 68, 26 og 61 %. Hovedparten af de unge i den første gruppe er mænd, og langt de fleste har dansk baggrund. Vi finder også i denne gruppe

en svag tilknytning til både uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, og det er også i denne gruppe, at vi finder den højeste andel med udsatte forældre.

I den anden gruppe blandt de 18-24-årige er der en betydelig del med en psykisk lidelse og også en del med misbrug, mens der er meget få i denne gruppe med en ubetinget dom. Sammenlignet med gruppe 1 er der væsentligt flere kvinder i gruppe 2. Der er lidt flere indvandrere og efterkommere i denne gruppe hen mod slutningen af perioden, men langt hovedparten har dansk baggrund. En væsentligt højere andel end de øvrige grupper er enten i arbejde eller under uddannelse, og der er et lidt højere uddannelsesniveau i denne gruppe, idet flere har en erhvervskompetencegivende eller gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Flere af de unge i denne gruppe kommer endvidere fra bredere sociale lag, idet en højere andel af forældrene end i de øvrige grupper har en videregående eller erhvervsfaglig uddannelse, ligesom andelen med udsatte forældre er lavere end i den første gruppe.

I den tredje gruppe blandt de 18-24-årige finder vi generelt en væsentligt højere andel af indvandrere og efterkommere end i de to første grupper. I 2009 er det i alt 30 % i gruppe 3, der er indvandrere eller efterkommere, og i 2017 er denne andel på sammenlagt på 48 % i denne gruppe. Stort set ingen i denne gruppe har en psykisk lidelse, og der er også en forholdsvis lav andel med misbrug sammenlignet med de to første grupper. En fjerdedel af gruppen i 2009 og en tredjedel i 2017 har dog en ubetinget dom. Særligt i 2017 er en stor del i denne gruppe uden for arbejdsmarkedet (der dog af hensyn til antallet af personer i de enkelte celler er slået sammen med kategorien på førtidspension), og der er også en svag uddannelsestilknytning i gruppen. Der er relativt få tidligere anbragte i gruppen, men en del har fået øvrige forebyggende foranstaltninger. Denne gruppe består således overvejende af unge, som ikke har samme markante udsathedprofil som i de to grupper, men dog med en vis andel med tegn på kriminalitetsproblematikker.

Blandt de 25-29-årige (tabel 9.3) finder vi samme mønster for gruppernes profil for 2013 og 2017, hvor den latente klasseanalyse ligeledes identificerer tre grupper for hvert opgørelsesår. Disse tre grupper har i vid udstrækning samme indbyrdes profil som blandt de 18-24-årige. I den første gruppe er der således en høj kompleksitet i udsatheden og en høj andel i denne gruppe har haft en anbringelse. I den anden gruppe er der særligt en høj andel med psykiske lidelser, men en væsentligt lavere andel af tidligere anbragte, ligesom der i denne gruppe også er flere kvinder end i de to øvrige grupper. Den tredje gruppe har derimod en lavere andel med psykisk lidelse eller misbrugsproblemer, og der er en væsentligt højere andel af indvandrere i denne gruppe end i de to øvrige grupper. For de 25-29-årige i 2009 identificerer modellen derimod kun to grupper, hvilket som nævnt også kan hænge sammen med, at antallet af personer og dermed det samlede analysegrundlag er mindst i denne gruppe, hvor hjemløsheden blandt de 25-29-årige endnu ikke har samme omfang som i den senere del af analyseperioden. Den første af de to grupper for de 25-29-årige i 2009 ligner i vid udstrækning den første gruppe i 2013 og 2017 med en høj kompleksitet i udsatheden og mange tidligere anbragte, mens den anden gruppe har en profil, der tyder på en blanding af de to sidste grupper med en moderat andel med psykisk lidelse og misbrug og en højere andel af kvinder og indvandrere end i den første gruppe.

Den høje grad af ensartethed i profilerne på tværs af de to aldersgrupper og de tre opgørelsesår, tyder på, at den latente klasseanalyse med identifikationen af de tre grupper, indfanger et forholdsvis grundlæggende og vedvarende mønster i profilerne af de unge i hjemløshed. I de følgende kapitler vil vi benytte disse opdelinger til at se på, om der er forskel på det videre

forløb efter hjemløsheden for de tre grupper, og om de tre gruppers forskellige profiler også afspejler sig i forskelle i brugen af velfærdssystemets ydelser i de efterfølgende år.

9.3 Sammenfatning

I dette kapitel har vi undersøgt den relative betydning af de forskellige risikofaktorer, der ligger bag hjemløsheden. Misbrugsproblemer og en tidligere anbringelse er de faktorer, der har den største sammenhæng med risiko for hjemløshed i ungdomsårene. I den forbindelse skal man tage i betragtning, at en tidligere anbringelse som oftest afspejler både vanskelige opvækstforhold i familien, og ofte også psykosociale udfordringer hos den unge selv. I den forbindelse viste analyserne i kapitel 7 om anbringelser og hjemløshed, at det særligt er de mest udsatte unge blandt de tidligere anbragte, der efterfølgende rammes af hjemløshed. Sammenhængen mellem en psykisk lidelse og risiko for hjemløshed er ikke helt lige så stærk som flere af de øvrige sammenhænge, men det kan dog her spille ind, at vi af hensyn til tidsfølgen mellem de forklarende faktorer og hjemløsheden måler forekomsten af psykiske lidelser ved 17-årsalderen, hvor en del af de unge endnu ikke har fået diagnosticeret en psykisk lidelse. Lav uddannelse og manglende tilknytning til arbejdsmarkedet er også forbundet med en højere risiko for hjemløshed – også når der kontrolleres for betydningen af de øvrige udsathedsfaktorer i den statistiske model. Endelig er der også signifikante sammenhænge mellem forældrebaggrunden og risikoen for hjemløshed, hvor der er en højere risiko for unge med kortuddannede forældre, udsatte forældre og forældre uden for arbejdsmarkedet.

I kapitlet har vi også undersøgt, om der på tværs af de forskellige risikofaktorer kan identificeres forskellige typer af unge i hjemløshed. Det viser sig, at der generelt findes tre forskellige typer af unge i hjemløshed. Den første gruppe består overvejende af meget udsatte unge, der ofte tidligere har været anbragt, og som ofte kommer fra udsatte familier. De fleste i denne gruppe er mænd og langt hovedparten har dansk baggrund. Den anden gruppe består overvejende af unge med psykiske lidelser, mens relativt få i denne gruppe har misbrugsproblemer. Disse unge kommer fra forskellige sociale lag, og der er både unge med kortuddannede forældre og forældre med videregående uddannelser i denne gruppe. Der er generelt også relativt flere kvinder i denne gruppe sammenlignet med de to øvrige grupper. Den tredje gruppe af unge i hjemløshed består af unge, der kun i mindre grad er registreret med psykiske lidelser og misbrugsproblemer, men en tredjedel i denne gruppe har tidligere haft en ubetinget fængselsdom. Op mod halvdelen af de unge i denne gruppe er indvandrere og efterkommere, mens de øvrige har dansk baggrund. Forældrene til de unge i denne gruppe er ofte kortuddannede og med en svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

10 Livsforløb efter hjemløsheden

I dette kapitel belyser vi udviklingen i de unges livssituation i årene efter hjemløsheden. Vi følger de unge i registrene frem til de seneste tilgængelige oplysninger i 2018, hvor de unge, der blev registreret i hjemløshed i starten af analyseperioden nu er i slutningen af 20'erne eller over 30 år. Vi ser på, hvad der kendetegner deres uddannelses- og beskæftigelsessituation i 2018, og om de unge er blevet registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem inden for de seneste år. Desuden ser vi på de unges egen familiesituation i 2018, herunder hvor stor en del af de unge, der selv har stiftet familie på dette tidspunkt. Sidst i kapitlet inddrager vi også de forskellige typer af unge i hjemløshed, som vi identificerede i kapitel 9, og ser på, om der er forskelle i de tre gruppers videre livsforløb i årene efter hjemløsheden. Inden vi afdækker livssituationen for de unge i 2018, vil vi imidlertid indlede kapitlet med en analyse af dødeligheden blandt de unge. Som nævnt i rapportens metodekapitel, er der en væsentligt højere dødelighed blandt de unge i hjemløshed end blandt unge i den øvrige befolkning. Vi foretager i afsnit 10.1 en opgørelse af overdødeligheden blandt de unge i hjemløshed og belyser også dødsårsagerne.

10.1 Dødelighed blandt unge i hjemløshed

For at belyse dødeligheden blandt de unge, der har været ramt af hjemløshed i ungdomsårene, foretager vi en opgørelse af dødeligheden frem til 2018 blandt de unge. Ligesom for rapportens øvrige analyser er også analysepopulationen for dødelighedsanalysen afhængig af, hvordan vi afgrænser aldersgrupperne, og i hvilke perioder vi måler hjemløsheden. Tabel 10.1 viser opgørelser for dødeligheden frem til 2018 for de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 og de 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Til sammenligning er også opgjort dødeligheden blandt unge i den øvrige befolkning, hvor vi dog har udeladt personer, der blev registreret i hjemløshed i den resterende del af analyseperioden frem til 2018, således at sammenligningsgruppen i den øvrige befolkning udelukkende består af personer, der ikke på noget tidspunkt mellem 2009 og 2018 er registreret i hjemløshed.

Tabel 10.1 Andelen af døde frem til 2018 blandt 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, særskilt for unge i hjemløshed i 2009 og unge i den øvrige befolkning, der ikke har været i hjemløshed mellem 2009 og 2018. Procent og antal.

	I hjemløshed i 2009		Øvrige befolkning i 2009 ikke i hjemløshed mellem 2009 og 2018	
	Antal	Procent	Antal	Procent
<i>18-24-årige i 2009</i>				
Fortsat i live i 2018	944	95,6	450.009	99,7
Døde i 2018	43	4,4	1.392	0,3
I alt	987	100	451.401	100
<i>25-29-årige i 2009</i>				
Fortsat i live i 2018	614	91,8	312.173	99,6
Døde i 2018	55	8,2	1.222	0,4
I alt	669	100	313.395	100

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 10.1 viser, at der er en markant højere dødelighed frem til 2018 blandt dem, der blev registreret i hjemløshed som henholdsvis 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, sammenholdt med de tilsvarende aldersgrupper i den øvrige befolkning, der ikke på noget tidspunkt i løbet af perioden har været registreret i hjemløshed. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 var 4,4 % afgået ved døden frem til 2018, hvor disse unge ville have været mellem 27 og 34 år. Til sammenligning var der 0,3 % døde i samme aldersgruppe i den øvrige befolkning. Det svarer til, at dødeligheden blandt de 18-24-årige i hjemløshed er 14 gange så høj som blandt unge i den øvrige befolkning. Blandt de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 var det 8,2 %, der var døde i 2018, hvor de ville have været mellem 34 og 38 år, sammenholdt med 0,4 % døde i den tilsvarende aldersgruppe i den øvrige befolkning, hvilket svarer til, at dødeligheden blandt de 25-29-årige i hjemløshed er 20 gange højere end blandt øvrige unge i denne aldersgruppe. Når dødeligheden blandt de 25-29-årige er væsentligt højere end blandt de 18-24-årige, hænger det formentlig sammen med, at en endnu højere andel blandt de 25-29-årige i hjemløshed har komplekse problematikker, som en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem. I 2018 er dem, der var mellem 25 og 29 år i 2009, nu i midten og slutningen af 30'erne, hvorved dødeligheden i denne gruppe generelt tegner et billede af en markant overdødelighed blandt udsatte voksne.

Da antallet af døde i absolutte tal i analysegrupperne i tabel 10.1 er forholdsvis små, har vi for at kunne foretage en yderligere opgørelse af, hvad der kendetegner de unge, der er døde, og for at kunne opgøre dødsårsagerne baseret på et tilstrækkeligt antal personer, foretaget en yderligere opgørelse i tabel 10.2, hvor gruppen i hjemløshed er afgrænset ved dem blandt henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige i 2009, der samlet set er blevet registreret i hjemløshed i hele analyseperioden fra 2009 og frem til 2018. Sammenligningsgruppen i den øvrige befolkning er den samme gruppe som i tabel 10.1, nemlig de personer i de to aldersgrupper, som ikke på noget tidspunkt mellem 2009 og 2018 er registreret i hjemløshed.

Tabel 10.2 Andelen af døde frem til 2018 blandt 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, særskilt for personer i hjemløshed mellem 2009 og 2018, og personer i den øvrige befolkning, der ikke har været i hjemløshed mellem 2009 og 2018. Procent og antal.

	I hjemløshed mellem 2009 og 2018		Øvrige befolkning ikke i hjemløshed mellem 2009 og 2018	
	Antal	Procent	Antal	Procent
<i>18-24-årige i 2009</i>				
Fortsat i live i 2018	5.373	97,7	450.009	99,7
Døde i 2018	126	2,3	1.392	0,3
I alt	5.499	100	451.401	100
<i>25-29-årige i 2009</i>				
Fortsat i live i 2018	2.908	91,8	312.173	99,6
Døde i 2018	137	4,5	1.222	0,4
I alt	3.045	100	313.395	100

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Når dødeligheden i grupperne i hjemløshed fremtræder lidt lavere for analysegruppen i tabel 10.2 sammenholdt med tabel 10.1, skyldes det, at analysegruppen i tabel 10.2 er bredere afgrænset ved i hjemløshedsgruppen at inkludere alle, der har været registreret i hjemløshed i

den samlede analyseperiode fra 2009 og frem til 2018. Hjemløsheden kan således være indtruffet både tidligere og senere i perioden, og for nogle af dem, der var mellem 18 og 29 år i 2009 er hjemløsheden først indtruffet efter, at de er fyldt 30 år. Billedet af en markant overdødelighed i hjemløshedsgruppen gælder dog stadig, sammenlignet med den øvrige befolkning i samme aldersgruppe, der ikke på noget tidspunkt i løbet af perioden har været registreret i hjemløshed. Da opgørelsesmåden i tabel 10.2 indebærer, at antallet af personer i gruppen af døde absolut set er højere end i tabel 10.1, kan vi derved foretage yderligere opgørelser af, hvad der kendetegner dem, der er døde, og hvad dødsårsagerne har været.

I tabel 10.3 har vi opgjort profilen og dødsårsagerne i den samlede aldersgruppe af 18-29-årige i 2009, der er døde frem til 2018, blandt dem, der var i hjemløshed på et tidspunkt mellem 2009 og 2018, sammenlignet med den tilsvarende profil og dødsårsagerne blandt de døde i den øvrige befolkning i samme aldersgruppe.

Tabel 10.3 Fordeling på køn, psykisk lidelse/misbrug og dødsårsager blandt døde frem til 2018 blandt 18-29-årige i 2009, særskilt for personer i hjemløshed og ikke i hjemløshed mellem 2009 og 2018. Procent og antal.

Profil og dødsårsager	Døde frem til 2018 blandt 18-29-årige i 2009 i hjemløshed mellem 2009 og 2018	Døde frem til 2018 blandt 18-29-årige i 2009 i den øvrige befolkning (ikke i hjemløshed mellem 2009 og 2018)
<i>Køn</i>		
Mænd	78	67
Kvinder	22	33
I alt, procent	100	100
<i>Psykisk lidelse/misbrug</i>		
Hverken psykisk lidelse eller misbrug	7	61
Psykisk lidelse uden misbrug	6	18
Misbrug uden psykisk lidelse	24	7
Psykisk lidelse og misbrug	63	15
I alt, procent	100	100
<i>Dødsårsag</i>		
Svulster	3	18
Kredsløbssygdomme	5	7
Sygdomme i bevægeapparatet	0	1
Anden sygdom	29	32
Stofrelateret	31	8
Alkoholrelateret	5	1
Ulykker	6	12
Selv mord	13	15
Andre ydre årsager	5	3
Ukendt	3	3
I alt, procent	100	100
Antal personer (n)	263	2.608

Anm.: Analysepopulationen er 18-29-årige i befolkningen i 2009.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 10.3 viser, at blandt de døde, der har været i hjemløshed mellem 2009 og 2018, er der en markant overvægt af mænd, hvilket både afspejler, at der er væsentligt flere unge mænd end kvinder i hjemløshed, og at dødeligheden generelt er højere blandt yngre mænd end kvinder, hvilket også er tilfældet i den øvrige befolkning. Det er 63 % af de døde i hjemløshed, der både har haft en psykisk lidelse og et misbrug, og yderligere 24 % har haft et misbrug uden samtidig at være registreret med en psykisk lidelse. Derimod er det få blandt de døde i hjemløshed, der hverken har haft en psykisk lidelse eller et misbrug, hvilket derimod i langt højere grad er tilfældet blandt de unge, der er døde i den øvrige befolkning. Denne profil afspejler sig også i dødsårsagerne, hvor 31 % af dødsfaldene blandt de unge i hjemløshed er stofrelaterede dødsfald, og yderligere 5 % er alkoholrelaterede, sammenholdt med henholdsvis 8 % og 1 % blandt de unge, der er døde i den øvrige befolkning. I den øvrige befolkning er der derimod en væsentligt højere andel af dødsfaldene, der skyldes svulster eller ulykker. Andelen af dødsfaldene, der skyldes selvmord, er cirka lige stor i de to grupper, men når den markante overdødelighed i hjemløshedsggruppen tages i betragtning, afspejler det, at selvmordshyppigheden blandt de unge i hjemløshed er væsentligt højere end blandt øvrige unge. I tabel 10.4 har vi opgjort overdødeligheden blandt de unge i hjemløshed i forhold til unge i den øvrige befolkning, både for grupperne som helhed og for de enkelte dødsårsager. Opgørelsen viser, at unge i hjemløshed (ud fra denne afgrænsning af hjemløsheden) har 8,3 gange så stor risiko for at være afgået ved døden som unge i den øvrige befolkning, når dødeligheden frem til 2018 i de to grupper sammenlignes for de 18-29-årige i 2009. Særligt dødeligheden af stof- eller alkoholrelaterede årsager er mange gange højere blandt de unge i hjemløshed sammenlignet med øvrige unge, idet risikoen for at dø af stofrelaterede årsager er 35,5 gange så høj blandt unge i hjemløshed som for unge i den øvrige befolkning, mens risikoen for at dø af alkoholrelaterede årsager er 42,9 gange højere blandt unge i hjemløshed. Det afspejler også, at hjemløshed i høj grad rammer unge med misbrugsproblemer. Der er også en markant overdødelighed på grund af selvmord, idet risikoen for at begå selvmord er 7,7 gange så høj blandt unge i hjemløshed end blandt unge i den øvrige befolkning.

Tabel 10.4 Overdødelighed blandt unge i hjemløshed, i forhold til øvrige unge i befolkningen målt i 2018, opgjort for 18-29-årige i 2009. Samlet overdødelighed og overdødelighed for enkelte dødsårsager.

Samlet dødelighed og enkelte dødsårsager	Overdødelighed (faktor) blandt unge i hjemløshed (18-29-årige) med øvrige unge i befolkningen
Samlet dødelighed	8,3
<i>Dødsårsag</i>	
Svulster	1,7
Kredsløbssygdomme	6,4
Sygdomme i bevægeapparatet	-
Anden sygdom	8,0
Stofrelateret	34,5
Alkoholrelateret	42,9
Ulykker	4,5
Selvmod	7,7
Andre ydre årsager	15,9
Ukendt	10,2

Anm.: Analysepopulationen er 18-29-årige i befolkningen i 2009.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

En del af overdødeligheden blandt de unge i hjemløshed kan imidlertid forklares ved de unges øvrige udsathed. For at afdække i hvilken grad overdødeligheden kan tilskrives hjemløsheden, har vi foretaget en logistisk regressionsanalyse af dødeligheden i 2018. Denne analyse er foretaget for unge i hele befolkningen, hvor hjemløsheden indgår på lige fod med de øvrige udsathed- og risikofaktorer, som fx psykiske lidelser, misbrugsproblemer og tidligere anbringelser. For at kunne måle de øvrige udsathedsfaktorer på samme alderstrin, skifter vi i denne analyse til at benytte årgangen af 18-årige i 2009 som udgangspunkt for analysen. Hjemløsheden er målt i perioden fra 2009 til 2015, hvor de unge er mellem 18 og 24 år, mens dødeligheden er opgjort frem til og med 2018. Dermed giver analysen et mål for den overdødelighed, der kan forbindes med hjemløshed i ungdomsårene, når vi samtidig statistisk set kontrollerer for de øvrige udsathed- og risikofaktorer. Ifølge en deskriptiv opgørelse blandt de 18-årige i 2009, der blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen, er 2,3 % i denne gruppe afgået ved døden i 2018, mens der blandt de 18-årige i 2009, der ikke blev registreret i hjemløshed i 18-24-årsalderen, er 0,3 %, der er afgået ved døden i 2009 (ikke vist). Tabel 10.5 viser resultaterne af en logistisk regressionsanalyse af risikoen for at være afgået ved døden i 2009 afhængigt af, om den unge er registreret med hjemløshed i ungdomsårene, samt afhængigt af de øvrige udsathed- og risikofaktorer. Ud over hjemløsheden inkluderer model 1 oplysninger om den unges øvrige udsathed- og risikofaktorer, mens model 2 derudover også inkluderer oplysninger om den unges forældre. Analysen viser, at både i model 1 og 2 er der en odds-ratio på cirka 2,1, når vi sammenligner risikoen for at være afgået ved døden for henholdsvis de unge i hjemløshed med de unge, der ikke er registreret i hjemløshed. Dermed er der en forholdsvis stærk sammenhæng mellem hjemløshed og dødelighed, selv når der i modellen er kontrolleret for de øvrige udsathed- og risikofaktorer. Ser vi på de øvrige risikofaktorer, er der også en stærk sammenhæng mellem tidligere anbringelse og dødelighed med en odds-ratio på 3,3 i model 1 og 2,7 i model 2. Der er også en overdødelighed forbundet med at være på førtidspension, hvor det dog skal understreges, at andelen på førtidspension, i årgangen af unge som helhed, er forholdsvis lille.

Tabel 10.5 Logistisk regressionsmodel og odds-ratio for risikoen for at være afgået ved døden i 2018 afhængigt af indikatorer for hjemløshed, den unges øvrige karakteristika og forældrebaggrund. Opgjort for 18-årige i 2009.

Forklarende variabel	Dødelighed i 2018 for årgangen af 18-årige i 2009	
	Model 1 OR	Model 2 OR
<i>Køn</i>		
Kvinde (ref.)	-	-
Mand	2,013 ***	2,049 ***
<i>Etnisk baggrund</i>		
Dansk (ref.)	-	-
Indvandrer	0,429 *	0,517
Efterkommer	0,679	0,784
<i>Hjemløshed</i>		
Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (ref.)	-	-
I hjemløshed mellem 18 og 24 år	2,098 *	2,103 *

Dødelighed i 2018 for årgangen af 18-årige i 2009		
Forklarende variabel	Model 1 OR	Model 2 OR
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>		
Fuldført grundskole eller højere (ref.)	-	-
< 9. klasse	1,292	1,298
Ukendt/uoplyst	0,876	1,057
<i>Beskæftigelse og forsørgelse</i>		
Beskæftigelse (ref.)	-	-
Studerende	0,793	0,826
Ledig/kontanthjælp	4,583 ***	4,586 ***
Førtidspension	7,277 ***	7,092 ***
Øvrige udenfor arbejdsstyrken	1,983 **	1,995 **
<i>Udsathed</i>		
Psykisk lidelse	0,774	0,756
Misbrug	1,412	1,441
Ubetinget fængselsstraf	1,857	1,952
<i>Anbringelse/foranstaltning</i>		
Ingen af delene (ref.)	-	-
Anbringelse	3,276 ***	2,687 ***
Forebyggende foranstaltning	1,625 *	1,562
<i>Forældres udsathed og beskæftigelse</i>		
Forældre udsat, ung 16 år		1,051
Forældre uden beskæftigelse, ung 16 år		0,766
<i>Forældres højeste fuldførte uddannelse</i>		
Videregående uddannelse (ref.)		-
Erhvervsfaglig		1,137
Grundskole/gymnasial		1,195
Ukendt		0,835
<i>Familietype for forældre, ung 16 år</i>		
Bor med begge juridiske forældre (ref.)		-
Parfamilie med en juridisk forældre		0,908
Enlig mor		1,134
Enlig far		1,334
Ikke-hjemmeboende		1,473
Konstant	0,002 ***	0,002 ***
Antal personer (n)	64.503	64.503

Anm.: Analysepopulationen er 18-årige i befolkningen i 2009, der var i befolkningen som 16-årige og ikke var udvandrede i 2018.

Signifikante koefficienter. *) 0,01<p<0,05, **) 0,001<p<0,01, ***) p<0,001.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

10.2 Beskæftigelse og uddannelse i 2018

Når vi ser på de unges videre livsforløb efter hjemløsheden, er en væsentlig indikator for, om den unge har opnået en inklusion i samfundet og har fået fodfæste i livet igen, at den unge har fået en uddannelse og er kommet i beskæftigelse. Står de unge uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, er det derimod tegn på en fortsat marginalisering.

I de følgende opgørelser ser vi på beskæftigelsessituationen og uddannelsesniveautet i 2018, for de unge, der var i aldersgrupperne af 18-24-årige (tabel 10.6) og 25-29-årige (tabel 10.7) i 2009. I tabellerne er opgjort beskæftigelsesstatus, højeste fuldførte uddannelsesniveau, og om personen tilhører NEET-gruppen (hverken i uddannelse eller beskæftigelse) opgjort både i udgangssituationen i 2009 og 9 år senere i 2018. Opgørelserne er foretaget for personer i hver aldersgruppe, der blev registreret i hjemløshed i 2009, samt for personer i den øvrige befolkning (ikke i hjemløshed) i de samme aldersgrupper. I opgørelserne er udeladt de unge, der er døde eller udvandrede i den mellemliggende periode.

Tabel 10.6 Beskæftigelses- og forsørgelsesstatus, højeste fuldførte uddannelsesniveau og NEET-status i 2009 og 2018 blandt 18-24-årige i 2009, særskilt for personer i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 2009. Procent og antal.

	18-24-årige i hjemløshed i 2009		18-24-årige ikke i hjemløshed i 2009	
	2009	2018	2009	2018
<i>Beskæftigelse og forsørgelse</i>				
I beskæftigelse	9	23	47	77
Ledige	2	1	1	2
Studerende	8	4	39	7
Kontanthjælp	54	44	4	6
Førtidspension	3	17	1	2
Øvrige uden for arbejdsstyrken	24	11	8	5
I alt	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelsesniveau</i>				
Videregående uddannelse	0	2	7	46
Erhvervsfaglig uddannelse	3	13	16	30
Gymnasial uddannelse	2	3	36	8
Grundskole	71	59	37	14
< 9. klasse	16	15	2	1
Ukendt	8	7	3	2
I alt	100	100	100	100
<i>Tilhører NEET-gruppen</i>				
Ikke i NEET-gruppen	24	31	85	84
I NEET-gruppen	76	69	15	16
I alt	100	100	100	100
Antal (n)	921	921	417.735	417.735

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige i 2009, som fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Forskellene mellem unge i hjemløshed og øvrige unge i fordelingerne på beskæftigelsesstatus, uddannelse og andel i NEET-gruppen i 2018 er signifikante med $p=0,000$ for alle tre mål.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 10.7 Beskæftigelses- og forsørgelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2009 og 2018 blandt 25-29-årige i 2009, særskilt for personer i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 2009. Procent og antal.

	25-29-årige i hjemløshed i 2009		25-29-årige ikke i hjemløshed i 2009	
	2009	2018	2009	2018
<i>Beskæftigelse og forsørgelse</i>				
I beskæftigelse	8	20	72	82
Ledige	3	3	2	2
Studerende	1	1	12	2
Kontanthjælp	69	43	5	7
Førtidspension	12	27	2	3
Øvrige uden for arbejdsstyrken	7	7	7	4
I alt	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>				
Videregående uddannelse	1	3	34	45
Erhvervsfaglig uddannelse	9	14	32	33
Gymnasial uddannelse	4	4	11	5
Grundskole	64	57	17	13
< 9. klasse	13	12	1	1
Ukendt	10	9	4	3
I alt	100	100	100	100
<i>Tilhører NEET-gruppen</i>				
Ikke-NEET	12	27	83	85
NEET	88	73	17	15
I alt	100	100	100	100
Antal (n)	581	581	291.670	291.670

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 25-29-årige i 2009, som fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018. Pga. afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100. Forskellene mellem unge i hjemløshed og øvrige unge i fordelingerne på beskæftigelsesstatus, uddannelse og andel i NEET-gruppen i 2018 er signifikante med $p=0,000$ for alle tre mål.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 10.6 viser, at størstedelen af de unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, fortsat i 2018 står uden for arbejdsmarkedet, ligesom det kun er en mindre del, der har opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse (erhvervsfaglig eller videregående uddannelse). Der er en lidt højere andel, der er i beskæftigelse i 2018, med 23 % mod 9 % i 2009, mens 4 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 er opgjort som studerende i 2018. Den samlede andel, der ikke er i NEET-gruppen, er opgjort til at være lidt højere (31 %) end andelen i beskæftigelse, og som er studerende lagt sammen. Det kan primært tilskrives forskelle i opgørelsesmetoden, hvor beskæftigelses- og forsørgelsesstatus er opgjort som den primære situation i løbet af året (som personen har befundet i, i længst tid), mens NEET-opgørelsen er baseret på en afgrænset måleperiode sidst på året. Uanset hvilken opgørelsesmetode, der anvendes, er det mere end to tredjedele af de unge, der blev registreret i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, som 9 år senere i 2018, står uden for både arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, hvilket derimod kun er tilfældet for en langt mindre gruppe i den tilsvarende aldersgruppe i den øvrige befolkning. Det er et tilsvarende billede, der tegner sig blandt dem, der var i hjemløshed som 25-29-årige i 2009 (tabel 10.7), hvor 73 % tilhører NEET-gruppen i 2018 og kun 20 % er i

beskæftigelse. Det kan særligt bemærkes, at 27 % blandt dem, der var i hjemløshed som 25-29-årige i 2009, er på førtidspension i 2018, mens det tilsvarende gælder 17 % af dem, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009 (tabel 10.6).

Vi har endvidere belyst, hvilke øvrige forhold der kan være med til at forklare de unges beskæftigelses- og uddannelsesstatus i 2018. Her har vi set på betydningen af psykiske lidelser og misbrugsproblemer, om de har haft en anbringelse i barndommen, samt deres familiebaggrund. Disse opgørelser har vi udelukkende foretaget for de unge i hjemløshed, men ikke blandt unge i den øvrige befolkning. I tabel 10.8 og 10.9 er for henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 opgjort beskæftigelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018, afhængig af, om personen hverken er registreret med psykisk lidelse eller misbrug, er registreret med psykisk lidelse uden misbrug, misbrug uden psykisk lidelse eller er registreret med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Psykisk lidelse og misbrug er opgjort akkumuleret hen over det hidtidige livsforløb frem til 2018.

Tabel 10.8 Beskæftigelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018 blandt 18-24-årige i hjemløshed 2009, særligt for kombinationer af psykisk lidelse og misbrug. Procent og antal.

Psykisk lidelse og misbrug målt frem til 2018	18-24-årige i hjemløshed i 2009			
	Hverken psykisk lidelse eller misbrug	Psykisk lidelse uden misbrug	Misbrug uden psykisk lidelse	Psykisk lidelse og misbrug
<i>Beskæftigelse og forsørgelse i 2018</i>				
I beskæftigelse/studerende	48	27	37	16
Kontanthjælp/ledig	33	48	42	51
Førtidspension/øvrige uden for arbejdsstyrken	19	25	21	34
I alt	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelse i 2018</i>				
Erhvervskompetencegivende uddannelse	24	12	19	12
Gymnasial/grundskole	57	71	67	60
< 9. klasse/ukendt	19	18	13	28
I alt	100	100	100	100
<i>Tilhører NEET-gruppen i 2018</i>				
Ikke-NEET	51	33	42	19
NEET	49	67	58	81
I alt	100	100	100	100
Antal (n)	189	156	126	450

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de 18-24-årige i 2009, som fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

På grund af afrunding summerer procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Signifikanstest på forskelle mellem kategorierne for psykisk lidelse og misbrug: Beskæftigelse: $p=0,000$, Uddannelse: $p=0,000$, NEET-gruppen: $p=0,000$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 10.9 Beskæftigelses- og forsørgelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018 blandt 25-29-årige i hjemløshed 2009, særskilt for kombinationer af psykisk lidelse og misbrug. Procent og antal.

Psykisk lidelse og misbrug målt frem til 2018	25-29-årige i hjemløshed i 2009			
	Hverken psykisk lidelse eller misbrug	Psykisk lidelse uden misbrug	Misbrug uden psykisk lidelse	Psykisk lidelse og misbrug
<i>Beskæftigelse og forsørgelse i 2018</i>				
I beskæftigelse/studerende	46	30	26	9
Kontanthjælp/ledig	32	36	59	47
Førtidspension/øvrigt uden for arbejdsstyrken	23	33	15	44
I alt	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelse i 2018</i>				
Erhvervskompetencegivende uddannelse	29	21	14	13
Gymnasial/grundskole	48	65	64	64
< 9. klasse/ukendt	23	14	22	23
I alt	100	100	100	100
<i>Tilhører NEET-gruppen i 2018</i>				
Ikke-NEET	54	41	26	17
NEET	46	59	74	83
I alt	100	100	100	100
Antal (n)	92	66	121	302

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de 25-29-årige i 2009, som fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

På grund af afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Signifikanstest på forskelle mellem kategorierne for psykisk lidelse og misbrug: Beskæftigelse: $p=0,000$, Uddannelse: $p=0,000$, NEET-gruppen: $p=0,000$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Opgørelserne for både de 18-24-årige og de 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem beskæftigelses- og uddannelsessituationen i 2018, og om personen er registreret med psykisk lidelse og misbrug. Det er blandt dem, der hverken er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrug, at vi finder langt den højeste andel, der er i beskæftigelse eller under uddannelse i 2018, mens der omvendt er den laveste andel i beskæftigelse eller uddannelse blandt dem, der er registreret med både en psykisk lidelse og et misbrug, hvilket samtidig er den største af de fire grupper i begge aldersgrupperne. Blandt de 18-24-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, og som hverken er registreret med en psykisk lidelse eller et misbrug, er der i 2018 en andel på 48 %, der er i beskæftigelse eller i uddannelse, mens der kun er 16 % i beskæftigelse eller i uddannelse blandt dem, der er registreret med både en psykisk lidelse og et misbrug. I aldersgruppen af 25-29-årige i hjemløshed i 2009, er de tilsvarende andele i 2018 på henholdsvis 46 og 9 %. Risikoen for at stå uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, når de unge, der var i hjemløshed i ungdomsårene, kommer op i 30-årsalderen, hænger således i høj grad sammen med kompleksiteten i udsathed.

I tabel 10.10 er beskæftigelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018 blandt dem, der var i hjemløshed som 18-24-årige og 25-29-årige i 2009 opgjort særskilt for, om personen har været anbragt i barndommen eller ej. I begge aldersgrupperne er der generelt en lavere andel i beskæftigelse eller i uddannelse i 2018 blandt de unge i hjemløshed, der tidligere har

været anbragt, sammenlignet med de unge i hjemløshed, der ikke tidligere har været anbragt. Det er også blandt de unge i hjemløshed, der tidligere har været anbragt, at vi finder den laveste andel med en erhvervskompetencegivende uddannelse. Som det fremgik i kapitel 7 er der generelt en høj kompleksitet i udsathed blandt mange af de tidligere anbragte i hjemløshed, herunder en høj andel med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem. På den måde er der en høj grad af samspil mellem de forskellige udsathed- og risikofaktorer i forhold til de unges videre livschancer i årene efter hjemløsheden.

Tabel 10.10 Beskæftigelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018 blandt 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed 2009, særskilt for tidligere anbragte og ikke-anbragte. Procent og antal.

	18-24-årige i hjemløshed i 2009		25-29-årige i hjemløshed i 2009	
	Ikke tidligere anbragt	Tidligere anbragt	Ikke tidligere anbragt	Tidligere anbragt
<i>Beskæftigelse og forsørgelse i 2018</i>				
I beskæftigelse/studerende	36	16	24	17
Kontanthjælp/ledig	39	53	46	46
Førtidspension/øvrige uden for arbejdsstyrken	25	30	30	37
I alt	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelse i 2018</i>				
Erhvervskompetencegivende uddannelse	19	10	23	8
Gymnasial/grundskole	65	59	62	61
< 9. klasse/ukendt	15	31	15	31
I alt	100	100	100	100
<i>Tilhører NEET-gruppen i 2018</i>				
Ikke-NEET	40	21	33	20
NEET	60	79	67	80
I alt	100	100	100	100
Antal (n)	504	417	329	252

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, som fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

På grund af afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Signifikanstest mellem tidligere anbragte unge i hjemløshed sammenlignet med ikke tidligere anbragte unge i hjemløshed: 18-24-årige: Beskæftigelse: $p=0,000$, Uddannelse: $p=0,000$, NEET-gruppen: $p=0,000$. 25-29-årige: Beskæftigelse: $p=0,082$, Uddannelse: $p=0,000$, NEET-gruppen: $p=0,002$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Vi har også set på, hvordan de videre uddannelses- og beskæftigelseschancer blandt de unge i hjemløshed hænger sammen med forældrebaggrunden. I tabel 10.11 er opgjort beskæftigelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018 blandt dem, der var i hjemløshed som 18-24-årige og 25-29-årige i 2009 set i forhold til forældrebaggrunden, hvor der er skelnet mellem dem, hvor ingen af forældrene har tegn på udsathed, og mindst én forælder var i beskæftigelse (opgjort da den unge var 16 år), og dem, hvor mindst én af forældrene har tegn på udsathed, og/eller ingen af forældrene var i beskæftigelse. Særligt i den yngste af de to aldersgrupper er der en højere andel i beskæftigelse og en højere andel med en erhvervskompetencegivende uddannelse i 2018 blandt de unge i hjemløshed i 2009, hvor ingen af forældrene har tegn på udsathed og mindst én forælder er i beskæftigelse, mens der er en lavere andel i beskæftigelse og et lavere uddannelsesniveau, blandt de unge, hvor mindst én af forældrene

har tegn på udsathed, og/eller ingen af forældrene er i beskæftigelse. Denne tendens er dog ikke ligeså tydelig i aldersgruppen af 25-29-årige i hjemløshed i 2009, hvor der kun er en sådan sammenhæng i forhold til andelen i beskæftigelse i 2018, men ikke når vi sammenligner de unges uddannelsesniveau mellem de to forældregrupper.

Tablet 10.11 Beskæftigelses- og forsørgelsesstatus, uddannelsesniveau og NEET-status i 2018 blandt 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for forældrebaggrund. Procent og antal.

	18-24-årige i hjemløshed i 2009		25-29-årige i hjemløshed i 2009	
	Forældre ikke udsat og mindst én forælder i beskæftigelse	Mindst én for- ælder udsat og/eller ingen forældre i arbejde	Forældre ikke udsat og mindst én forælder i beskæftigelse	Mindst én for- ælder udsat og/eller ingen forældre i arbejde
<i>Beskæftigelse og forsørgelse i 2018</i>				
I beskæftigelse/studerende	33	22	21	21
Kontanthjælp/ledig	42	48	46	45
Førtidspension/øvrige uden for arbejdsstyrken	25	29	32	34
I alt	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelse i 2018</i>				
Erhvervskompetencegivende uddannelse	20	12	20	14
Gymnasial/grundskole	64	61	68	57
< 9. klasse/ukendt	16	27	12	29
I alt	100	100	100	100
<i>Tilhører NEET-gruppen i 2018</i>				
Ikke-NEET	36	27	29	26
NEET	64	73	71	74
I alt	100	100	100	100
Antal (n)	387	534	255	326

Anm.: Analysepopulationen udgøres af de 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, som fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

På grund af afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Signifikantstest mellem unge i hjemløshed med udsatte forældre/ingen forældre i arbejde sammenlignet med unge i hjemløshed med ikke-udsatte forældre/begge forældre i arbejde: 18-24-årige: Beskæftigelse: $p=0,002$, Uddannelse: $p=0,000$, NEET-gruppen: $p=0,005$. 25-29-årige: Beskæftigelse: $p=0,888$, Uddannelse: $p=0,000$, NEET-gruppen: $p=0,487$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Vi har også undersøgt, om der er forskel i uddannelses- og beskæftigelsessituationen i 2018 afhængigt af, om de unge var herbergsbrugere, sofasovere eller befandt sig i en af de øvrige hjemløshedssituationer i 2009 (ikke vist). Der er imidlertid ikke væsentlige forskelle i forhold til andelen i uddannelse og beskæftigelse i 2018, når vi sammenligner unge, der blev registreret i de forskellige hjemløshedssituationer i 2009. En undtagelse er dog, at der blandt unge i kategorien af øvrige hjemløshedssituationer (der bl.a. indbefatter gadesovere og brugere af natvarmestuebrugere) er en højere andel, der i 2018 er på førtidspension eller i øvrigt uden for arbejdsstyrken, sammenlignet med boformsbrugere og sofasovere.

10.3 Psykisk lidelse og misbrug

Ud over de unges uddannelses- og beskæftigelsessituation er en anden væsentlig indikator på deres nuværende livssituation, om de inden for de seneste år er registreret med en psykisk lidelse eller misbrugsproblemer. I tabel 10.12 er opgjort, om de unge har været registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem inden for de seneste 3 år med tilgængelige data, det vil sige fra 2016 til 2018. Opgørelsen er foretaget for aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009, sammenlignet med øvrige unge i befolkningen i samme aldersgrupper. Disse opgørelser adskiller sig fra opgørelserne af udsathed blandt de unge omtalt i kapitel 5. Her opgjorde vi andelen, der var registreret med en psykisk lidelse eller et misbrug hen over det hidtidige livsforløb, og vi så, at der hen over årene er en stadig større del af de unge i vores analysepopulation, som bliver registreret med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem. Opgørelserne af de akkumulerede andele med psykiske lidelser og misbrugsproblemer i kapitel 5 tager dog ikke højde for, at nogle af disse unge siden kan have lagt et misbrug bag sig eller være kommet sig over en psykisk lidelse (som fx angst eller en depression). En registrering med en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem inden for de seneste 3 år er generelt en indikation på, at de unge fortsat har væsentlige udfordringer med deres psykiske helbred eller har et misbrugsproblem. Det skal dog generelt tages i betragtning, at andelen i tabel 10.11 kun omfatter unge, der har haft en kontakt med behandlingssystemet, og således er blevet registreret med en psykiatrisk diagnose eller et misbrugsproblem. Der kan således også være unge, der har psykiske vanskeligheder eller misbrugsproblemer, men som ikke er registreret med disse problematikker. Ud over psykisk lidelse og misbrug, har vi i tabellen også opgjort, hvor stor en del af de unge, der har modtaget en ubetinget fængselsdom i perioden mellem 2016 og 2018.

Tabel 10.12 Registreringer af unge med psykisk lidelse eller misbrug inden for seneste 3 år (2016-2018) blandt 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, særskilt for unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 2009. Procent og antal.

	18-24-årige i 2009		25-29-årige i 2009	
	I hjemløshed i 2009	Ikke i hjemløshed i 2009	I hjemløshed i 2009	Ikke i hjemløshed i 2009
<i>Udsathedsidekator</i>				
Psykisk lidelse 2016-2018	34	6	32	5
Misbrug 2016-2018	34	2	46	2
– Stofmisbrug 2016-2018	30	2	39	1
– Alkoholmisbrug 2016-2018	9	<1	14	<1
Ubetiget fængselsdom 2016-2018	12	<1	11	<1
Antal (n)	921	417.735	581	291.670

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, som var i live og bosiddende i Danmark i 2018. Alle forskelle mellem unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed er signifikante for begge aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 10.12 viser, at både blandt de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i 2009, er det 34 %, der er blevet registreret med en psykisk lidelse inden for de seneste 3 år af analyseperioden, mens det derimod kun gælder 5-6 % blandt øvrige unge i de samme aldersgrupper. Der er 34 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 og 40 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der i perioden mellem 2016 og 2018, er blevet registreret med et misbrugsproblem, hvoraf hovedparten er registreret med et stofmisbrug. Derimod er det kun ganske få procent af

de øvrige unge, der er blevet registreret med et misbrugsproblem i samme tidsrum. Den højere andel, der mellem 2016 og 2018, er registreret med et misbrugsproblem blandt de unge, der var i hjemløshed som 25-29-årige i 2009, understreger generelt, at de 25-29-årige i hjemløshed har en endnu højere kompleksitet i udsathedet sammenlignet med de 18-24-årige. Desuden viser opgørelsen, at 12 % af de 18-24-årige og 11 % af de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 har fået en ubetinget fængselsdom mellem 2016-2018. Disse opgørelser viser således, at det er en betydelig del af de unge, der i 2009 blev registreret i hjemløshed, som fortsat i dag har væsentlige psykiske og sociale problemer.

Vi har også set på, om andelen, der er registreret med en psykisk lidelse, et misbrugsproblem eller en fængselsdom inden for de seneste 3 år, er forskellig blandt de unge i hjemløshed med en tidligere anbringelse sammenlignet med dem, der ikke har været anbragt (tabel 10.13). Tabel 10.13 viser, at blandt de 18-24-årige i hjemløshed er der en højere andel blandt de tidligere anbragte, der er registreret med en psykisk lidelse inden for de seneste 3 år: 40 %, sammenlignet med 29 % blandt dem, der ikke har været anbragt. Blandt de 25-29-årige, der var i hjemløshed i 2009, er der derimod ingen signifikant forskel på denne andel mellem anbragte og ikke-anbragte. Både blandt de unge, der som 18-24-årige og 25-29-årige var i hjemløshed i 2009, er der endvidere en højere andel blandt de tidligere anbragte, der er registreret med et misbrug mellem 2016 og 2018, sammenlignet med de ikke-anbragte med henholdsvis 43 og 27 % blandt de 18-24-årige, og med henholdsvis 53 og 40 % blandt de 25-29-årige.

Tabel 10.13 Registreringer af unge med psykisk lidelse eller misbrug inden for seneste 3 år (2016-2018) blandt 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for tidligere anbragte og ikke tidligere anbragte unge. Procent og antal.

	18-24-årige i hjemløshed i 2009		25-29-årige i hjemløshed i 2009	
	Tidligere anbragte	Ikke tidligere anbragte	Tidligere anbragte	Ikke tidligere anbragte
<i>Udsathedssindikator</i>				
Psykisk lidelse 2016-2018	40 *	29	34	31
Misbrug 2016-2018	43 *	27	53 *	40
– Stofmisbrug 2016-2018	39 *	23	47 *	33
– Alkoholmisbrug 2016-2018	11	8	13	15
Ubetinget fængselsdom 2016-2018	16 *	9	14 *	8
Antal (n)	417	504	252	329

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, som var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Note: *) Signifikant forskel.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

10.4 Familietype og børn

Vi har også set på de unges egen familiesituation i 2018. Tabel 10.14 viser familietyper i 2018 for dem, der var i hjemløshed som 18-24-årige og 25-29-årige i 2009 sammenlignet med øvrige unge i samme aldersgrupper. Der er en markant forskel på familietypen i 2018, når vi sammenligner de unge, der var i hjemløshed i 2009 med unge i den øvrige befolkning. Blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 var der 65 %, der i 2018 – hvor disse unge var mellem 27 og 33 år – var enlige uden hjemmeboende børn, mens denne andel blandt øvrige unge i samme aldersgrupper var 31 %. Derimod var der kun 15 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der

i 2018 levede i en parfamilie med børn, mens det var tilfældet for 44 % af de unge i den øvrige befolkning. Der var 8 % af de 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der i 2018 var enlig forælder, mens det var tilfældet for 5 % i den øvrige befolkning. Forskellen i egen familietype i 2018 mellem de unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed, bliver endnu tydeligere, når vi ser på dem, der var mellem 25 og 29 år i 2009, og som i 2018 er mellem 34 og 38 år. Blandt dem i denne aldersgruppe, der var i hjemløshed i 2009, var det kun 14 %, der i 2018 levede i en parfamilie med børn sammenlignet med 64 % blandt øvrige unge i denne aldersgruppe. Derimod var 70 % af dem, der var i hjemløshed i 2009, enlige uden hjemmeboende børn i 2018, mens det gjaldt for 20 % af personerne i denne aldersgruppe i den øvrige befolkning. Disse opgørelser viser således, at en væsentligt lavere andel af de unge i hjemløshed stifter familie og børn, når de når lidt længere op i voksenlivet.

Tabel 10.14 Familietype i 2018 blandt 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, særskilt for personer i hjemløshed og ikke i hjemløshed i 2009. Procent og antal.

	18-24-årige i 2009		25-29-årige i 2009	
	I hjemløshed i 2009	Ikke i hjemløshed i 2009	I hjemløshed i 2009	Ikke i hjemløshed i 2009
<i>Egen familietype i 2018</i>				
Par uden hjemmeboende børn	12	20	11	9
Par med hjemmeboende børn	15	44	14	64
Enlige uden hjemmeboende børn	65	31	70	20
Enlige med hjemmeboende børn	8	5	6	8
I alt, procent	100	100	100	100
Antal (n)	921	417.735	581	291.670

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, som var i live og bosiddende i Danmark i 2018. På grund af afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Signifikans af forskel i familietype mellem unge i hjemløshed og ikke i hjemløshed: 18-24-årige: P=0,000; 25-29-årige: P=0,000.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

10.5 Typer af unge i hjemløshed og det videre livsforløb

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvad der kendetegner det efterfølgende forløb for de grupper af unge i hjemløshed med en forskellig profil, som vi identificerede i kapitel 9. Vi afdækker, hvad der kendetegner de unges uddannelse og arbejdsmarkedstilknytning i 2018 afhængigt af, hvilken af de tre forskellige grupper de tilhørte på det tidspunkt, hvor de blev registreret i hjemløshed. Ligeledes ser vi på, hvor stor en andel i hver gruppe, der har været registreret med en psykisk lidelse, et misbrug eller en ubetinget fængselsdom de seneste 3 år frem til 2018, og på hvad der kendetegner de unges egen familietype i 2018.

I tabel 10.15 er opgjort beskæftigelsesstatus, det højeste fuldførte uddannelsesniveau, og om personen tilhører NEET-gruppen i 2018 for de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 for hver enkelt af de tre grupper, der blev identificeret gennem den latente klasseanalyse. Situationen i 2018, hvor personerne i denne aldersgruppe er mellem 27 og 34 år, sammenholdes for hver gruppe med de tilsvarende andele i 2009. Som beskrevet i kapitel 9 består gruppe 1 særligt af unge med en høj kompleksitet i udsathed, heraf mange med tidligere anbringelse, mens gruppe 2 overvejende består af unge med psykiske lidelser, herunder unge fra forskellige sociale lag. Endelig består gruppe 3 af unge, der i mindre grad er registreret med en psykisk lidelse eller misbrug, men som på andre områder er uden for i samfundet, herunder mange unge med

indvandrerbaggrund. Tabel 10.15 viser, at når vi ser på de unges situation i 2018, er der en tydelig forskel mellem grupperne i udviklingen, da væsentligt færre er i beskæftigelse eller i uddannelse i 2018 i gruppe 1 med 13 %, mens væsentligt flere er i beskæftigelse eller uddannelse i gruppe 3, hvor 38 % er i beskæftigelse eller i uddannelse i 2018. Der er også flere i gruppe 3 end i de to øvrige grupper, der har opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse med 20 % i gruppe 3 mod kun 12 % i gruppe 2. I gruppe 1 er der for få personer, der har opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse, til at vi kan opgøre den præcise andel.

Tabel 10.15 Beskæftigelse og uddannelse i 2009 og 2018 blandt 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for grupper med forskellig udsathedprofil. Procent og antal.

	Gruppe 1		Gruppe 2		Gruppe 3		Alle	
	2009	2018	2009	2018	2009	2018	2009	2018
<i>Beskæftigelse og forsørgelse</i>								
I beskæftigelse/studerende	8	13	13	19	24	38	17	27
Kontanthjælp/ledig	53	55	70	45	47	43	56	45
Førtidspension/øvrige uden for arbejdsstyrken	38	32	18	36	30	20	27	27
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>								
Erhvervskompetencegivende uddannelse	0	-	3	12	4	20	3	15
Gymnasial	0	-	4	6	1	-	2	3
Grundskole	35	31	78	68	78	63	71	59
< 9. klasse	39	37	14	13	9	9	16	15
Ukendt	26	23	2	1	7	-	8	7
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>NEET</i>								
I NEET-gruppen	81	83	83	77	69	58	76	69
Ikke i NEET-gruppen	19	17	17	23	31	42	24	31
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal (n)	159	159	316	316	446	446	921	921

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

På grund af afrunding summerer de enkelte procentandele ikke i alle tilfælde til 100.

Forskellene mellem grupperne i for beskæftigelsesstatus, uddannelse og andel i NEET-gruppen i 2018 er signifikante med $p=0,000$ for alle tre mål.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

I tabel 10.16 er for de tre typer af 18-24-årige i hjemløshed i 2009 opgjort, om den unge er registreret med en psykisk lidelse, et misbrug eller har fået en ubetinget dom i perioden mellem 2016-2018. Tabellen viser, at der generelt er en højere andel, der er registreret med både en psykisk lidelse og et misbrug i gruppe 1 og 2 end i gruppe 3. Andelen registreret med en psykisk lidelse mellem 2016 og 2018 er lidt højere i gruppe 2 end i gruppe 1. Profilen af gruppe 2 er netop særligt karakteriseret ved en høj andel med psykisk lidelse, mens gruppe 1 består af unge med en mere kompleks udsathedprofil. Det kan også være med til at forklare, at vi i gruppe 1 finder en væsentligt højere andel på 28 %, der har fået en ubetinget fængselsdom mellem 2016 og 2018, sammenlignet med kun 4 % i gruppe 2 og 12 % i gruppe 3.

Tabel 10.16 Andel med psykisk lidelse, misbrug eller ubetinget dom mellem 2016 og 2018 blandt 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for typer af unge i hjemløshed (gruppe 1-3). Procent.

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Alle 18-24-årige i hjemløshed i 2009
<i>Udsathedssindikator</i>				
Psykisk lidelse mellem 2016 og 2018	40	50	20	34
Misbrug mellem 2016 og 2018	45	44	23	34
– Stofmisbrug	43	38	20	30
– Alkoholmisbrug	9	12	7	9
Ubetinget dom mellem 2016 og 2018	28	4	13	12
Antal (n)	159	316	446	921

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, som var i live og bosiddende i Danmark i 2018. For alle udsathedssindikatorerne er der en signifikant forskel mellem de tre grupper samlet set i andelen registreret på hver enkelt indikator.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Endelig har vi også opgjort fordelingen af de unges egen familietype i 2018 for hver af de tre grupper (tabel 10.17). I alle tre grupper er der en høj andel der i 2018, hvor de unge er mellem 27 og 33 år, er enlige uden hjemmeboende børn. Denne andel er højest i gruppe 1 med 75 %, mens den er henholdsvis 66 og 61 % i gruppe 2 og 3. Den højeste andel i parfamilier med hjemmeboende børn finder vi i gruppe 3 med 17 %, mens denne andel er lavest i gruppe 1 med 8 %. Der er også flere enlige med hjemmeboende børn i både gruppe 2 og 3, med henholdsvis 9 og 8 % end i gruppe 1, hvor det kun gælder 4 %.

Tabel 10.17 Familietype i 2018 blandt 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for typer af unge i hjemløshed (gruppe 1-3). Procent og antal.

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Alle 18-24-årige i hjemløshed i 2009
<i>Familietype i 2018</i>				
Par uden hjemmeboende børn	13	10	13	12
Par med hjemmeboende børn	8	14	17	15
Enlige uden hjemmeboende børn	75	66	61	65
Enlige med hjemmeboende børn	4	9	8	8
I alt, procent	100	100	100	100
Antal (n)	159	316	446	921

Anm.: Analysepopulationen udgøres af 18-24-årige i 2009, som var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Signifikans for forskel mellem grupperne i familietype: $P=0,010$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

10.6 Hjemløshedens betydning for livssituationen i 2018

I de foregående opgørelser i kapitlet har vi set på de videre uddannelses- og beskæftigelses-chancer og tegn på fortsat udsathed i de efterfølgende år blandt de unge, der tidligere har været registreret i hjemløshed. Vi har i den forbindelse også sammenholdt de unge i hjemløshed med unge i den øvrige befolkning, og opgørelserne har generelt vist, at langt flere af de

unge i hjemløshed står uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i slutningen af undersøgelsesperioden, sammenlignet med øvrige unge i befolkningen. I dette afsnit vil vi se på, om hjemløshed i ungdommen er forbundet med en større risiko for at være uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet i de efterfølgende år, når vi samtidig i en statistisk model kontrollerer for øvrige risikofaktorer, såsom psykiske lidelser, misbrugsproblemer, tidligere anbringelse og en udsat familiebaggrund. Det er faktorer, som samtidig med at være risikofaktorer for hjemløshed også i sig selv kan være forbundet med risiko for at stå uden for arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet. Som mål for at være uden for i samfundet benytter vi NEET-indikatoren, det vil sige, om den unge hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, som generelt er det stærkeste og enkleste af de mål for en ekskluderet position i 2018, som vi har anvendt i de tidligere analyser. Hvis den unge er i NEET-gruppen, er det tegn på en fortsat social eksklusion, som kommer til udtryk ved, at den unge hverken er selvforsørgende eller indgår i et arbejds- eller uddannelsesfællesskab. Hvis den unge derimod ikke tilhører NEET-gruppen, er det tegn på, at den unge har formået at komme i uddannelse eller beskæftigelse på trods af at være blevet ramt af alvorlig marginalisering i de tidlige ungdomsår. Vi anvender en logistisk regressionsmodel til at estimere risikoen for at tilhøre NEET-gruppen (afhængig variabel) forklaret ud fra en række øvrige faktorer (uafhængige variable), der ud over en registrering i hjemløshed også indbefatter de øvrige udsathed- og risikofaktorer. Når vi inddrager hjemløsheden som en uafhængig variabel i modellen, skifter vi fra at se på aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige, der var i hjemløshed i det enkelte opgørelsesår til i stedet at basere analysen på årgangene af 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013 og opgøre hjemløsheden ud fra, om de unge i disse årgange blev registreret i hjemløshed, da de var mellem 18 og 24 år. Derved fås det mest enkle mål for, om den unge har været i hjemløshed eller ej i løbet af ungdomsårene.

Tabel 10.18 viser resultaterne af den logistiske regressionsanalyse af risikoen for at være i NEET-gruppen i 2018, estimeret for årgangene af 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013, hvor hjemløshed i 18-24-årsalderen indgår som en af de forklarende variable i modellen på linje med de øvrige udsathed- og risikofaktorer. For hver årgang af 18-årige har vi estimeret to modeller – en model henholdsvis med og uden indikatorerne for forældrebaggrunden – da disse variable generelt kan have en betydning for de udsathed- og risikofaktorer, der kendetegner de unge selv, og derved påvirker forklaringskraften af de unges egen udsathed i modellen.

Analysen viser, at både for de 18-årige i 2009 og 2013 er der en signifikant sammenhæng mellem at have været i hjemløshed på et tidspunkt i 18-24-årsalderen og risikoen for at tilhøre NEET-gruppen i 2018 (hvor de 18-årige i 2009 er 27 år, og de 18-årige i 2013 er 23 år), når der samtidig statistisk set er kontrolleret for alle de øvrige faktorer, der indgår i modellen. Odds-ratioen for sammenhængen mellem hjemløshed og at tilhøre NEET-gruppen i 2018 er cirka 1,7 for de 18-årige i 2009 og cirka 1,8-1,9 for de 18-årige i 2013. Det er af samme størrelsesorden som koefficienterne for tidligere anbringelse eller misbrug. Den stærkeste forklaringskraft i forhold til, om den unge tilhører NEET-gruppen i 2018, er knyttet til ikke at have fuldført 9. klasse (samt for kategorien ukendt/uoplyst uddannelsesniveau) med en odds-ratio på cirka 4, hvilket er en meget stærk sammenhæng, efterfulgt af en psykisk lidelse, med en odds-ratio på cirka 2,5. Der er generelt ikke nogen stærk sammenhæng mellem forældrebaggrundsvariable og risikoen for at tilhøre NEET-gruppen, når der vel at mærke samtidig er kontrolleret for de unges egen udsathed (model 2).

Selvom sammenhængen mellem hjemløshed i ungdomsårene og at tilhøre NEET-gruppen i 2018 ikke er ligeså stærk som betydningen af at have en psykisk lidelse indikerer modellens resultater, at også hjemløsheden i sig selv har en negativ indvirkning på de videre uddannelses- og beskæftigelseschancer blandt de unge. Der skal dog ved brugen af den logistiske regressionsanalyse generelt tages forbehold for, at der kan være uobserverede faktorer, som kan påvirke den undersøgte sammenhæng mellem hjemløshed og risikoen for at være i NEET-gruppen, herunder uobserveret selektion, som fx at hjemløsheden også afspejler en særlig høj grad af udsathed hos de unge, som ikke i fuldt omfang indfanges af de øvrige udsathedsfaktorer i modellen.

Tabel 10.18 Logistisk regressionsmodel og odds-ratio for risikoen for at tilhøre NEET-gruppen i 2018 afhængigt af indikatorer for hjemløshed, den unges øvrige karakteristika og forældrebaggrund. Særskilt for 18-årige i 2009 og 2013.

Forklarende variabel	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Model 1 OR	Model 2 OR	Model 1 OR	Model 2 OR
<i>Køn</i>				
Kvinde (ref.)	-	-	-	-
Mand	0,711 ***	0,711 ***	0,906 ***	0,921 ***
<i>Etnisk baggrund</i>				
Dansk (ref.)	-	-	-	-
Indvandrer	1,628 ***	1,421 ***	1,265 ***	1,055
Efterkommer	1,631 ***	1,470 ***	1,632 ***	1,403 ***
<i>Hjemløshed</i>				
Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (ref.)	-	-	-	-
I hjemløshed mellem 18 og 24 år	1,680 ***	1,651 ***	1,945 ***	1,846 ***
<i>Højeste fuldførte uddannelse i 2018</i>				
Erhvervskompetencegiv. (ref.)	-	-	-	-
Gymnasial	1,237 ***	1,222 ***	0,647 ***	0,668 ***
Grundskole	3,801 ***	3,732 ***	3,887 ***	3,650 ***
< 9. klasse	4,638 ***	4,520 ***	4,186 ***	3,856 ***
Ukendt/uoplyst	5,929 ***	5,692 ***	5,320 ***	4,773 ***
<i>Udsathed målt frem til 2018</i>				
Psykisk lidelse	2,510 ***	2,520 ***	2,441 ***	2,457 ***
Misbrug	1,724 ***	1,726 ***	1,777 ***	1,767 ***
Ubetinget fængselsstraf	1,442 ***	1,433 ***	1,643 ***	1,627 ***
<i>Anbringelse/foranstaltning</i>				
Ingen af delene (ref.)	-	-	-	-
Anbringelse	1,595 ***	1,560 ***	1,696 ***	1,292 ***
Forebyggende foranstaltning	1,464 ***	1,412 ***	1,859 ***	1,670 ***

Forklarende variabel	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Model 1 OR	Model 2 OR	Model 1 OR	Model 2 OR
<i>Forældrebaggrund</i>				
Forældre udsat, ung 16 år		0,980		1,074 *
Forældre uden beskæftigelse, ung 16 år		1,240 ***		1,312 ***
Forældres højeste fuldførte uddannelse				
Videregående uddannelse (ref.)		-		-
Erhvervsfaglig		0,923 **		1,207 ***
Grundskole/gymnasial		1,111 **		1,391 ***
Ukendt		1,027		1,284 ***
<i>Familietype for forældre, ung 16 år</i>				
Bor med begge juridiske forældre (ref.)		-		-
Parfamilie med en juridisk forældre		1,012		1,047
Enlig mor		1,034		1,123 ***
Enlig far		1,116		1,158 **
Ikke-hjemmeboende		0,921		1,247 ***
Konstant	0,116 ***	0,117 ***	0,084 ***	0,069 ***
Antal personer (n)	64.200	64.200	70.692	70.692

Anm.: Analysepopulationen er 18-årige i befolkningen i henholdsvis 2009 og 2013, der var i befolkningen som 16-årige og er i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Signifikante koefficienter. *) $0,01 < p < 0,05$, **) $0,001 < p < 0,01$, ***) $p < 0,001$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

10.7 Sammenfatning

I dette kapitel har vi belyst, hvad der kendetegner livssituationen i 2018 for de unge, der blev registreret i hjemløshed tidligere i undersøgelsesperioden. Analyserne viser, at der er en høj overdødelighed i gruppen af unge i hjemløshed. Dødeligheden blandt unge i hjemløshed er således langt højere end blandt unge i almenbefolkningen, og afhængigt af, hvordan analysepopulationen af unge i hjemløshed afgrænses, viser analysen en markant højere dødelighed blandt unge i hjemløshed end blandt øvrige unge. En del af denne overdødelighed kan dog tilskrives de øvrige udsathedsfaktorer, der kendetegner mange af de unge i hjemløshed. Der er en særligt høj overdødelighed med baggrund i stof- og alkoholrelaterede årsager, ligesom der også er en høj overdødelighed på grund af selvmord.

Analyserne viser, at hovedparten af de 18-24-årige og 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, står uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i 2018. Det gælder cirka to ud af tre af de unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, og næsten tre ud af fire i den tilsvarende gruppe af 25-29-årige. Det er dermed kun en mindre del, der i 2018 er i beskæftigelse eller under uddannelse, og kun få har opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse. Der er en tendens til, at de unge, som er kommet i uddannelse eller beskæftigelse, primært var blandt de mindst udsatte i starten af perioden, mens den laveste andel i uddannelse og beskæftigelse findes blandt dem med den højeste kompleksitet i udsathed og blandt de unge med en tidligere anbringelse. Det er også en betydelig del af de unge, der fortsat har tegn på psykiske vanskeligheder eller har et misbrugsproblem, og også her finder vi den højeste andel blandt de unge i hjemløshed med en tidligere anbringelse. Endelig er der i 2018 langt flere enlige uden børn, blandt de unge, der har været i hjemløshed, sammenlignet

med unge i den øvrige befolkning, hvor langt flere bor i parfamilier (med eller uden børn), når de er nået slutningen af 20'erne eller starten af 30-erne. Resultaterne viser således, at en betydelig del af de unge, der har været i hjemløshed i ungdomsårene fortsat finder sig i en marginaliseret og udsat livssituation i årene efter hjemløsheden.

For at komme nærmere hjemløshedens konsekvenser for det videre livsforløb har vi i en statistisk model opgjort den relative betydning af hjemløsheden sammen med en række øvrige udsathedsfaktorer i forhold til at forklare risikoen for fortsat at stå uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i årene efter hjemløsheden. Denne analyse har vi foretaget for årgangen af unge, der var 18 år i 2009, hvor vi i modellen undersøger deres tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i 2018, hvor denne årgang er 27 år. Ifølge den statistiske model er der en statistisk sammenhæng mellem at have været i hjemløshed i ungdomsårene og risikoen for at tilhøre NEET-gruppen i 2018, også når vi statistisk set kontrollerer for alle de øvrige udsathed- og risikofaktorer blandt de unge, samt for deres forældrebaggrund. Selvom der kan være uobserverede forhold ved de unge i hjemløshed, som fx en særlig høj grad af udsathed, der ikke kan ses i registerdataene, tyder resultaterne generelt på, at hjemløshed på linje med en række øvrige udsathedsfaktorer påvirker de unges videre livschancer negativt.

11 Brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser

I dette kapitel undersøges de samfundsøkonomiske aspekter af hjemløsheden blandt unge. Der ses på brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser og på de samlede offentlige udgifter på tværs af velfærdssystemets forskellige sektorer for de unge. I den forbindelse skal man være opmærksom på, at hjemløsheden ofte opstår i sammenhæng med øvrige former for udsathed, som ligeledes kan være forbundet med øget brug af sociale og behandlingsmæssige indsatser. Undervejs i kapitlet ser vi på, hvordan udgifterne også hænger sammen med de unges øvrige udsathedprofil.

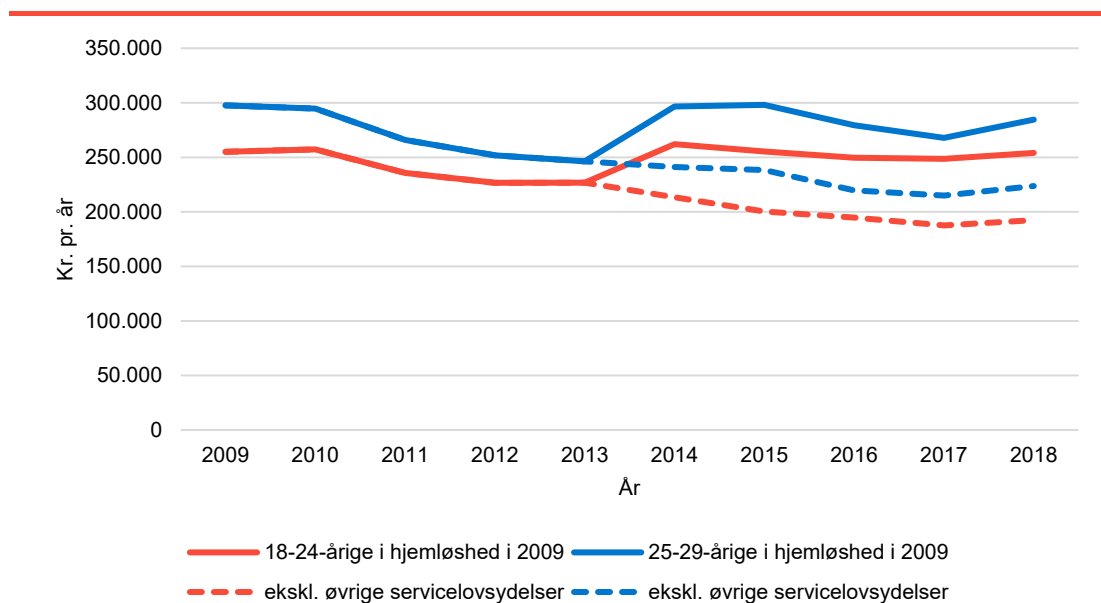
I kapitlets opgørelser er medregnet de typer af indsatser og ydelser, der findes oplysninger om i de centrale registre. Det er fx oplysninger om social støtte, ophold på herberger og botilbud, misbrugsbehandling, sundhedsydelser på både det somatiske og psykiatriske område samt udgifter til overførselsindkomster. Der indgår også oplysninger om retssager og indsættelser i fængsel. Der kan også være indsatser, som de unge har deltaget i, som der ikke findes oplysninger om i de centrale registre, og som derfor ikke indgår i opgørelserne. Det drejer sig fx om brug af væresteder og forskellige former for sociale aktiviteter i civilsamfundet. Det betyder, at de reelle omkostninger til alle de indsatser og ydelser, de unge samlet set modtager gennem det offentlige velfærdssystem og civilsamfundets indsatser, vil være lidt højere end de udgifter, der fremtræder i analyserne. Registeroplysningerne inkluderer dog langt de fleste omkostningstunge indsatser, som fx herbergsophold, døgnindlæggelser på hospital eller indsættelse i fængsel. Som beskrevet i rapportens metodekapitel, er udgifterne til indsatser og ydelser dels opgjort på baggrund af de faktiske udgiftsoplysninger, for de typer af ydelser, hvor de faktiske udgifter er tilgængelige i registrene (overførselsindkomst og en række sundhedsydelser), dels på baggrund af beregnede udgifter ud fra enhedsomkostninger knyttet til en række indsatser og ydelser, det vil sige de gennemsnitlige omkostninger knyttet til brugen af de pågældende indsatser og ydelser på landsplan. Desuden indgår i opgørelserne også den skat, som de unge betaler, herunder skat af overførselsindkomst, og de gennemsnitlige udgifter er derfor opgjort som nettoudgifter, efter at skattebetalingen er fraregnet. Vi vil i den første del af kapitlet primært se på udgifterne til indsatser og ydelser, mens vi sidst i kapitlet også ser på brugen af indsatserne og ydelser, det vil sige, hvor stor en andel af de unge, der modtager forskellige typer af indsatser og ydelser.

11.1 Udgifter til indsatser og ydelser blandt unge i hjemløshed

I dette afsnit ser vi på brugen af indsatser og ydelser på tværs af gruppen af unge i hjemløshed som helhed. Vi tager udgangspunkt i aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, og opgør de samlede udgifter til indsatser og ydelser for disse unge i årene fra 2009 til 2018, der er det seneste år, hvor vi kan opgøre udgifterne. Når vi benytter analysepopulationen, hvor hjemløsheden er målt for aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige i det enkelte opgørelsesår frem for analysepopulationen, hvor hjemløsheden er målt for en årgang (fx de 18-årige i 2009) hen over perioden, skyldes det både et hensyn til at sikre et tilstrækkeligt antal individer i de enkelte analysegrupper, og et hensyn til at hjemløsheden har optrådt på samme tidspunkt frem for hen over hele perioden. Det betyder, at de unge, som vi følger i disse opgørelser, spænder over forskellige alderstrin (18-24-årige og 25-29-årige), der således følges over tid. De unge, der var mellem 18 og 24 år i 2009 er mellem 27 og 33 år i 2018, mens de unge, der var mellem 25 og 29 år i 2009 er mellem 34 og 38 år i

2018. I enkelte af opgørelserne ser vi også på de unge, der blev registreret i hjemløshed senere i analyseperioden, nemlig i 2013, og følger dem både i årene før og efter hjemløsheden. Figur 11.1 viser de gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden mellem 2009 og 2018 for de 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, der blev registreret i hjemløshed i 2009.

Figur 11.1 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, særskilt for 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

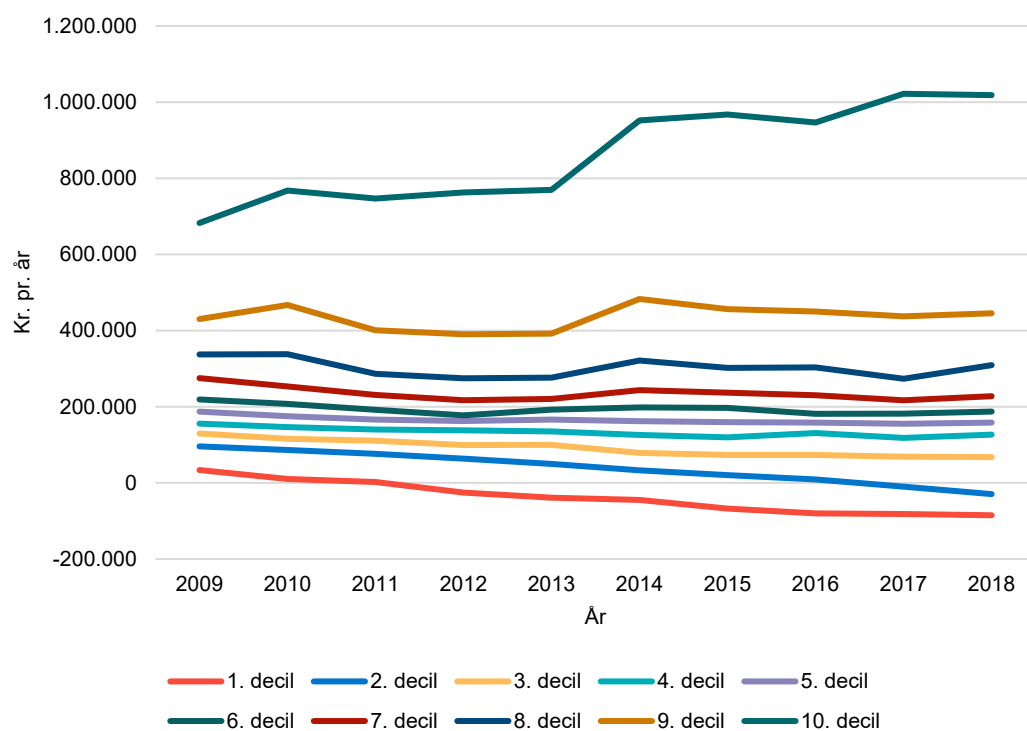
Opgørelsen i figur 11.1 viser, at der både for de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 er forholdsvis høje gennemsnitlige samlede udgifter til indsatser og ydelser på tværs af det samlede velfærdssystem. Det gælder ikke blot i 2009, hvor de unge er blevet registreret i hjemløshed, men også i hvert af de efterfølgende år. Det forholdsvis høje udgiftsniveau fortsætter år for år frem til det seneste opgørelsesår i 2018. Det skal tages i betragtning, at udgifterne til en række indsatser under serviceloven først indgår i opgørelserne fra og med 2014. Stigningen i de gennemsnitlige udgifter, der kan iagttages for begge aldersgrupperne i 2014, skyldes først og fremmest medregningen af disse udgifter, der blandt andet indbefatter udgifter til social bostøtte efter servicelovens § 85 samt midlertidige og længerevarende botilbud efter § 107 og § 108. Udgifter til ophold på § 110-boformer og til social stofmisbrugsbehandling (§ 101) indgår derimod for hele perioden, da oplysningerne er hentet fra separate registre for hele perioden. Den stiplede linje fra 2014 og frem viser udgiftsniveauet fraregnet udgifter til disse øvrige servicelovsydelser. Samme 'knæk' i kurverne kan også observeres ved de efterfølgende opgørelser i kapitlet, hvor vi af hensyn til overskuelighed ikke har medtaget tilsvarende stiplede linjer. De gennemsnitlige udgifter pr. år er generelt lidt højere blandt de 25-29-årige i hjemløshed end blandt de 18-24-årige. Det kan tilskrives, at der, som vist i kapitel 5, er en lidt højere andel med komplekse problematikker blandt de 25-29-årige end blandt de 18-24-årige. I 2009 er der gennemsnitlige samlede årlige udgifter til indsatser og ydelser på cirka 255.000 kr. pr. ung mellem 18 og 24 år, mens de gennemsnitlige samlede udgifter er cirka 297.000 kr. pr. ung mellem 25 og 29 år. 9 år senere, i 2018, er de gennemsnitlige udgifter for de samme personer, 243.000 kr. for dem, der var mellem 18 og 24 år i 2009, mens de er 276.000 kr. for dem, der var mellem 25 og 29 år i 2009. De gennemsnitlige udgifter til indsatser

og ydelser vedbliver således at være forholdsvis høje og på nogenlunde samme niveau i adskillige år efter, at de unge blev registreret i hjemløshed i 2009.

En yderligere opgørelse viser imidlertid, at der er en stor spredning i de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser inden for gruppen af unge i hjemløshed, idet udgifterne generelt varierer betydeligt mellem forskellige grupper blandt de unge. I de to følgende figurer for henholdsvis de 18-24-årige (figur 11.2) og de 25-29-årige (figur 11.3) er de gennemsnitlige udgifter opdelt på deciler fra den tiendedel af de unge, der har de laveste gennemsnitlige udgifter (1. decil) til den tiendedel af de unge, der har de højeste gennemsnitlige udgifter (10. decil) til indsatser og ydelser om året. Opgørelsen er foretaget således, at det kan være forskellige unge, der indgår i den enkelte decil i de forskellige år. For hvert år er alle de unge i aldersgruppen (der var i hjemløshed i 2009) inddelt i deciler efter højeste og laveste udgifter.

Både blandt de 18-24-årige og de 25-29-årige er der en stor forskel på niveauet af udgifter til indsatser og ydelser mellem de forskellige deciler. I decilen med de højeste gennemsnitlige udgifter var der blandt de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser på 683.000 kr. i 2009, mens der i decilen med de laveste udgifter var gennemsnitlige udgifter på cirka 34.000 kr. i 2009. I 2018 – 9 år efter at de unge blev registreret i hjemløshed i 2009 – var der i den tiende decil gennemsnitlige udgifter på cirka 1.019.000 kr. pr person. Som tidligere nævnt indgår udgifterne til en række indsatser under serviceloven først i opgørelserne fra og med 2014, hvilket forklarer stigningen i udgifterne i 2014 for de højeste deciler, hvor der er et forholdsvis stort forbrug af disse servicelovsydelser. I decilen med de laveste udgifter i 2018 var der derimod et overskud på 85.000 kr., hvilket skyldes, at disse unge nu gennem deres skattebetaling, der også indgår i beregningen, er blevet nettobidragydere til samfundet. Et helt tilsvarende billede ses blandt de 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009, hvor udgifterne i decilen med de højeste gennemsnitlige udgifter er steget fra cirka 728.000 kr. i 2009 til 1.054.000 kr. i 2018, mens de gennemsnitlige udgifter på cirka 44.000 kr. i den første decil med de laveste udgifter i 2009 er vendt til et overskud på cirka 113.000 kr. i 2018.

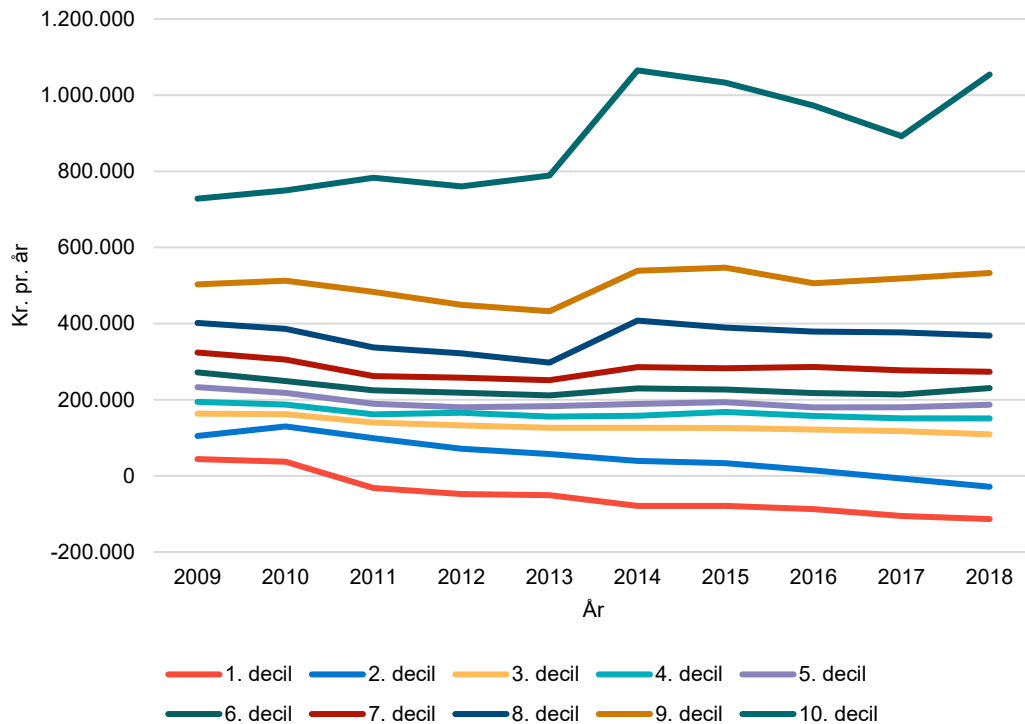
Figur 11.2 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, for 18-24-årige i hjemløshed i 2009. Særskilt for unge fordelt på udgiftsdeciler i det enkelte år. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.3 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for unge 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Særskilt for unge fordelt på udgiftsdeciler i det enkelte år. Kr. pr. år.

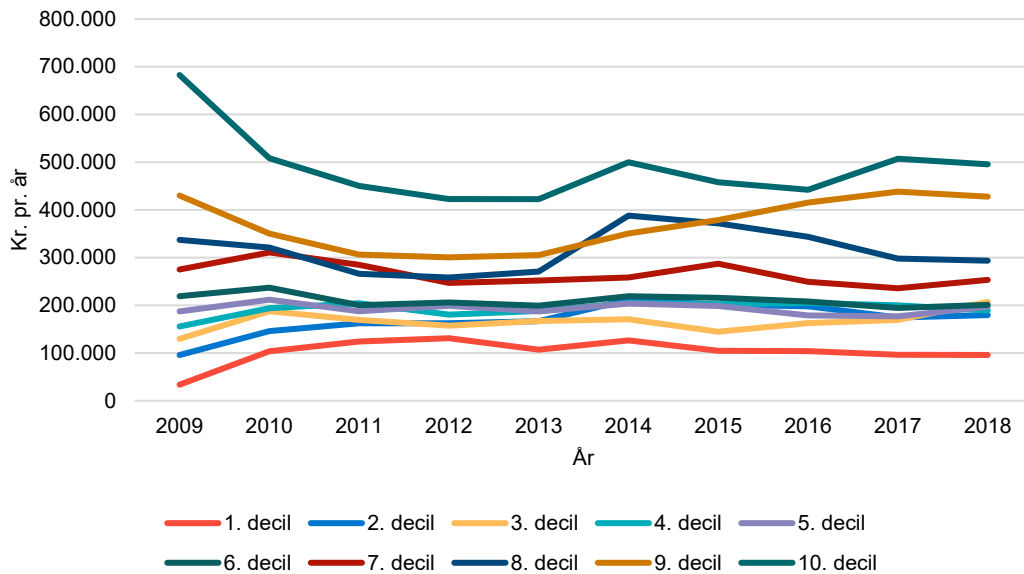

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Opgørelsen af udgifter fordelt på deciler i figur 11.2 og 11.3 ovenfor er som nævnt foretaget ved, at de unge er opdelt på udgiftsdeciler inden for hvert enkelt år, således at der kan være forskellige unge i de forskellige deciler på tværs af årene. Opgørelsen kan dog også foretages ved, at fordelingen af unge på deciler låses fast i 2009, således at det inden for hver decil er de samme unge, der følges undervejs gennem perioden. Denne opgørelse er vist i figur 11.4 og 11.5 for henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige.

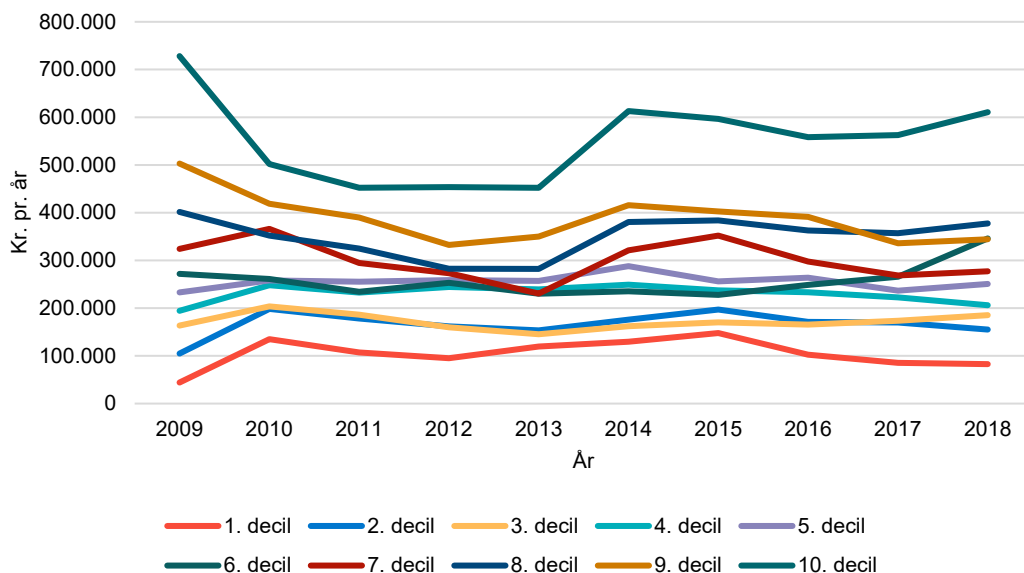
Figur 11.4 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, for 18-24-årige i hjemløshed i 2009. Særskilt for unge fordelt på udgiftsdeciler i 2009. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.5 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for unge 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Særskilt for unge fordelt på udgiftsdeciler i 2009. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.4 og 11.5 viser, at når de unge følges i de udgiftsdeciler, de befandt sig i, i 2009, vedbliver de unge, der var i den højeste udgiftsdecil allerede i 2009, med at være dem med de højeste gennemsnitlige udgifter hen over hele perioden. Denne opgørelse viser også, at der

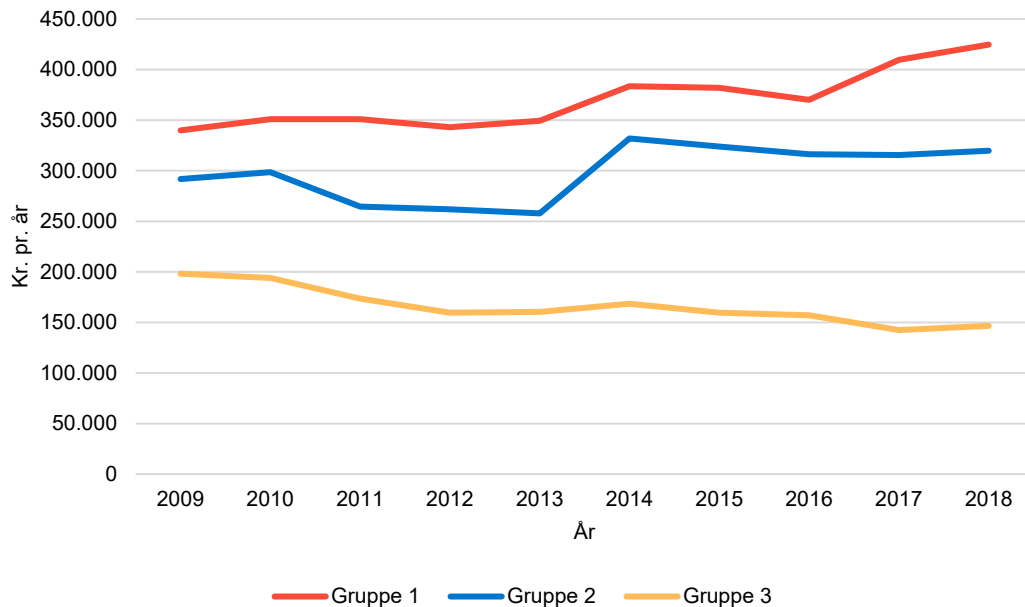
vedbliver at være nettoudgifter forbundet med de unge i den nederste udgiftsdecil hen over hele perioden, modsat når de unge inddeles i decilerne i hvert enkelt år, hvor den nederste udgiftsdecil i figur 11.2 og 11.3 således opfanger de unge med de laveste nettoudgifter fra de øvrige deciler i figur 11.4 og 11.5, hvor det som nævnt er de samme unge, der følges i hvert decil hen over hele perioden.

11.2 Typer af unge i hjemløshed og udgifter til indsatser og ydelser

I dette afsnit ser vi på udgifterne til indsatser og ydelser i forhold til de unges udsathedeprofiler, hvor vi benytter den opdeling i tre grupper, der blev identificeret i kapitel 9: Gruppe 1 er unge med en høj kompleksitet i udsatheden, hvor der er en høj andel af tidligere anbragte og unge fra udsatte familier. I gruppe 2 er der en høj andel med psykiske lidelser, mens der er væsentligt færre med tidligere anbringelse. Samtidig er der en større variation i familiebaggrunden, idet flere af de unge i denne gruppe, end i de øvrige to grupper, der kommer fra familier, hvor forældrene har en videregående eller erhvervsfaglig uddannelse. I gruppe 3 er der en lavere kompleksitet i udsatheden med færre med en psykisk lidelse eller misbrug end i de øvrige to grupper, ligesom der i denne gruppe er flere unge med indvandrerbaggrund.

Figur 11.6 viser udviklingen i de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser for disse tre grupper blandt de unge, der var mellem 18 og 24 år i 2009, og som blev registreret i hjemløshed i 2009. Figuren viser, at der er en tydelig forskel mellem grupperne både i det gennemsnitlige udgiftsniveau i starten af perioden og i de efterfølgende år. De gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser er generelt væsentligt højere i gruppe 1 og 2 end i gruppe 3, og i begge disse grupper vedbliver udgifterne at være på et relativt højt niveau i hele den efterfølgende periode frem til 2018. I gruppe 3 er der derimod et aftagende udgiftsniveau hen over opgørelsesperioden. Stigningen i udgifterne for gruppe 1 og 2 fra 2013 til 2014 kan primært forklares ud fra medregningen af en række servicelovsudgifter fra 2014 og frem. Udgifterne til disse servicelovsydelser er af et væsentligt lavere omfang i gruppe 3, hvilket afspejler den lavere grad af udsathed i denne gruppe og samtidig forklarer fraværet af det opadgående 'knæk' i kurven i 2014 for gruppe 3.

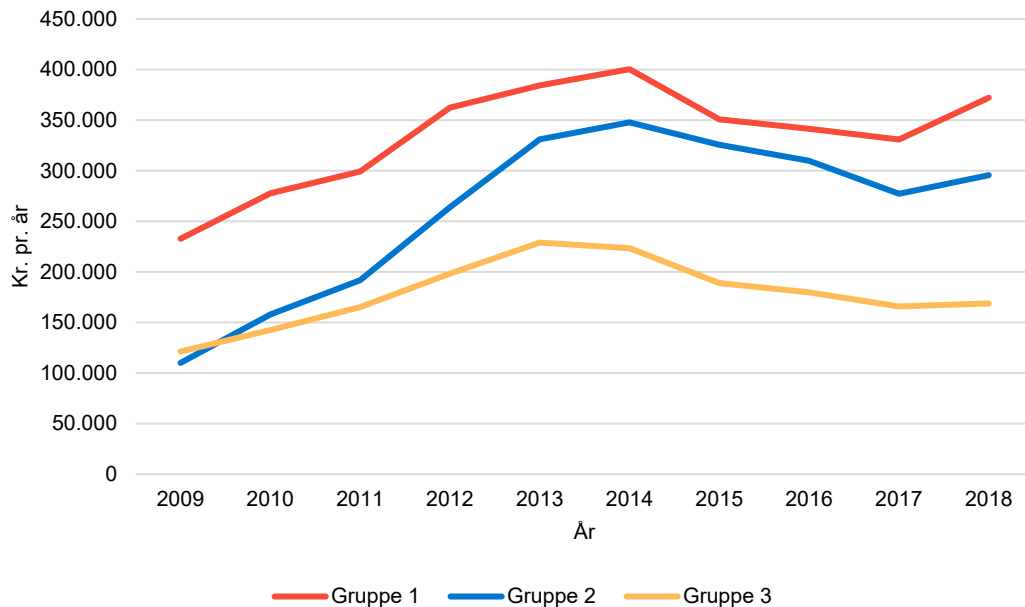
Figur 11.6 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, for 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for grupper med forskellig udsathedprofil. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.
Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Som beskrevet i kapitel 9 finder vi for de 25-29-årige kun to forskellige grupper i den latente klasseanalyse for denne aldersgruppe i 2009, mens vi for de 25-29-årige i 2013 og 2017 finder tre grupper med en helt tilsvarende profil som blandt de 18-24-årige. I figur 11.7 benytter vi derfor 2013 som udgangsåret og ser på udviklingen i udgifterne til indsatser og ydelser for de tre grupper, der identificeres for de 25-29-årige i hjemløshed i 2013. Vi medtager også udviklingen i udgifterne for de tre grupper i årene forud for registreringen i hjemløshed i 2013, hvor vi dog ikke skelner yderligere mellem, om personerne har været registreret i hjemløshed tidligere i perioden. Figuren viser, hvordan udgifterne til indsatser og ydelser for alle tre grupper stiger i årene frem til registreringen i hjemløshed i 2013, hvilket generelt afspejler en tiltagende marginaliseringsproces for de unge i alle tre grupper. Det ses samtidig, hvordan udgiftsniveauet for gruppe 1 allerede i 2009 var væsentligt højere end i de øvrige grupper, og vedbliver at være højere end i de øvrige grupper i årene efter 2013. I 2009 – fire år før registreringen i hjemløshed i 2013 – var udgifterne i gruppe 2 og 3 på samme indbyrdes niveau og væsentligt lavere end i gruppe 1. Imidlertid stiger udgifterne kraftigere i gruppe 2 end i gruppe 3 og er i 2013 tæt på niveauet i gruppe 1. Udgifterne i gruppe 3 er dermed væsentligt lavere i 2013 end i de to øvrige grupper og falder moderat i de efterfølgende år. Ligesom for de 18-24-årige er der således også for de 25-29-årige en tydelig differentiering i udgiftsniveauet og i udviklingen i udgifterne afhængigt af udsathedprofilen i de forskellige grupper.

Figur 11.7 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for 25-29-årige i hjemløshed i 2013, særskilt for grupper med forskellig udsathedeprofil. Kr. pr. år.

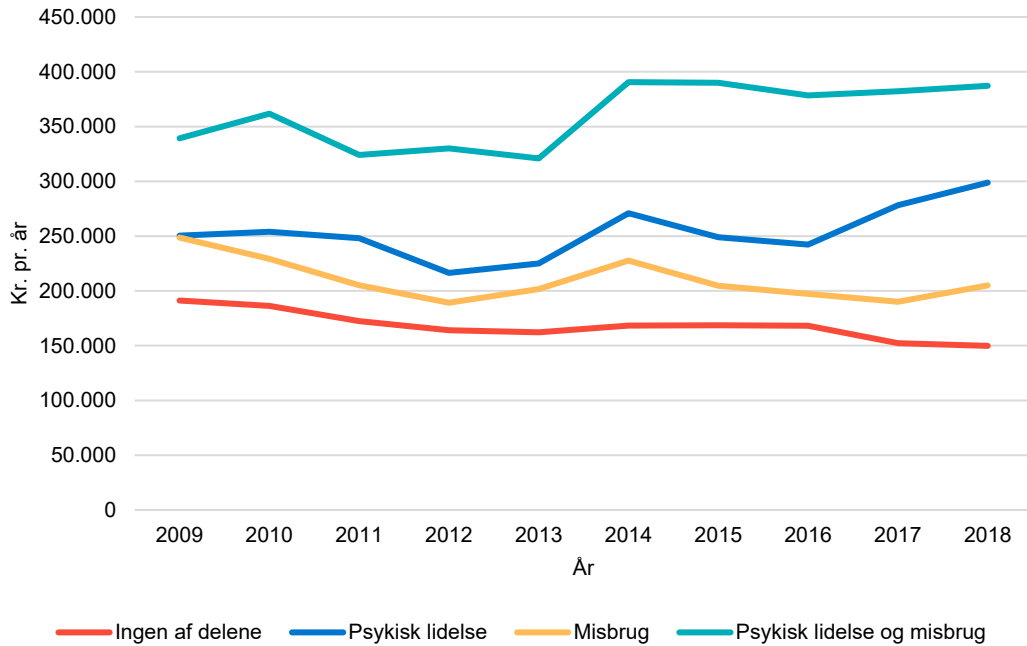

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2013, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.
Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

11.3 Øvrige udsathedsfaktorer og udgifter til indsatser og ydelser

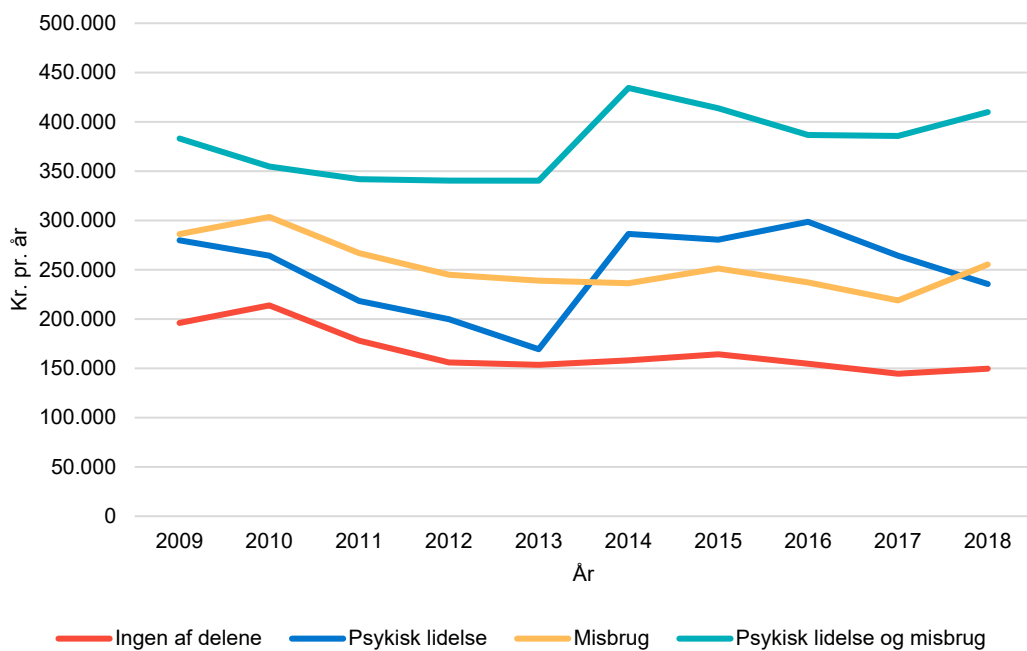
Det er i høj grad kompleksiteten af de unges øvrige problematikker, der er med til at afgøre, hvorvidt et højt niveau af udgifter til indsatser og ydelser fortsætter i årene efter, at de unge er blevet registreret i hjemløshed. Figurene 11.8 og 11.9 viser de gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for henholdsvis de 18-24-årige (figur 11.8) og de 25-29-årige (figur 11.9), der blev registreret i hjemløshed i 2009. Opgørelsen er foretaget ud fra, om de unge frem til 2009 var blevet registreret med psykiske lidelser eller misbrugsproblemer, og er opdelt i dem, der hverken havde en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, dem der havde en psykisk lidelse uden at være registreret med et misbrugsproblem, dem med et misbrugsproblem uden at være registreret med en psykisk lidelse, samt dem, der både havde en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. For begge aldersgrupper er der en tydelig sammenhæng mellem disse udsathedsfaktorer og det gennemsnitlige forbrug af indsatser og ydelser i de efterfølgende år. De gennemsnitlige udgifter er væsentligt lavere og aftagende over tid for de unge i hjemløshed, som ikke var registreret med hverken en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, mens udgifterne er langt højere og vedbliver at være forholdsvist høje i gruppen, der er registreret med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Som for de øvrige opgørelser skal der gøres opmærksom på, at udgifterne til en række ydelser under serviceloven først indgår i beregningen fra 2014 og frem.

Figur 11.8 Gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser for perioden 2009-2018 for 18-24-årige unge i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge har en psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.
 Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

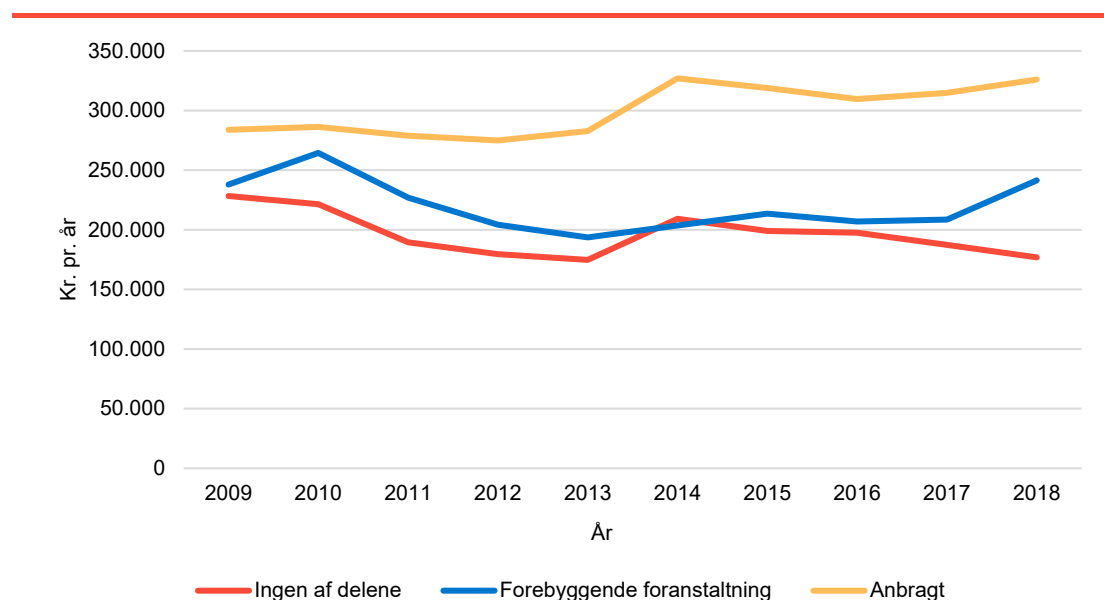
Figur 11.9 Gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser for perioden 2009-2018 for 25-29-årige unge i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge har en psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.
 Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figurerne 11.10 og 11.11 viser, hvordan udgifterne til indsatser og ydelser i årene efter hjemløsheden varierer i forhold til, om den unge har haft en anbringelse i barndommen for henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009. Særligt for de 18-24-årige (figur 11.10) er der et væsentligt højere forbrug af indsatser og ydelser i gruppen af unge i hjemløshed som tidligere har været anbragte, sammenlignet med de unge i hjemløshed, der ikke har haft en anbringelse i barndommen. Samtidig ses det, at mens udgifterne i gruppen af ikke-anbragte generelt aftager i årene efter registreringen i hjemløshed i 2009, vedbliver udgifterne at være på et forholdsvis højt niveau i gruppen, der har haft en anbringelse. Blandt de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 (figur 11.11) er forskellen i udgiftsniveauet ikke helt så markant i forhold til, om den unge har haft en anbringelse i barndommen, hvilket afspejler, at for de lidt ældre unge er det i højere grad udsathed i forhold til psykiske lidelser og misbrugsproblemer, der har betydning for omfanget af udgifter til indsatser og ydelser i årene efter hjemløsheden.

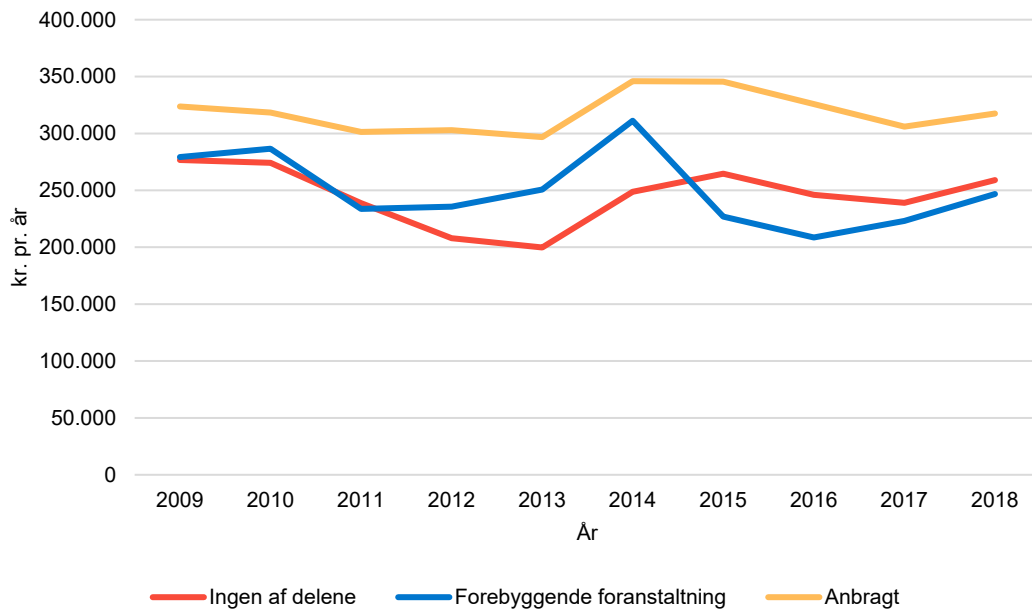
Figur 11.10 Gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser for perioden 2009-2018 for 18-24-årige unge i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge har haft en anbringelse i barndommen, forebyggende foranstaltning uden anbringelse eller hverken anbringelse eller forebyggende foranstaltning. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.11 Gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser for perioden 2009-2018 for 25-29-årige unge i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge har haft en anbringelse i barndommen, forebyggende foranstaltning uden anbringelse eller hverken anbringelse eller forebyggende foranstaltning. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Sammenhængen mellem udgiftsniveauet og de øvrige udsathedsfaktorer viser sig også, når vi ser på andelen med psykiske lidelser, misbrugsproblemer og tidligere anbringelser i forhold til variationen i udgifter for den samlede gruppe af unge i hjemløshed. I tabel 11.1 er det for henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 opgjort, hvad der kendetegner de unge i de forskellige udgiftskvintiler. Af hensyn til antallet af personer i de enkelte celler i tabellen er decilerne slået sammen to og to til fem kvintiler. I tabellen er andelen med øvrige udsathedsfaktorer (psykiske lidelser, misbrugsproblemer og tidligere anbringelse) i de forskellige kvintiler opgjort for henholdsvis 2009 og 2018. Den første kvintil er dem med de laveste udgifter, mens den femte kvintil er dem med de højeste udgifter.

Tabel 11.1 viser, at både blandt de 18-24-årige og de 25-29-årige, er der i de højeste udgiftskvintiler en markant højere andel med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem. For de unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, er der i den højeste udgiftskvintil i 2018 79 % med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem, mens denne andel kun er 27 % i den laveste udgiftskvintil. Tilsvarende er der i den højeste udgiftskvintil blandt de 18-24-årige kun 4 %, der hverken har en psykisk lidelse eller et misbrugsproblem, mens denne andel er 38 % i den laveste indkomstkventil i 2018. Der er også en højere andel med tidligere anbringelse blandt de unge i de højeste udgiftskvintiler. For de 18-24-årige i kvintilen med de højeste udgifter til indsatser og ydelser i 2018 er der 62 %, der har haft en anbringelse i barndommen, mens det gælder 26 % i den laveste udgiftskvintil. Blandt dem, der var i hjemløshed som 25-29-årige i 2009, er der også en overrepræsentation af tidligere anbragte i den højeste udgiftskvintil, men dog ikke helt så markant som blandt de 18-24-årige. Blandt de 25-29-årige er det således forskellen i andelen med en samtidig psykisk lidelse og et misbrugsproblem, der er mest fremtrædende, når vi sammenligner de forskellige udgiftskvintiler.

Tabel 11.1 Andelen med psykiske lidelser, misbrugsproblemer og anbringelse i barndommen opgjort for kvintiler efter udgiftsniveau i 2009 og 2018, særsklit for 18-24-årige og 25-29-årige, som var i hjemløshed i 2009. Procent.

År	2009					2018				
Kvintiler	1.kv.	2. kv.	3. kv.	4.kv.	5.kv.	1.kv.	2. kv.	3. kv.	4.kv.	5.kv.
18-24-årige i hjemløshed i 2009										
<i>Psykisk lidelse og misbrug</i>										
Ingen af delene	53	46	36	26	22	38	27	19	12	4
Psykisk lidelse u. misbrug	12	17	20	16	16	15	19	23	19	11
Misbrug u. psykisk lidelse	17	20	16	18	15	20	17	13	10	5
Psykisk lidelse og misbrug	18	16	29	40	47	27	37	45	59	79
I alt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt, antal (n)	178	178	179	178	179	178	178	179	178	179
<i>Anbringelser og forebyggende foranstaltninger i barndommen</i>										
Ingen af delene	49	40	44	35	32	62	38	39	37	25
Forebyggende foranstaltning (u. anbringelse)	15	17	11	17	12	12	18	16	13	13
Anbringelse	36	43	45	48	56	26	44	46	50	62
I alt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt, antal (n)	178	178	179	178	179	178	178	179	178	179
25-29-årige i hjemløshed i 2009										
<i>Psykisk lidelse og misbrug</i>										
Ingen af delene	46	33	29	13	10	34	23	11	4	
Psykisk lidelse u. misbrug	20	10	7	8	11	17	14	13	7	
Misbrug u. psykisk lidelse	28	22	23	39	19	26	27	21	15	
Psykisk lidelse og misbrug	7	35	40	40	61	23	36	55	75	
I alt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
I alt, antal (n)	112	112	112	112	113	112	112	112	112	113
<i>Anbringelser og forebyggende foranstaltninger i barndommen</i>										
Ingen af delene	61	44	48	50	40	58	50	51	38	46
Forebyggende foranstaltning (u. anbringelse)	9	8	9	5	6	5	11	9	8	4
Anbringelse	30	48	43	45	54	37	39	40	54	50
I alt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt, antal (n)	112	112	112	112	113	112	112	112	112	113

Anm.: Andelen med psykisk lidelse og misbrugsproblemer er opgjort akkumuleret for det hidtidige livsforløb frem til henholdsvis 2009 og 2018. Af hensyn til antallet af personer i tabellens celler er andelen med psykisk lidelse og misbrug for de 25-29-årige i 2018 opgjort samlet for 4. og 5. kvartil.

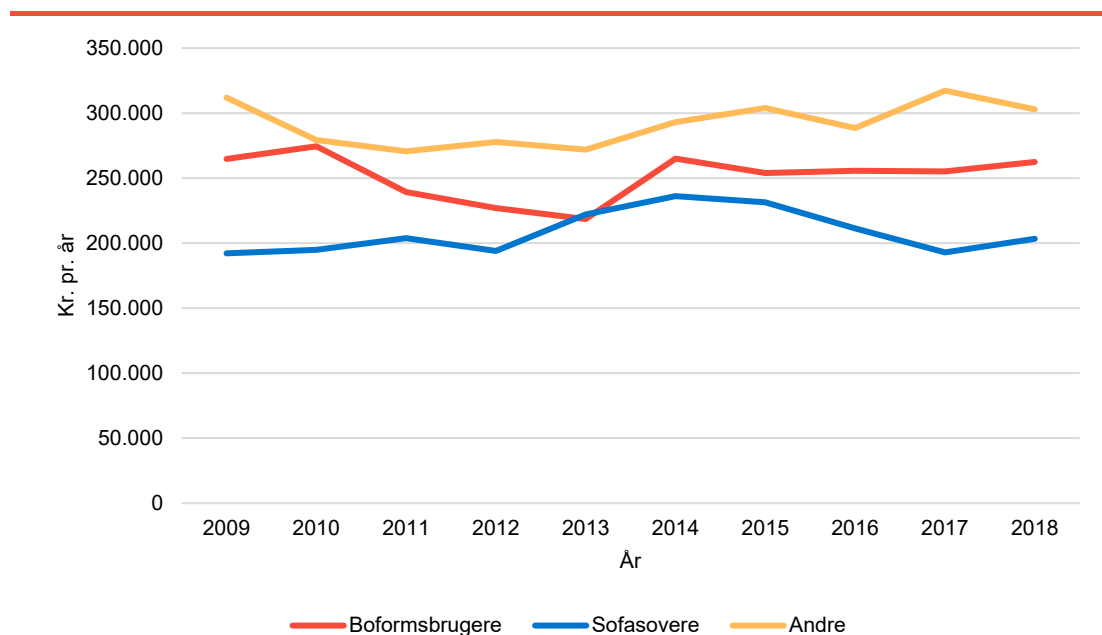
Signifikanstest for forskelle mellem kvintiler: 18-24-årige: Psykisk lidelse og misbrug, 2009: P=0,000. Psykisk lidelse og misbrug, 2018: P=0,000. Anbringelse, 2009: P=0,008. Anbringelse, 2018: P=0,000. 25-29-årige: Psykisk lidelse og misbrug, 2009: P=0,000. Psykisk lidelse og misbrug, 2018: P=0,000. Anbringelse, 2009: P=0,056. Anbringelse, 2018: P=0,057.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

11.4 Udgifter til indsatser og ydelser i forhold til hjemløshedssituation

I dette afsnit ser vi på udgifterne til indsatser og ydelser i forhold til typen af hjemløshedssituation. I figur 11.12 (18-24-årige) og 11.13 (25-29-årige) er der sondret mellem, hvilken hjemløshedssituation de unge befandt sig i, da de blev registreret i hjemløshed i 2009, med en opdeling mellem boformsbrugere, sofasovere og øvrige hjemløshedssituationer, hvor sidstnævnte kategori indbefatter alle øvrige hjemløshedssituationer, der registreres i kortlægningen af hjemløshed. Disse øvrige hjemløshedssituationer er slået sammen af hensyn til antallet af personer i kategorien.

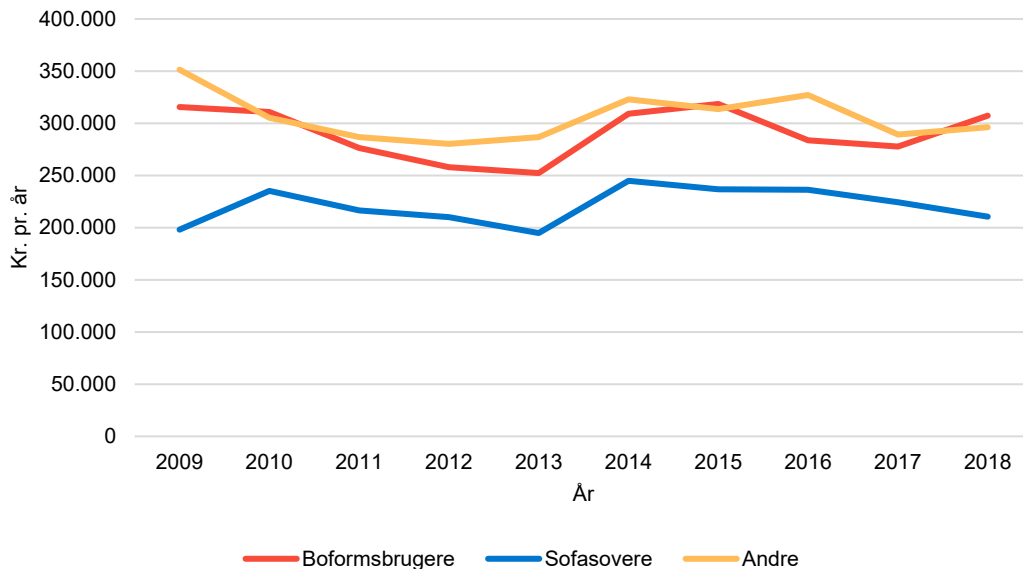
Figur 11.12 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, blandt 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for boformsbrugere, sofasovere og øvrige hjemløshedssituationer. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.13 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, blandt unge der som 25-29-årige blev registreret i hjemløshed i 2009, særskilt for boformsbrugere, sofasovere og øvrige hjemløshedssituationer. Kr. pr. år.

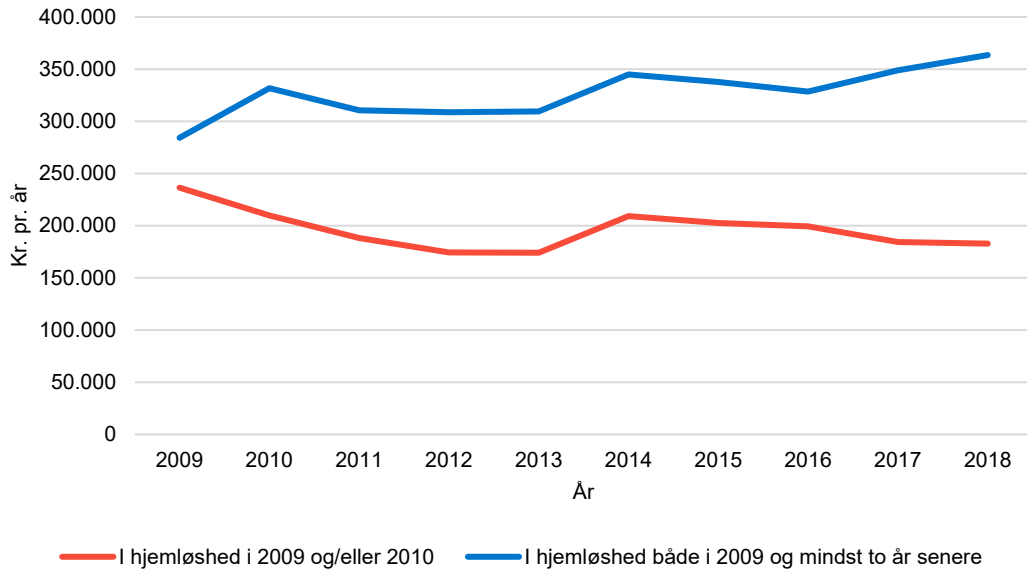
Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.12 og 11.13 viser, at der ikke er en markant forskel på udgiftsniveauet i forhold til typen af hjemløshedssituation. Det gennemsnitlige udgiftsniveau er generelt lidt højere blandt boformsbrugerne end blandt sofasoverne, men det kan særligt bemærkes, at også udgiftsniveauet blandt sofasoverne generelt er forholdsvist højt. Det understreger, at der også blandt sofasoverne findes en omfattende brug af indsatser og ydelser i forskellige dele af velfærdssystemet. Når udgiftsniveauet særligt i 2009 er noget lavere for sofasoverne end for boformsbrugerne skyldes det først og fremmest, at der for sofasoverne ikke er udgifter til ophold på en boform. Gruppen af unge i øvrige hjemløshedssituationer dækker blandt andet over gadesovere og natvarmestuebrugere, der generelt udgør de mest sårbare hjemløshedssituationer at befinde sig i for en ung, og for de 18-24-årige er udgiftsniveauet i denne gruppe lidt højere end blandt både boformsbrugerne og sofasoverne.

Variationen i udgifterne til indsatser og ydelser kan også ses i forhold til, om de unge er registreret i hjemløshed i de efterfølgende år. I de følgende figurer tages der ligesom i de tidligere figurer udgangspunkt i henholdsvis de 18-24-årige (figur 11.14) og de 25-29-årige (figur 11.15), der blev registreret i hjemløshed i 2009. I figurene sammenlignes dem, der udelukkende er registreret i hjemløshed i udgangsåret 2009 samt eventuelt på en boform i det efterfølgende år i 2010, og de, der er også registreret i hjemløshed mindst 2 år senere. Det vil sige, at de, der udover at være registreret i hjemløshed i 2009, også er det i 2011 eller senere. De unge i den første gruppe kan således have været i hjemløshed i forholdsvis lang tid, som fx et halvt år eller et helt år, hvilket er lang tid at være i hjemløshed for en ung. De unge i den anden gruppe er kendetegnet ved at have haft meget lange eller gentagne ophold på boformerne over flere år, eller at have været registreret i hjemløshed flere gange i løbet af ungdomsårene. Disse unge kan have haft mellemliggende perioder mellem to registreringer, hvor de har været ude af hjemløsheden, men den gentagne registrering i datasættet over flere år, er en indikation på, at hjemløsheden for disse unge har været af fremtrædende og langvarig karakter i deres ungdomsår.

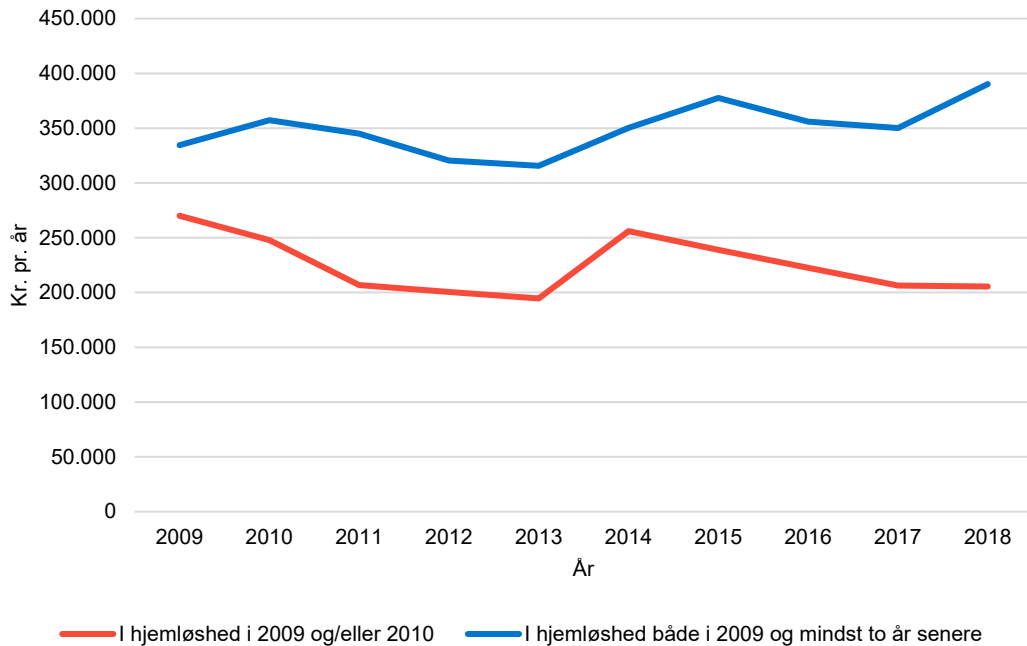
Figur 11.14 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, blandt 18-24-årige i 2009, der blev registreret i hjemløshed i 2009, særskilt for en tidsperiode med registrering i hjemløshed. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.15 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018, blandt 25-29-årige i 2009, der blev registreret i hjemløshed i 2009, særskilt for en tidsperiode med registrering i hjemløshed. Kr. pr. år.

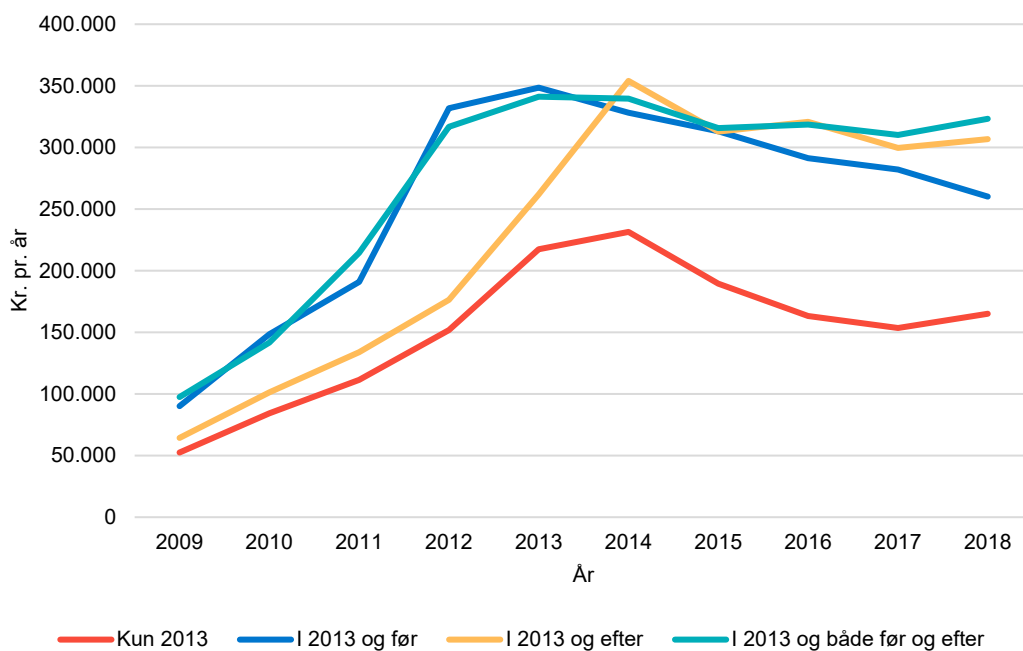
Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Som det ses af figur 11.14 og 11.15, er de gennemsnitlige samlede årlige udgifter til indsatser og ydelser allerede i 2009 højest blandt de unge, der blev registreret i hjemløshed både i 2009 og mindst 2 år senere. Forskellen på udgifterne mellem de to grupper er dog forholdsvis lille i 2009, men denne forskel vokser betydeligt over de efterfølgende år, hvor de gennemsnitlige årlige udgifter er stigende i gruppen, der også blev registreret i hjemløshed i 2011 eller senere, mens udgifterne derimod er faldende i gruppen, der kun blev registreret i hjemløshed i 2009 og/eller 2010, men ikke i de efterfølgende år.

I figur 11.16 (18-24-årige) og 11.17 (25-29-årige) har vi taget udgangspunkt i de unge, der blev registreret i hjemløshed midt i analyseperioden, nemlig i 2013. Det giver mulighed for, at opgøre, om disse unge allerede har været registreret i hjemløshed tidligere i perioden mellem 2009 og 2012, om de kun bliver registreret i hjemløshed i 2013, eller om de også bliver registreret i hjemløshed igen senere i perioden, det vil sige fra 2014 og frem. Endelig indgår også gruppen, der både er registreret i hjemløshed i 2013 og i årene før og efter. De gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser er opgjort for hvert år i løbet af den samlede analyseperiode. Det ses af figurene, hvordan udgifterne stiger frem til registreringen i hjemløshed i 2013 og er højest blandt de unge, der allerede var registreret i hjemløshed før 2013. For de unge, der kun har en registrering i hjemløshed i 2013, topper de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser i samme år, mens udgifterne for dem, der også senere i perioden er registreret i hjemløshed, vedbliver at være på et højt niveau i de efterfølgende år. Det kan være tegn på, at udgifterne falder, når de unge kommer ud af hjemløshed igen, men samtidig vil også sværhedsgraden af udsathed, der relaterer sig til udgiftsniveauet, spille ind på chancerne for at komme ud af hjemløsheden igen.

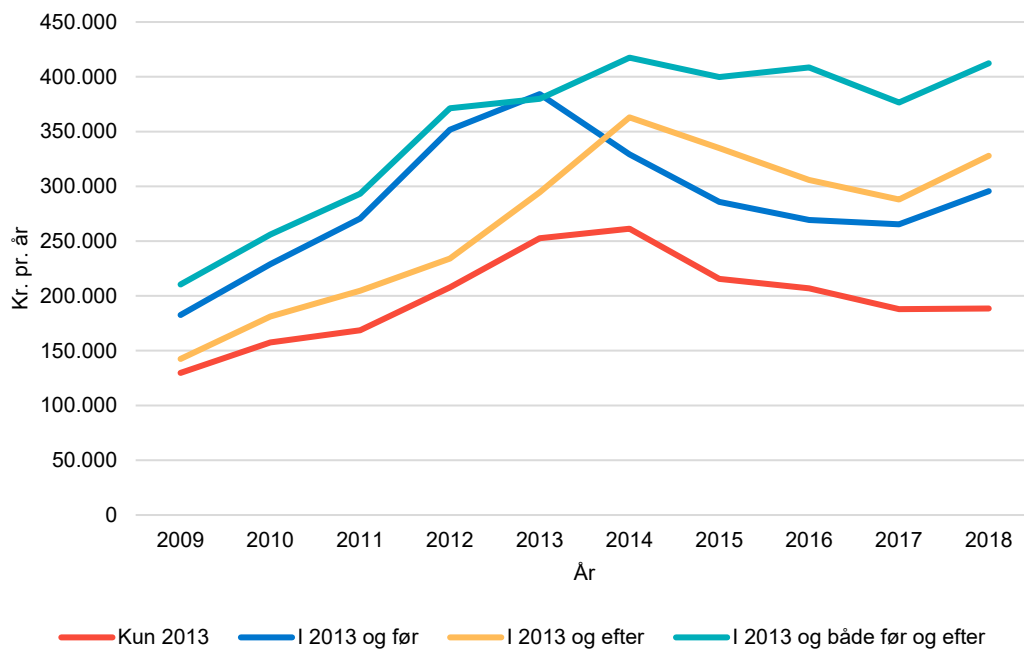
Figur 11.16 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for de 18-24-årige i hjemløshed i 2013, særskilt for, hvornår den unge blev registreret i hjemløshed. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2013, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.17 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for de 25-29-årige i hjemløshed i 2013, særskilt for, hvornår den unge blev registreret i hjemløshed. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2013, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

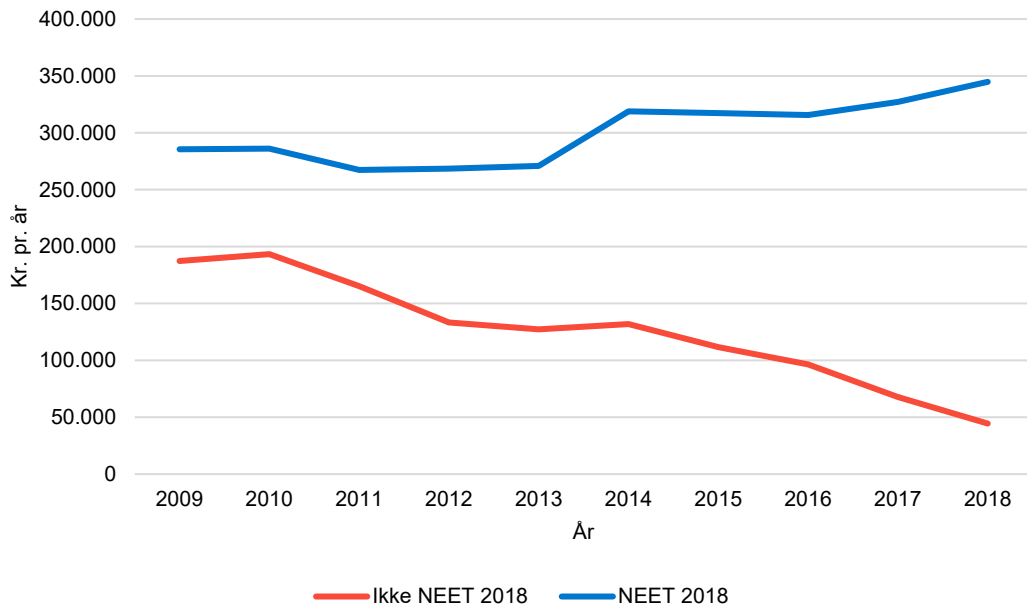
Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

11.5 Udgifter til indsatser og ydelser og de unges beskæftigelsessituation

Vi har også set på, hvordan udviklingen i indsatser og ydelser varierer afhængigt af, hvad der kendetegner de unges livssituation i slutningen af måleperioden. I figur 11.18 og 11.19 er der for henholdsvis de 18-24-årige og de 25-29-årige i hjemløshed i 2009 opgjort, hvad der kendetegner udviklingen i de gennemsnitlige årlige udgifter, afhængigt af, om de unge tilhører NEET-gruppen (hverken i beskæftigelse eller uddannelse) i 2018.

Det ses af opgørelserne, at der er en tydelig forskel i udviklingen i de gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser hen over perioden set i forhold til, om den unge tilhører NEET-gruppen i 2018. For de unge, der tilhører NEET-gruppen, og således står uden for både arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i 2018, vedbliver udgifterne til indsatser og udgifter at være på et forholdsvis højt niveau hvert år hen over hele perioden. For de unge, der var i hjemløshed i 2009, men som 9 år senere, i 2018, er kommet i beskæftigelse eller uddannelse, er de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser derimod faldet markant hen over perioden og er i 2018 på et forholdsvis lavt niveau.

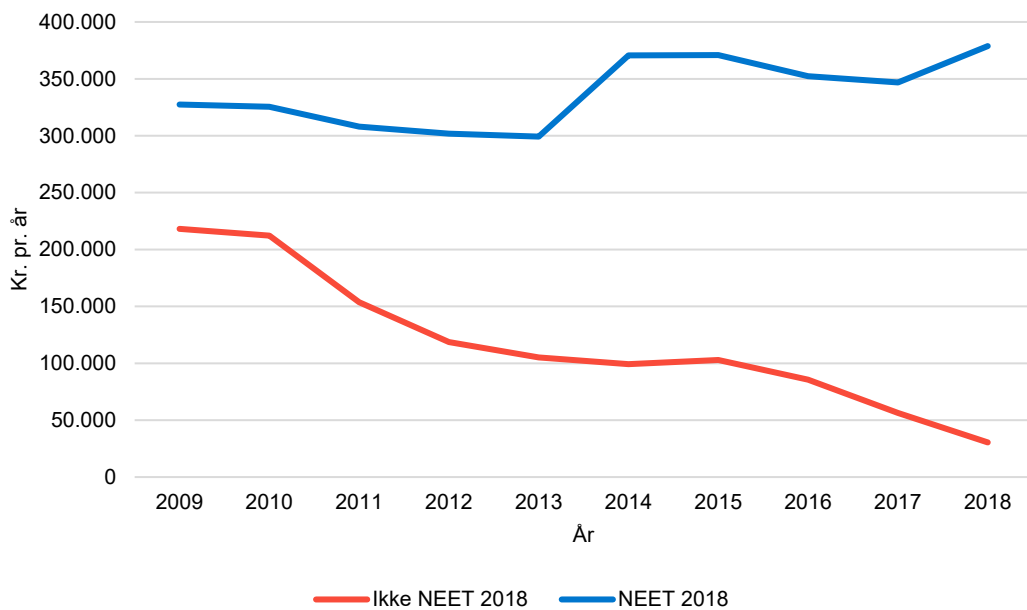
Figur 11.18 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge tilhører NEET-gruppen i 2018.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.19 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for 25-29-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge tilhører NEET-gruppen eller ej i 2018. Kr. pr. år.

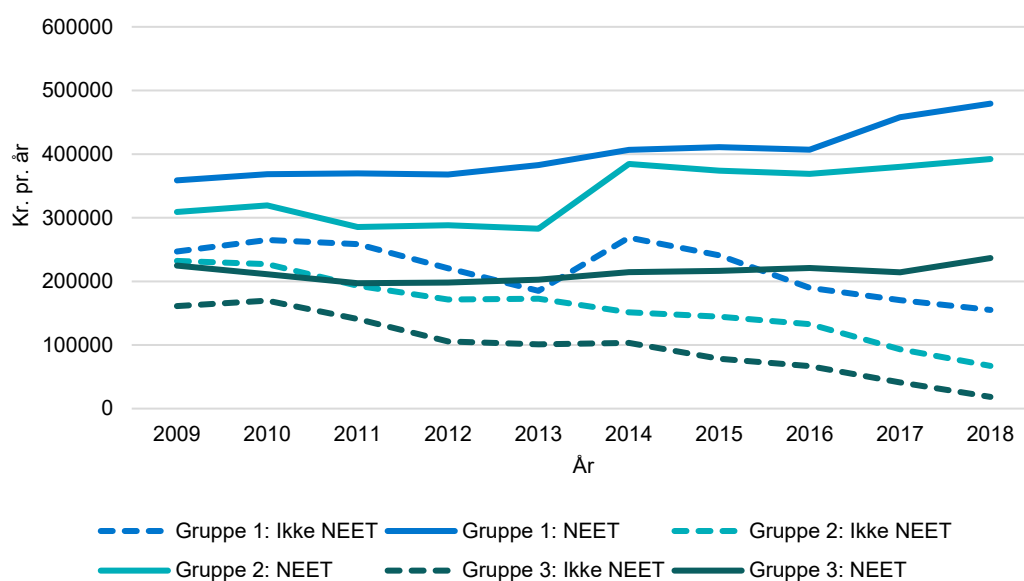

Anm.: Analysepopulationen er 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Vi har også set på udviklingen i de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser afhængigt af, hvilken af de tre udsathedeprofiler den unge havde i 2009, og om de er i NEET-gruppen i 2018. Denne opgørelse viser vi kun for de 18-24-årige i 2009 (figur 11.20), hvor den latente klasseanalyse fandt tre grupper, mens der som tidligere nævnt kun blev identificeret to grupper blandt de 25-29-årige. Inden for hver af de tre grupper finder vi både unge, der i 2018 henholdsvis er i NEET-gruppen og ikke er i NEET-gruppen, og der er en tydelig differentiering i udgiftsniveauet afhængigt af, om den unge er tilknyttet NEET-gruppen i 2018. For både de unge med en kompleks udsathed i gruppe 1 og de unge med psykiske lidelser i gruppe 2 er der et højt udgiftsniveau for dem, der tilhører NEET-gruppen i 2018. For de unge, som vi har klassificeret i gruppe 1 i 2009, og som er i NEET-gruppen i 2018, er de gennemsnitlige udgifter på cirka 479.000 kr. i 2018, mens udgifterne er på 155.000 kr. i 2018 for de unge i gruppe 1, som ikke er i NEET-gruppen i 2018. For gruppe 2 er de tilsvarende udgifter på 392.000 kr. og 67.000 kr. i 2018. I gruppe 3, der generelt har en lavere kompleksitet end de unge i gruppe 1 og 2, er de gennemsnitlige udgifter i 2018 på cirka 237.000 kr. for dem, der fortsat er i NEET-gruppen mod kun 18.000 kr. for dem, der ikke er i NEET-gruppen i 2018.

Figur 11.20 Gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særsklit for målgruppeprofil, og om den unge tilhører NEET-gruppen eller ej i 2018. Kr. pr. år.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

11.6 De gennemsnitlige udgifter fordelt efter indsatstyper

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvordan de gennemsnitlige udgifter fordeler sig på forskellige indsatstyper. I tabel 11.2 er de gennemsnitlige årlige udgifter til indsatser og ydelser fordelt på forskellige typer af indsatsområder, opgjort for henholdsvis 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Tabellerne er afgrænset til en oversigt over udgifterne i henholdsvis 2009 og 2018.

Det ses, at udgifterne fordeler sig bredt over en række forskellige indsatsområder. I udgangsåret i 2009, hvor de unge er registreret i hjemløshed, er der forholdsvis høje udgifter til herbergsophold for begge aldersgrupper. Både i 2009 og 2018 er der forholdsvis høje udgifter til psykiatrisk behandling, ligesom der også er betydelige udgifter til fængselsophold og retssager. Udgifterne til kontanthjælp og førtidspension udgør generelt en stor udgiftspost for begge aldersgrupper både i 2009 og 2018. I opgørelsen indgår også den skat, de unge har betalt, hvilket er opgjort som en indtægt, og er fratrukket ved beregningen af de gennemsnitlige samlede udgifter. Skattebetalingen inkluderer både den skat, der betales af overførselsindkomst og skat fra de unge, der er i beskæftigelse.

Tabel 11.2 Gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser i 2009 og 2018 fordelt efter typer af indsatser og ydelser, særskilt for 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Kr. pr. år.

Indsatstype	18-24-årige i hjemløshed i 2009		25-29-årige i hjemløshed i 2009	
	Gennemsnitlige udgifter i 2009	Gennemsnitlige udgifter i 2018	Gennemsnitlige udgifter i 2009	Gennemsnitlige udgifter i 2018
Somatisk behandling	12.986	13.394	13.594	12.026
Lægeydelser	2.146	1.934	2.111	1.810
Hjemmesygepleje	-	904	-	2.175
Hjemmehjælp	-	57	-	561
Psykiatrisk behandling	32.074	37.070	41.804	44.688
Medicintilskud	2.195	1.964	3.289	4.065
Misbrugsbehandling	19.918	10.641	20.676	14.265
Herberg	55.961	12.527	58.359	14.058
Øvrige servicelovsydelser	-	61.688	-	60.900
Fængsel og retssager	44.313	27.488	40.205	33.708
Beskæftigelsesindsatser	18.994	8.855	18.405	6.725
Kontanthjælp	67.977	70.946	98.595	71.707
Førtidspension	6.573	35.458	24.207	58.247
Anden overførsel	12.164	23.083	16.726	17.341
Betalt skat	-20.258	-51.906	-40.363	-57.720
I alt	255.043	254.103	297.607	284.557
N i alt	892	892	561	561
N, Øvrige servicelovsydelser	-	476	-	276
N, Hjemmesygepleje	-	362	-	200
N, Hjemmehjælp	-	386	-	202

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige og 25-29-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Ligesom for de samlede udgifter, er der imidlertid også for udgifterne til de enkelte typer af indsatser og ydelser en stor variation inden for gruppen af unge i hjemløshed. I tabel 11.3 har vi for de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 opgjort de gennemsnitlige udgifter til de enkelte typer af indsatser og ydelser for henholdsvis den første, sjette og tiende udgiftsdecil, hvilket giver et billede af udgifterne til de enkelte typer af indsatser og ydelser for de unge med det laveste, mellemste og højeste samlede udgiftsniveau. Ligesom for de øvrige opgørelser er de unge inddelt i udgiftsdeciler i hvert enkelt år, og det er således ikke nødvendigvis de samme unge,

der indgår i de enkelte deciler i henholdsvis 2009 og 2018, men derimod de unge med de højeste og laveste udgifter i det enkelte år. Tabellen viser, at i den første udgiftsdecil med de laveste udgifter, er der allerede i udgangsåret, hvor den unge er registreret i hjemløshed, forholdsvis beskedne udgifter på de enkelte udgiftsområder, og udgifterne går ud over kontanthjælp primært til herbergsophold, fængsel og retssager samt beskæftigelsesindsatser. I 2018 er der stort set ingen udgifter til indsatser og ydelser på nogen af indsatsområderne i den første udgiftsdecil, og der er i stedet et overskud på grund af en betydelig skattebetaling, hvilket også understreger, at vi i denne gruppe primært finder de unge, som er kommet i beskæftigelse. For de unge i den sjette udgiftsdecil var der i 2009 forholdsvis betydelige udgifter til en række forskellige typer af indsatser, herunder både udgifter til herberg, fængsel, beskæftigelsesindsatser og somatiske sundhedsydelser. I 2018 er udgifterne for den sjette indkomstdecil væsentligt lavere, når det gælder udgifterne til sociale indsatser i kriminalforsorgen og sundhedssystemet, men til gengæld er udgifterne til overførselsindkomst højere, hvilket særligt kan tilskrives en betydelig udgift til førtidspension. Det tyder altså på, at vi i denne gruppe finder en betydelig gruppe af unge, der allerede tidligt er kommet på førtidspension, men som ikke længere modtager sociale indsatser i noget væsentligt omfang. I den tiende indkomstdecil med de højeste gennemsnitlige udgifter er der både i 2009 og 2018 store udgifter til mange forskellige typer af indsatser og ydelser. Som tidligere nævnt indgår udgifterne til en række øvrige servicelovsydelser (ud over herberg og misbrugsbehandling) ikke i udgifterne for 2009. Særligt udgifterne til øvrige servicelovsudgifter, der blandt andet omfatter botilbud, er generelt høje i 2018 for de unge i den øverste udgiftsdecil med et gennemsnit på cirka 391.000 kr. pr. ung i denne gruppe. Også udgifterne til psykiatrisk behandling vedbliver at være høje i denne gruppe med cirka 217.000 kr. pr. i 2009 og 282.000 kr. i 2018 pr. ung. Derimod er udgifterne til herbergsophold væsentligt lavere i 2018 med cirka 34.000 kr. sammenlignet med cirka 127.000 kr. i 2009. Tallene understreger dog, at selv i 2018 er der en del af de unge, der blev registreret i hjemløshed i 2009, der også er registreret med herbergsophold 9 år efter i 2018, samtidig med at der således også på andre områder er et højt forbrug af indsatser og ydelser i 2018. Det understreger, at de unge i den højeste indkomstdecil generelt består af meget udsatte unge med et stort forbrug af indsatser og ydelser på tværs af forskellige sektorer i velfærdssystemet.

Tabel 11.3 Gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser i 2009 og 2018 fordelt efter typer af indsatser og ydelser, opgjort for 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særskilt for 1., 6. og 10. udgiftskvintil. Kr. pr. år.

Indsatsstype	1. udgiftsdecil		6. udgiftsdecil		10. udgiftsdecil	
	Gennemsnitlige udgifter i 2009	Gennemsnitlige udgifter i 2018	Gennemsnitlige udgifter i 2009	Gennemsnitlige udgifter i 2018	Gennemsnitlige udgifter i 2009	Gennemsnitlige udgifter i 2018
Somatisk behandling	2.691	1.302	14.544	5.897	40.907	44.431
Lægeydelser	1.631	1.196	2.422	2.257	2.129	1.771
Hjemmesygepleje	-	0	-	0	-	3.606
Hjemmehjælp	-	0	-	0	-	0
Psykiatrisk behandling	509	83	7.161	3.318	216.886	282.408
Medicintilskud	298	213	2.095	1.811	5.203	4.723
Misbrugsbehandling	890	0	12.876	6.323	69.860	36.931
Herberg	5.675	0	39.959	2.255	126.888	33.726
Øvrige servicelovsydelser	-	0	-	5.166	-	391.612
Fængsel og retssager	5.674	1.323	32.104	15.398	114.723	82.723
Beskæftigelsesindsatser	6.046	142	20.268	13.935	17.740	5.980
Kontanthjælp	26.222	98	86.481	83.780	70.189	62.014
Førtidspension	0	0	7.152	64.292	25.869	108.008
Anden overførsel	9.035	1.769	20.036	30.957	15.505	6.909
Betalt skat	-24.970	-91.171	-25.984	-48.306	-23.260	-46.231
I alt	33.701	-85.045	219.113	187.083	682.639	1.018.612
N i alt	89	89	89	89	90	90
N, Øvrige servicelovsydelser	-	48	-	44	-	61
N, Hjemmesygepleje	-	30	-	32	-	38
N, Hjemmehjælp	-	35	-	33	-	36

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Udgifterne på de forskellige indsatsområder afhænger i høj grad af, hvilke former for udsathed, der kendetegner de unge. Tabel 11.4 viser for de 18-24-årige i hjemløshed i 2009 de gennemsnitlige udgifter for de enkelte indsatsområder i henholdsvis 2009 og 2018 opdelt på, om den unge i 2009 var registreret med psykiske lidelse og misbrug. Vi benytter her opdelingen mellem, om den unge hverken er registreret med psykisk lidelse eller misbrug, er registreret med en psykisk lidelse uden misbrug, med et misbrug uden en psykisk lidelse, eller om den unge er registreret med både en psykisk lidelse og et misbrug. Det ses af tabellen, hvordan der på flere udgiftsområder er særligt høje udgifter i gruppen med både en psykisk lidelse og misbrug. Det gælder navnlig udgifterne til psykiatrisk behandling, ligesom der i denne gruppe også er høje udgifter til øvrige servicelovsydelser i 2018, hvor disse ydelser er inkluderet i opgørelsen, mens der ikke indgår oplysninger om disse ydelser i 2009. De øvrige servicelovsydelser inkluderer som tidligere nævnt blandt andet udgifter til social bostøtte efter servicelovens § 85 og ophold på botilbud efter § 107 og § 108.

Tabel 11.4 Gennemsnitlige udgifter i 2009 og 2018 fordelt efter typer af indsatser og ydelser, opgjort for 18-24-årige i hjemløshed i 2009, særsklit for kombinationer af psykiske lidelse og misbrug. Kr. pr. år.

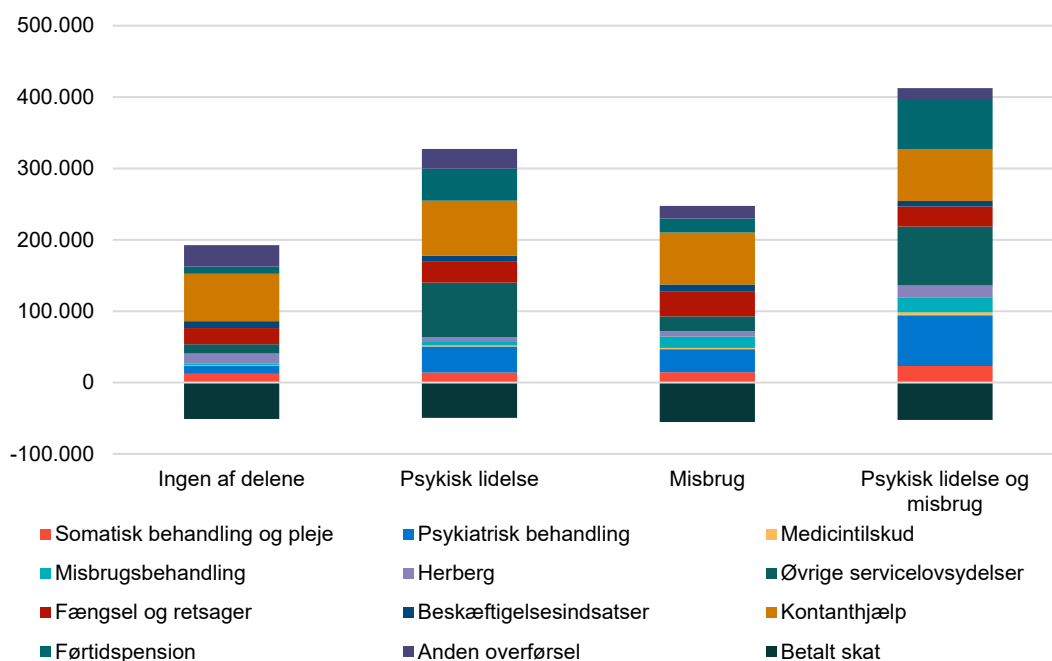
Indsatstype	Gennemsnitlige udgifter i 2009				Gennemsnitlige udgifter i 2018			
	Hverken psykisk lidelse eller misbrug	Psykisk lidelse uden misbrug	Misbrug uden psykisk lidelse	Psykisk lidelse og misbrug	Hverken psykisk lidelse eller misbrug	Psykisk lidelse uden misbrug	Misbrug uden psykisk lidelse	Psykisk lidelse og misbrug
Somatisk behandling	7.989	16.130	11.517	18.261	10.188	11.367	12.569	18.871
Lægeydelser	1.757	2.954	1.865	2.353	1.722	2.628	1.644	1.988
Hjemmesygepleje	-	-	-	-	247	0	308	2.213
Hjemmehjælp	-	-	-	-	0	0	0	167
Psykiatrisk behandling	45	43.674	1.783	82.378	11.712	36.586	32.206	71.139
Medicintilskud	640	2.228	571	5.009	625	1.259	1.824	4.060
Misbrugsbehandling	0	0	53.003	36.035	2.291	4.899	15.879	20.934
Herberg	57.016	61.595	51.450	54.238	13.862	6.847	7.650	16.708
Øvrige servicelovsydelser	-	-	-	-	21.509	97.521	33.561	109.483
Fængsel og retssager	45.458	29.206	55.240	44.733	22.654	29.899	34.484	28.126
Beskæftigelsesindsatser	19.417	21.443	18.299	17.567	9.631	7.955	10.165	7.637
Kontanthjælp	62.162	75.256	56.760	77.614	66.308	76.950	72.807	72.355
Førtidspension	2.543	8.347	1.338	13.547	10.243	44.728	19.490	70.487
Anden overførsel	13.672	10.322	15.506	9.393	29.891	27.573	17.819	15.358
Betalt skat	-19.492	-20.648	-18.666	-21.897	-51.060	-49.376	-55.386	-52.306
I alt	191.207	250.507	248.666	339.231	149.825	298.837	205.019	387.219
N i alt	328	143	153	268	328	143	153	268
N, Øvrige servicelovsydelser	-	-	-	-	176	68	85	147
N, Hjemmesygepleje	-	-	-	-	115	56	65	126
N, Hjemmehjælp	-	-	-	-	122	51	81	132

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.21 viser de gennemsnitlige udgifter til indsatser og ydelser i 2018, for de tilsvarende grupper, som er opgjort i tabel 11.4, det vil sige de unge, der var i hjemløshed som 18-24-årige i 2009, opdelt efter kombinationerne af psykisk lidelse og misbrug. Det ses, at udgifterne i 2018 er højest for de unge, der samtidig med hjemløsheden også var registreret med både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem allerede i 2009. Ligeledes illustrerer figuren, hvordan der for alle grupperne er udgifter forbundet med brug af indsatser og ydelser på mange forskellige indsatsområder, og dermed i flere forskellige sektorer af velfærdssystemet.

Figur 11.21 Gennemsnitlige udgifter i 2018 til indsatser og ydelser på forskellige områder for 18-24-årige unge i hjemløshed i 2009, særskilt for, om den unge ud over hjemløsheden havde en psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem. Kr.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

11.7 Brug af specifikke indsatser og ydelser

Vi har også set på, hvad der kendetegner brugen af mere specifikke indsatser og ydelser. I tabel 11.5 ser vi igen på de 18-24-årige, der blev registreret i hjemløshed i 2009 og opgør andelen blandt disse unge, der har modtaget udvalgte indsatser og ydelser på forskellige områder i henholdsvis 2009 og 9 år senere i 2018. Vi benytter en kombination af kvintiler og deciler og opgør andelen med de forskellige indsatser og ydelser i de første fire kvintiler, samt 9. og 10. decil. Når vi opdeler den øverste udgiftskvintil i de to deciler, skyldes det et hensyn til, at der er en større variation i udgifterne i den øverste udgiftskvintil end i de øvrige kvintiler. Tabellen viser, at særligt i de højeste udgiftsgrupper (9. og 10. decil) er der en forholdsvis høj andel, der benytter de forskellige indsatser og ydelser – både i 2009, hvor de unge blev registreret i hjemløshed, og i 2018, hvor disse unge nu er mellem 27 og 34 år. Eksempelvis er der i den 9. og 10. udgiftsdecil i 2018 henholdsvis 29 og 54 %, der er registreret med en psykiatrisk heldøgnsindlæggelse, mens der er henholdsvis 30 og 17 % i de to deciler, der er registreret med et fængselsophold. Der er også henholdsvis 27 og 26 % i 9. og 10. udgiftsdecil, der i 2018 har haft ophold på en § 110-boform, og der er henholdsvis 35 og 30 % i den 9. og 10. decil,

der får individuel social støtte efter servicelovens § 85. Opgørelsen viser også, at i den 10. udgiftsdecil er det cirka halvdelen, der har ophold på et botilbud efter servicelovens § 107 eller § 108, hvilket i høj grad er med til at forklare det høje udgiftsniveau. I de lavere udgiftskvintiler i 2018 er der for de fleste ydelser derimod en ret lav andel, der er registreret med brug af disse ydelser. En undtagelse gælder dog på retsområdet, hvor også en del i de laveste udgiftskvintiler er registreret med retssager. Det kan blandt andet afspejle følgekriminalitet knyttet til stofmisbrug, hvor det samtidig ses, at der i den anden og tredje udgiftskvintil i 2018 også er cirka 10 %, der er i stofmisbrugsbehandling.

Tabel 11.5 Andel med brug af udvalgte indsatser og ydelser i 2009 og 2018 opgjort for 18-24-årige i hjemløshed i 2009. Særskilt for 1.-4. udgiftskvintil og 9. og 10. udgiftsdecil. Procent.

Udvalgte indsatser og ydelser	2009						2018					
	1.kvint.	2.kvint.	3.kvint.	4.kvint.	9.dec.	10.dec.	1.kvint.	2.kvint.	3.kvint.	4.kvint.	9.dec.	10.dec.
<i>Sundhedsydelse</i>												
Somatisk døgnindlæggelse	10	21	30	25	33	42	3	12	15	32	27	21
Psykiatrisk døgnindlæggelse	4	7	10	23	18	40	0	2	2	13	29	54
<i>Misbrugsbehandling</i>												
Stofmisbrugsbehandling	11	23	26	39	30	42	1	9	10	24	30	24
Alkoholbehandling	3	2	4	3	0	3	2	1	3	4	7	4
<i>Brug af § 110-boform (herberg)</i>												
Ophold på § 110-boform	43	57	58	75	71	63	0	4	4	12	27	26
<i>Øvrige servicelovsydelser</i>												
Individuel social støtte (§ 85)	-	-	-	-	-	-	0	2	3	20	35	30
Midlertidigt botilbud (§ 107)	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	39
Længerevarende botilbud (§ 108)	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	10
<i>Retsvæsen og kriminalforsorg</i>												
Retssager	23	36	38	51	53	46	20	21	22	33	49	43
Fængselsophold	5	7	11	28	34	34	1	4	5	8	30	17
N, i alt	178	178	179	178	89	90	178	178	179	178	89	90
N, servicelov (§ 85, 107, 108)	-	-	-	-	-	-	92	89	95	93	46	61

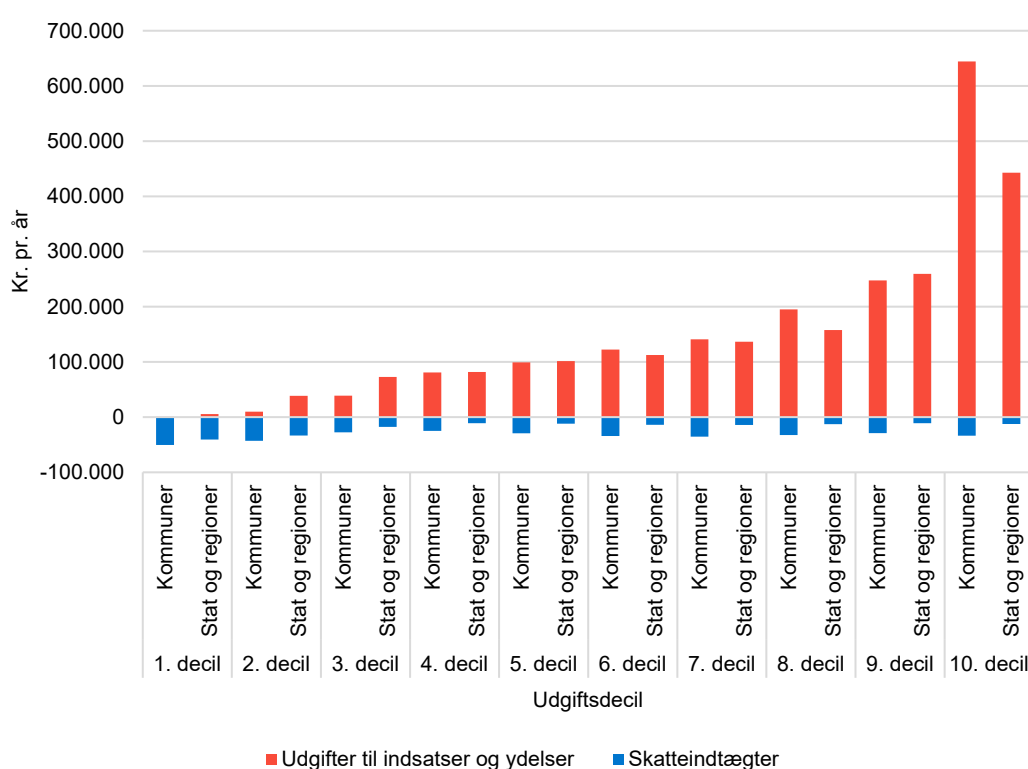
Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

11.8 Udgifternes fordeling på stat og kommuner

Vi har også opgjort, hvordan udgifterne til indsatser og ydelser fordeler sig mellem staten/regionerne og kommunerne, hvor vi generelt ser på udgifterne for staten og regionerne under ét. I figur 11.22 og 11.23 ser vi på fordelingen af udgifterne i 2018 for de unge, der blev registreret i hjemløshed som henholdsvis 18-24-årige og 25-29-årige i 2009. Opgørelsen har således ligesom kapitlets øvrige opgørelser et fokus på udgifterne til indsatser og ydelser på længere sigt, hvor de 18-24-årige i 2009 er mellem 27 og 33 år og de 25-29-årige i 2009 er mellem 34 og 38 år i 2018. Denne opgørelse har vi foretaget inden for hver af udgiftsdecilerne.

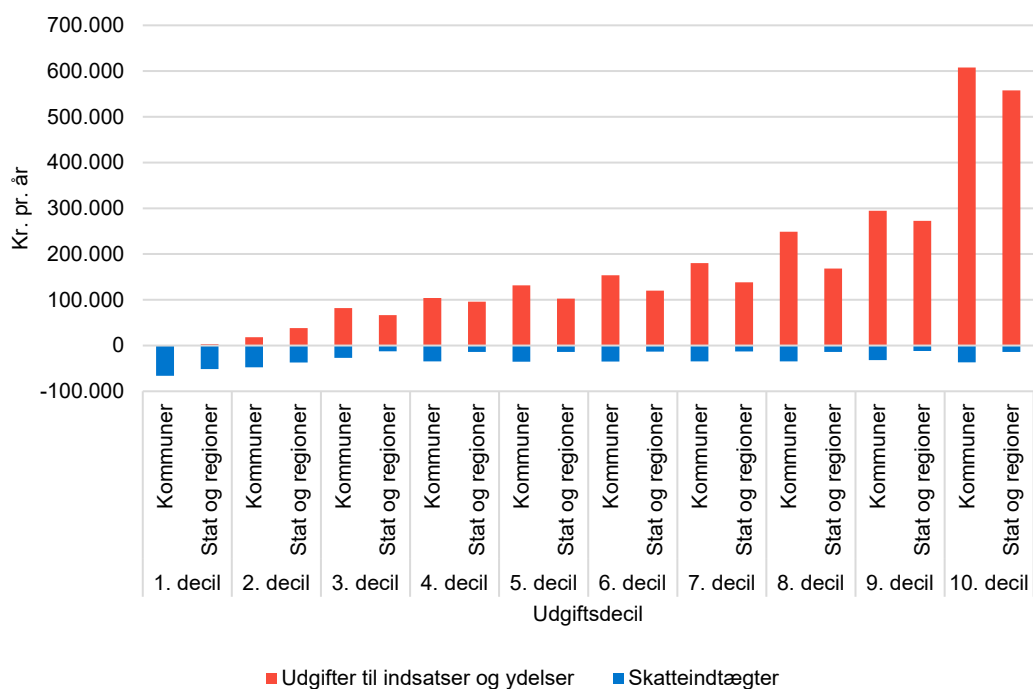
Figur 11.22 Udgifter til indsatser og ydelser i 2018 (som 27-33-årige) opdelt på stat/regioner og kommuner, for 18-24-årige i hjemløshed i 2009. Kr. i 2018.

Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.23 Udgifter til indsatser og ydelser i 2018 (som 34-39-årige) opdelt på stat/regioner og kommuner, for 25-29-årige i hjemløshed i 2009. Kr. i 2018.

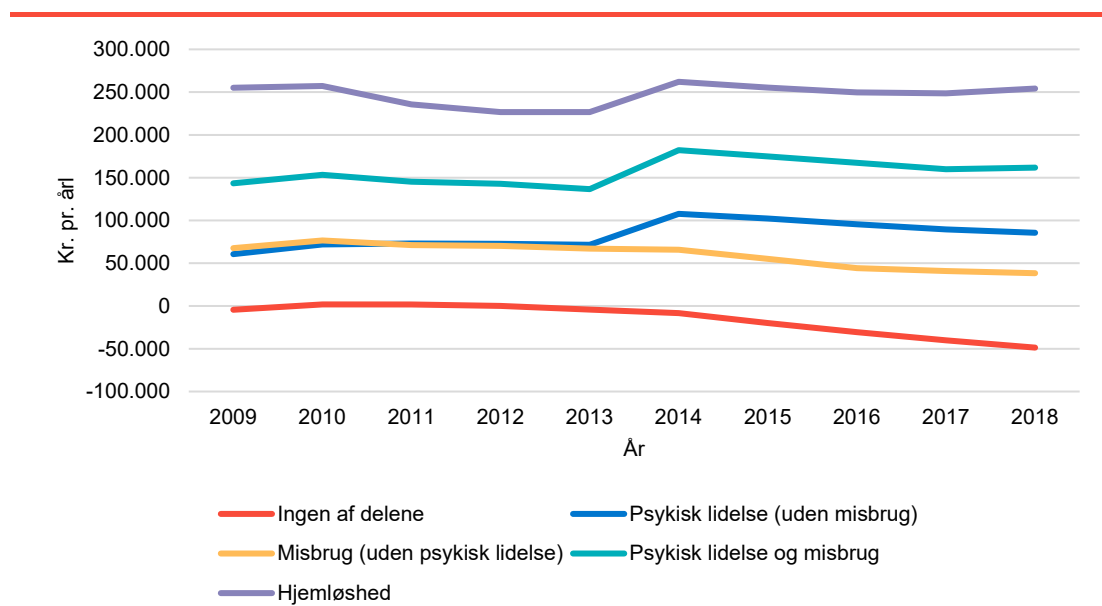
Anm.: Analysepopulationen er 18-24-årige i hjemløshed i 2009, der var i live og bosiddende i Danmark i 2018.
 Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.22 og 11.23 viser, at der for de fleste deciler er en nogenlunde ligelig fordeling af udgifterne mellem henholdsvis stat/region og kommuner, hvor cirka halvdelen af udgifterne afholdes af staten og regionerne, mens den anden halvdel afholdes af kommunerne. På den statslige og regionale side er der særligt tale om udgifter til sundhedsydelser i både det somatiske og psykiatriske behandlingssystem samt udgifter til kriminalforsorg og retsvæsen, ligesom staten også dækker halvdelen af udgifterne til ophold på § 110-boformerne gennem refusionsordningen på dette område. På den kommunale side afholdes særligt udgifter til servicelovsydelser som fx bostøtte, botilbud og misbrugsbehandling, ligesom kommunerne betaler den anden halvdel af udgifterne til ophold på § 110-boformerne. For den øverste udgiftsdecil er det for de 18-24-årige en større andel af udgifterne (ca. 60 %), der afholdes af kommunerne end for de øvrige deciler, mens denne forskel ikke er lige så markant for de 25-29-årige. For de 18-24-årige skyldes denne forskel særligt, at der er høje kommunale udgifter til botilbud for en del af disse unge. Der er dog også høje udgifter i staten/regionerne til de unge i den øverste udgiftsdecil, hvor særligt udgifter til psykiatrisk behandling udgør en stor post. Når cirka halvdelen af udgifterne generelt (med undtagelse af den 10. decil) afholdes af staten og regionerne, skal det tages i betragtning, at en del af den potentielle økonomiske gevinst ved at forebygge hjemløshed og den bagvedliggende udsathed dermed også vil tilfalde staten og regionerne, mens udgifterne til sociale indsatser for de unge primært vil ligge på kommunalt niveau, fx udgifter til boliganvisning og specialiserede støtteindsatser. At en del potentielle økonomiske gevinster tilfalder staten og regionerne kan dermed være med til at mindske kommunernes samlede økonomiske incitament for at styrke de sociale indsatser.

11.9 Hjemløshedens betydning for forbruget af indsatser og ydelser

I de foregående afsnit i dette kapitel har vi set på brugen af indsatser og ydelser inden for gruppen af unge i hjemløshed, og herunder set på, hvilke forhold der har kunnet forklare variationen i udgifterne inden for gruppen. I dette afsnit vil vi se på udgifterne for de unge i hjemløshed sammenlignet med andre grupper af udsatte unge og med unge i den øvrige befolkning, der ikke har tegn på udsathed. I figur 11.24 og 11.25 har vi for aldersgrupperne af henholdsvis 18-24-årige og 25-29-årige i 2009 opgjort de gennemsnitlige årlige udgifter pr. borger i perioden 2009 til 2018. Opgørelsen inkluderer alle unge i de to aldersgrupper i hele befolkningen, som var i live i hele perioden, og er opdelt på fem forskellige grupper. Gruppen 'I hjemløshed' udgøres af de unge i de to aldersgrupper, som vi har benyttet som analysepopulation i de fleste af kapitlets øvrige opgørelser, nemlig de unge i de to aldersgrupper, der blev registreret i hjemløshed i 2009. De unge i befolkningen, der ikke blev registreret i hjemløshed i 2009, har vi derefter opdelt i fire grupper ud fra, om de hverken har en psykisk lidelse eller misbrug, har en psykisk lidelse uden misbrug, har et misbrug uden en psykisk lidelse, eller om de både har en psykisk lidelse og et misbrug. De fem kategorier (inklusive de unge i hjemløshed) udgør dermed fem gensidigt udelukkende kategorier, der omfatter alle unge i de pågældende aldersgrupper i befolkningen i 2009, der fortsat var i live i 2018.

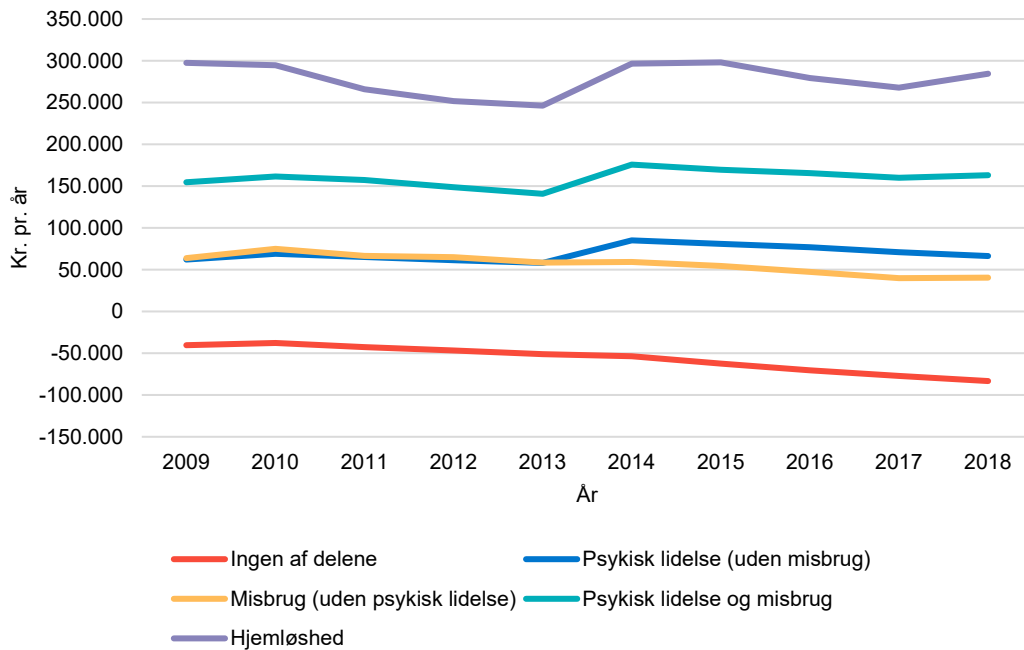
Figur 11.24 Gennemsnitlige årlige nettoudgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for hele befolkningen 18-24-årige i 2009, opdelt på forskellige former for udsathed

Anm.: Analysepopulationen består af 18-24-årige i hele befolkningen i 2009, der fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Figur 11.25 Gennemsnitlige årlige nettoudgifter til indsatser og ydelser i perioden 2009-2018 for hele befolkningen 25-29-årige i 2009, opdelt på forskellige former for udsathed

Anm.: Analysepopulationen består af 25-29-årige i hele befolkningen i 2009, der fortsat var i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Som det ses af figurerne 11.24 og 11.25 finder vi for begge aldersgrupper langt det højeste gennemsnitlige udgiftsniveau blandt de unge, der har været registreret i hjemløshed i 2009. Derefter følger gruppen af unge med både en psykisk lidelse og et misbrug, men som ikke har været registreret i hjemløshed. Det laveste udgiftsniveau finder vi blandt unge i den øvrige befolkning, der hverken er registreret med en psykisk lidelse, misbrug eller hjemløshed, og hvor nettoudgifterne hen mod slutningen er negative, hvilket afspejler, at en stor del af de unge i den øvrige befolkning er i beskæftigelse og er nettobidragsgydere til samfundet i kraft af deres skattebetaling. Ved en sammenligning af de unge i hjemløshed med de øvrige grupper skal det dog generelt tages i betragtning, at en stor del af de unge i hjemløshed er kendetegnet ved en kompleks udsathed, der for manges vedkommende også indebærer en psykisk lidelse og/eller et misbrugsproblem, samt forskellige kombinationer af de øvrige risikofaktorer, vi har belyst i rapporten. Det høje udgiftsniveau i gruppen af unge i hjemløshed kan således ikke alene tilskrives hjemløsheden, men må ses ud fra et samspil mellem de forskellige udsathed- og risikofaktorer, der kendetegner de unge, der har været ramt af hjemløshed.

For at komme nærmere hjemløshedens betydning for de samlede udgifter, har vi foretaget en regressionsanalyse af den relative betydning af de forskellige udsathed- og risikofaktorer, herunder hjemløsheden, i forhold til de samlede udgifter til indsatser og ydelser i 2018 (tabel 11.6). Af beregningsmæssige grunde foretager vi ikke denne analyse for aldersgrupperne af 18-24-årige og 25-29-årige i 2009, men derimod for de to årgange af 18-årige i henholdsvis 2009 og 2013, og hvor regressionsanalysen dermed estimerer de samlede udgifter til indsatser og ydelser i 2018 for unge i disse to årgange, og hvor de unge i disse årgange er blevet henholdsvis 27 (18-årige i 2009) og 23 år (18-årige i 2013). Vi benytter en lineær regressionsanalyse og inkluderer alle 18-årige i befolkningen i henholdsvis 2009 og 2013, der fortsat var i live

og bosiddende i Danmark i 2018. Vi inkluderer i analysen en indikator for, om de unge har været i hjemløshed i ungdomsårene. For de 18-årige i 2009 opgør vi hjemløsheden i 18-24-årsalderen, det vil sige, at de unge har været i hjemløshed på et tidspunkt mellem 2009 og 2015, mens vi for de 18-årige i 2013 definerer hjemløsheden ved, at de har været i hjemløshed i 18-23-årsalderen mellem 2013 og 2018. Samtidig inkluderer vi også oplysninger om de unges øvrige udsathed og livssituation, ligesom vi også inkluderer oplysninger om forældrebaggrunden i modellen. For hver årgang er model 1 og 2 henholdsvis uden og med indikatorerne for forældrebaggrunden. Ud fra regressionsanalysen får vi dermed et estimat for, hvilken udgift der statistisk set kan tilskrives, at den unge har været i hjemløshed i ungdomsårene, når vi samtidig kontrollerer for de øvrige forhold, vi kan observere ved den unge i registrene.

Tabel 11.6 Lineær regressionsmodel for udgifter til indsatser og ydelser i 2018 afhængigt af indikatorer for hjemløshed, den unges øvrige karakteristika og forældrebaggrund. Særskilt for 18-årige i 2009 og 2013.

Forklarende variabler	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Model 1	Model 2	Model 1	Model 2
	OR	OR	OR	OR
<i>Køn</i>				
Kvinde (ref.)	-	-	-	-
Mand	-26.223 ***	-26.046 ***	-11.745 ***	-11.729 ***
<i>Etnisk baggrund</i>				
Dansk (ref.)	-	-	-	-
Indvandrer	200	1.327	-2.187	1.576
Efterkommer	843	991	-4.528 **	-1.505
<i>Hjemløshed</i>				
Ikke i hjemløshed mellem 18 og 24 år (ref.)	-	-	-	-
I hjemløshed mellem 18 og 24 år	42.755 ***	43.083 ***	41.730 ***	42.692 ***
<i>Højeste fuldførte uddannelse i 2018</i>				
Erhvervskompetencegiv. (ref.)	-	-	-	-
Gymnasial	-1.213	-1.037	-3.315 ***	-3.529 ***
Grundskole	-752	-874	-3.263 **	-2.567 *
< 9. klasse	18	34	-10.983 **	-10.498 **
Ukendt/uoplyst	2.497	-2.552	-22.001 *	-21.248 ***
<i>Beskæftigelse og forsørgelse i 2018</i>				
I beskæftigelse (ref.)	-	-	-	-
Ledige	122.598 ***	122.959 ***	112.605 ***	112.932 ***
Studerende	59.406 ***	59.781 ***	53.925 ***	53.417 ***
Kontanthjælp	228.893 ***	229.133 ***	240.951 ***	240.862 ***
Førtidspension	547.177 ***	546.794 ***	618.766 ***	617.019 ***
Øvrige uden for arbejdsstyrken	92.596 ***	92.970 ***	66.078 ***	66.259 ***
<i>Udsathed målt til og med 2018</i>				
Psykisk lidelse	23.643 ***	23.549 ***	26.428 ***	26.177 ***
Misbrug	28.839 ***	28.632 ***	27.913 ***	27.509 ***
Ubetinget fængselsstraf	33.225 ***	33.231 ***	79.295 ***	79.327 ***

Forklarende variabler	18-årige i 2009		18-årige i 2013	
	Model 1	Model 2	Model 1	Model 2
	OR	OR	OR	OR
<i>Anbringelse/foranstaltning</i>				
Ingen af delene (ref.)	-	-	-	-
Anbringelse	18.476 ***	14.889 ***	29.509 ***	23.315 ***
Forebyggende foranstaltning	12.813 ***	13.151 ***	13.214 ***	14.394 ***
<i>Forældres udsathed og beskæftigelse</i>				
Forældre udsat, ung 16 år		-2.107		-1.668
Forældre uden beskæftigelse, ung 16 år		-6.790 ***		-4.911 ***
<i>Forældres højeste fuldførte uddannelse</i>				
Videregående uddannelse (ref.)		-		-
Erhvervsfaglig		1.769 *		-1.899 *
Grundskole/gymnasial		1.083		-5.922 ***
Ukendt		7.243 **		-2.314
<i>Familietype for forældre, ung 16 år</i>				
Bor med begge juridiske forældre (ref.)		-		-
Parfamilie med en juridisk forældre		2.167		731
Enlig mor		-1.002		-289
Enlig far		-470		-2.130
Ikke-hjemmeboende		10.444 ***		16.503 ***
Konstant	38.901 ***	37.782 ***	30.365 ***	32.024 ***
Antal personer (n)	64.200	64.200	70.692	70.692

Anm.: Analysepopulationen er 18-årige i befolkningen i henholdsvis 2009 og 2013, der var i befolkningen som 16-årige og er i live og bosiddende i Danmark i 2018.

Signifikante koefficienter. *) $0,01 < p < 0,05$, **) $0,001 < p < 0,01$, ***) $p < 0,001$.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 11.6 viser, at for begge årgangene af 18-årige i 2009 og 2013 er der en statistisk signifikant sammenhæng mellem af have været i hjemløshed i ungdomsårene og de samlede udgifter til indsatser og ydelser i 2018. For begge årgange, og både i modellerne med og uden forældreindikatorerne, får vi en koefficient for hjemløsheden af samme størrelsesorden. For både de 18-årige i 2009 og 2013 er hjemløsheden i ungdomsårene forbundet med ekstra udgifter til indsatser og ydelser på cirka 42.000 kr. i 2018. Når vi kontrollerer for alle de øvrige oplysninger om de unges udsathed og risikofaktorer, er der således stadig en statistisk sammenhæng mellem hjemløshed og udgifterne i de efterfølgende år, her opgjort i 2018. Sammenligner vi med de øvrige koefficienter i modellen, kan det særligt bemærkes, at der er et meget højt omfang af udgifter knyttet til, om de unge er på førtidspension. Derimod er koefficienterne for psykisk lidelse, misbrug og tidligere anbringelse af nogenlunde samme størrelsesorden som koefficienten for hjemløsheden. Det er udtryk for, at koefficienten for, om den unge er på førtidspension, i statistisk forstand opfanger en stor del af den unges udsathed. De unge, der er på førtidspension, har for en stor dels vedkommende psykiske lidelser, ligesom der også vil være en del af de unge på førtidspension, der har et alvorligt fysisk handicap, hvilket ikke indgår som en indikator i modellen, men som også vil være forbundet med betydelige udgifter. Det betyder også, at man generelt ikke kan udlægge koefficienterne for de enkelte indikatorer som et entydigt mål for størrelsen af de udgifter, der knytter sig til den enkelte problematik, som fx hjemløshed eller et misbrugsproblem. Det skal endvidere tages i betragtning, at der er tale om

en estimation af udgifterne i et enkelt opgørelsesår. Antager vi, at en lignende udgift gør sig gældende for de øvrige år, i hele perioden fra 2009 til 2018, vil der således være tale om en udgift i en størrelsesordenen på cirka 350.000 kr., der statistisk set er forbundet med hjemløshed hen over ungdomsårene. Disse beregnede udgifter afspejler gennemsnitlige udgifter på tværs af forskellige dele af velfærdssystemet og er således ikke et mål for de udgifter, der vil være forbundet med et specifikt forløb for en ung i hjemløshed, da disse vil afhænge af det enkelte forløb, fx om den unge tager ophold på et herberg, og om den unge efterfølgende fx påbegynder et behandlingsforløb eller modtager en social indsats.

11.10 Sammenfatning

I dette kapitel har vi afdækket brugen af velfærdssystemets indsatser og ydelser blandt unge i hjemløshed med et særligt fokus på årene efter, at hjemløsheden er indtruffet. Kapitlets analyser viser, at der for unge i hjemløshed gennemsnitligt set er et stort forbrug af indsatser og ydelser på tværs af forskellige dele af velfærdssystemet. Analyserne viser dog samtidig, at der er en stor variation inden for gruppen, da der både er unge med et meget højt samlet forbrug af indsatser og ydelser og unge med et væsentligt mindre forbrug af indsatser og ydelser. Omfanget af brugen af de forskellige indsatser og ydelser hænger i høj grad sammen med de unges øvrige udsathedsfaktorer, og navnlig en høj kompleksitet i udsathed er med til at forklare et højt forbrug af indsatser og ydelser. Der er generelt et højere forbrug af indsatser og ydelser blandt de unge i hjemløshed med psykiske lidelser og misbrugsproblemer og blandt dem, der tidligere har været anbragt. Det afspejler, at vi ikke kan tilskrive et højt forbrug af indsatser og ydelser til hjemløsheden alene, men at hjemløsheden må ses i samspil med de øvrige udsathed- og risikofaktorer, der kendetegner de unge. I kapitlet har vi derfor også estimeret en model for de samlede udgifter til indsatser og ydelser, hvor vi identificerer, hvilke udgifter der statistisk set kan relateres til hjemløsheden sammenholdt med de øvrige udsathedsfaktorer, der kendetegner de unge. I en model, hvor vi tager udgangspunkt i en årgang af 18-årige i 2009, der var i hjemløshed på et tidspunkt mellem de var 18 og 24 år, og hvor vi ser på de samlede udgifter til indsatser og ydelser i 2018, hvor disse unge er 27 år, estimerer modellen, at hjemløshed mellem det 18. og 24. år gennemsnitligt set er forbundet med cirka 40.000 kr. i højere udgifter pr. person i 2018, når der statistisk set kontrolleres for en række øvrige udsathedsfaktorer, som fx om den unge har en psykisk lidelse, misbrug eller tidligere har været anbragt. De beregnede udgifter for hjemløsheden er cirka af samme størrelsesorden som de tilsvarende udgifter, der statistisk set er forbundet med andre af de væsentlige udsathedsfaktorer – psykisk lidelse, misbrug og tidligere anbringelse – der også indgår i analysemodellen. Modellens resultater tyder dog også på, at det generelt kan være vanskeligt at adskille betydningen af de enkelte udsathedsfaktorer fra hinanden, hvilket afspejler, at der generelt er en høj grad af samspil på tværs af de forskellige udsathedsfaktorer.

Litteratur

- Anderson, I. & D. Tulloch (2000): *Pathways through Homelessness: A Review of the Research Evidence*. Edinburgh: Scottish Homeless Task Force.
- Ankestyrelsen (2016): *Brugere af botilbud efter servicelovens § 110. Årsstatistik 2015*. København: Ankestyrelsen.
- Benjaminsen, L. (2016): "The variation in family background amongst young homeless shelter users in Denmark". *Journal of Youth Studies*, 19(1), s. 55-73.
- Benjaminsen, L. & M.H. Enemark (2017): *Veje ind og ud af hjemløshed. En undersøgelse af hjemløshedens forløb og dynamik*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Benjaminsen, L. (2019): *Hjemløshed i Danmark, 2019. National kortlægning*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Benjaminsen, L., L. Vistisen & R.A. Christensen (2019): *Afprøvning af midlertidige overgangsboliger med ICM-bostøtte til unge i hjemløshed – Afsluttende evaluering*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Chamberlain, C. & D. MacKenzie (2006): "Homeless Careers: A Framework for Intervention." *Australian Social Work*, 59(2), s. 198-212.
- Clapham, D. (2003): "Pathways Approaches to Homelessness Research." *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 13, s. 119-127.
- Clapham, D. (2005): *The Meaning of Housing: A Pathways Approach*. Bristol: Policy Press.
- Culhane D., S. Metraux, J.M. Park, M. Schretzman & J. Valente (2007). "Testing a typology of family homelessness based on patterns of public shelter utilization in four U.S. jurisdictions. Implications for policy and program planning." *Housing Policy Debate*, 18(1), s. 1-28.
- Edgar, B. & H. Meert (2005): *Fourth Review of Statistics on Homelessness in Europe. The ETHOS Definition of Homelessness*. Brussels: FEANTSA.
- Fitzpatrick, S. (2005): "Explaining homelessness. A critical realist perspective." *Housing, Theory and Society*, 22(1), s. 1-17.
- Fitzpatrick, S. (2012): "Homelessness", i: Clapham, D., Clark, W. & Gibb, K. (red.) *The Sage Handbook of Housing Studies*, s. 359-378, London: Sage.
- Hammen, I. & T.G. Jensen (2010): *Anbringelse af børn med etnisk minoritetsbaggrund. En forskningsoversigt*. Servicestyrelsen & SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Kuhn, R. & D. Culhane (1998): "Applying cluster analysis to test a typology of homelessness by pattern of shelter utilization: Results from the analysis of administrative data." *American Journal of Community Psychology*, 26(2), s. 207-232.
- Mayock, P., M.L. Corr & E. O'Sullivan (2008): *Young People's Homeless Pathways*. Dublin: The Homeless Agency.

Mayock, P. & S. Parker (2017): *Living in Limbo. Homeless Young Peoples's Path to Housing*. Dublin: Focus Ireland.

Neale, J. (1997): "Homelessness and Theory Reconsidered." *Housing Studies*, 12(1), s. 47-61.

Rambøll & VIVE (2018): *En helhedsorienteret og tidlig indsats mod hjemløshed blandt unge og unge i risiko for hjemløshed. Evalueringsrapport*. København: Rambøll og VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Shinn, M., B.C. Weitzman, D. Stojanovic, & J.R. Knickman (1998): "Predictors of Homelessness among Families in New York City: From Shelter Request to Housing Stability." *American Journal of Public Health*, 88(11), s. 1651-1657.

Social- og Indenrigsministeriet (2019): *Socialpolitisk Redegørelse 2019*. København.

Bilag 1 Bilagstabeller

Bilagstabel 1.1 Andel af 18-29-årige med fuldt cpr-nummer i kortlægningerne af hjemløshed, 2009-2019

	2009		2011		2013		2015		2017		2019	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Fuldt CPR	912	81	1.327	83	1.384	79	1.676	85	1.873	82	1.629	84
Ikke fuldt CPR	211	19	271	17	371	21	295	15	419	18	299	16
I alt	1.123	100	1.598	100	1.755	100	1.971	100	2.292	100	1.928	100

Kilde: Opgørelsen er baseret på data fra kortlægning af hjemløshed 2009-2019.

Bilagstabel 1.2 Andel med psykisk lidelse, misbrug, ubetinget dom og tidligere anbringelse for 18-24-årige og 25-29-årige registreret i henholdsvis boformsdata og tællingsdata. Procent.

	2009		2011		2013		2015		2017	
	Bo-forms-data	Tællings-data	Bo-forms-data	Tællings-data	Bo-forms-data	Tællings-data	Bo-forms-data	Tællings-data	Bo-forms-data	Tællings-data
<i>18-24-årige</i>										
Psykisk lidelse	48	41	54	46	56	44	56	54	55	53
Misbrug	51	43	54	42	53	40	54	47	53	36
Ubetinget dom	27	32	24	35	23	34	19	31	16	25
Tidligere anbringelse	47	43	46	39	39	40	37	37	35	33
Beregningsgrundlag, antal (n)	599	388	746	635	828	631	873	694	970	747
<i>25-29-årige</i>										
Psykisk lidelse	48	45	53	45	56	53	59	52	62	56
Misbrug	68	54	64	48	62	49	64	47	64	47
Ubetinget dom	31	42	36	43	40	43	34	46	33	37
Tidligere anbringelse	44	39	42	38	40	35	37	30	32	30
Beregningsgrundlag, antal (n)	415	254	432	352	484	358	617	436	691	489

Anm.: Unge registreret i både boformsdata og tællingsdata i samme opgørelsesår er placeret under boformsdata.

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og data fra kortlægningerne af hjemløshed.

**VIDEN I
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD